د پښتنو قبيلو شجرې

مؤلف م، ج "سيال" مومند

Ketabton.com

يونيورسټي بُک ايجنسي
خيبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو پښتنو قبایلو

روایاتي نسبي شجرې

اود

مغومینې اولنډ تاریخ

مؤلف :

م ، ج «سیال» مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی :

یونیورسټي بک ایجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : دپښتنو قبیلو شجرې

مؤلف : م،ج «سیال» مومند

دچاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷م.ش

دچاپ شمیر : ۱۰۰۰ زرټوکه

بیه : ۸۰/- کلدارې

خطاط : خان بهادر «سُرکچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

د خپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال
او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۳۳ع کال او د
خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچیني
د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او د خپل گران شهید زوی
محمدطاهرخان ۱۳۵۸هـ.ش جوزا په درنوا وننگیالو
نوموړنو.

«اهداء»

د خپل مجاهد او غازي ورور محمد جعفرخان حضور،
ته چې د ځناورچیني په جنگ کښې یې د کانډه پلټنې ته
ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انگریز
فوځ مشر جنرال عملتن و.

م، ج "بسیال" مومند

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب ماٗخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	٦	داکوبن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شیرانی بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ذري زي	۵۰
د بارکزو د ویه حکمرانه کورنه	۲۲	خدر خېل	۵۱
میانی بن شرخبون شجره	۲۳	رخنړ	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
ترین	۲۵	اکوخېل	۵۴
ابدالیان	۲۵	ما موزي	۵٦
برېڅ	۳۳	سړبنی قبایل؛ غوریی شجره	۵۷

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکو بن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پڼي	۱۱۵
دخاښي خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	دکدون نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بېټني قبایل - بېټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی څانګې	۹۵	د بي بي متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رڅړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکاڼي	۹۲	غلجي قبایل : برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	مندوزي //	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ //	۱۳۶
داوٗدزی - خلیل	۱۰۱	ترکي //	۱۳۹
څوکنی	۱۰۲	لودي قبایل : ابراهیم لودی	۱۴۲
زېرانی	۱۰۲	میان خېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
دخمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسی خېل شجره	۱۵۴
غوړغښتي قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
دغوړغښت نسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوری (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸	ممریزخېل - ملک زي	۱۸۶
سرواڼي	۱۶۰	منګوخېل - خان خېل	۱۸۷
غلجي او لودي پښتانه قبایل	۱۶۴	د مروت په علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
ترکي	۱۶۶	د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
خدرزي	۱۶۷	میچن خېل، عیسی خېل - مشواڼي	۱۸۸
ناصر	۱۶۸	سرواڼي	۱۹۰
خروټي	۱۷۰	کرلاڼي قبایل: کرلاڼي شجره	۱۹۲
زېرماني - خدوزي	۱۷۴	اپریدي (شجره)	۱۹۶
لودي قبایل	۱۷۶	څدران 〃	۱۹۹
دوتاڼي	۱۷۷	خټک 〃	۲۰۱
پرنګي قبیله	۱۷۷	د چمکنو 〃	۲۰۴
لواڼي - دولت خېل	۱۷۸	خټک - بولاق 〃	۲۰۵
د میاخېلو څانګه	۱۸۰	اتمانخېل 〃	۲۰۸
تنور - نیازیان	۱۸۱	خوګیاڼي	۲۱۲
دوتاڼي	۱۸۲	(وزیر) مسعود	۲۱۳
خېسوري - بېلیچ یا بلیچ	۱۸۳	(وزیر) احمدزي	۲۲۵
مروت	۱۸۳	مسعود	۲۲۸
ملاخېل	۱۸۶	شیتک: (د وړ) شجره	۲۳۵

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنګش ، بنګښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	ګُربز	۲۸۱
اورکزی	۲۵۱	لالی وزیر - شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تهتی	۲۸۳
ځنی	۲۵۲	بنوڅي	۲۸۳
وردک	۲۵۲	کندا پور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکي خېل - ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوانه دباندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په یوپی کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې ″	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې ″	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځني هند کښې ″	۲۹۷
اُتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیاڼی	۲۷۱	په بمبئي او برووده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې ″	۲۹۹
دړمان - ځاځي	۲۷۳	دجیپور په ریاست کښې ″	۲۹۹
		دکشمیر په ریاست کښې ″	۲۹۹
توړیان	۲۷۴	په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ما د ښاغلي سیال صاحب لیکلی کتاب «د پښتنو قبایلو د نسب شجرې»، وکوت، ربښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د پرې مطالعې به یې کړې وي، او لکه ده چې په کوته کړې دي د موثقه مأخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه ځکښې چا څه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کښې زه دې ځواځینی او لومړنی لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه مننه یې کوم او د لوی خدای (ج)، نه د ښاغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خوا و شا کښې نور هم زیار وګالي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاریخ نور تیاره ګوښونه هم رڼا شي او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نورپوره تاریخي سرمایه او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالـــی ،ـــــ

وما توفيق الا بالله على العظيم .

مسعـود الرحمٰن مسعود

پي- ای مومند ایجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه:

ما د څه لیکلو او ځینو معلوماتو او تاریخي یاداشتونو د راټولولو او لیکلو د ډېر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د مودو مودو زما د عمر سرمایه ده «او څه ډېره برخه یې په انقلابونو کښې د منځه تللې هم ده چې زما په ټولو شتو کښې یوا ځې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځینې مهم یاد داشتونه (په زړه کوونې) د ځان سره بېل لیکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځینې کتابونه مې لیکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل تام دا هم یو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د او سېدانې مینې مې لیکلي دي، خو زه په دې خبره پوهېږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یوازې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را روانې دي او ځینې کرلاڼي قبائل هم پکښې راغلي دي خو د پښتنو د هغه لویو پاچاهانو- ایرانو- سوریانو او بهمنیانو - شنسبیانو، تیمنوا و نورو پښتنو د نسب سلسلې نوڅه شوې؟ او په هغې کار نه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خیوا او بخارا پورې یې حکمرانی کړې وې، هغه نوڅوك وو، او څه شول؟ پرته دخو نامتوا شخاصو لکه علاؤالدین (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خوا ډوڅوك پیژني هم نه. په هرحال موږ به کوښښ او سعې او هاند به کوو چې خپلې قومي نیمګړتیاوې ورو- ورو پوره کړي شوا و دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پاتوعنعنو او کلتور- قصواوا فسانوا او د خپل نسب شجروته په پام شيءاو دا کار عملاً وکړي.

موږ خو خپله وسه پره یو، دا دی څه ناڅه خو کوو او دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا مو ګاللې ده، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ ددالږ خدمت ګوتې پښتانه ومني او په کار یې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخرکښې د خپل قام حضورته دلته ـ د لته سلامونه او احترامونه وړاندې کوم او د دوی برې او برم له خدایه غواړم .

م . ج «سیال» مومند

دکتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼاکښې د سید بهادر شاه ظفرکاکاخیل تالیف .

۲: تاریخ مرصع ، د افضل خان ختک تالیف ، د وست محمد کامل محنتی .

۳: تاریخ خان جهان لودی ، یا مخزن افغانی ، دخواجه نعمت الله هروی تالیف .

۴: پټهان ، د سراُلف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه .

۵: یوسفزی افغان ، د یوسفی تالیف .

۶: تذکره د نوی کلي د روشن خان تالیف .

۷: مومند بابا ، د سیال مومند تالیف .

۸: د کابل سلطنت بیان ، د مونټ سټورات الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه .

۹: پښتون قبائل ، د لیفټننټ کرنل احسان الله خان تالیف .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«قیس عبدالرشید»

ځینې وایي چې قیس عبدالرشید د کسي په غره کښې اوسېده، خو د خالد بن ولید په ترغیب او تشویق د محمد رسول الله د شرف حاصلولو د پاره په سنه / ٨/ هجري کښې مدینې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضورمشرف شوی ؤ ، اوخپل نوم یې قیس ؤخود خدای (ج) پیغمبر په قیس باندې عبدالرشید هم ور د ېرکه ، او د دغې نه پس په قیس عبدالرشید مشهورشو او دا هم ویلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازیانو ملګری او په مجاهدینوکښې شامل او ښه توره یې هم کړې وه، نوځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پټهان) خطاب هم ورکړی ؤ.(١)

اودا هم په ځینوکتابونوکښې لیکلي شته دی چې قیس عبد الرشید

---

(١): پټهان دکشتۍ لاندنۍ تختې ته ویلی شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱ / ۶۶۳ع کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع «افضل خان ختک» په قول په اسرائیلي او آدم علیه السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستني کول دا قصې نه مني نو ما یې ځکه دلته د لیکلو نه ځنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ...

... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او ...

خو زه تري تیر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زر او شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې د ري پښته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ګڼي.

پښتنو د کسي غره نه ځکښې خدای (ج) خبر څومره موده په نورو ځایونو او غوراتو تیره کړې ده، او چا به دا یاد داشتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هر حال مونږه له دې نه تیرېږو او خپل مطلب ته راځو.

د پښتنو د اوسنو او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمایښت د پښتونخوا نه لري خوا و شا لیکلي شوي خو معلومېږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او لیکوال یې هرڅوک چې وو(۱) خو دا معلومات یې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او سترړیا په نتیجه کښې څه خوشته دی، کنه موږ ته باید د هغوی احسان ومنو او منته یې وکړو او د هغوی کړاو او سترړیا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سیال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش
نومبر- ۱۹۸۵ع کال

(۱) د هغه وخت مشهور لیکوال نعمت الله هروي دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

سړبن — غورغښت — بیټ — «کورله»[۱]

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو[۲] «خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نوخپل ورور بیټ وروته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو»، چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف‌الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یاکرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنسټن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې «کورله» د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. «سیال».

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خوانګریزي مؤرخ الفنسټن «کورله» هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.

دکیرو کتاب د پټهان په ۳۳ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې دامني او سرالف کیرو په خپل کتاب کښې کرلاڼي د غورغښتي څلورم زوی بولي او ځینې نور وایي چې نه دی د عبدالله ارمړ تبنی زوی او میندلی هلک دی. خو ماته په ټولو کښې د الفنسټن خبره درنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وایي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی ... یا غورغشتي یا بیټني دی
غلجي ـ لودی له بیټني له لوره ... په سړبن پورې بیا کرلاڼي دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن بابا (رح)

- شرخبون (شرف الدين)
  - اُرمړ (چې اصلي نوم يې عمرالدين دی - داخلک په لوګر، پېښور او کاني ګرام کښې اوسيږي).
  - ترين
  - شيراني
- خرشبون (خيرالدين)

خو نور شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

اُرمړ	بابړ	بړيڅ	ميانه	ترين	شيراني

نوټ: شيخ خرشبون ښه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی د کسي غم نه غوړې مرغۍ ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کور باندې - نه پوهېږم چې به څه دې پېښ په وړاندې
د خېلوانو نه بېلېږم په سر وسترګو - د واړه سترګې مې په وينو دي ژړاندې
اسمعيله ستا نارو مې زړه سوری کړ - په چړود وير مې پرې سي د زړه مراندې
ځمه - ځمه او بې ديون مې ډک وم مخ ته - د يانه ځورې به اچوم و ترخ ته
ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته - که دا ځمکه اسمان ټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده ورار وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي. سړبن او بیټ نیکه سکني ورونه هم دي. دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن وو او ویلی شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ ه کښې زیږېدلی دی او د شرخبون د زیږېدنې نېټه نه ده معلومه، خو ځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زیږېدلی وي او دا هم ویلی شي چې د خرشبون د شروند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لا ژوندي وو. په دې خبره د تذکره لیکوونکو څه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره هم د غسې پر له پسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې میندلی دی او د پښتنو ټول قبائل له همدې مرکزه چورلي اگرچې دا وروستنی خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او د اتمې عیسوي پېړۍ په نیمائي کښې لا پښتانه د سپین غره شا و خوا لغمان او ننگرهار ته راغلي وو او د سبکتگین په پوځونو کښې پښتانه د برکه شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بنا دي: (۱) د وینې نسب، (۲) خپلوي، د خوړ - لوړ، ورکړه راکړه، (۳) گوندي، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

اوس به د شرخبون د زوی شېراني شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

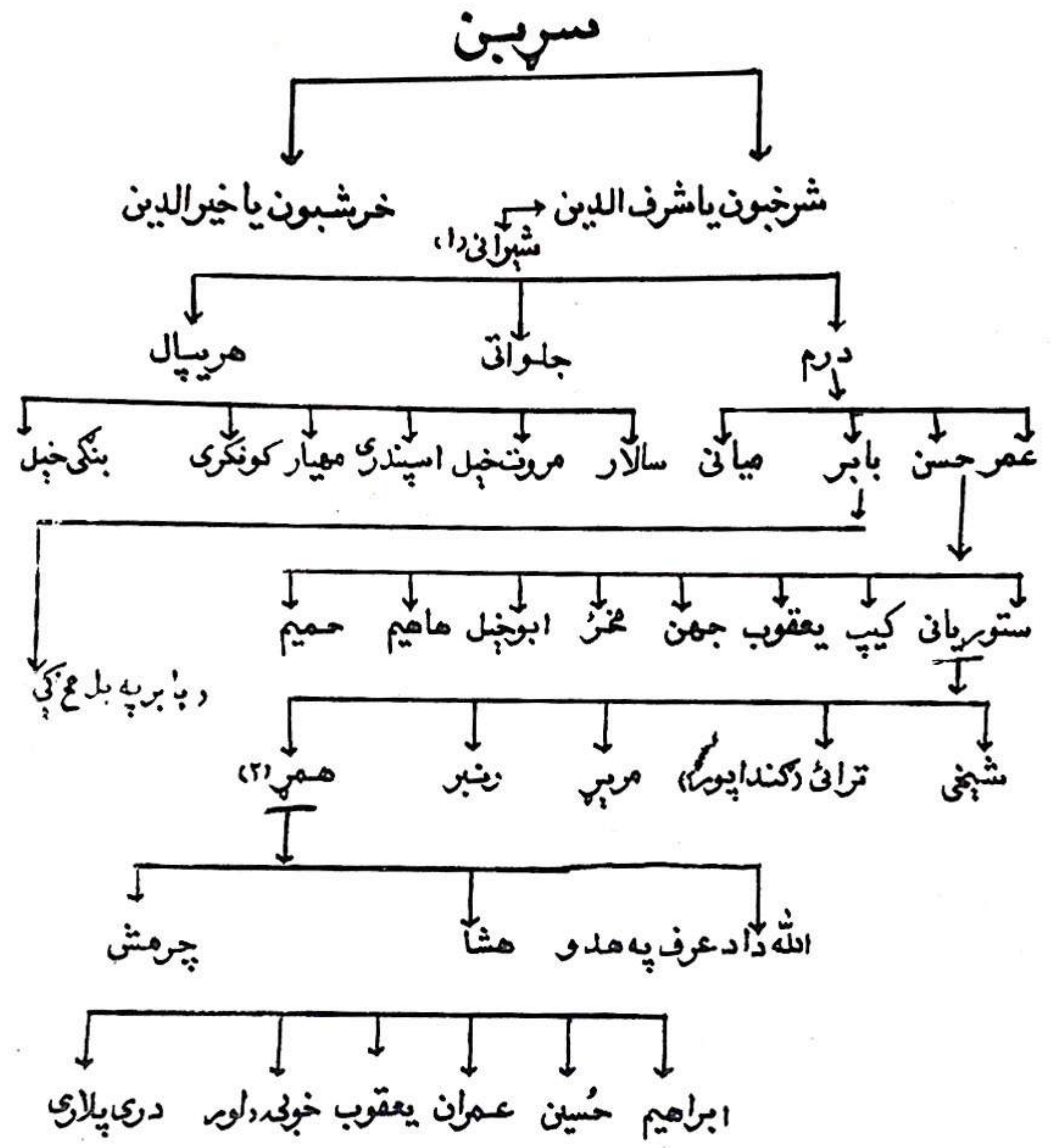

نوټ؛ شېرانی د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خور یې وو نو د شېرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ذېلې ۴۰۵ دی. د غسې (۱): سړبنی ۱۰۵ - غور غشتی قبائل ۹۵ بیټني قبائل ۲۵، مستوزی، غلجي، لودي ۵۲ - کرلاڼي ۱۲۸ دی او ټولې څانګې ۴۰۵ دی.
(۲): ستوریانی خو عمر په زوی ولحه نیولی ؤ.

او د ابراهیم ستوراني نه:

- شمیر
- دولت خېل
- دریاخېل
- لمند
- سپین خېل
- نیازي

د بابر بن درم نه:

- انجر
- سنجر[۱]
  - سعودخېل
  - غوړخېل
  - ابراهیم خېل
  - اسمعیل خېل
  - یعقوب خېل

او د هریپال بن شیراني بن شرخبون بن سړبن نه:

- یوسف
  - توزي
  - تازك

ترین بن شرخبون بن سړبن نه:[۲]

- تور
- سپین
- ابدال (د ۴۳۰ هـ خوا و شا)

---

(۱): سنجر د پنځو واړو زامنو اولاد په سعودخېل او غوړیاخېل یادېږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلی شوي، خو سیال کاکړ خپل کتاب (د سویلي پښتونخوا کښې زېړ، نغري) هم یاد کړي دي او بور ترین هم وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

تور نه :
ملموني کنډزي سیکی بابو

سپین نه :
وزیر جام سلیمان اومچی

ابدال نه :
سلیمان زختر

منډی زي منکل زي نیکختاني بتی زي ترل زي هارون زي

هارون زي:
عرد زي ملک یار اسمعیل زي بارو زي حیدر زي یعقوب زي بابکر زي سیدزي

زختر:
علی زدو عیسی ماکو خاکو

حسن زي پیر زي خلو زي

زیرک میر توري

او د میرنه اسحاق چي اولاده يې اسحق زی بللی شي او تفصیل به يې وروسته راشي.

او د ماکو نه :
جدال زي فیروزي صاحب زی

او د زیرک (۱) بن عیسی بن زختر نه :
پوپل بارک (۲) اڅکو مستی

(پاتی بل مخ کی)

نوټ: (۱) کیرو د خپل کتاب پټان په ۳۴ مخ کښي وايي د ابدال زامن پنجپا او زیرک دی او د زیرک زامن اڅکزی، بارکزی، پوپل زی او علیکوزی دي .
(۲) بارک په ۷۶۰ هـ خوا وشا کي و.

د پوپل(۱) بن زیرک بن عیسیٰ بن زخترنه:

- ایوب
- بارو
- حبیب
  - حسن
  - اسمعیل
  - بامي

او د اسحاق زی بن میرنه:

- ایزنزی
- مندیزی
- هوازي
- فیروزي

او د تور بن عیسیٰ بن زخترنه:

- چلاکزي
- درزي
- تانوزي
  - ګمرازي
  - ستوکنی
  - خیرزي
  - حسن زي
  - شیخ زي
  - نویدادزي
  - علي زي
- جاوزي

- نصرت
- ګنی
  - معروف خان
    - عمر
  - بهلول
  - علي خان
- شها

او د عمر نه سدو او صالح دي

---

(۱): پوپل د ۷۸۰ ه خوا و شا کې ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه ملک سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹۶۵ هـ کښې متوفي ۱۰۲۱ هـ او بل زوی یې ملک صالح د ۹۵۰ هـ د شیرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزیراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ.

او د ملک سدو نه: (۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳۶ هـ وو.

(۲): مرودخان وفات ۱۰۵۲ هـ او د مرودخان نه حسین خان وفات ۱۰۶۹ هـ. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ هـ کښې.

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه: (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان، غازي خان، عظمت خان، حلیم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان.

بارخان: نواب محمد خان، خدایارخان، صالح محمدخان

مومن خان: حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجی عبدالرحمن بن مومن خان نه:

حافظ رحمدخان

- عبدالصمد خان
- نواب شیرمحمد خان
  - نواب سرفراز خان
  - محمد نواز خان
  - ربنواز خان
- عبد الرحیم خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

- شیرخان مرزبان قندهار
  - سرمست خان
    - دولت خان مرزبان قندهار
      - رستم خان مرزبان قندهار وفات په ۱۱۱۹ هـ کې
      - محمد زمانخان د هرات رئیس (۱۱۲۲ - ۱۱۲۵ هجري)
      - نظر محمد خان
- خداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ هـ کې

د بارکزی بن عیسی بن زخترین اودل بن فرین شجره نسب:

بارکزی

- بالی زي
- نورالدین زي
- رکن الدین زي
- نصرت زي
- د وتار (نور په بل مخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدين زي بن بارکزي نه؛

زنګي زي، محمد زي، ماکين زي، سيفل زي، تاروزي، جنګ زي

عيسی زي، باکل زي، بيان زي، خونسي زي، ګرجي زي، اچک زي، سربازي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمانزي، سنجرزي، ولي زي، خواجکزي، جمال زي، بودزي، خواجي زي، ابا زي

د محمد زي بن رکن الدين زي نه؛

بارو زي او د هغه نه حاجي يوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان نه زامن دا دي؛

پاينده خان، هارون خان، رحيم داد خان، بهادر خان

د پاينده خان لومړۍ ښځې نه زامن وو: وزير فتح خان، عظيم خان او تيمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۲۲-۱۱۲۵ھ) نه :

زلفقار خان رئیس هرات ۴۲-۱۱۳۶ ھ

↓

لقمان خان (۱۱۶۲ھ وفات)

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو
د سلطنت بانی د ۷۳-۱۷۴۷ع (۲۶) کاله.

↓

تیمور شاه ۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله — سکندر — سلیمان — ایوب — پرویز

د تیمور شاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دا لاندې دي :

- شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۸) کاله.
  - ↓ قیصر
- شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ – پورې شهزاده کامران (۱) د شاه محمود زوی وو.
- شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.
  - ↓ شهزاده تیمور — فتح جنګ — شاپور — نادر — صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې ؤ او بیا یې په غزني کښې مړ کړ. او شاه محمود خان هم حاضر وو دغه په امر فتح خان ووژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندر خان دی.

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه: پور دل خان، شیر دل خان، کوندل خان، رحمدل خان او میر ولي خان (د قندهار سرداران وو).

او د پاینده خان د بلې (۲) ښځې نه: امیر دوست محمد خان، امیر محمد خان او جمال خان وو.

او د ځلورمې ښځې نه يې: یار محمد خان، سلطان محمد خان، پیر محمد خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو.

د بارکزو حکمران تېر او له کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸٦۲ع پورې پادشاه.

د دوست محمد خان زامن

(۱): محمد اسلم خان.

(۲): محمد اعظم خان (امیر ۱۸٦۷ع نه تر ۱۸٦۹ء پورې) (۲) کاله.

(۳): محمد افضل خان (امیر ۱۸٦۵ء نه تر ۱۸٦۷ء پورې (۲) کاله.

(دا د واړه یوې ښځې مور نه وو.)

(۴): محمد امین خان.

(۵): امیر شیر علي خان (امیر ۱۸٦۵ء نه تر ۱۸٦۷ء او بیا د ۱۸٦۹ نه تر ۱۸۷۸ء پورې) (۱۰) کاله.

(٦): غلام حیدر خان. (۷): محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸): محمد محسن خان
(۹): محمد حسین خان
(۱۰): محمد قاسم خان
(۱۱): محمد صالح خان
(۱۲): محمد هاشم خان
(۱۳): محمد عظیم خان
(۱۴): محمد رحیم خان
(۱۵): محمد صادق خان
(۱۶): محمد ولي خان

د امیر شیر علی خان زامن

امیر محمد یعقوب خان
د ۱۸۷۸ء نه تر
۱۸۷۹ء پورې پاچا

ابراهیم خان

محمد ایوب خان
فاتح میوند ۱۸۸۰ء
جولائی میاشت

عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

عبدالرحمن خان
۱۸۸۱ء نه تر ۱۹۰۱ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

عبدالله خان — امیر حبیب الله خان — نصرالله خان(۱) — شمس الدین خان — حفیظ الله خان — امین الله خان

حفیظ الله خان ← محمد عمر خان
امین الله خان ← غلام علی خان

(۱): امیر حبیب الله خان او نصرالله خان د واړه سکني ورونه د یوې مور نه وو چې د بدخشان د میر لوره وه۔

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامیرحبیب الله خان نه

عنایت الله خان
په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر-
او بیالاړ په ایران کښې مړ شو.

امیر امان الله خان
امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې
او بیا د وطن نه لاړ او په ایټالیا-
کښې ؤ، هملته مړ شو او مړی یې بیا راوړلې
شو او په جلال آباد کښې د پلار تر
څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ: د بارکزو د لومړیه کورنۍ (۹۹) کاله دوره ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

یوسف خان

اصف خان

نادرخان، محمد عزیزخان، محمد هاشم خان، شاه محمود خان، شاولي خان

نادرخان: د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۳۳ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۳ کښې شهید شو.

محمد عزیزخان ← محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵) کاله.

نادرخان ← محمد ظاهر شاه ۱۹۳۳ء، ۱۳۱۲ ش - ۱۳۵۲ (۴۰) کاله پادشاه.

نو نه

محمد اکبر خان، احمد شاه، نادر، محمد داود، بلقیس، مریم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میانی بن شرخبون بن سربن د نسب شجره:

- غوری
- توزی
- ملهی
- ملاح
- جوت
- شکون
  - زیری
  - کمتران
- لوانی
- رهوانی
- توغ
  - سور
  - سمره
  - کیکی
  - مرغی
  - دوړ
  - بیس
- سوټ
- غرشین

د برېخ بن شرخبون بن د نسب شجره:

برېخ

- اوتغ
  - داوُدزي
  - چوپانزي
  - ملهی‌زي
  - بدلزي
  - شیخ شابت
  - شکورزي
- حسین
  - مردانه
  - بارکزي
  - بسیازي
  - زکوزي
  - مندوزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اورمړ بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره

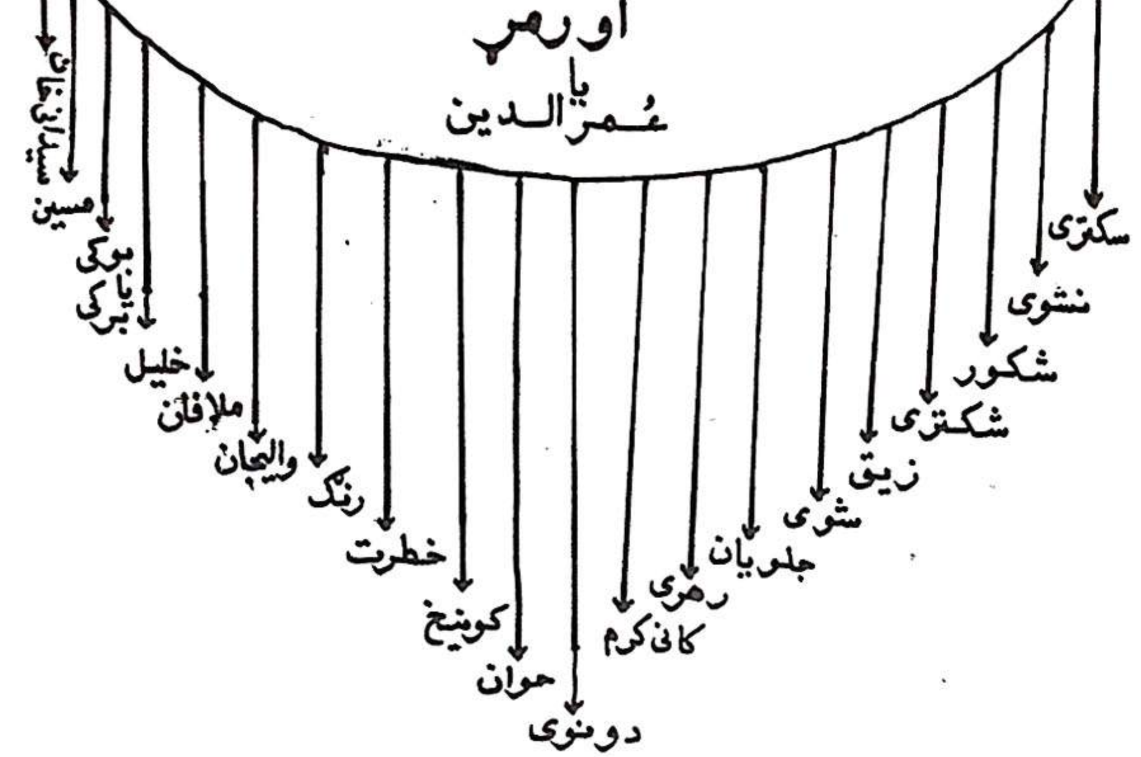

لکه څنګه چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شیراني ؤ، خو پلار د مشرۍ پګړۍ ترین ته تړلې وه نو، شیراني په دې خفه شواو د پلار نه مرور شو، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شیراني د کاکړو سره ګډ شو او بنه بدیې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه.

د شیرانو علاقه د ګومل د رې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان دکسي غر هم د دوی په علاقه کښې دی، د دې علاقې په قطبي برخه کښې حسن خیل، منځ کښې ابوخیل او جلواڼي او سویل ته یې کیپ او هرییال تیپې استوګنې دی او د کسي غره په قبله د ګوسي په غرونو کښې کاکړ میشته دي. د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده، خو د کروندې څمکه پکښې لږه ده.

ترین:

د ترین درې زامن تور او سپین(۱) او اودل وو چې په «اودالی» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ء کښې وفات شوی دی، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي ځانله پښه یا دیږي. تور ترین په پشین ادوکی کښې او سپین ترین په هرنائي دکی کښې او د چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانۍ کور په ګوره ترینو کښې د بښتي زی په ځانګه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وائي «خانی ده په دوه کوره. په ترین کښې به بښتي ده- په نوحانۍ(۲) په کښتی ده».

ابدالیان:

په ابدالیانو کښې د زیرك د اولادې نه پرته نورې ډیلې په

---

(۱) خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلي پښتونخوا پښتانه» کښې ژیړ ترین هم یاد کړي دي، او لابور ترین هم وائي چې څلور ځانګې کیږي

(۲) نوحانی یا لوانی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجپائي یادیږي. دابدالیانوعلاقه اندازاً څلورسوه (۴۰۰) میله اوږده ده اواووه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. د دې د علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلېز حد د ایران سره او قبله په سویل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلي دی، د دوی دعلاقې په سویل د شوراوك او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغوغرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. د ابدالیانو د علاقې مشهور سیند ونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلی شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشرځو د پلار نه پس هغه د قام مشر شو[۱] او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډیر خوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۱۶۲۶ع کښې وزل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زخترد پلارنه پس.
زخترد قام مشرشو. او ویلې شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمرؤ او تر
دړې پښتنه یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر
عیسیٰ د قام مشر شو. دعیسیٰ درې زامن وو: (۱) زیرک (۲) میر
(۳) نور. په پلار پسې زیرک د قام مشرشوا و د زیرک څلور
زامن وو: (۱) بارک (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرک پخپل ژوند
خپله مشري بارک ته ورکړه، خو څو موده وروسته پوپل په
چل او ول خاني خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله. د
پوپل درې زامن وو: (۱) حبیب (۲) بار و (۳) ایوب. حبیب د
خپل اولس خان شو او (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو،
د یوه نوم یې بامی سردارخان یا بامی ؤ، د مشرۍ د پاره د ورونو
په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې، خو وروسته د قومي
جرګې په صلاح بامي د قام مشر و ټاکل شو.

بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس ترې درې زامن
(نصرت، کمنی، شها) پاتې شول خو په د وی کښې یو هم د قامي
مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول دکمنی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه
دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف
د قام مشرشوا و په هغه پسې د قام مشري عمرته ورسېده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعمر نه درې زامن (صالح، اسدالله او آدم) پاتې شو، د قام مشر اسدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ﻫ وفات ۱۰۲۱ﻫ) مشهور دی او هم د ده په نامه قبیله په «سدوزي» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کیږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابدالیو ټولې او غلجو ځینې ښاخونه ټولې ښاخونو ګټې پرې راواړولې او ښه قوي مشر جوړ شو او په ډېر عزت او دبدبې خپل ژوند تېر کړو او د ایران پادشاه عباس اعظم له پلوه د ابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ، د پنځه اویا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ﻫ کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ﻫ) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشر وټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شېرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران بادشاه، شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې یې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته د ارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملخی توخی،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱م- ۱۶۴۰ع د غلجو او ابدالیو په منځ کښې حدود د وړ وړ ولړه او عزیز ولړه په توګه سره وویشل خوددې سرې په آخره کښې په کاکړو تېرې وکړو او د پر کاکړ یې ووشرل او کورونه او مېنې یې ورتالاکړې، خوده پر زړ پېرې پښېمانه شو او د اولس مشري یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د نیایې ژوند یې پرېښود او د خدای په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانې- بېګلربېګي سره مخالف شو، ایراني سلطنت په ابدالیانو کښې کوړنی نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حُسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې د پره شو او د مغل بادشاه (شاه جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حُسین پوه شو او شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخېست او شېرخان د قام مستقل مشر شو او د پرش (۳۰) کاله مشر ؤ او (۶۵) کالو په عمر دآس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شو او (۳۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکل شو، خو دی ورکوټی ؤ نو تره یې حیات سلطان به د مشری کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم "گرگین خان" - گرجی ؤ، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی منظرمحمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتی شول. رستم خان د قام مشرشو، خو هغه هم گرگین خان و واژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته ورو نه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونو ته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې بادشاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنګ وکړو او اسدالله ابدالي مشر یې وواژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان د ابدالیو مشرشو، دی د ۱۱۲۵ ه نه تر ۱۱۳۲ ه پورې د هرات رئیس او د قام مشرشو.

د محمد زمانخان زامن وو ،۱، ذالفقارخان ،۲، احمد خان ،چې وروسته غازي احمدشاه شو چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۷۷۳ع - پورې ،۲۶، کاله د افغانستان بادشاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدودویې حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهیت یې تشکیل کړ، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمورشاه په ۱۷۷۳ع کښې بادشاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پادشاه ؤ.

داکورنۍ په پوپلزوکښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجابه حکومت کړی دی[1] او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزوکورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی بادشاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونیو او بادشاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشری د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشر ؤ، خو پوپل ترې په چل ول مشري ونیوله. د احمد شاه د بادشاه انتخابېدو په وخت هم حاجي جمال خان محمدزی بارکزی د بادشاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمدزو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان ړوند او ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت دوره (۷۰) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خو د سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کېږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی ؤ د ۱۸۲۶ع نه پیل کېږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړني کورنۍ د حکومت د وره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوریې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، باد شاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پا د شاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیٰی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان وراره ؤ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار نو یا دېدل. د سلطان محمد خان مشرور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې و وژل شو او د ده ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته نیولی تر سردار محمد داوُد خان د وخته ۱۳۵۷ هـ.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نور محمد تره‌کی ونیوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځینې پکښې زمینداري هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو یوه څانګه ده، چې په سیاسي غرض احمد شاه بابا دا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او ځانله بېله تپه شوې ده.

په ابدالیو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خود وی د ملك په قبلیز وغرونواو د سیستان په ریګستان کښې خواره واره پراته دي، نو ځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علي زي په زمینداره کښې آباد دي او د کرکیلې کار کوي، د دوی په خواوشا کښې الکوزي هم پراته دي او د زمینداور په سویل کښې اسحاق زی هم اوسېږي، د دوی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابدالیانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشك، فراه - لوی بناروته دي.

برېڅ:

برېڅ اکثره د شوراوك په علاقه کښې پراته دي، قطب ته‌یې دُراني او په سویل بلوچ آباد دي، نمرخاته یې دخواجه‌عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله يې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه کښې دلوړے سيند بهيږي له دې کبله دا علاقه ودانه ده. دا علاقه چې بړيڅ پکښې پراته دي، لږ و ډېر شپېته ميله مربع به وي."[1]

اُرمړ:

دا اُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدين دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. دا اُرمړ وځينې خلك په افغانستان کښې په لوګر کښې يې او څه د وزيرستان په کاني ګرام او ځينې د پېښور په دريوو کلو براُرمړ، کوزاُرمړ او ميانه اُرمړ کلو کښې استوګن دي.

اُرمړ يا عمرالدين د شرخبون زوی، د سړبن لمسی او د قيس بن عبدالرشيد کړوسی کيږي. اُرمړ خپله يوه خاصه ژبه هم لري چې په کاني ګرام کښې پرې او س هم خبرې کيږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې کوي.

---

(۱): د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ ع کال د جنګ آزادی مېړه جرنيل بخت خان هم د واړه د بړيڅ د قبيلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د خرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یا خیرالدین

کند — خمند — کسی

او د کند نه خشی یا خښی زځینی اوغوري دی.

(١) بسود شېخا بنځه وه — (٢) میرجا نه د شېخا بله بنځه وه.

مک — مند

د بسونه ترکاڼي دي چې په باجوړ کښې مېشته دي. (١)

اولاده يې ماموند او سالارزي دی.

د مک نه یوه لوړ وه کاکی.

اولاد يې «ګیګیاڼي» دی.

---

(١) نوټ: وېیلی شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼی نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه برووزي، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدين او لرسدين او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل، تورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکاڼي د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او ځيني يې څلور قامه کښي: عیسی زي، سالارزي، ماموند او . . . زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسی زی و. (نور په بل مخ کښې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلي شي چې د ترکاڼي دوه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسیٰ اولاده ۱، محمود یعنې لوی ماموند ۲، اسمعیل زی،

د اسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲ کاکتوړ ۳- حسن

۴- عیسیٰ یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خوړجی، معروف او

الیاس دی ۶- هارون ۷- موردی ویلي شي چې د کاکتوړ اولاده ده

بدخشان او هرات ته تللې ده او دکګی زی اولاده پنجاب ته تللې

ده او ایسوزي په جندول کښې اړولی دی چې مست خېل قبیله هلته

ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان

نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې ووا وتاریخي معلومات

یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابرمغلي با د شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي

دلته په باجوړ کښې نه وو او وروسته راغلي، خو د یوسفزو او

دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي

وو او د ملک هیپو دله زاك او د هغه وروړ شاهجهان د پاینده

او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوی دی.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او

ماموندزي او بشپې داسې دي:

کاکازي، وړیا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمه خېل، تورخېل، هلال خېل او خانزادګان دي. د ترکاڼودخانې کور براهیم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل ګډېږي.

منډ

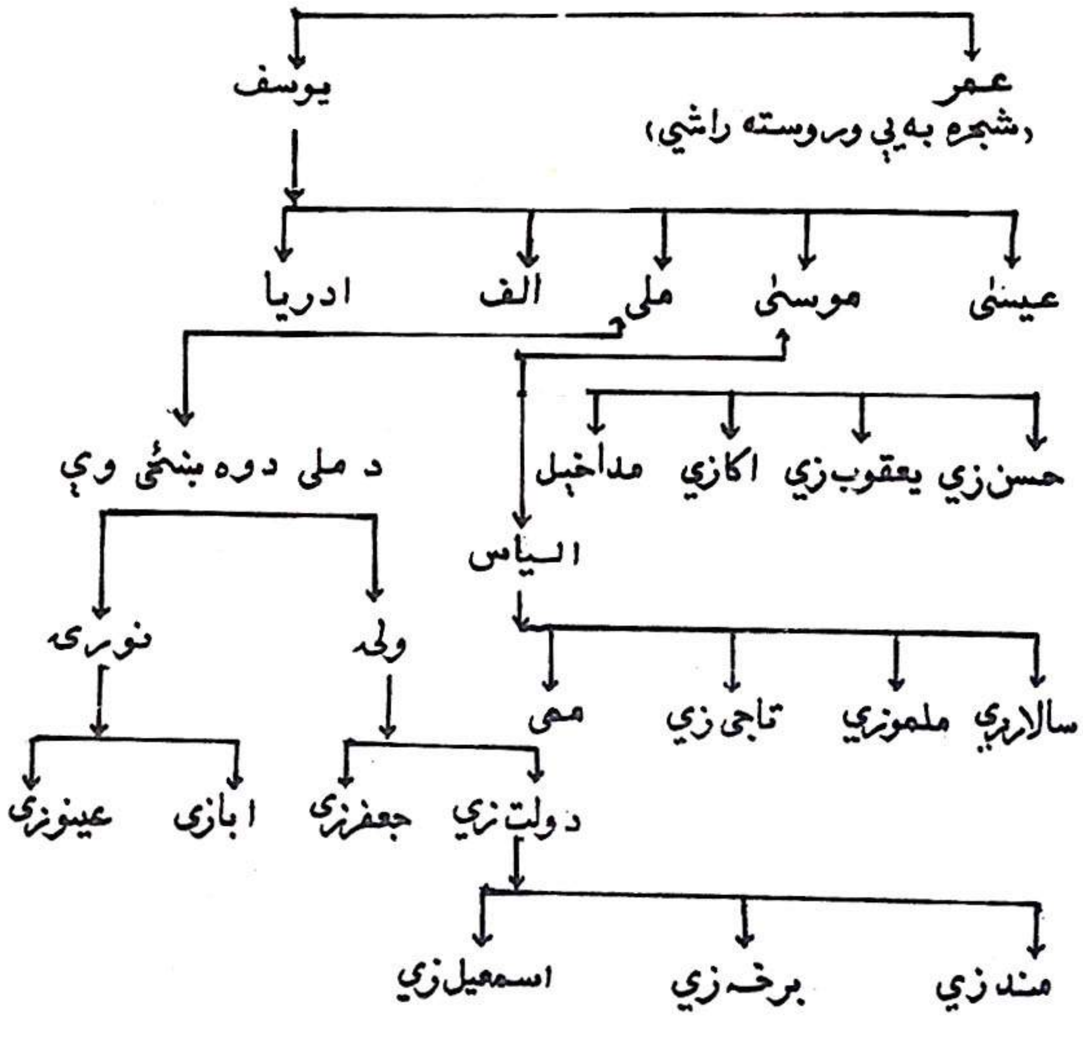

د سالارزي بن الیاس بن موسی بن یوسف نه :

ایپخېل او علی خېل دي، چې د ایپخېل نه مرجان خېل، علی شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او د هولي خېل نه ، فريدخېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همبل خېل دی . د ماموزي بن الياس بن موسی بن يوسف بن پنجپا او مخوزي دی .
او د تاجي بن الياس بن موسی بن يوسف نه گدري زي دي . او د گدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علي شېرخېل او سين خېل دي.[۱]
د ممی بن الياس بن عيسی بن يوسف نه عايشه زي[۲] او د عايشه زي نه باخېل ، خدين خېل ، موسا خېل او خاکي زي دي .

---

(۱) دعيسی بن يوسف اولاده په اگره دره او دا باسيند په شرقي او غربي غاړو دان دي ، او د موسی اولاده په بنير پرته ده .
د ملي زي اولاده په دير او پنجکوړه پرته ده .
دا کود اولادې شجره بنودل شوې ده او ر يا زي د موړ دازار له کبله نه دي ډېر شوي او څه لږ و ډېر چې دي د چغرزو سره او سيري .
(۲) اولاده يې د ښځې په نوم عايشه زي يا ديږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکو بن یوسف شجـــــره

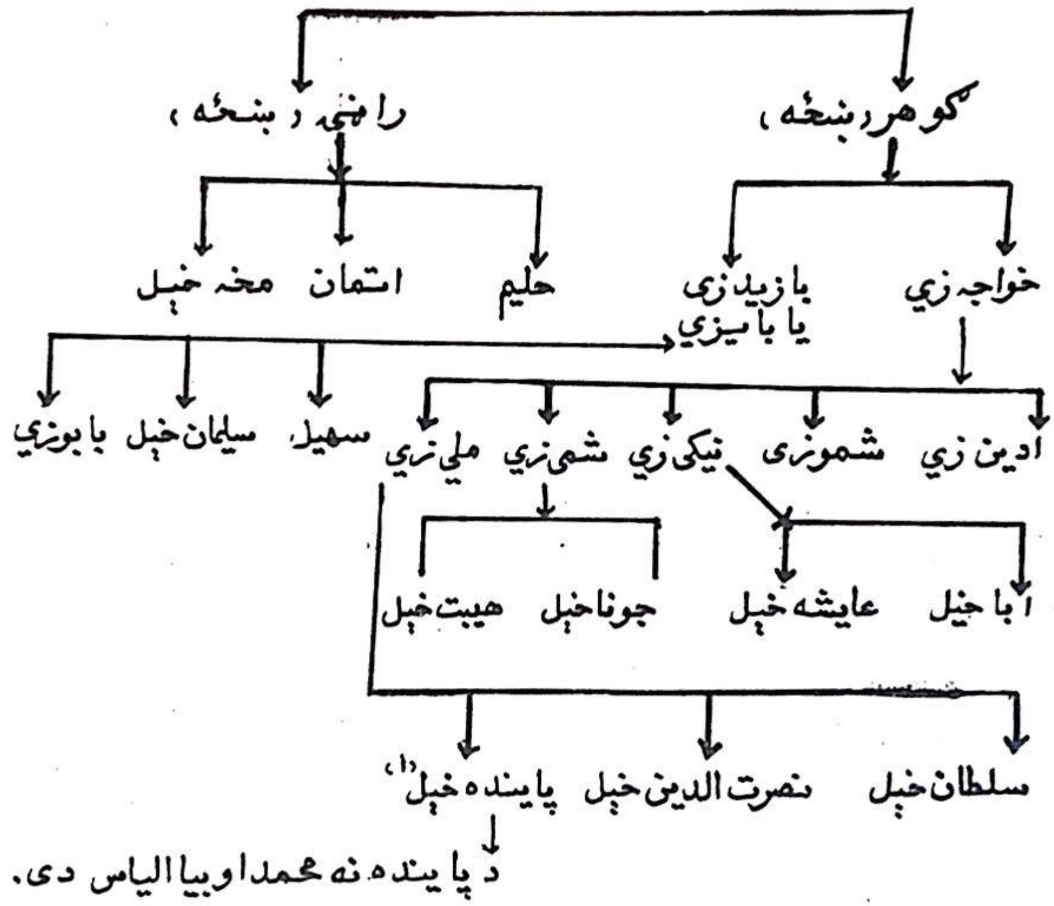

---

(۱) د دیر نوابي د پاینده خېلو په څانګه ملیزو کښې راغلې ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خوکیږ ولیکي چې لومړی خان اسمعیل خان وُ۔ وایي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس وُ۔

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره بابا زوی وُ. د الیاس بابا نه : اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. دخضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګ زیب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب وُ چې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهيل بن بايزى بن گوهر بن اکو، بن شريف نه؛

- اباخېل
  - خان خېل
  - شېراغاخېل
  - خشالي خېل
  - حاجي خېل
  - سمعيل خېل
- عزين خېل

او د سليمان بن بايزى بن گوهر نه؛

- متوزي
  - لال خېل
  - بهلول خېل
- موسى خېل
  - فتون خېل
  - درویزخېل
  - دولت خېل

او د بابوزي بن بايزي بن گوهر بن اکو نه؛

- اباخېل
  - هندودخېل
  - پیره خېل
  - بانزيد خېل
  - میروخېل
- مالي خېل
- برت خېل
  - دادي خېل
  - زرنگ خېل
- اکاخېل
- معروف خېل

او د اکو د بلي ښځې را منځه نه دري زامن ووچې ځکښي ليکلي شوي هم دي: (نور په بل مخ کښي)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

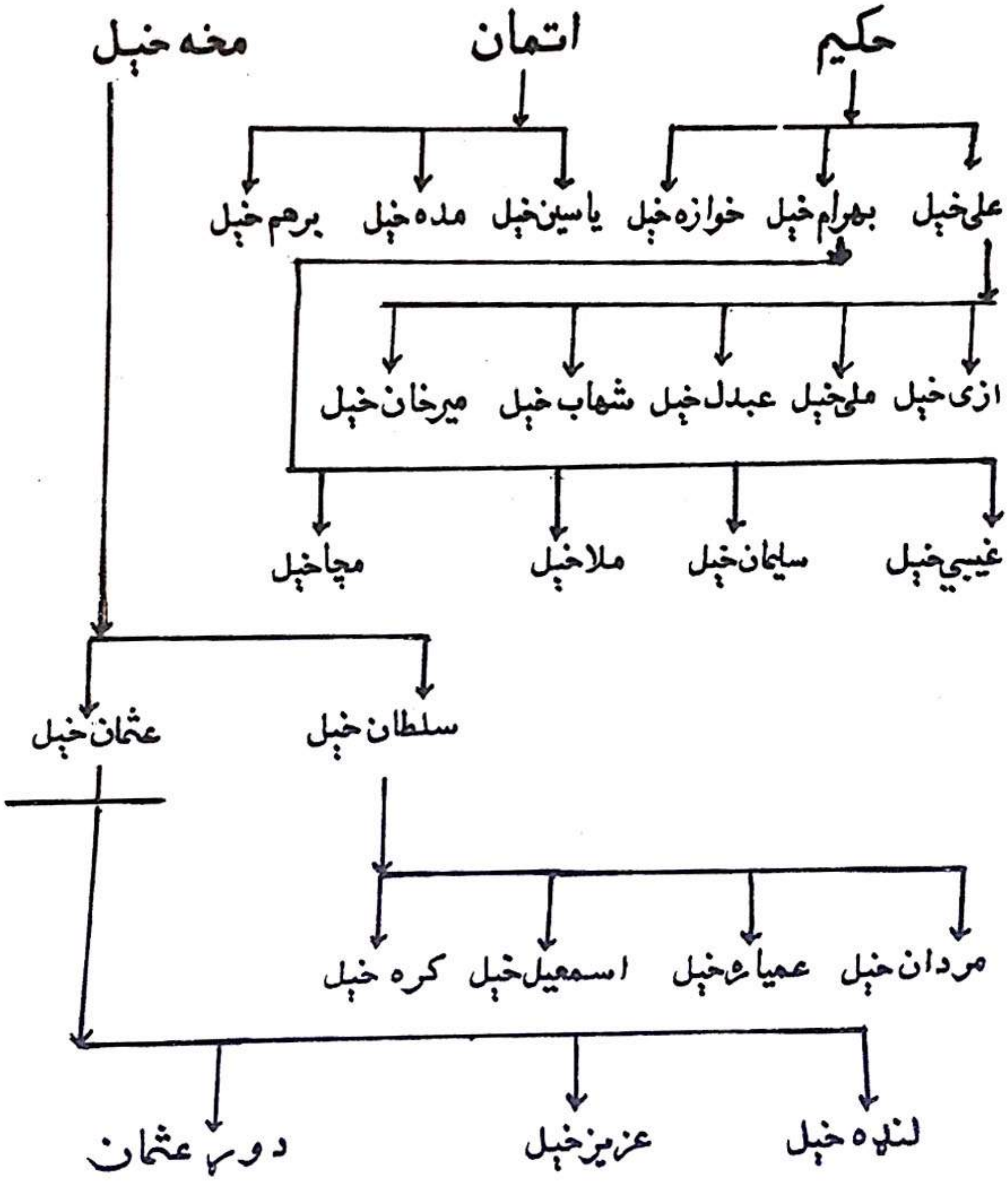

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربني قبایل

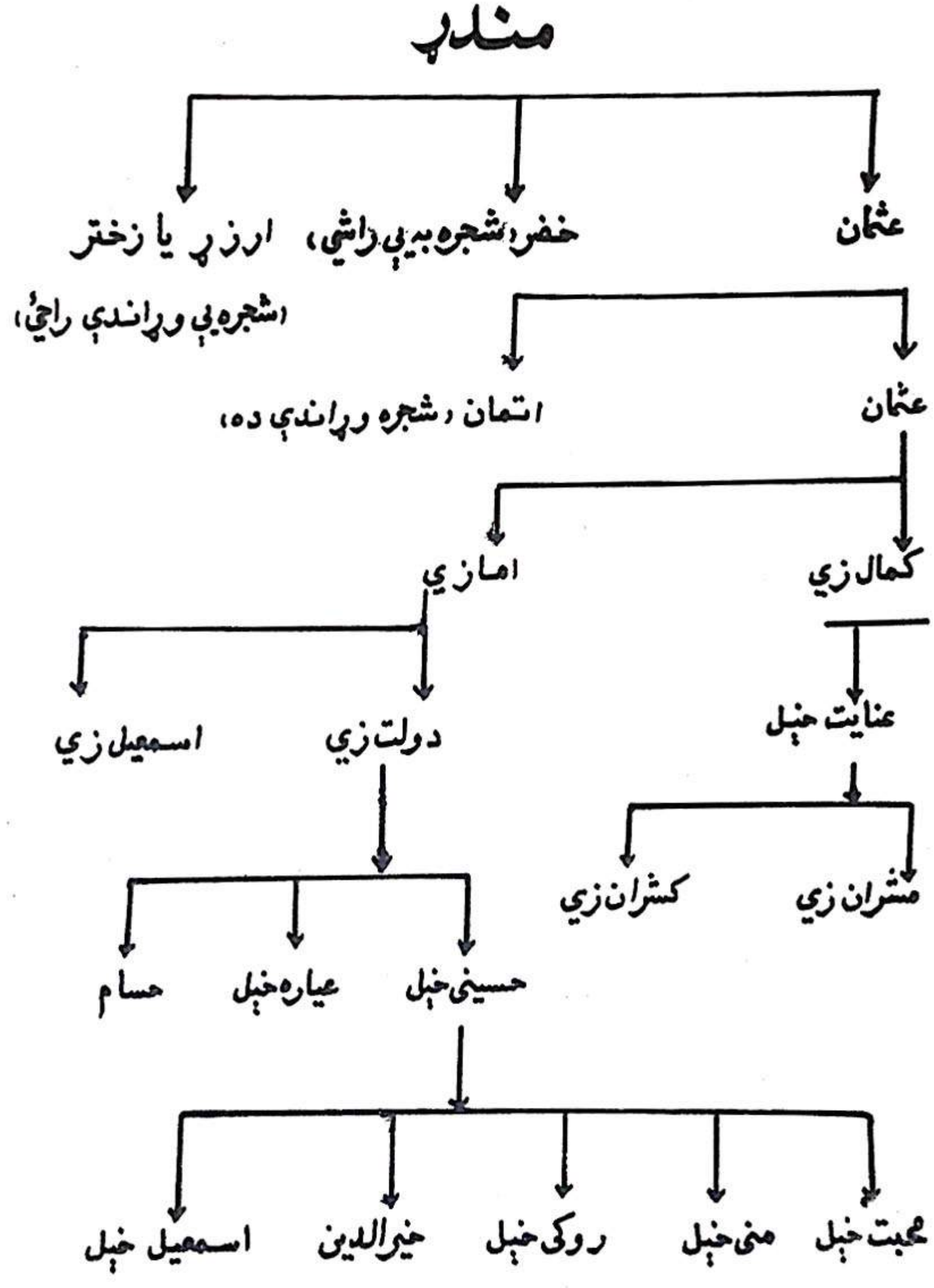

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسمعیل خېل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیور دی.

کشران زي

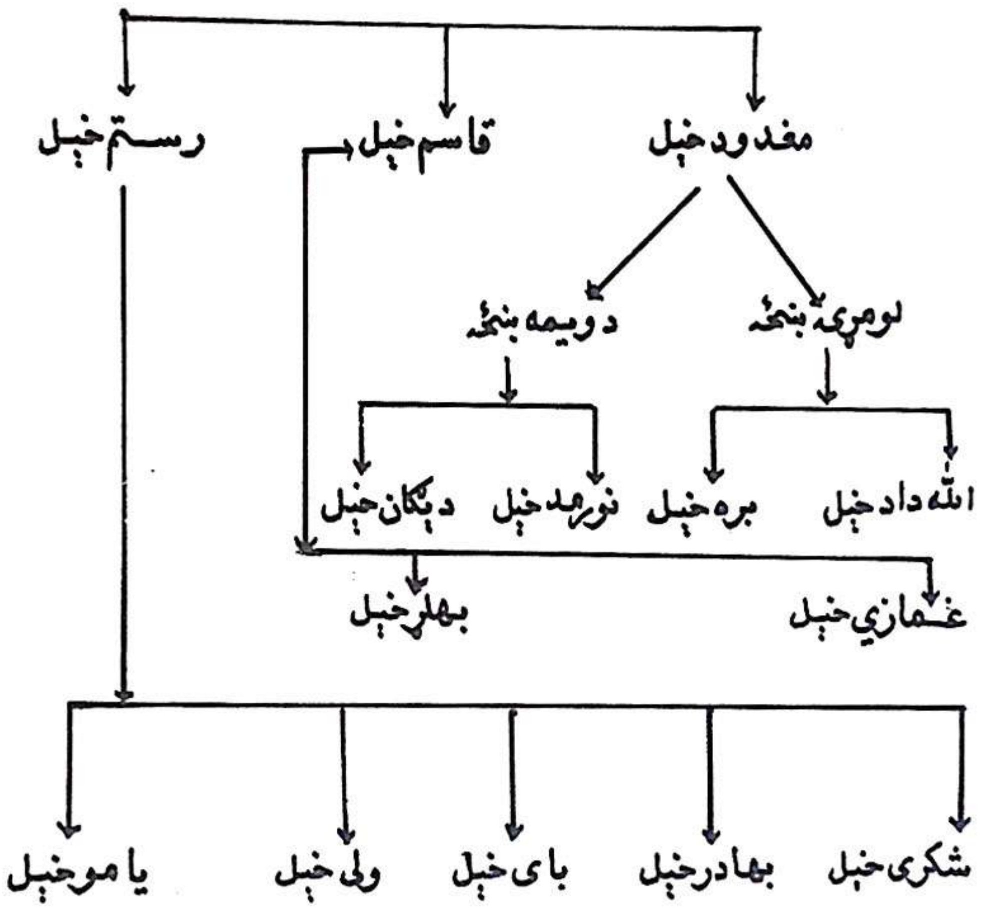

د الله داد خېل نه　　　　منی خېل

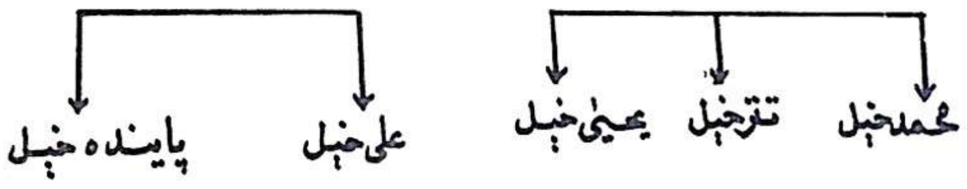

او د بره خان خېل نه

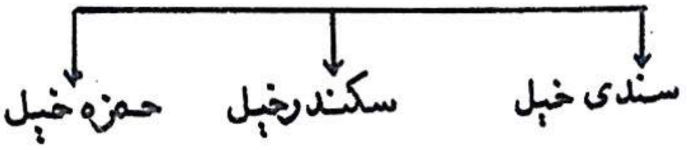

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن کال زي بن عثمان بن عثمان
بن مندړ نه

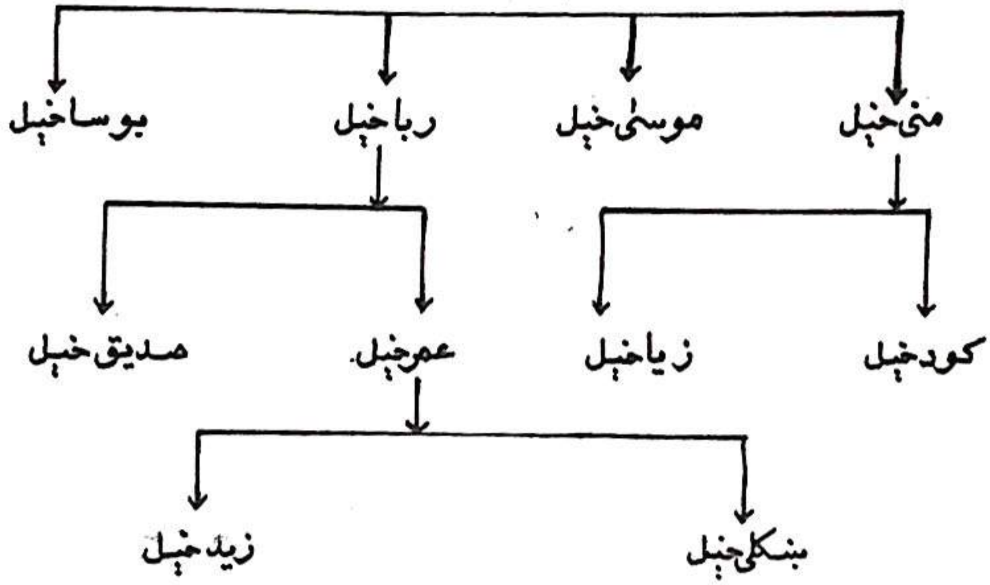

د عياره خېل بن دولت زي يا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی . او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمدکوړ دی .

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنگوخېل او د سنگوخېل نه سعيدکوړ دی .

او د اسمعيل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جوناخېل ، سکندرخېل ، يعقوب خېل ، د يعقوب خېل نه اوريازی او اسحاق زي دی .

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی . اود

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولت زي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سلیمان خېل دی.

د سيدخېل نه جمال ، جلال او نيکنام دی ، او د سليمان نه - ملاميرداد ، الله داد د ملامير نه پيروخېل ، نقره دين خېل ، عيسیٰ خېل يا نوخېل دي.

شجره اتمان بن عثمان بن مند

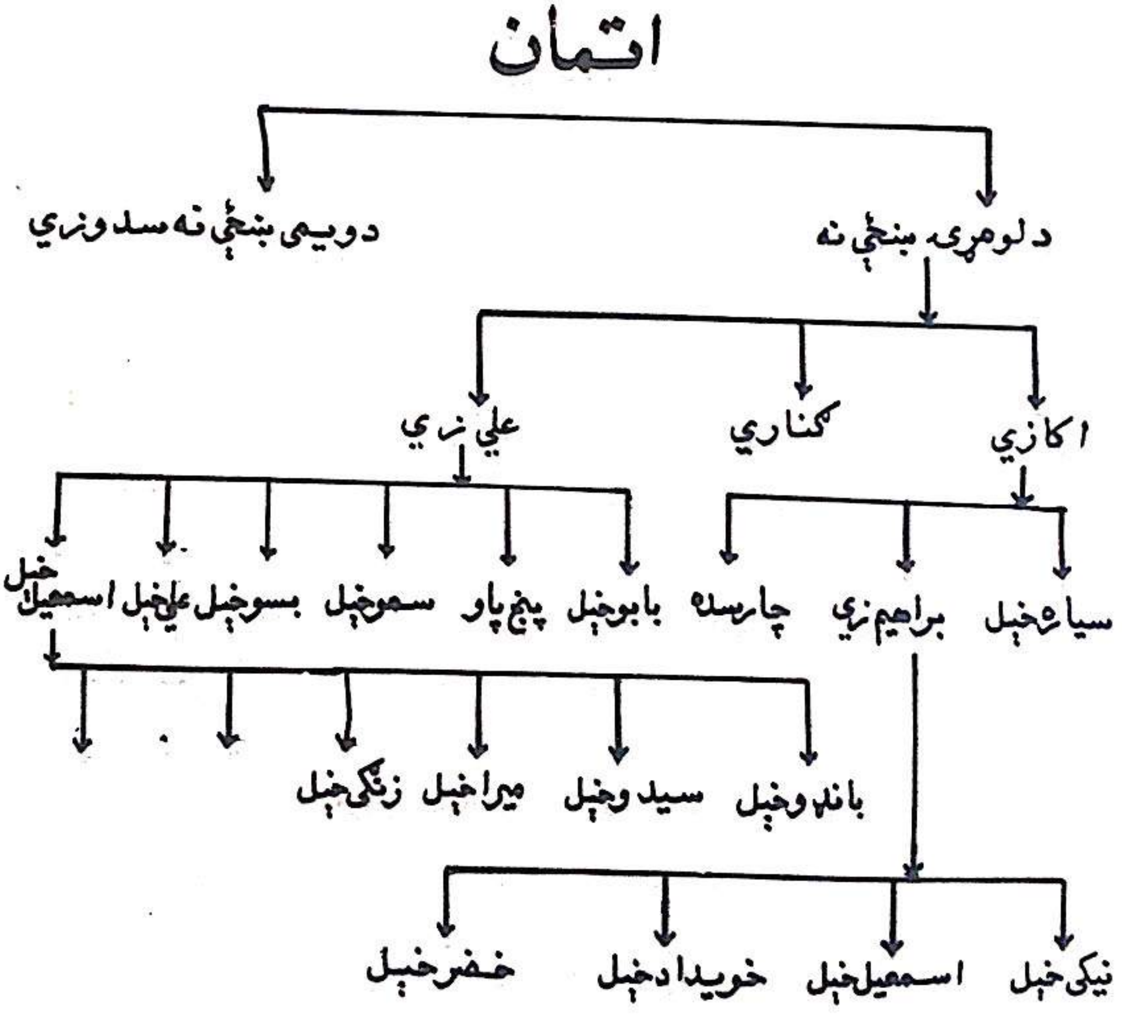

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنازی

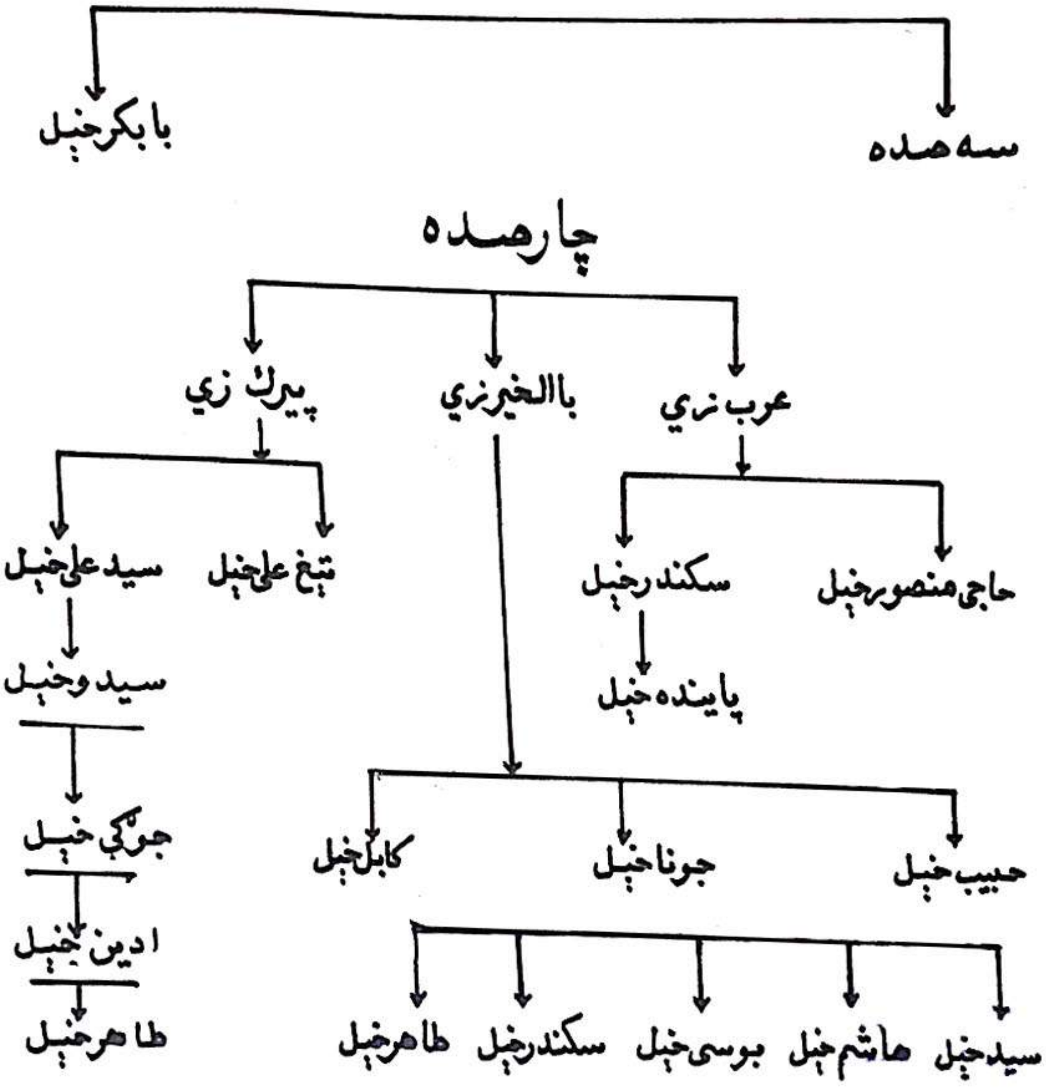

بابوخیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاینده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - دونی خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضرخېل»

- امیرزي خېل
  - بابرخېل
  - پانوخېل
  - مددخېل
  - اوریاخېل
- اوسی خېل
- شادوم خېل

د شیخ علي خېل بن پیرک زی نه:

- نیکنام خېل
- فرید خېل
- جهانګیرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

د سه صده بن کنازی نه؛

- سنا خېل
  - مکی خېل
  - همبل خېل
- باره خېل
  - ازی خېل
  - چور خېل
  - ظریف خېل

د باکو بن کنازی نه؛

- غلام خېل
  - حاجی خېل
  - فرید خېل
  - رکهیا خېل
- محمد خان خېل
  - حیدر خان خېل
  - بار وخېل
  - سلیم خان
  - بوجی خېل
  - خالد خېل
- موسٰی خېل
  - ایسیو خېل
  - هیبو خېل
  - معکو خېل
  - میا خېل
  - باره خېل

د سدو بن اتمان د (۲) بنځې نه؛

- ابا خېل
  - نصرت خېل
  - دولت خېل
- عمر خېل
  - مانو خېل
  - بسو خېل
  - محمد خېل

(۲) په بل ځای کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

میوخېل
- ایسوخېل
- غالي خېل
- درې تېپي
- منصورخېل
- خضري خېل
- یابه خېل

اوسنی
- داوسني خېل نه بلړخېل - طاؤس خاني، ایپ خېل، یحیاني جوخېل - زکریاخېل دي . اود بلړ نه د زریا خېل دي

او د ,, درې تېپي،، نه: حکاخېل، مکاخېل ، حسن خېل دي .

د دولت خېل بن اباخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

دنیاخېل
- معروف خېل
- بره خان خېل

سه صده
- داودخېل
- مچي خېل
- بره خېل
- شرفه خېل

او د ماني خېل بن عمرخېل بن حلوُزي بن اُتمان نه:

- طاؤس خاني
- مشمه خېل
- کرم خېل
- شېرزاد خېل

او د یسوخېل بن عمرخېل نه: زیدخېل، مستي خېل، سلطان محمدخېل ، جوخېل او قسي خېل دي .

او د محمد خېل بن عمرخېل نه: میري خېل، سامل خېل ، ایوب خېل او نیکنام خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دري زي بن سد و بن اتمان د نسب شجره:

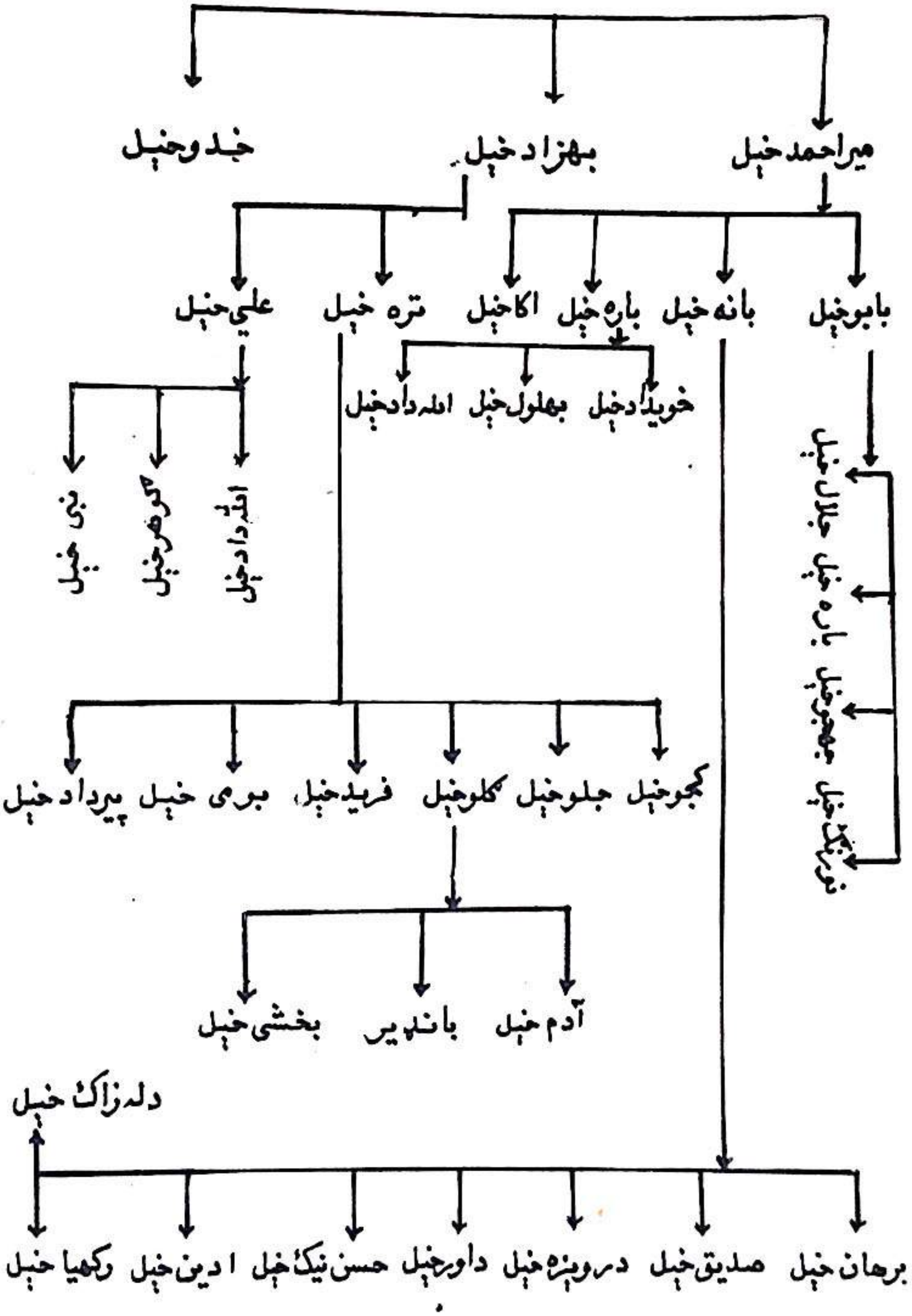

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخیل"

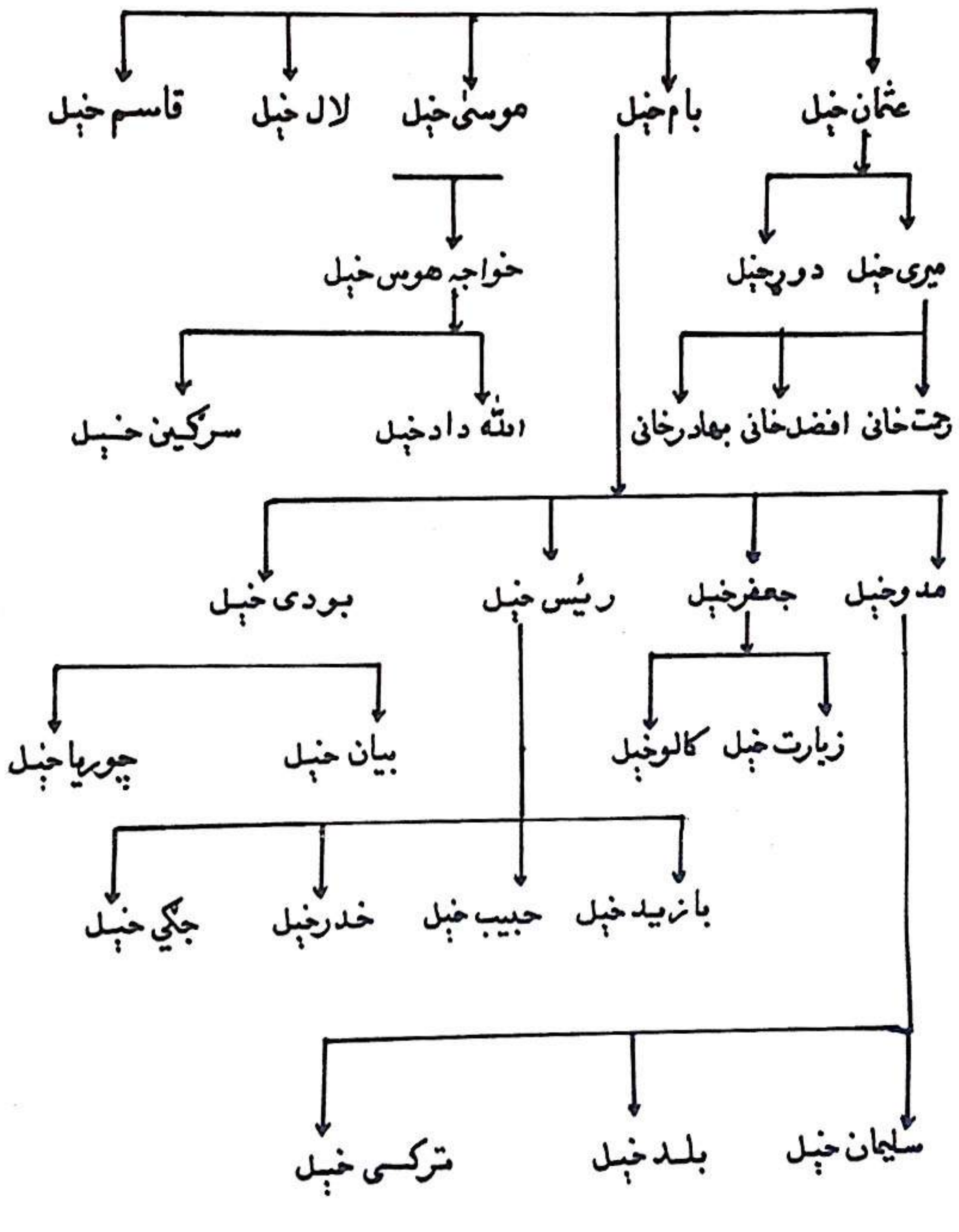

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ر زړ يا زختر بن منډړ بن شيخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

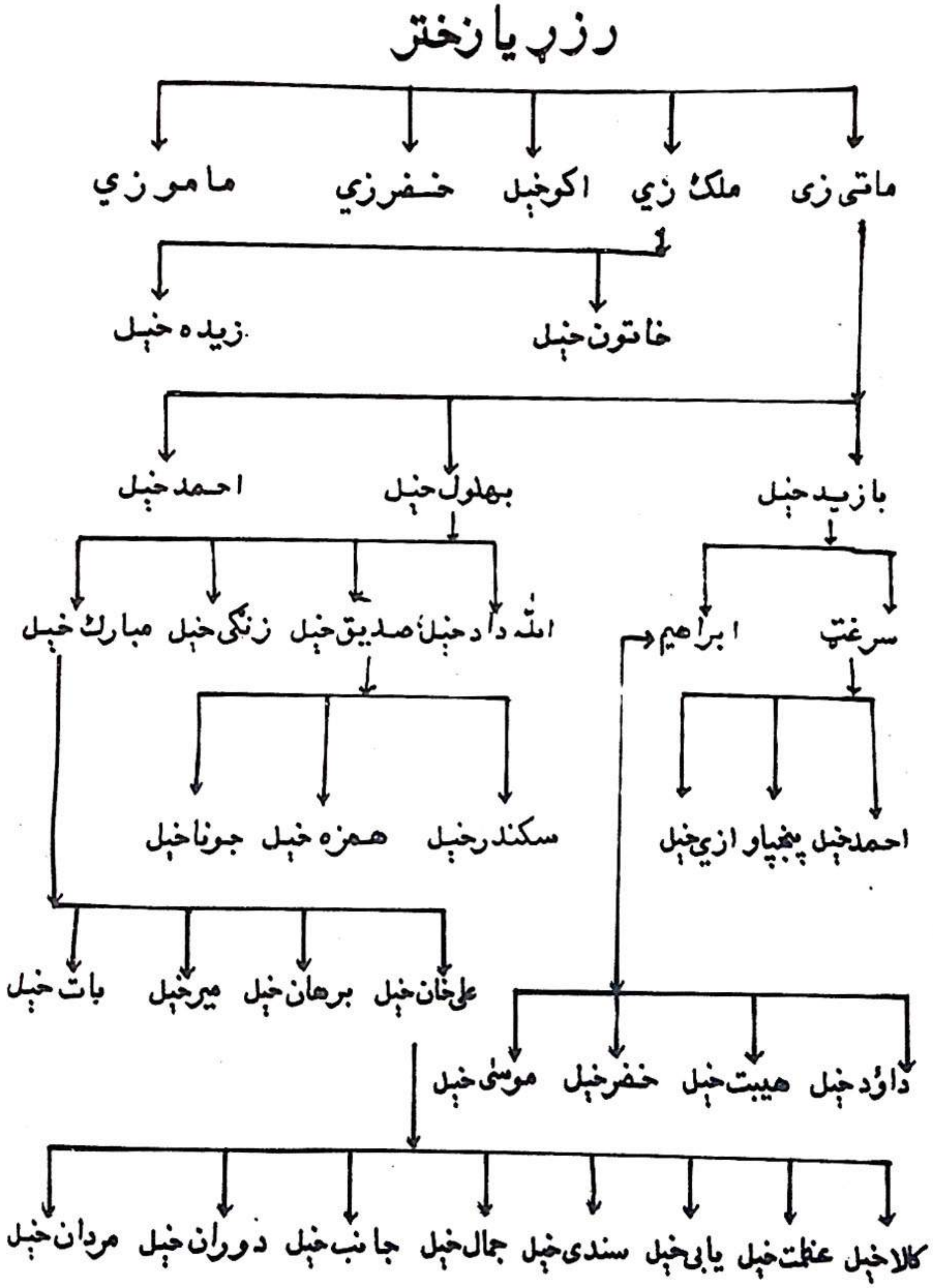

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خېل بن ملک زی بن رزړ نه :

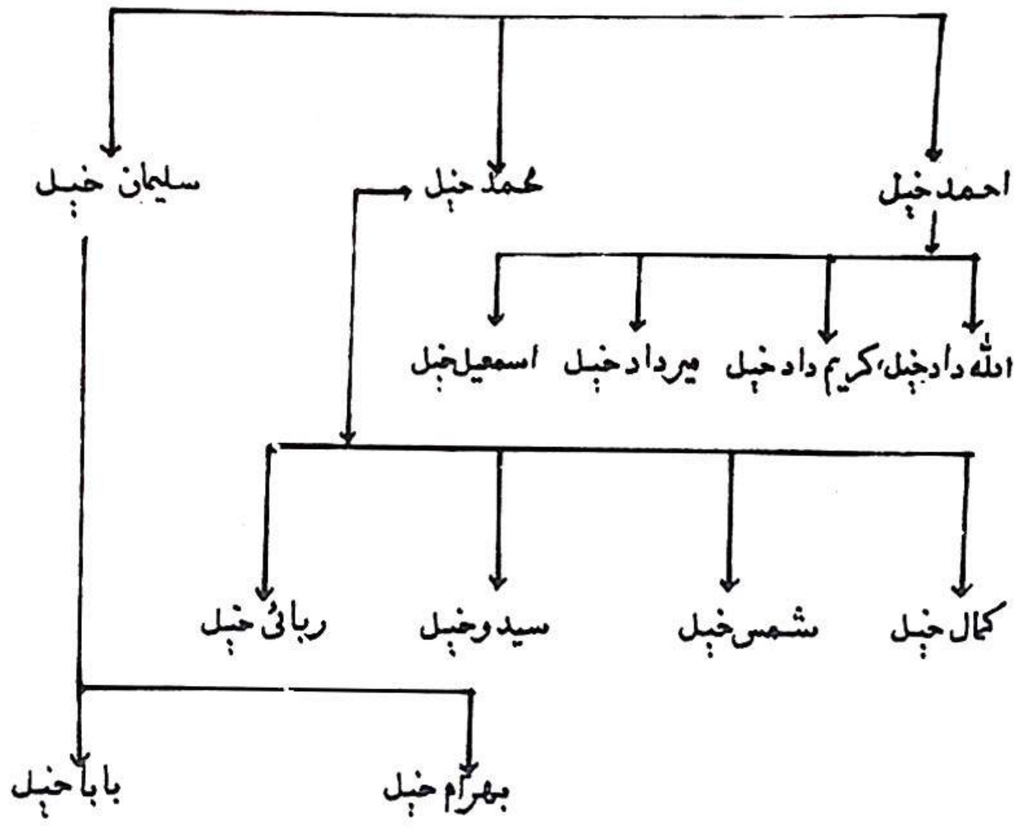

او د زید و خېل بن ملک زی نه :

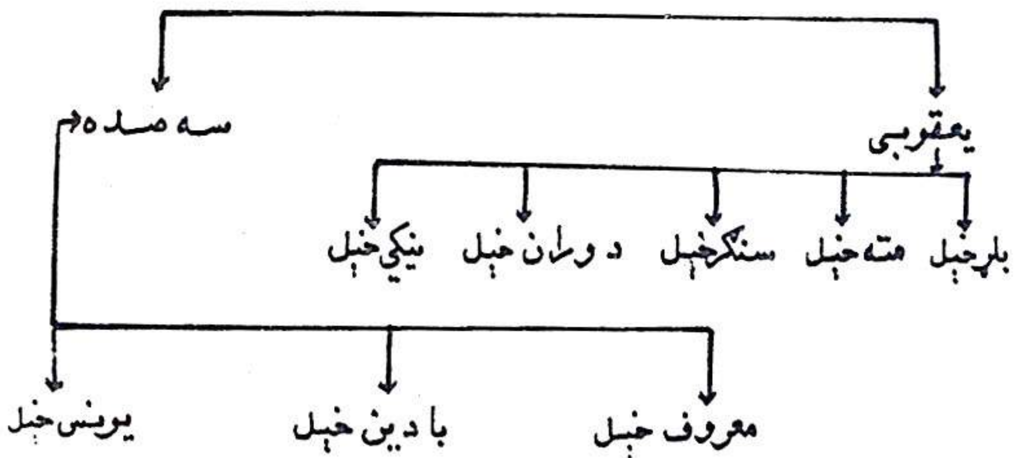

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود اکوړخېل بن رړ نه :

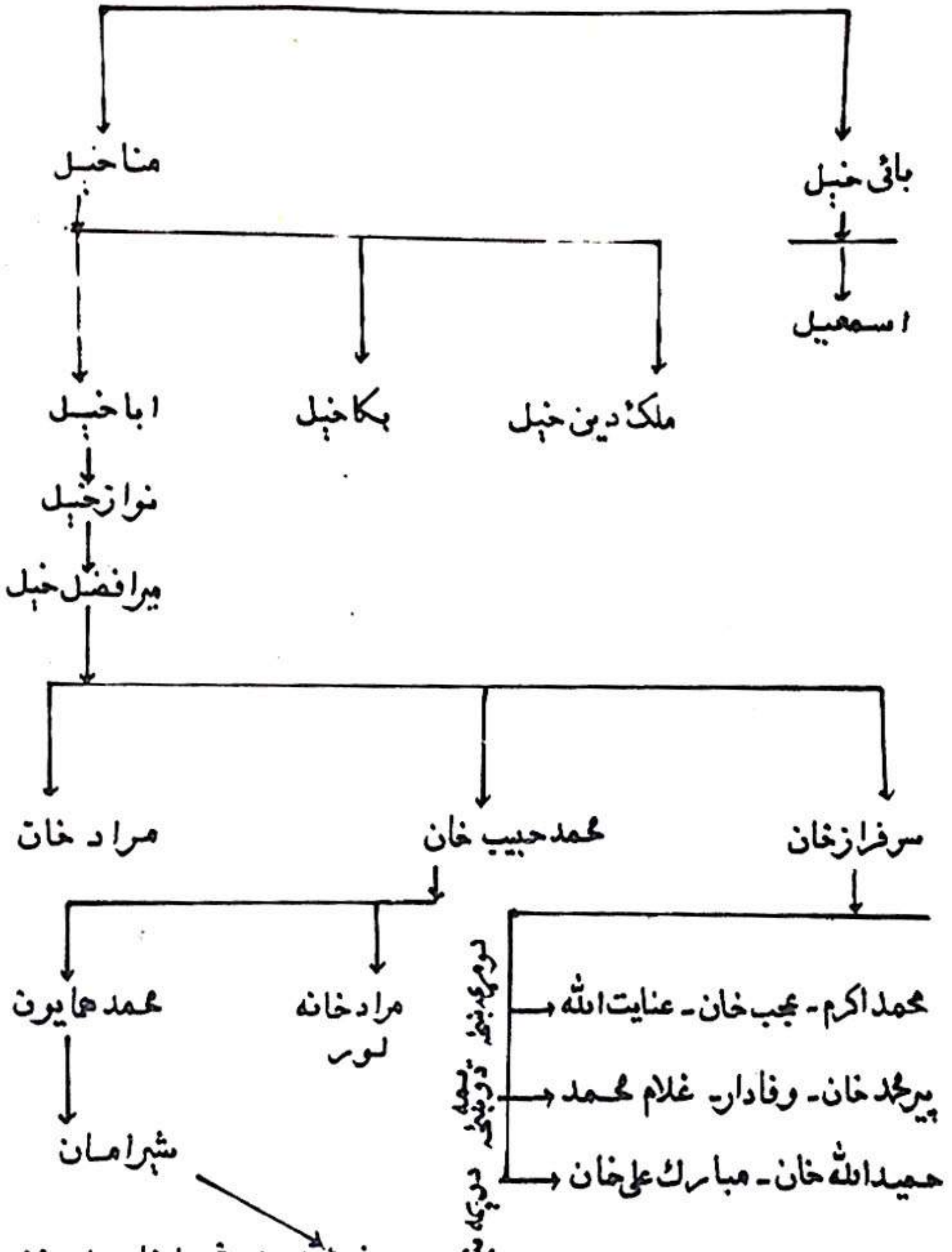

اود شهرامان نه : شهریارخان ، اسفندیار
اوخوږې تبسم ده . اوالله یارخان ، شاروم خان
او ابن امان دبلې مور دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

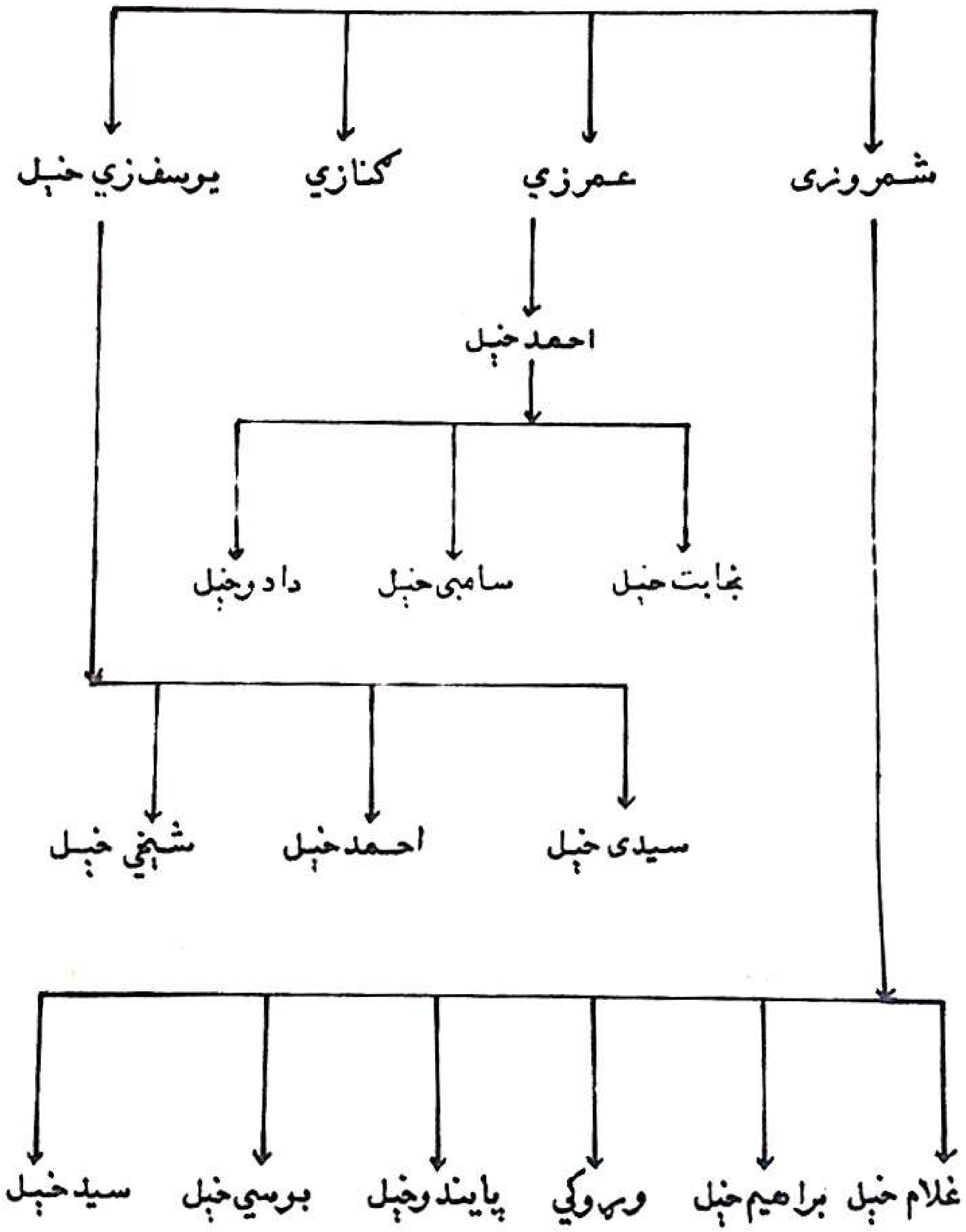

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه؛

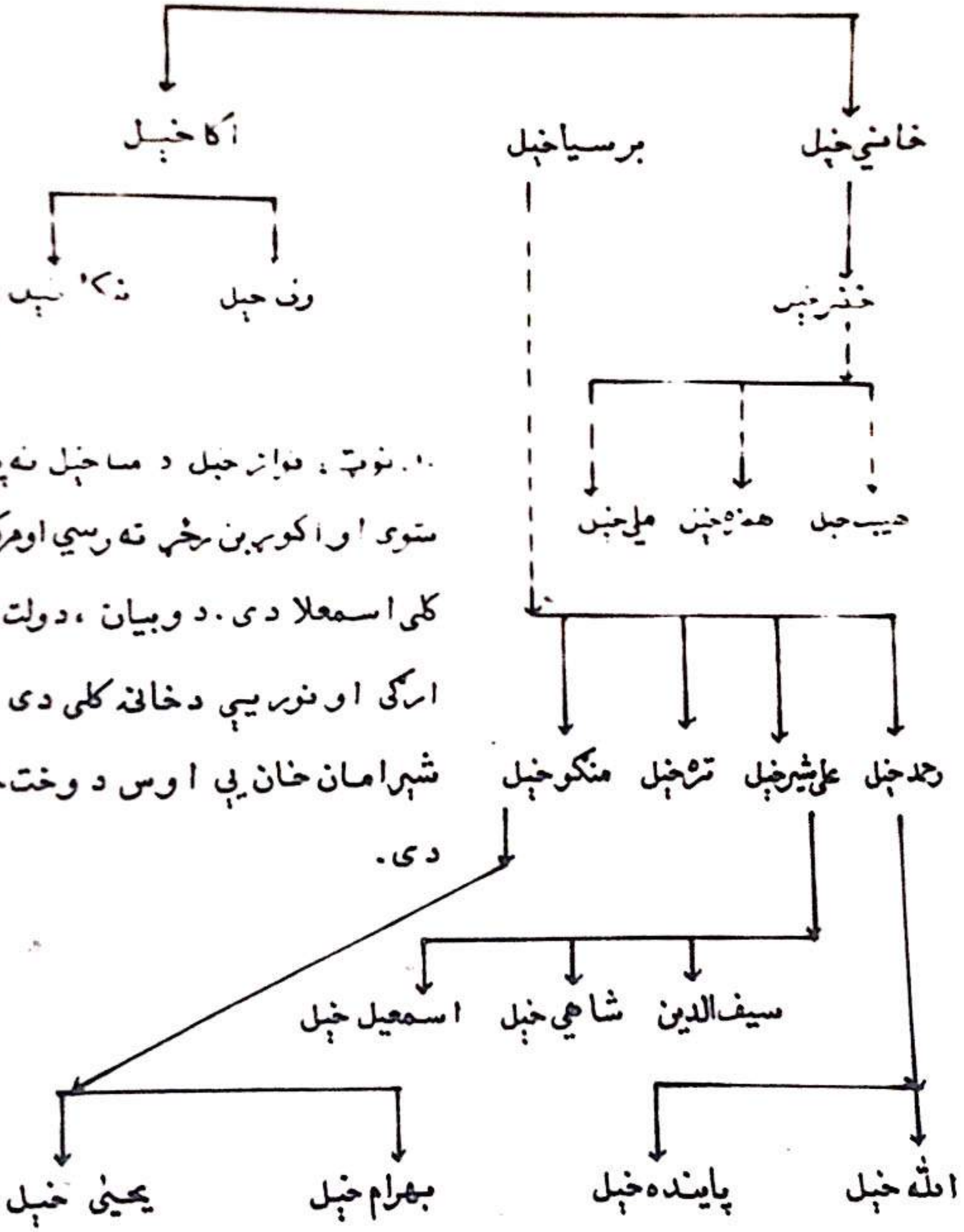

نوټ: نوازخېل د ماخېل نه پیل شوی او اکو بن رخه نه رسیي اومرکزي کلي اسمعلا دی. د وبیان، دولت باز، ارګی او نوریې د خانانو کلي دی او شېرامان خان یې اوس د وخت خان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

سربن قبائل

غوریاخیل، مومند، داؤدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

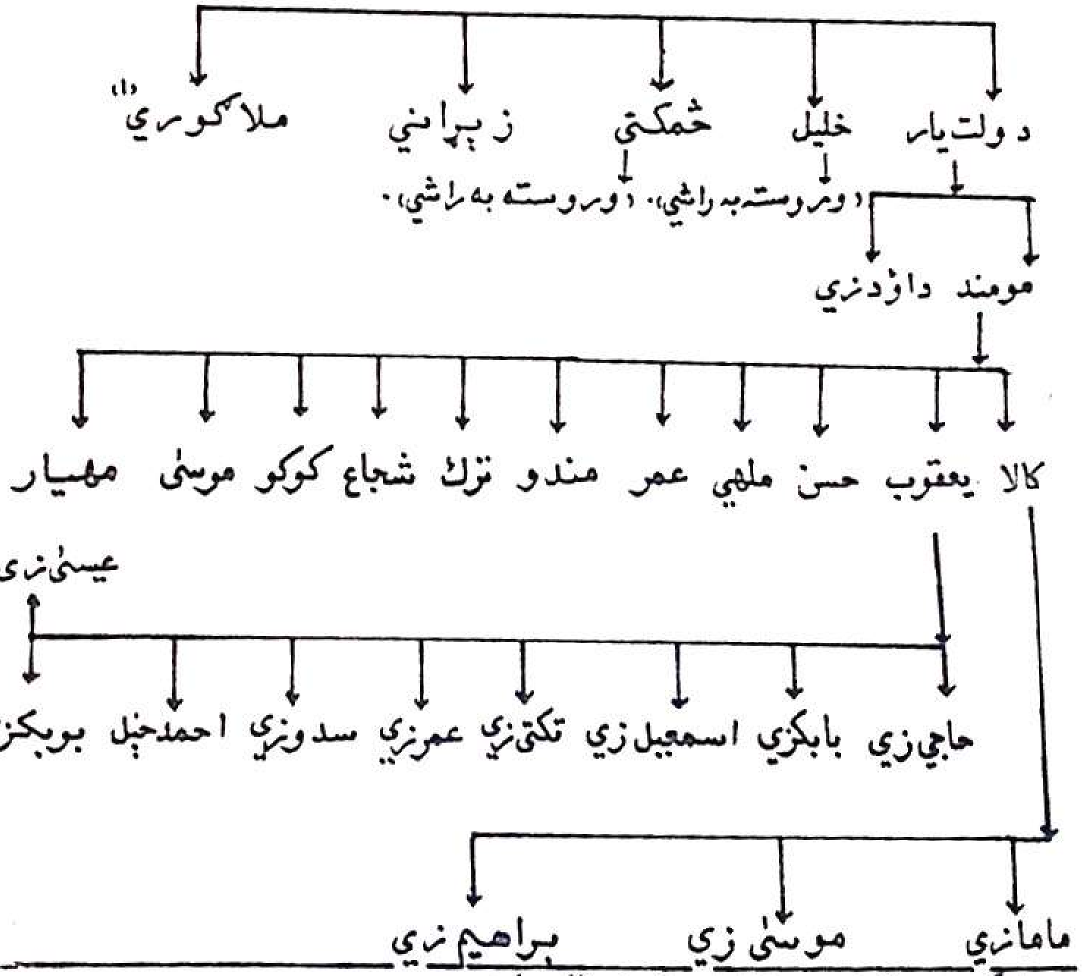

(۱) ملا گوری دالفنستن په قول دغوري پنځم ځوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"حسن"

- ایوب خېل
- شابوخېل
- ساک خېل (۱)
- تورخېل

ملهی

- اباخېل
- غازی خېل
- متی زي

مندو

- سلیمان خېل
- عیازی
- مندوزی

د "کوکو" بن مومند نه

- رحمدزي
- اکازي
- حید رزي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حید رزي
- عیسیٰ زي
- علي زي
- بایيزي
- خوږيزي
- عثمان زي

مهیار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- یوسف

نوټ، خو عام روایات وائي چي د مسي زي نه بایزی، خوږيزي، حلیم زي، ترکزی، اتمان زي او دمنيزي دي.

(۱) په ځینو ځایونو کې دا اخېل شوی هم دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

«کوکو بن مومند»

احمد زي بن کوکو نه

موسیٰ خېل — ذکریا خېل — کوزي — سنجر

دا کازي بن کوکو نه

قاسم — اوریا خېل

د حیدر زي بن کوکو نه

دولت زي — یحیٰی زي — نور زي — بختیار

بابکزي بن کوکو نه

کوهتي زي — بازید خېل — استرا

د موسیٰ زي بن مومند بن د ولت یار بن غوري نه

حیدر زي — عیسیٰ زي — علی زي — بایزي — خویزي — عثمان زي

الف: د حیدر زی نه: تاجوزي، عمرزي، بائي زي، حاجی خېل دي.

ب: د عیسی زي بن موسیٰ نه: حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه گند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بورشا او همزادی).

او د ترک زي نه: برهان خېل، عیسیٰ خېل، شاه منصور خېل او مورچه خېل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود علي زي بن موسیٰ نه؛ اسمعیل زي او ننتازي دي.

اود بایزي بن موسیٰ زي نه؛ بابا او عثمان دي.

د بابا نه؛ موسیٰ خېل، باره خېل، میرو خېل دي، چې په سه پایئ م
یادېږي او مامازي او نظرخېل يې هم ورونه دي، چې مامازي د بابا او
نظرخېل په عثمان او بخصوص په اتمورترلي دي.

د عثمان بن بایزي بن موسیٰ زي بن مومند نه؛

۱: کریم ۲: اتمور

د کریم نه؛ عیسیٰ خېل، خوګا خېل، ادو خېل او میتا خېل دي.

اود اتمور نه؛

۱: ابر خېل ۲: خوازه خېل

د ابرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، ترتر، اتم کلي،
او نظرخېل م په دوی ترل شوی دي.

د خوازه خېل نه؛ کُډا، دوړ، میرزا، یعقوب، اکر او جمال دي.

د کُډا نه؛ ازاد، ولیداد، میاخان او علیخان دي.

د خویزي بن موسی نه؛ اتمان زي، اکارزي، حبیب زي، دویزي دي.

د عثمان زي بن موسیٰ زي نه؛ سدوزی، ابوزي، کوردین او بهدین دي.

نوټ؛ د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي.
دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بایزی او خویزی په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا نور څلور زي په کوز مومند یادیږي .

د داؤدزي مومند د ورور دولت یار د زوی نه :

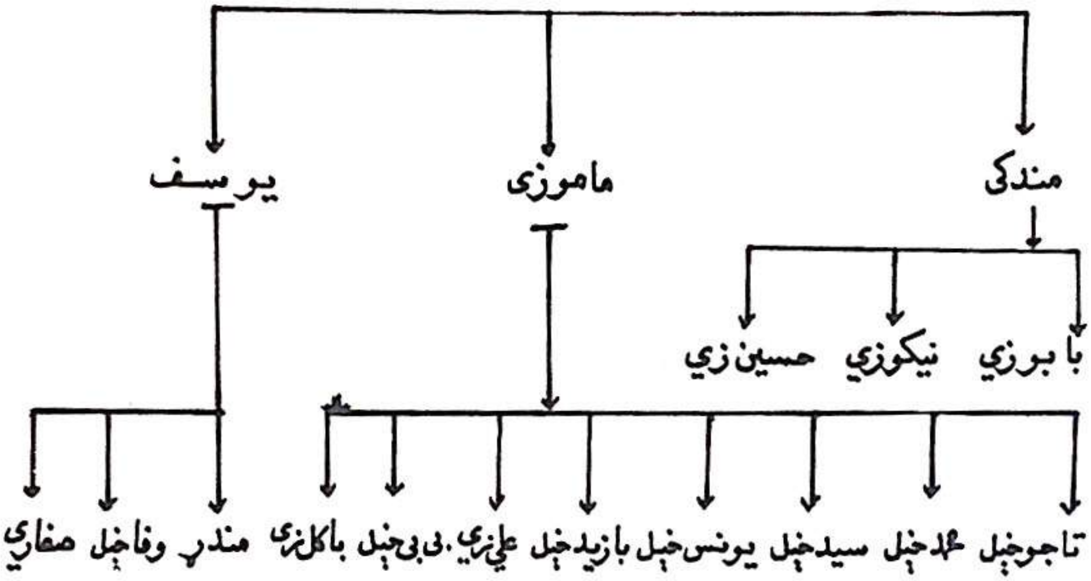

د خلیل بن غوري نه

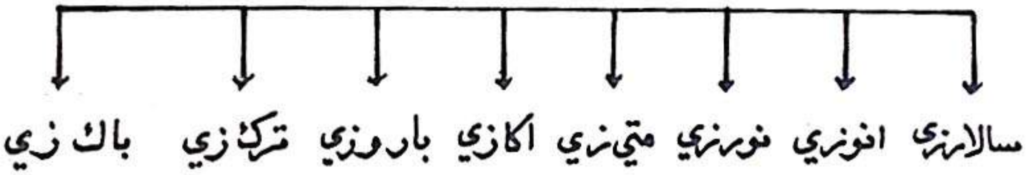

څوکني بن غوري نه

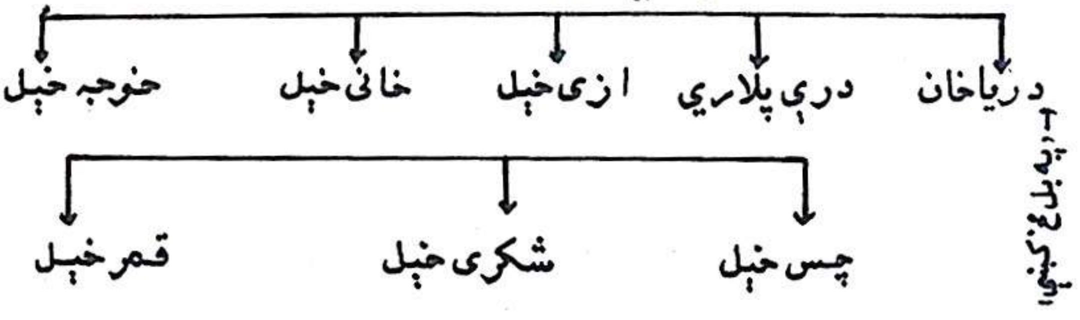

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ریاخان بن څوکني بن غوري نه

- نصرخېل
- برهم خېل
- ترجي خېل
- تونني زي

د خاني خېل بن څوکني نه

- مموت خېل
  - گودړخېل
  - مبارک خېل
  - سلطان خېل
  - مدي خېل
- بلاجوخېل
  - مصطفی خېل
  - تورخېل
  - جمال خېل
  - شېرخان خېل

خواجه خېل بن څوکني نه:

- دری خېل
  - شوبي خېل
  - حکيم خېل
  - ولي خېل
  - فتح خېل
- موزرخېل
  - گل شېرخېل
  - جلال خېل
  - سنگرخېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربني قبائل:

خمند بن خرشبون بن سړبن بن عبد الرشید نه:
خوښکی او محمدزي یا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خېلونه دي:

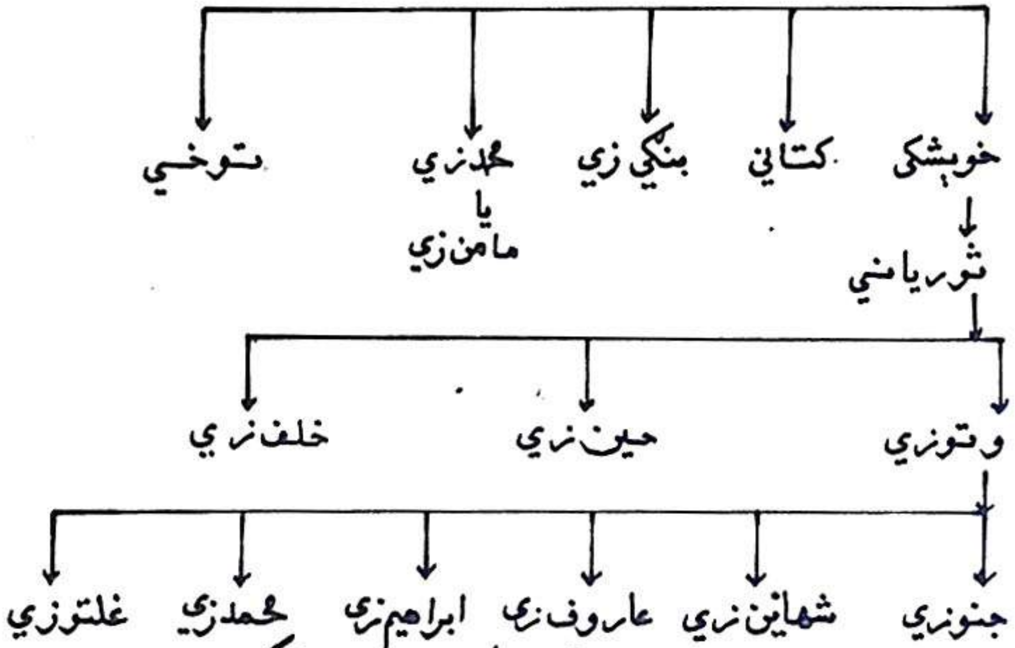

دحین زی بن ثوریانی بن خوښکی نه

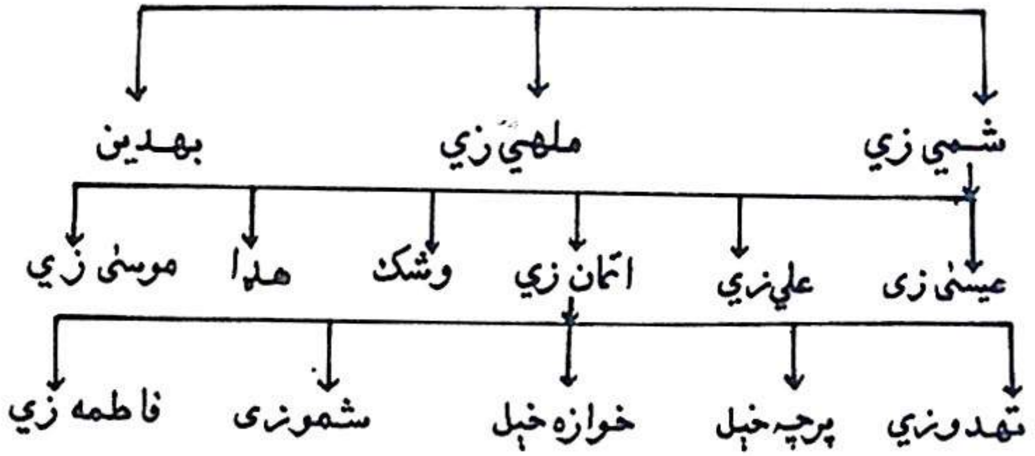

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شموزی نه عیسیٰ زي، علی زي، اتمان، وشک، هدا او موسیٰ زي. ((دا د خورشید جهان لیکنه ده)).

دکتای بن څمند نه

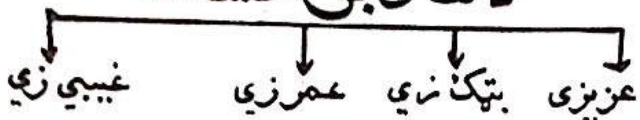

د عزیزی نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني د کزلاني نه مچوزي

د مچوزي نه سلمان دي، د سلمان نه اسمعیل او نورالدین دي.

د عمرزي بن کتای بن څمند نه: ۱. ملازی ۲. علا زي.

عمرزی

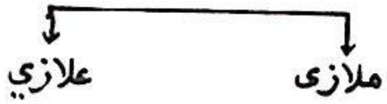

او د غیبي زي بن کتای نه:

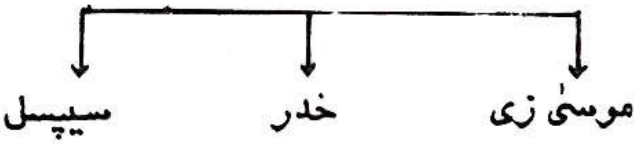

او د محمدزی یا مامن زي بن څمند نه:

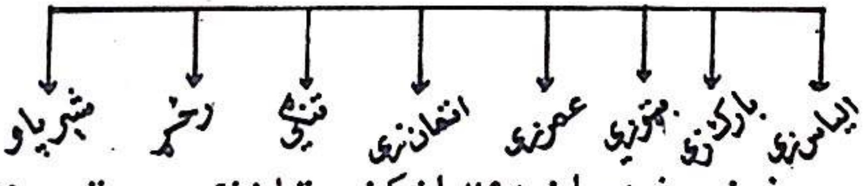

خو خورشید جهان په ۱۹۱ پاڼه کښې وتمان زي پسې تور زی هم لیکي.

او د توخي بن څمند نه:

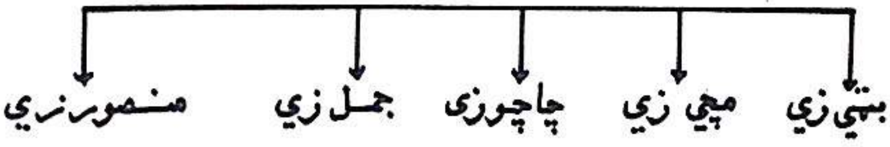

Kitaboona.BlogSpot.Com

کسی بن خرشبون بن سړبن نه؛

"کسی"⁽¹⁾

الوزی، زمریانی، محمدزی، موسیغ، سیرون، کتران، کومیار، شینواری

(۱)، شیخ ملي خېل (۲)، خوګاخېل (۳)، میرداد خېل (۴)، سنګرخېل (۵)، سرکی خېل (۶)، سلیمان خېل (۷)، خضرخېل.

خو د تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې:

د شینواري زامن (۱) عثمان (۲) سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه حاجي (۲) بوسعید- (۳) منديزي (۴) کوبي‌زي (۵) یحیٰ زي (٦) الوزي دي. د حاجي نه- عبدالرحیم‌خېل (۲) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګوخېل، عدل خېل او علي شېرخېل دي او د منديزي نه همزه‌خېل، حسن خېل او الیاس‌خېل- (بر شینواری) دي.

---

(۱) خو سرالف پخپل کتاب پټهان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (۱) کتران (۲) شینواري (۳) کاسی دی چې اولاده یې د کویټې شاوخوا استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د درې واړه زامنو کند، ځمند او کسي شجرې ولیکلې شوې، لکه په شجرو کښې چې یې یاد شوي دي د کند د وه زامن وو، شېخا یا شیخي یا خیشي خېل یا خبني او بل زوی یې غوري یا شیخ ابراهیم وُ چې اولاده یې په غوریاخېل باندې یادیږي.

د پېټي خزانې په قول چې شرخبون دخپل پلار سړبن او تره بیټ نیکه په ژوند او اجازه د ځوی نه راغلی وُ او د ارغستان په علاقه کښې د غنداوان او سورغره په شاوخوا کښې اړولي وو. او دا هغه ځمکه ده چې په غوره مرغې یادیږي.

اخون درویزه لیکلي دي چې کله د قندهار ځمکې د هغه ځای د پښتنو په منځ کښې وېش شوې، نو د ترینو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او ځمند یعنې د خابني خېلو او غوریاخېلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه یې یو له بله سره بېل کړل، څه موده پس د خابني خېلو او ترینو په منځ کښې په ویالو څه بدرنګي او مرګ ژوبله وشوه او خابني خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوریاخېلو سره یې واړول او ځوی ورته یو څه ځمکه ورکړه، خو یو څه موده پس بارا نونه زوړ شو او غوریاخېل په خپله ور شو کښې تنګ شول او خابني خېلو نه یې خپله ځمکه بېرته وغوښتله، خابني خېلو په دغه ځمکه ټینګار وکړو، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه او خابني خېل بیا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لور وکوچیدل ، په دغه وخت کښې د کومل له خوا- اتمان خېل م را کوچیدلي وو او د خابښي خېلو سره یوځای شول او د هغې ورځې نه ⁽¹⁾خابښي خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره- یوه جوړه شوه، څه موده پس مامن زي چې د څمند یوه څانګه ده د خپلو وړونو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د خابښي خېلو سره یوځای او ملګري شو- او د اخلګ نور هـو- زورور شول او د کابل په ورشوګانو دېره او ښه اسوده شول او مال اولادېې هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د یوسف او منډړ مال اولاد ډېر شو او د دوی قوت څرګند شو، په دغه وخت کښې د تیمور په کورنۍ کښې میرزا ابوسعید- حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوی الغ بېګ حکمران کړی ؤ، الغ بېګ میرزا په اول کښې د دې خلکو سره ښه سلوک کولو او دی خلکویې هم مرسته کوله . میرزا الغ بېګ په کال ۱۴٦۹ کښې د کابل حکمران شوی ؤ او په ۱۵۰۱ ع کښې مړ دی. میرزا چې وروسته قوی نشو، نو د غوپښتنو د ورهره قوت او زور یې نشو زغملی . په دغه خلکویې د اطاعت

---

(۱) خابښي خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ، خو په دله ټپله کښې سره یو شوي دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره زور راوړو په نتیجه کښې د میرزا الښکر ته دغه خلکو ماته ورکړه او خاښي خېل بریالي شول.

د پښتنو دا بدبختي دېخوا نه لاملګرې ده چې پخپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي، همدغسې خاښي خېل او ګګیاڼي قبیلي په منځ کښې په یوڅنګه پاندې بدي او جنګ جګړې پېښې شوې میرزا الغ بېګ[۱] هم دې اور ته لمن ووهله او زور لا هم پسې د بر کړو او د خاښي خېلو سره یې هم د ووستي جوړه کړه. او څه موده پس د خاښي خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلمانه یې کړه.

د خاښي خېلو ټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بې وسلې دغه میلمستیا ته ورغلل، یوازې د یوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره یوه چاړه پټه په پلوه وه.

د ګیګیاڼو یو مشر چې چښکا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي، ځکه ئې د دوی کار خلاص کړه. میرزا هم ور ته زړه بنه کړو او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل. محمود په دغه حال

(۱): میرزا الغ بېګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴۶۹ ء کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ ء کښې مړ دی او ور وسته د مرګ یې بابر کابل په ۱۵۱۰ ء کې نیولی دی. (زسیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ما سره یوه چاره شته دی او په دې به زه د میرزا الغ بېګ کار خلاص کړم ، خو هغوی د دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته دوه سوالونه وکړل ، یو دا چې موږ ژړنی نو ز موږ وارثه زامن او زنانه پرېږده چې چرته چې هلته لاړ شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلې شي چې دا پېښنه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې خونړۍ واقعې نه څه وخت پس د خاښي خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې ، ترکامنۍ په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامن زي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه خبره سره ښنته وشوه او مامن زي یې مات کړه او ډېرتاواني شو ، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامن زو ته پرېښووده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل.

په دې وخت کښې میرزا الغ بېګ خپل ملګری ګګیانی هم د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور ، باجوړ او نورو شاوخوا ځمکو دله زاك (چې د کرلانیو یوه څانګه ده) پراته وو ، (خوځینې مورخین وایي چې د نور و پښتنو قبایلو هم د پرخلك د - پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو) .

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې ترې څه ځمکه وغوښتله ، دله زاکو د " دواوې " ځمکه ورته ورکړه ، چې ښه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه ترې وکړه ، خو ورته یې وویل چې زموږ نور عزیزان هم را پسې را روان دي ، دا ځمکه به موږ ته بس نشي . دله زاکو ورته وویل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کلې او آن د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ . او یوسفزي او مندړ راغله په دواوه پر یوتل ، خو ورپسې نور قام یې هم راغی ، دچلر سنګ په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل ، اشنغر یې هم ونیوه او ځینې خلك یې تر باجوړه پورې ورغلل او د لاشوړې په دره یې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سینده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تیمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترینو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوریاخېل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل او مخ په قطب په خاښي خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه څنګه چې لیکلی شوي چې په ننګرهار کښې ګګیانۍ او مهمندي او په لغمان ترکانړي پراته وو، غوریاخېل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبایلو سره یې ماتې ګوډې ډېرې پېښې شوې. د غوریاخېلو په راتللو ګګیانړي او ترکانړي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو-

ترکانړي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته یې یره دله سپهي ولېږل[1]. ګګیانړي هم چې خبر شول، دد وی په سیالۍ کښې خپل سړي د وی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکانړو نه یې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګیانړو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح یې خپل مشران او سپین ږیري یوسفزو ته په ښوانۍ ولېږل او د ملک احمد نه یې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

[1] ترکانړي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نیولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم یقیني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکانړي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی و، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خاښي خیلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح د ګیګیانو - نتواتې ومنله او هغوی ته یې د دواوې ځمکه دا ستوګنې د پاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې دا ستوګنې د پاره «د واوه» په لاس ورغله نو هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلې شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د ګبانانو، نه اشنغر نیولی و، نو د هقانان د دره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشره سوات ته لاړل او د تاجي خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي د پاره د ملکند دره هم ونیوله او د شاه کوټ په دره یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ دا لاره یې نیولې وه. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیکیانې په - دواوه میشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک را - واخیستلو، چې په دې خبره ملک احمد هم خفه شو ګیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل ببېلي په مقام چې د داؤدزو په علاقه یوکلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو کیکیانو ته ماتې ورکړه ، ملك احمد په دې ماتې بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دلهزاکو سره یې د یو فیصله کن جنګ پریکړه وکړه ، ځکه چې د دله زاکو نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملك احمد ټول یوسفزی مندړ ، کیکیانی ، مهمزي ، وتمانخېل او ګدانه سره یوکړل او یو لوی لښکر یې جوړ کړ ، دله زاك هم خبر شول او د جنګ تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو . د خانې خېلو او دله زاکو د جنګ د کاټلنګ او شهباز ګړهي ترمنځه وشو او نوړ د جنګ د ګدر په خوړ وشو او اتمانخېلو پکښې ډېر مېړانه وښودله او د دې وجه یو ډول د خرمنې ډالونه وو چې د هغې ترشا به تیر انداز رار وان ؤ . دله زاك د لنګرکوټ له خوا جنګ ته را ووتل . اخون درویزه وایي چې د ټولونه لومړی د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه راوډنګل او د زنګي دله زاك زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ - ونښتلو ، خود دله زاکو پښه وښویده او په تېښته شو . د یوسفزو لښکر ورپسې ؤ او د سویل په لوري یې د دله زاکو لار بنده کړې وه ، نو دله زاك د لنډی سیند په سویل خپلو عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل :

د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی چې په ۱۵۱۹ ع نه پس او د ۱۵۲۵ ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکښې چې ویلي شوي دي سواتیانو د یوسفزو دحملې له وېرې د سوات په لوړ تللي ټولې درې، لکه: موره دره، مالکنډ، شاکوټ او چرات او نوړ نیولې وې، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ویس حکمران ؤ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوک دی؟) دغه سلطان د یوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملک احمد سره خپلوي کړې وه او د هغه خورې واده کړې وه . د سلطان ویس صدرمقام مینګوره وه، څه موده پس چې د ملک احمد خور مړه شوه او د سلطان ویس سره بیا د یوسفزو نه وېره پیدا شوه او د هغې لوی عامل دا ؤ چې یوسفزو په دله زاکو هم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نیولو په تکل کښې وو، سواتیانو خپل د برنوړ په موړ دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ویس په ماتحتۍ کښې په مالکنډ دره ؤ خو غافل ؤ څکه چې د جنګ ټول زوړ په موړ دره ؤ، یوسفزو چل وکړو خپل لښکر یې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتي لښکر یې مات کړو او مالکنډ یې ونیوه، مېرهنده هم د موړې نه د سوات تامنې ته ورغی چې د سلطان ویس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمک وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي، خو وار تیر ؤ. یوسفزو سوات قبضه کړو او وروـ وروـ یې ټول سوات آن د پوړن او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاټکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړو، دا رنګ برنګ علاقه یې ان تر ناوګه ونیوله، نو د ملک احمد په مشوره او صلاح « شیخ ملي » چې د مندړو په اولس کښې د پیرک په ذیله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره ښه بده کښې مشاور او ملګری ؤ د نیولي شو علاقو د وېش بند وبست پیل کړ.

دا علاقه د دواړو او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بُنیر او ـ باجوړ په څه برخه او ډیرا و نور ځایونه کېدی شي داوېش د ډیر تدبر او فکر، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه اړنې ځمکې د جغرافیه نه ښه خبر وي او ـ « شیخ ملي » د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په ژوندانه د کال (۱۵۳۰ ع) شاوخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی ، چې سړی ور ته او س هم تعجب کوي . مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو جګړه پرې کېدونکې وه او احتمال ئې د هغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې ستانداري کوړلنه ته د څېړې یا « سېړه » په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پیښنه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو ، هشتغرد مهمنزو او ارنګ برنګ د و تمانخېلو ورسېډلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه تېرته ځمکه نوره هم و تمانخېلو ته ورکړې شوه او ګدا نه ته د قطب په لوړغریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزوا و مندړو ته ورکړې شوه .

د شیخ ملي او ملك احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملك احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غوربند کښې دی .

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یوسفزي ولیکې هم دی او چنپله مؤرخ هم ، او ریدلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ماته معلوم دی .)

دا د واړه اشخاص د منډړو د قبیلې نه وو ، ځکه یې په دې وېش کښې بیاځه بدلون راغلی چې د سوات پنجکوړې -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونیر ټوله غریزه علاقه د یوسفزو او مندړ ټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان کجو د قبر نه هم معلومیږی. دا قبر د هوابۍ د مانیړی په منځ د بدری نالې په غاړه د کجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړو علاقه وړانه او د سوات د یوسفزو علاقه ښه ودانه وه، خو نن د مندړو علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده د یوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات، دیرا و دوړو ځایونو کښې شپږ لویې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړېدو سره ختمې شوې،. د ملک احمد قبیله ځکښې هم د داشکول او امبار د نیولو په تکل کښې وه د باجوړ د دله زاکومشر هلته ملک هیبو ؤ او ښه د اقتدارخاوند ؤ، یوسفزي بې هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او د خلیلو نه چې د غوریاخېلو یوه څانګه وه، د مرستې غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کښې د خپلو ورونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاڅېدل او بلې خوا ته ملک هیبو چې خپل قوت او قدرت ډېر غاوره ؤ او خپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي یې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کښې مومند، چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې د خاښي خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبو او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل ، خو دا مرکې بریالۍ نه شوې
او ، روغه ونشوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شو او جګړه ونښته ، مومند او ترکاڼي هم بې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته ورورېدل . په جنګ کښې
د یو ترکاڼي برهان دلاسه هیبو ملك ووژلی شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومي وېوړه او په ښېر دره
کښې د هغه سره ترډېرې مودې وه .

یوسفزي په دې جنګ کښې بریالي مشول او دله زاکو
پاتې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پېښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي مشول او یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه یې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد یخپلو عزیزانو خفه شو او مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست او ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په ښوانتې
ور ولېږه ، هغوی د میرجمال ښوانتې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم ورورېدل ، یو خو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکرې یې باجوړ ته راټول کړا و د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک احمد هم د پنځه یالی او دانشکول په لاره تر ناوکی را ورسېد او د خلیلو او یوسفزو جګړه جوړه شوه او خلیل مات شول او ښځي او واړه زاړه یې د ملک احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملک احمد او میرجال جګړه وکړله او په سوله یې د خلیلو بندیان، په دې شرط چې د وی به باجوړ د ړې ته ور پرېږدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورټي د وینا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خوا و شا کې شوی وي. په باجوړ کښې د غوریاخېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ او خوا و شا علاقو د قبایلو د مهاجرت اغاز ؤ (۱)

د غوریاخېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خانبي خېلو په پله روان شول او د خیبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خیبر نه تر خیرآباده پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خلیل او مومند و هم د دله زاکو نه د استوګنې د پاره څه ځمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجیو پښتنو دا رام کولو د پاره هڅه خواتللي ؤ د مومندو یاد هم کوي. په دغه وخت کښې مومند و مقر خوا و شا او د غزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د وینا نه د مومندو د مهاجرت تصدیق کېږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شوېدی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیگړه د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لېدلې وه ، هغه لاورته یاده وه ، نو د وی ته یې انکاروکړ نوخلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ ، د حملو د وېرې نه د دیوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول -

نو دلته داویلی شوا ویقین کیږي چې پښتورته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی ، نو دا به د ۱۵۳۰ ع او ۱۵۴۵ ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي .

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یاد بېدل او د اپریدو سره یې هم ښه تعلق ؤ نو مغلو ، سیکانو او انګرېزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د وی د اپریدو په خوی بوي - ښه بلد وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خانبي خيلو او غورياخيلو

تعلقات

د پيښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه - علاقه يې په لاس کښې شوه او وړسره دگندا او ميچنې لارې هم راغلې او د وچې لارې او سيند محصول به يې اخيستلو، نو خليل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نو د دولت او طاقت په زور يې د دواوې او هشتنغر د نيولو هوس هم وړسره پيدا شو او د يوسفزو په علاقه به هم کله ناکله - بلوسېدل.

په دې وخت کښې د يوسفزو او مندړو مشر ملک خان کجوؤ، هغه په سړه سينه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه يې په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان وُ چې د هشتنغر - مهمندزي به د ده ملګرتيا و نه کړي، نو يوه مناسبه موقع يې کتله. په دې کښې د ګيګيانو يو محترم د روند ملک د څه کار د پاره پيښور ته روان وُ او د خليلو د يو کلي په جومات کښې د - ننمانځه د اداکولو د پاره هلته تم شو، نو د خليلو ځوانانو د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك ووژرلو او په دې خبره خانبي خېلو ته ښه موقع په لاس ورغله او د خانبي خېلو د ټولو ټپرونه- يې يو زوروره لښکر تیار کړو، په دې لښکر کښې یوسفزي، مندړ، ګیګیانې، مهمنزي او وتمانخېل او ترکاني هم شامل وو. خان کجو په غوریاخېلو د حملې په نیت وړاندې شو، غوریا خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دوی جنګ د لنډي سیند دیو سویلی خانبي (شاه عالم) په غاړه جوړ شوا او دا جنګ د شیخ تنتپوري په نوم مشهور دی.

شیخ تنتپور په دواوه کښې د یو کلي نوم دی. ویلی شي- چې د دې جنګ په نتیجه کښې غوریاخېل و وهلی شول.

راورټي یو انګریز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع کال په شا- وخوا کښې وایئ، او افضل خان ختک دا ټولې قیصې کډې وډې او بې ترتیبه او بې تاریخه لیکلي دي. او د خرشبون او شرخبون د اولادې په منځ کښې د ژبې، لباس او تمدن فرق مؤرخین شکیان کړي دي چې دا څنګه د یو بابا اولاد دی؟ خیر په هرحال روایات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون یا شرف الدین او خرشبون یا خیرالدین ورونه او د سړبن- بن قیس عبدالرشید زامن دي، او د شرخبون یا شرف الدین په اولاده کښې ترین او ابدالیان مُهمې څانګې دي او شېراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړيڅ او ميانه اورمړهم پکښې راځي او د خرشبون يا خيرالدين په اولاده.
کښې خابنې خېل او غوريا خېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي او دا
دګند اولاده ده او د ځمند اولاده لکه خوېشکی، مهمنزي او ګيکياني دي
او ترکاني هم د ګند د اولادې د څانګې نه دي.

د پټې خزانې د روايا تو مطابق د خرشبون يا خيرالدين بن سړبن د
شروند زمانه ۳۰۵ هـ نه تر ۴۱۱ هـ پورې ده. نو د بل ورور د شروند
زمانه هم د دې کلونو شاوخوا تاکل کېږي که څه هم دا خبره پوره
معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱ هـ) کښې په غزني باندې
د آل ناصر حکمراني وه. د البيروني وينا خو دا ده چې د دغو تاريخونو
نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو. او د تاريخ فرشتې په-
قول چې پښتانه د دوېمې هجري صدۍ په اوايلو کښې لا پېښور ته راغلي
وو. دا يوا ځې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.[۱]

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ ع کال نه را نښتې ده او ميرزا الغ
بيګ[۲] د ۱۴۶۹ ع نه ۱۵۰۲ ع کال پورې د کابل او غزني حکمران ؤ، نو
د ميرزا الغ بېګ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خابني خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاريخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې دا تفصيل وګورئ.

(۲) ميرزا الغ بېګ د بابر تره ؤ. (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲-۱۴۸۰ع کښې قتل شوی وي او د ملک احمد په مشرۍ کښې د خاښي قبائیلو مهاجرت پېښور ته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نیولو په مینځ کښې به شل دوه ویشت کاله وخت تیر ؤ. لکه هغه چې د یوسفزو، مهمنزو، ګیګیانړو، بنګښنو او اپریدو، وزیرو، بنوڅوا و نورو کړلانړو خپلو خپلو علاقو یادکړي دي او داسې معلومیږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په دغو علاقو باندې مېشته وو، ځکه چې کله بابر ته بابر راغی او د ملک شاه منصور، د ملک سلیمان د زوی لور "بي بي مبارکه" یې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع- کښې شوې ده او دا خلک د بابر نه مخکښې د غو خپلو، خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاریخ یې معلوم نه دی، نو اټکل- دغه پاس شوی دی او موږ هم دغو روایاتو ته اهمیت ورکوو.

اوس راځو د خاښي خېلو یاد ته، د خاښي خېلو نه مطلب یوسفزي، منډړ، ترکاڼي، ګیګیاڼي، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزي

دا قبیله په ټول منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې یوه د یوسف او بله د منډړ ده .

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرینکه مندو ؤ او د هغه دوه زامن وو، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یادیږي او د بل نوم عمرؤ، د عمرزوی منډړ ؤ، چې اولاده یې په منډړ یادیږي .

ویلې شي چې د یوسف پنځه زامن وو، چې په عیسی، موسی مالي، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ ، د عیسی (۱۱) زامن وو، خو د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې ټپله عیسی او (۹) زامن یې ووژل شو او صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې شول ، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوی پس مړکي شوی ؤ چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یادیږي .

دغه دری واړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر مابن غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي. حسن زي او اکازي دا باسیند په مشرقي غاړه او مداخېل په مغربي غاړه آباد دي او د یوسف د دوه زامنو موسیٰ او ماليي اولاد ده د بُنیر په علاقه پرته ده، د بُنیر په قطب د سوات غرونه دی، قبلې ته یې سمې راڼي زي، نمرخاته ته یې آباسیند او سویل ته یې د چملې علاقه وه، د بُنیر نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ایلم او دوه سري او چت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه او چتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کښې دي، چې خلک پکښې کروندې کوي.

د بُونیر آب هوا ښه ده او په غرونو کښې یې واورې کېږي د یوسفزو خلک په بونیر کښې دا ډول آباد دي: په نمرخاته یې چغرزی، قطب ته یې گدای زی، قبلې ته یې سالارزي سویل ته یې نورزي - په منځ کښې یې عایشه زي او دولت زي پراته دي.

د بونیر په پاچا نومې کلي کښې د پیربابا مشهور ولی الله - مزار دی. د پیربابا نوم سید علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر د کور له سره راغلي وو، او سیدان دي او پلار یې بیا څه وخت چې همایون، شېرشاه سوري د هند نه وشړلو، د ده پلار بېرته دافغانستان قندوز ته لاړ او پیربابا بونیر ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی او هم دلته وفات او ښخ شو.

د یوسف یوړوی اوریا ؤ، چې په بادي مشهور ؤ اخون درویزه ویلي چې دی خپلې مورته سپکې سپورې ویلې وې، نو هغې ورته ازار وکړو، اولاده یې ډېره نشوه، خو لږ وډېر چې دي هغه د چغرزو سره اوسیږي او په هغوکښې دي. او د یوسف د بل ځلورم زوی اکو اولاده په کوزاو برسوات، دیر او پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو ده ځانګې دي، یوه یې خواجه زي او بله یې رانیزي دي. د سمې رانیزي د ښپولې علاقې نه د مالکنډ ترغرونو پراته دي او بر رانیزي د مالکنډه پورته پراته دي، دخواجه زو ځینې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ یوه-څانګه ملي زي په دیر کښې اوسیږي.

سوات یو ښکلی ځای ؤ، خو د یوسفزیو د کورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایئ یو وران رباط ترې جوړ شوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په - اوایلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا ښه ودان کړو.

د میاګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وایئ: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومې سړی او سېده چې په قام سایې قندهاري د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم یې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت، عابد، زاهد جوړ شواو د سوات په باباجي مشهوړ شو، څوك وړته د سوات اخون صاحب او څوك وړته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايي تعليم د خپل پلاړ سره کړی ؤ او د نوړې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته وړغی او څه موده يې په ګجرو ګړي کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو، بيا څوکنو ته وړغی او هلته يې د دينې پوهې زده کړه وکړه، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وړوسته د پېښوړ د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شواو د هغه نه يې فيض حاصل کړو، د هغې نه وړوسته د صوابۍ تور ډېرې ته ورغی د مولانا محمد شعيب صاحبؒ نه يې لاس نيوی وکړو او بيا دولس کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل باندې نومې کلي سوات کښې ډېره شواو بيا يې د نيکي خېلو په قام کښې واده هم وکړوا او وړوسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار، متقي او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمعيل شهيد ټينګ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زورګیر حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړې دي، او هغه یو روحاني پیر او بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مریدان یې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب، د مومندو دلبنګر مشر، او ملا پیوند صاحب سید، د وزیرستان ستر مجاهد او ملا همزالله صاحب سید، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشک عالم صاحب، د موسیئ اخونزاده صاحب او نور ستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۲ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سید عبدالجبار شاه د ستهٔ[1] نۍ د سوات حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شېرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبار شاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګریزي حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ء کښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یو غیر معمولي سړی نه ؤ مګر منظم شخص ؤ او د مملکت د ادارې قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات

---

[1] ستانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم ښه لایق ، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ ، ده په سیدو شریف کښې یو ډګري کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې يې ابتدائي تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل ، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړی شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازي د میجر جنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسيږي .

دیر :

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزي قبیلې د اکوزو خانکې د خواجه زي ملیزي اوسيږي .

د دیر علاقه اکثره غریزه ده ، په نمرخاته کښې يې د سوات ریاست ، قطب په نمرخاته کښې يې ګلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب يې چترال او قطب قبلې ته يې د افغانستان برید لګېدلی دی ، او د قبلې پلوئ باجوړ او سویل ته يې مالکنډ دی. رقبه يې ویلې شي چې دري زره (۳۰۰۰) مربع میله ده ، د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پښتواني تاریخ کښې د ګوړي شهرت لري.

د دې علاقې اولس به غالباً لږ و ډېر د شېږو(٦) او وولسو(٧) تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل وقوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران ټبر باني ملاالیاس صاحب نومې سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوی په وجه د اخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملیزو کښې د پاینده خېلو په ذیله کښې ؤ، ده په لسمه هجري صدۍ کښې چېله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې دیو ریاستي حکومت بُنیاد کېښود، او غلام خان(١) د دیر خان شو. د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (خوګېرو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت ډېر مقتدر حکمران

---

(١): خوګېرو د خپل کتاب پټهان په ٥٢٦ مخ کښې د الفسټن په قول وایي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی ؤ. او بل وایي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ، خو د جندول خان اثاب الدین خان وېلي چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا احمد او هغه د پاینده بابا ځوی وو او د الیاس بابا نه سهیل ضفرخان او غلام خان وو چې د دیر حکمرانه کورنۍ د ضفرخان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزیب خان او وروسته شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې د نوابی خطاب ورکړه او په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیر نواب شوا و دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شو او د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شو او په ځای یې شاه جهان نواب شو، خو د نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به د باجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میاګل صاحب کولو. دا مخالفت وروو وروده پرشو او جنګ ترې جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګریزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپۍ (غالباً چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرر کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړو او د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.(۱)

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د رياست د خلکو په ژوند کښې هيڅ ډول بدلون نه تيار نه ؤ. هلته د منظم تعليم هيڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پاليسۍ په اساس دې په اکتوبر ۱۹۶۱ع کښې د رياست نه لرې کړو او لاهور ته ولېږلې شوا و په ځائې يې وليعهد خان خسرو نواب مقرر کړې شو.(۱)

اوس د دير رياست په سرحدي صوبه کښې ګډ کړې شوې دې او يو کمشنري اداره کوي.

د يوسفزو بله مُهمه قبيله مندړ ده.

«مندړ»

د مندړو قبيله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسيند، قبلې ته يې يوسفزي قطب ته يې بونير او په سويل مهابڼ دی.

دا علاقه يوه دره ده، ميداني علاقه يې لږه ده او ځمکه يې هوا واره نه ده غريزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(۱) د نواب شاهجهان سره يې د هغه زوی شهاب الدين خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ د پرش (۳۶) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وترلي شوه. د امبيلې مشهور جنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبيلې مرکز دی. دچملې نه سويل ته د صوابۍ علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبيله پرته ده.

د مندړو خانګې

د مندړ درې زامن وو، چې منور، خضر او رجړ نومونه يې وو.

د منور هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ. د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ. د کمال اولاد ته کمال زي ويلې شي او پخپلو کښې هم په دوو څانګو وېش دي، چې يوه څانګه يې مشران زي او بله کشران زي بلل کيږي. (د طوروخانان په مشران زو کښې دي.) او د د هوتي مردان خانان په کشران زو کښې دي.) په کشران زي کښې اکوزي هوګډ دي چې د عنايت خان د د ربېي بنځې اولاده ده او په معيارو کښې استوګن دي. د وتمان اولاد هم دوه بناخه ده. يوه يې اکازي، کنازي او علي زي دی، دوی ته وتمان نامه هم ويلې شي او دا خلک د اباسينډ په غاړه د مهابڼ په سويل پراته دي، توپی، مينی، کوټه، مرغز د دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي. او په دويم بناخ کښې يې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سد واولاده ده چې دوی دوتمان نه په قنبله پراته دي او د دوی د ذېلې ښاخونه په دې ډول دي:

اول – اباخېل: په کونډه، زیده، هنداو شامنصور کښې.

دویم – عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانیرۍ کښې او میراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتالۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: داشپه په پښتونخانکو وېش ده: ماني زي، ملك زي اکوزي، خضرزي او محمود زي.

ماني زي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرمولۍ او دینا کښې.

ملک زي: په یارحسین، شېږدره او یعقوبي کښې استوګن

اکوزي: په دوبیانو، سره چینه او اسمعیلا کښې.

خضرزي: په شیوه، کالوخان او شېره غونډ کښې او محمودزي یامامون زي په نوي کلي، شېخ جانا، سوتپا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ترکاڼي »

اخون درویزه لیکلي چې د شیخا یاخاښي د وه ښځې وې یوه یې « مرجانه » او بله « بسو » نومیدله. د مرجانې زامن یوسف او مندړ وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نوړ و ځایو نو کښې پراته دي او په لویه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خوځیني لیکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نوړ د برزي او خېلونه دي چې ځکښې یې یادونه شوې ده :

« باجوړ »

د باجوړ علاقه به اندازاً څه پنځه ویشت (۲۵) میله اوږده او شل (۲۰) میله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سیند دی، قبلې ته یې د کونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته یې اتمانخېل دي، او جنوب ته یې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو وېشلې شوې ده :

(۱) چارمنګ (۲) بابوقره (۳) سورکمر (۴) رود (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ تر منځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده او څلور میله پلنه ده.
د جندول د پر نامتو حکران خان عمراخان د امان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و. د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د وروړ شهرعالم خان تر منځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو(۱)، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمّد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو. او په همدغه کال (۱۸۹۵)ع کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې وتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده.

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفارخېل دی، چې د شاهي خانان وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کیکیاڼي»

داقبیله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شیخا د مرجانه بنځې نه دوه زامن وو چې یوېې «مند» چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې «مک» ؤ، او د ده یوه لور وه چې په زیرکی نومې سړي واده وه، اولاده یې په کیکیاڼی مشهوره ده.

کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واوه کښې استوګن دي.

«غوریاخیل»

د روایاتوله مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ، چې اولاده یې په غوریاخیل یادیږي.

دغوري زامن: دولت یار، خلیل، زیراني ، ملاګوري دی ملاګوری، متبنی، دی.

د دولت یار دوه زامن وو، (۱) مهمند یا مومند (۲) داؤدزی.

د مومند یا مهمند هغه اولادې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایي، او هغه چې په غزنیه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

استوګن دي هغه په برمومند یا دیبړي او دا دواړه یو شئ دي خو پردي حکومت پرې راغلی او سیاسي پولې او بندېزونه جوړ شوي دي ، نو دا دوه ورونه هم سره بېل شوي او د وروره عزیزولي هغه پخوانی نږدیکت نه دی پاتې شوی.

برمومند د کابل او کونړ سیند په دواړو غاړو د ننګرهار په علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوېږو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ، او په نورو ځایونو او په غره کښې د مېچنې نه نیولې د کوهتي تاراټو پورې او په سارۀ د ناوګه نه نیولې تر لالپورې پراته دي چې مشهور ځایونه یې ګنداو ، پنډیالۍ ، دانشکول ، وتمانزي ، دوېزی ، مېتي کوهي خانزادګان ، بېډمنه ، شبتا ، طورخواه ، سپینکی تنګی ، د خوېزو علاقه ، ګونګ ، سم غابنی ، وچه جوړ ګاټ ، ورسک ، خامبېک ګوډر ، ګدای تنګی ، ځنا ورچینه ، مزرینه ، اتاجوړ ، احد کور ونه بخشی کور ، جمعه خېل او قوطې دي . د کرټې او خاپښې مشهور - غابني هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ایله زې غرېږي مشهور غر دی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاؤ دي او ځینې درې هم پکښې شته او څه وبې ځمکه هم لري اکثره خلک للمي کرونده کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی ګذاره پرې کېږي او اکثره ځوانان یې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ، غریزه علاقه یې پخه ده ، واورې هم پرې کېږي ، خو میداني علاقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤد زونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سويل ترې خليل دي. دوی د خليلونه په شماره کښې ډېر دي د دوی د. مهاجرت وخت سو نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سيند د بناخونو په منځ- منځ کښې پراته دي او ښه ودانه ځمکه يې په برخه شوې ده.

خليل:

د خليلو اوسنی علاقه به لږ و ډېر شل ميله اوږده او لس ميله پلنه وي.

د خليلو ملکانو ته ارباب ويلي شي، تهکال، سپينه وړه لنډيه د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مځکښې د باړی نه او به کېدلې، خو اوس د ورسک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوې دي.

څوکني:

د اخون درویزه په قول څوکني د خپلو ورونو نه مرور-
شوي وو. او تللي د سپین غره په لمنو کښې ئې استوګنه اختیار
کړې وه.

د څوکنو په نمرخاته اپریدي، په سویل یې وزکزي او
قبله په سویل یې (طوري)، دي او قطب ته ئې سپین غر دی. دا
خلک د خرمنې په دره او کرمان پراته دي، ښه کلک، جنګیالي او
کارګر خلک دي، ښځې نر هول کار کوي، د باندې تګ راتګ
ئې لږ دی. علاقه یې یخه ده نو اکثر جاې یې د وریځ، شړه
نه وي.

د دوی ښه اتفاق او سُني مذهب دي. د څوکنو یو کلی په-
پیښور کښې هم شته دی چې د میاعمر صاحب (رح) د زیارت له کبله
ډیر مشهور دی.

زیراني:

د زیرانو خینې تپې د تاجکو سره ګډې وې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیړي او د جلال آباد نه په شمال قبله یې غټ کلي شته دی.

او نور لکه پهار خیل، دولت خیل، احمدخیل او تارخیل د برو مومندو سره کوز کلي کوي.[۱]

---

(۱) خو دا ماته نه دی معلوم چې چېرته اوسیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
ځمند اولاده

د خرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند) د اولاد احوال خو څه نا څه ولیکل شو، اوس د هغه د بل زوی (ځمند) د اولاد یو څه مختصر احوال لیکل کیږي.

ویلی شي چې د ځمند څلور څانګې دي: (۱) خویشکي (۲) کستاني (۳) مهمنزي (۴) نوخي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پخوانه د خاښي خېلو په ډله کښې ور ګډ شوي دي.

د پېښور په استوګنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ور سره بله قبیله د خویشکو ده. ویلی شي چې دا خلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لګېدلې د پشین په څمکه اوسېدل، خو لکه نور ځنې پښتانه قبایل چې د ترینو د بد ګذرانه نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې دوی هم د ترینو نه تنګ او راپا څېدل، ځنې خویشکي ملتان ته لاړل او ځنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غور بند په دره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مُغلی باد شاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې ډېر پښتانه وو، چې ډېره برخه پکښې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون به خوږشکو ته په درنه سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوریه مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

د خوږشکو څېنې تپې لکه: بټک زي، حُسین زي، شهاین زي سلمان او کزلاني د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته به پخوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او څېنې تپې لکه: عزیز زي جنون زي، ابراهیم زي او نور چې د قصور نه په نمرخاته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس دا خلک په خپل منځ کښې سره ونښتل او څېنې تپې تري لاړې، په خواجه او ټانډه او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوریه مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی خو خوږشکي او پښتانه دي.

د خوږشکو څېنې خلک په پشین او قندهار کښې هم شته دي او یوه تپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوبهار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی ننګرهار په قطب د لنډي سيند په غاړه په خوګښکي نومي ـ
کلي کښي استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بايزيد روښان انصاري همعصر ؤ او د روښاني پير ؤ ارزاني د خوګښکو په قبيله د ـ
عزيزي په زيله کښي ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسي دی.

کسی

ويلی شي چي د کاسيانو يولس تيپي وي چي مخکښي يادي شوي دي او شينواري هم پکښي داخلي دي. لکه د پټي خزانې په قول ويلی شي چي د خرشبون نوره اولاده لکه کند او جمند چي د غوري مرغي نه کډي کولو ته مجبور شو او د غزني او کابل په لور را وکوچېدل او بيا ښکته پېښور ته پسي راغلل، نو د دوی د بلي څانګي ورونه کاسيان بيرته د سليمان غره ته ور غلل او هم هلته مېشته شول، خو يوې قبيلې شينواري د خانبي خېلو سره کډه را وکړه او د خيبر نه په قطب پلو غرونو ېي واړول او هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سيند بني لور ته د ـ
پېښور او جلال آباد په منځ کښي پرته ده. قبلي ته يي خوګياڼي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب يې سپين غر، په شمال يې د مومندو علاقه او په نمرخاته يې خيبر او ملاګوري دي . د شينوارو څه خلک د د شيخ بابا په دره علي‌تګار او ځاګه کښې د برو مومندو سره، او څه خلک يې د کونړ په شيګل دره ، او د کوز کنړ د بوډيالي په "کنډ" نومي کلي کښې استوګن دي .

د شينوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لوارګی دی ، څه خلک يې کواټ او کشمير کښې هم شته .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبائل»

دا قبائل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی، په نامه غورغشتي یادیږي.

ویلی شي چې غورغشت د ۳۸۸ ه کلونو خواو شاالاژوندی ؤ. د غورغشت دري زامن وو (۱) دانی (۲) بابی او (۳) مندو

په دوی کښې د داني اولاده مهمه کڼلی شي د داني په اولاد کښې مهمه قبیله د کاکړو ده چې وروسته به یې ذکرا ویاد راشي.

بابي: ددې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځنې د کویټې خواوشا هم میشته دي. د جوناگر نوابان ددې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغورغشت نسب نامه»

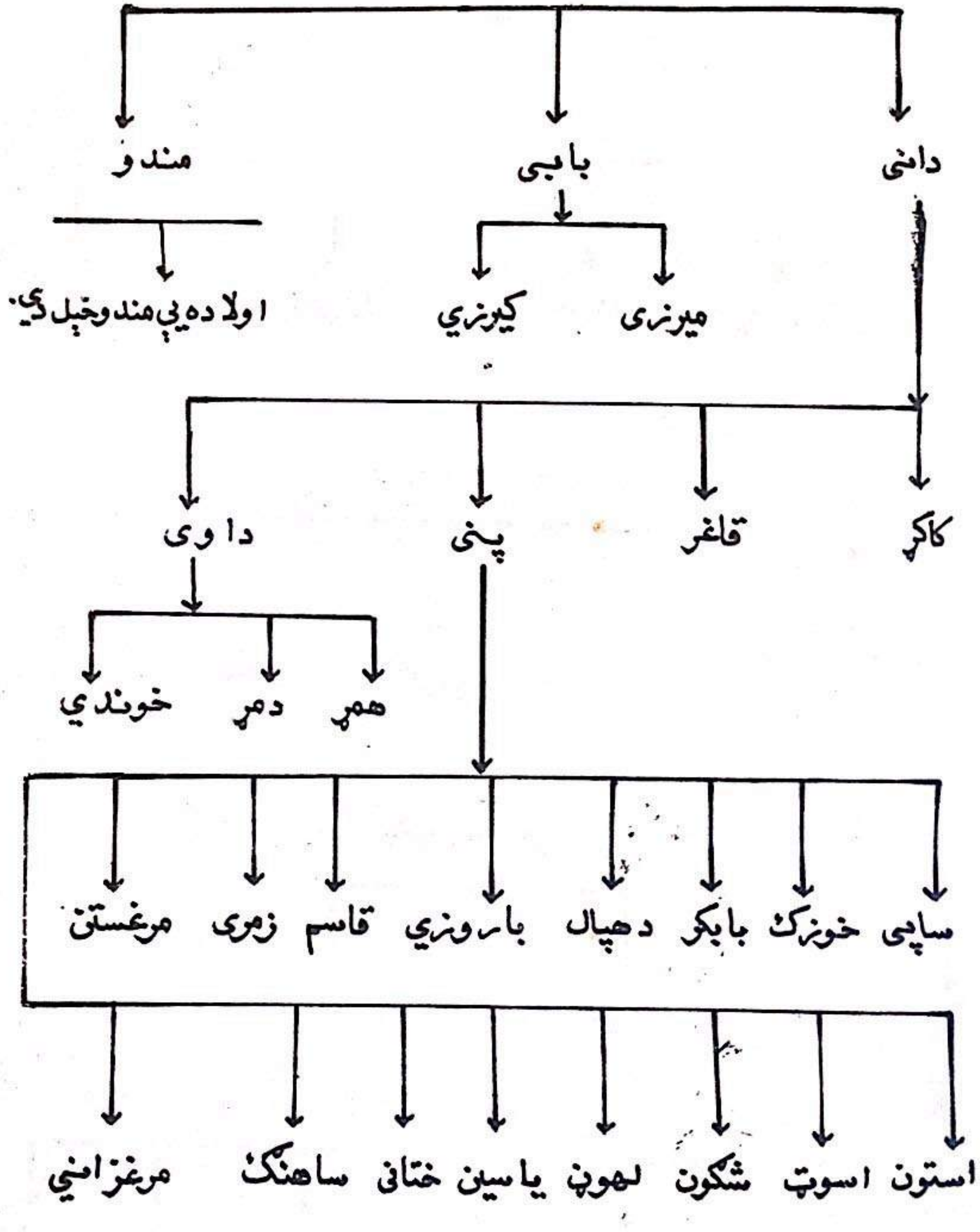

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

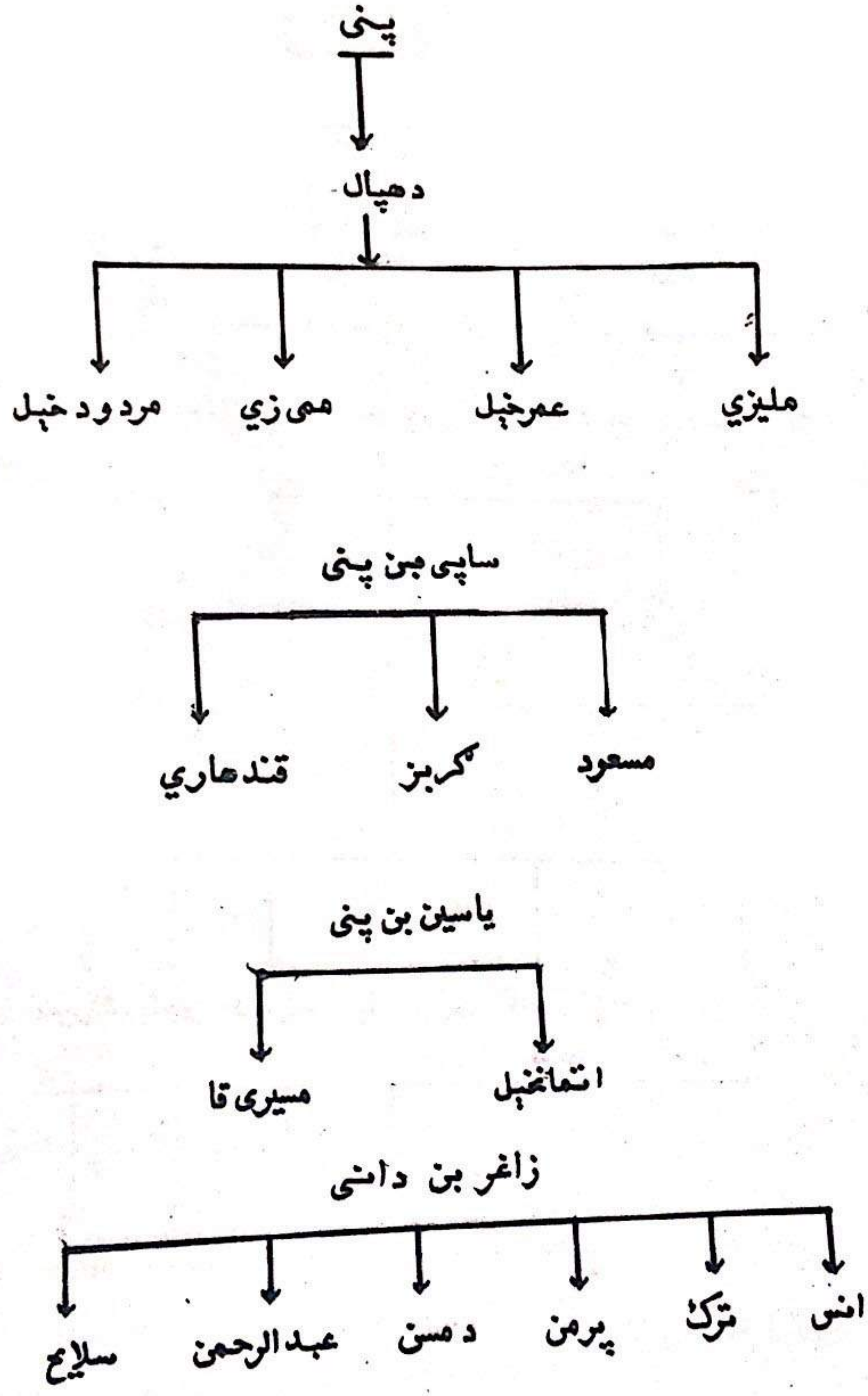

(ماتئي په بل ځای کې ورکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

کاکړ

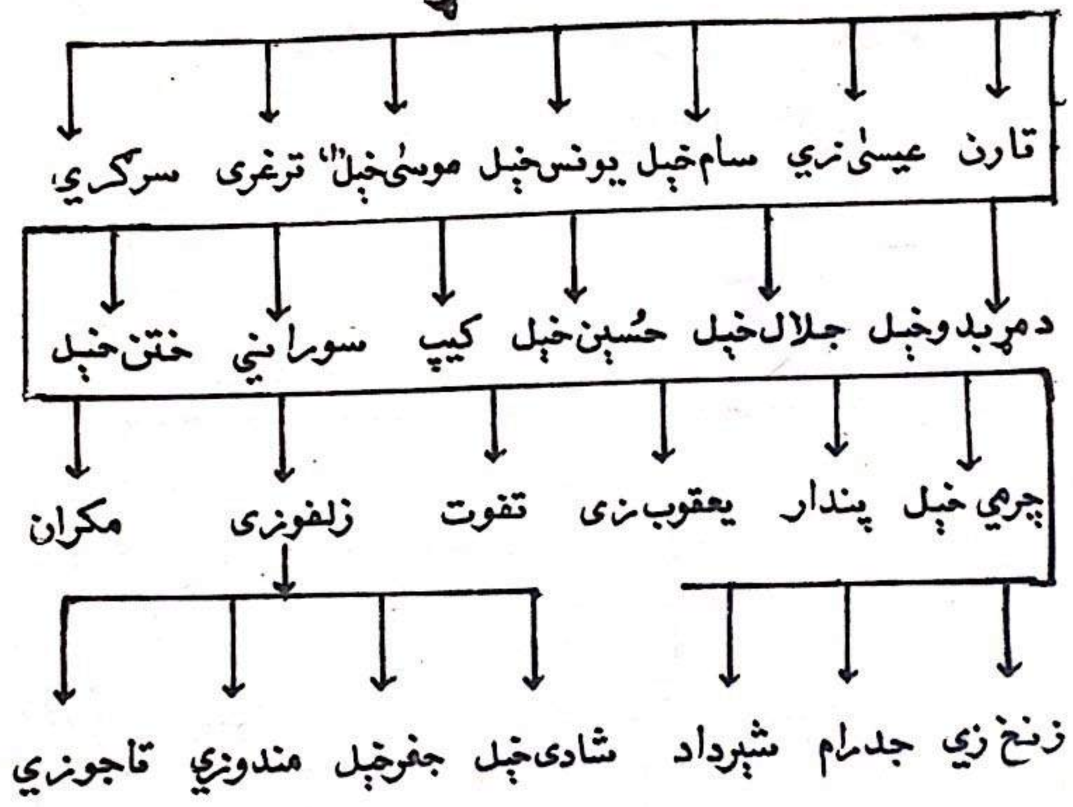

(۱) موسیٰ خېل په غزني کښې له اندړ وسره پراته دي.

نوټ: فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي. (وګورئ تذکرهٔ روشن خان ۱۵۳ مخ) تایمني د دکن حیدر آباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړ دي (مخ ۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتاني دي (تذکرهٔ روشن خان).

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن دانی بن غورغښت نه :

- ادم
- سنام
- عمر
- حصام

او د بابکر د حسین د ورور بن جدرام بن کاکړ نه :

- الیاس
- منت

او د یعقوب بن کاکړ نه :

- یونس خېل
- سالار خېل
- سنجر
  - کیوی
    - حسین زي
    - یاسین خېل
      - ادوخېل
      - شمکورخېل
      - اتمانخېل
    - شمس الدین خېل
    - شموزي
      - داوړ
      - حسار
    - شمعون
      - احمدخېل
      - کمال زي
      - ابوسعیدزي
      - مردان زي
      - جلال زي
      - دوړزي
  - برم خېل
  - اتمان خېل
  - اودل خېل
  - خضرخېل
  - علی خېل
  - اوپی خېل
    - اجهزي
    - بابکرزي
    - انوزي
    - احمدزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي خېل بن سنجر نه:

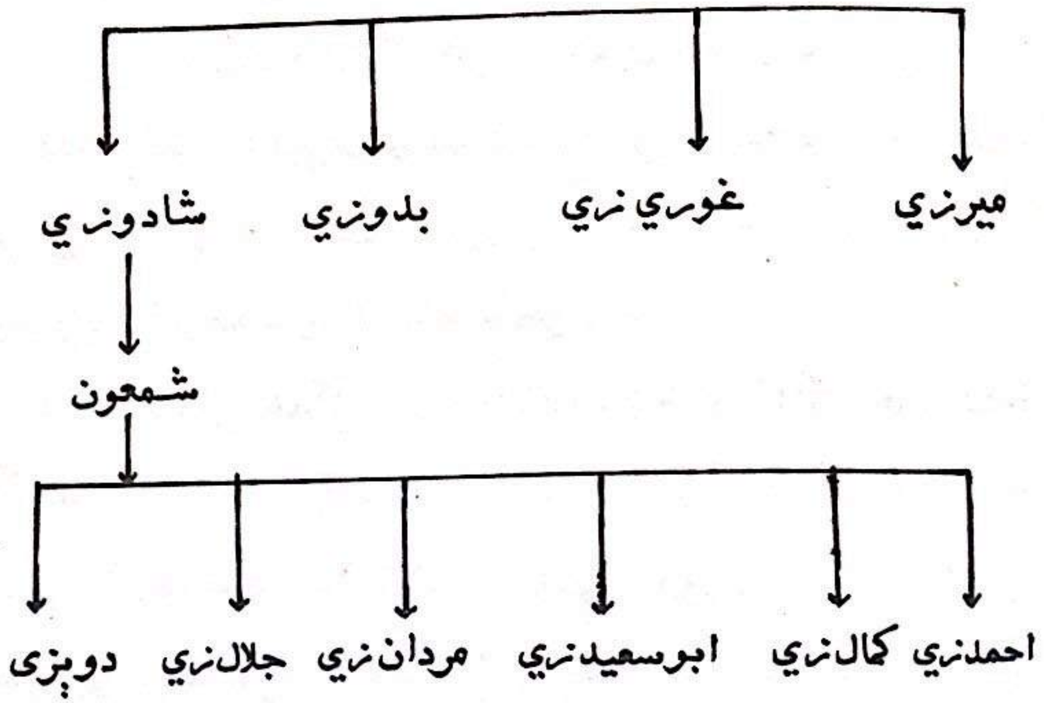

او د بابی بن غورغشت نه:

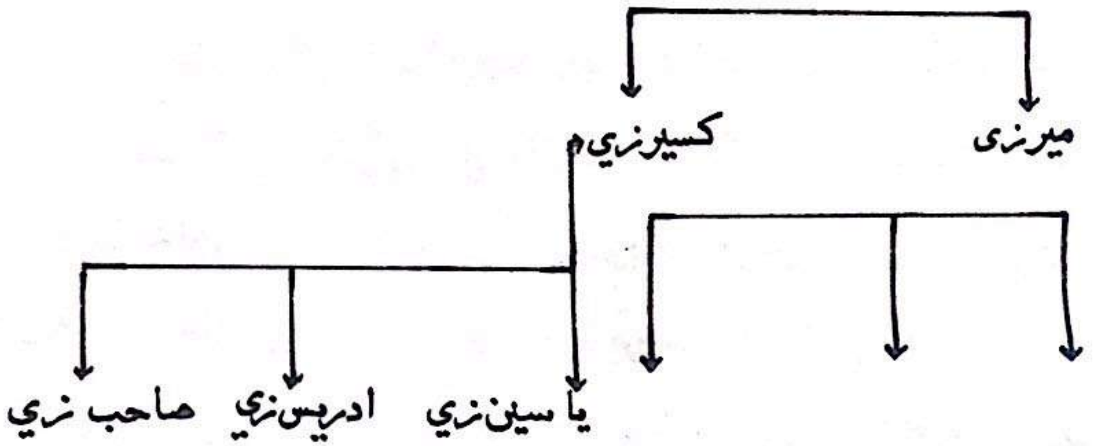

لکه چې ويلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د دا ئي په اولاد کښې کاکړ مهمه قبيله ده ويلی شي چې د دې قبيلې مورث اعلیٰ کاک نيکه ؤ، چې د ډېر بنه سړی ؤ، او د غياث الدين غوري په زمانه کښې وفات

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبرېې د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او ډېر خلک یې زیارت کوي.

داسې ګومان کیږي چې دا قبیله ډېره لویه ده نو دا به پخوانی وي او کاك نیکه به ورو ورسته کوم ښه سری پکښې پیدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو دوه څانګې دي: دا د سرزخېلو څانګه (۲) سنتیا څانګه ده او د دې دواړو څانګو نه ډېرې څانګې او ذېلې هم جوړې شوې دي. دا خلک د کویټې د وېژن په ځلورو اړو ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دی.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې او څه په بلند شهر هم کاکړ استوګن دي، او څه په دکن کښې هم شته دی.

هیبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د مخزن افغاني په تاریخ کښې ډېره برخه لري د کاکړو د سنتیا څانګې سره تعلق لري، او موسیٰ خېل د غزني په ولا یت کښې داندړ سره چې او سیږي. او لوی مجاهد نجم الدّین اخونزاده صاحب د هډې هم موسیٰ خېل ؤ.

ناغر:

ناغر وړه قبیله ده اوس د کسي په تېر کهتړا نو کښې ورکه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د يو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زردا د خان ـ
هم د دې قبيلې غړی دی.

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان يوه پخوانۍ قبيله ده، خوروړه
قبيله ده.

د پنړو ځني خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې
او څه په دکن کښې استوګن دي. په دې قبيله کښې دخاندکور
د بارونړو په شانګه کښې دی.

نوټ : لکه څنګه چې د خابني خېلو ټپې مشهورې دي، دغسې د کاکړو
نارې په پښتو موسيقۍ کښې ډېر شهرت لري، او مرحوم محمد ګل نوري
دا نارې د يو کتاب په شکل راټولې کړې دي، او په کابل کښې چاپ
شوي. ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ (سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
"ګدون"
نسب نامه

د شجرونه ګدون هم د غورغشتو يوه څانګه ده او په ورو ړه کښې ګدون، موسیٰ خېل او ساپې سره نژدې دي او نور ورونه يې هم شته دي، خو ګدون د مخکښې نه د خابنې خېلو په ګنډ کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شيخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي.

ګدون يا جدون

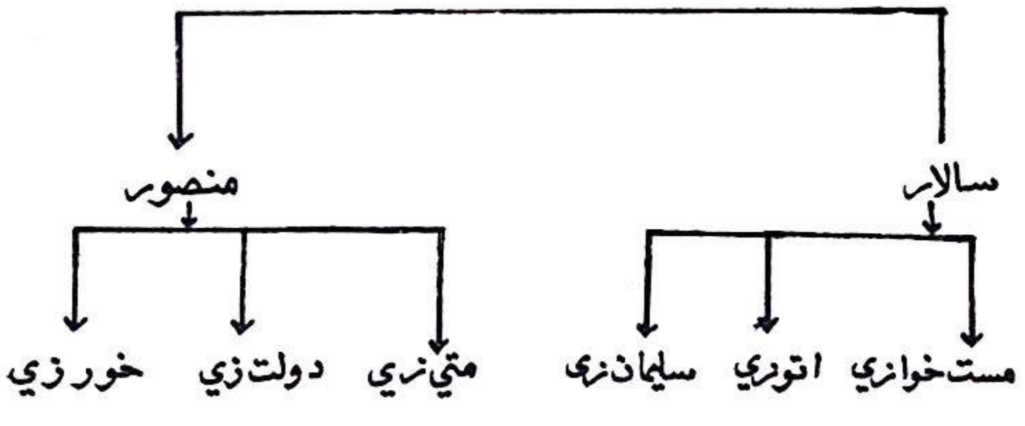

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږ زي بن منصور

- شايب زي
- ماما زي
- خليل زي
- امرا زي

د ولت زي بن منصور

- يعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متی زي بن منصور

- الدر زي
  - ولي خېل
  - قاسم خېل
  - شاهي خېل
  - الله داد خېل
  - خواجه رستم کور
  - ادين زي
- عمر زي
  - ګوار زي
  - يعقوب خېل
  - عيسی خېل

اتوزي بن سالار

- عيسی خېل
- عبدالرحيم زي
- محمد خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

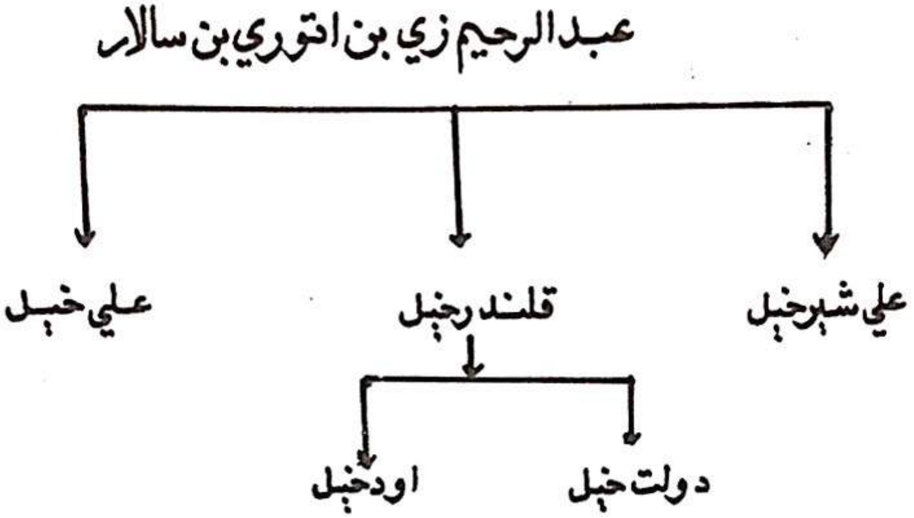

شجره موسی خېل د کاکړ زوی

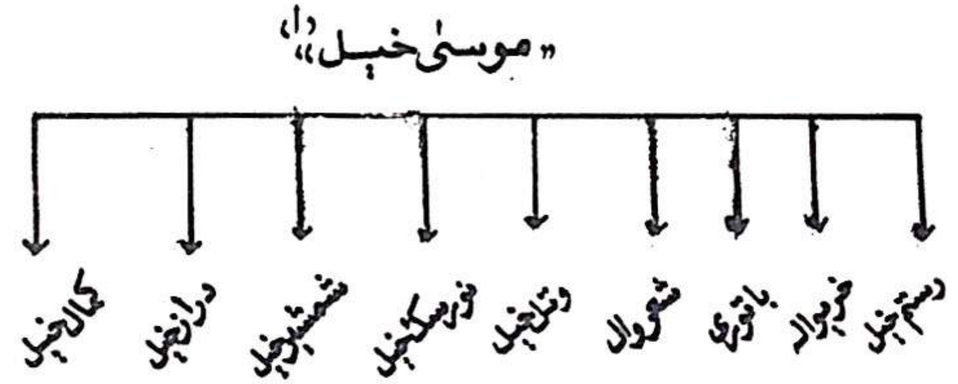

نوټ: دا خلک د غزني په ولايت کښې د اندړ و سره اوسيږي، لوی مجاهد نجم الدين اخونزاده صاحب هم د دې ټبر نه و. (شپيال)

د شجرونه چې معلوميږي نو ګډون قبايل په دوو څانګو، سالار او منصور باندې وېش دي. د سالار د څانګې خلک اکثر د هزارې په غرونو کښې اوس تر (رش، پوړې پراته دي. د د وی علاقه-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډېره زرخېزه او ودانه علاقه ده او دد ې دوار و څانګوپه منځ کښې اکثر بدۍ هم وې .

ویلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. د اخلک د ګدون یا جدون په مهابڼ - غرونو پراته دي اوڅه د مردان په علاقه د باینې په کلي کښې هم استوګن دي، لږڅه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه - کښې او سیږي.

په چهچه کښې د غورغشتو کلي د اشرف ګدون آبادکړی ګڼلی شي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه طبقه:

«بېټني قبائل»

بېټن یا بېټ بن قیس عبد الرشید

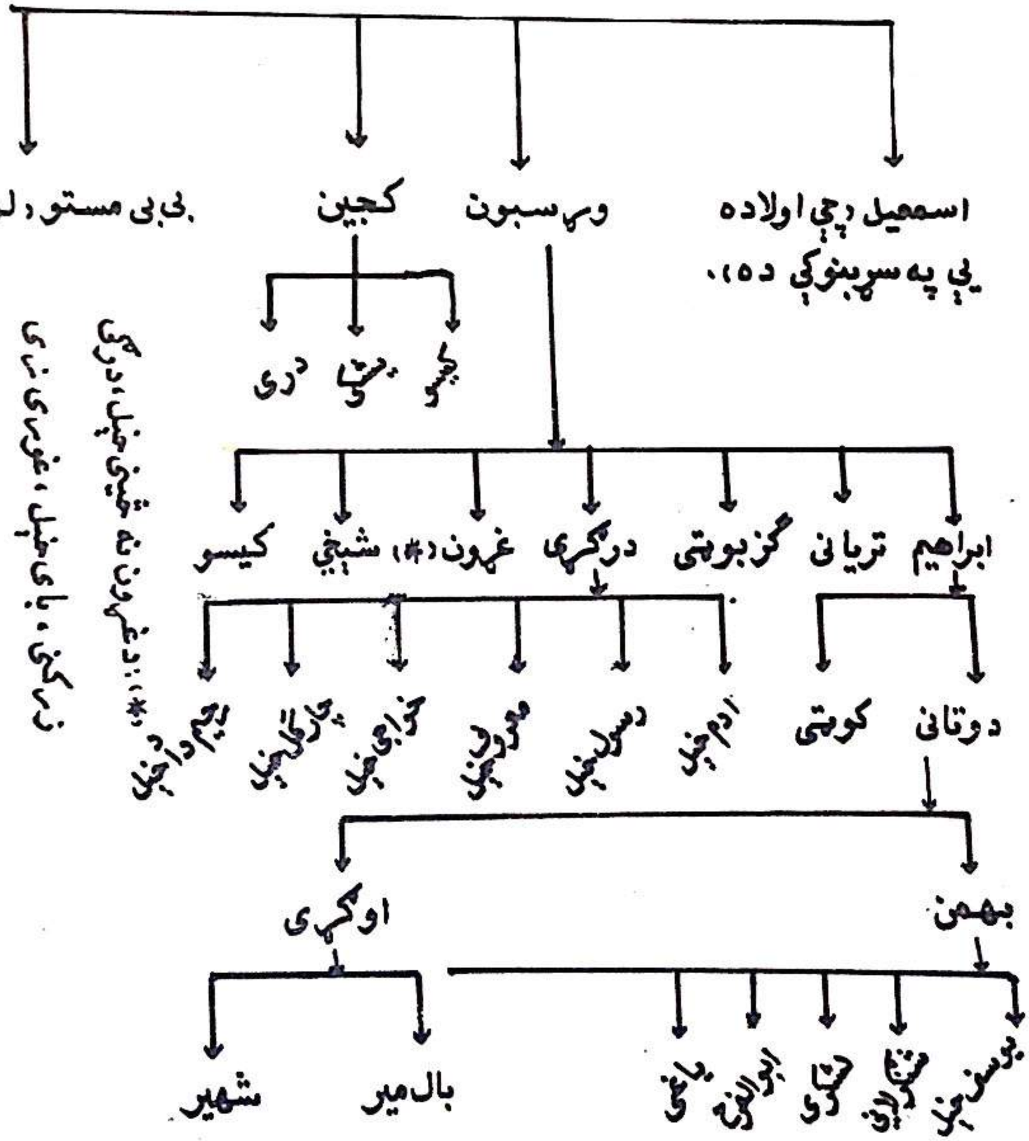

(*): د غرهون نه څیني خېل، درپزکني، باي خېل، غورې زي او د ور دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

اود شيخي نه: ميرباز، اسمعيل صاحب خېل، غرتون ، چلاك خېل ، فتح خېل ، دری پلاری.

د تریانی بن ورسبون نه: دمړاو چاکي دي.

د مړ

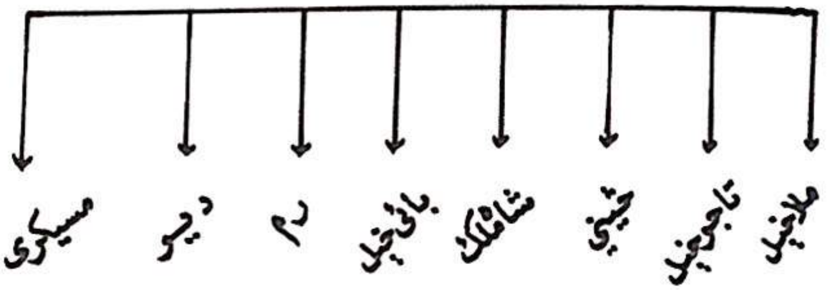

د چاکي نه

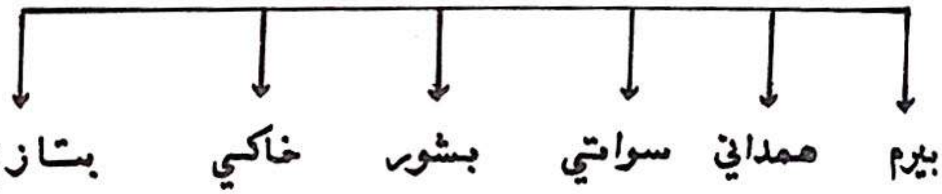

ويلي شي چي ښېټن د قيس عبدالرشيد زوی دی نوموړی د ښېټ نيکه په نامه ياديږي، د تولد او وفات نېټه یې سنه نه ده معلومه خود "پټې خزانې" په قول چي ښېټ نيکه د خرشبون د ژوند په زمانه کښې هو ژوندی ؤ ، او خرشبون په ۱۱۴ ه کښې وفات شوی دی ، نو بنا په دې شهادت موږ د ښېټ نيکه د مړينې نېټه د څلورمې هجري صدی اخري کلونه ګڼلی شو.

ښېټ نيکه يو خدای دوست او متقي سړی ؤ او په خپل ژوند کښې يې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او د هغه ځای

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات بېټ نیکه ته منسوب دی :

لویه خدایه ، لویه خدایه ستا په مینه په هرځایه
غرولاړ دی درناوی کښې تول ژوی په زاري کښې
دلته دي د غرو لمنې زمونږ کېږدۍ دي پکښې پلنې
داو کړي د بر کړې خدایه
لویه خدایه ، لویه خدایه
دلته زمونږ او ربل دی وو په کور کی دی وو ربو رحل ګی
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په ملا تله نه یو
هسک او ځمکه نغښته ستا ده د مړو ود هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه ، لویه خدایه

د بېټ نیکه په اولاده کښې د ورسبون او کجین اولاده ګڼلې شي ، او اسمعیل په شروند کښې بېټ نیکه خپل تره سړبن ته ورکړی ؤ . د اسمعیل اولاده په سړبنو کښې ګډه ووه شوې ده.

د بېټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړه کښې آباده وه خو څه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د ګومل رود په غاړه او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا نک په حکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو سلطنت په وخت کښې داخلک د ډېراقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونو کښې په ډېر شمېر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بي بي متو د بېټ نیکه لور وه او په شاه حسین غوري واده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد ترې غلجي او لودي قبائل دي او شجرې یې په لاندې ډول لیکلې شوې راغلې دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلې شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) بنځه (بي بي متو) چې د بېټ نیکه لور وه.

(۲) بنځه (مهي) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

بی.بی متو او شاه حسین

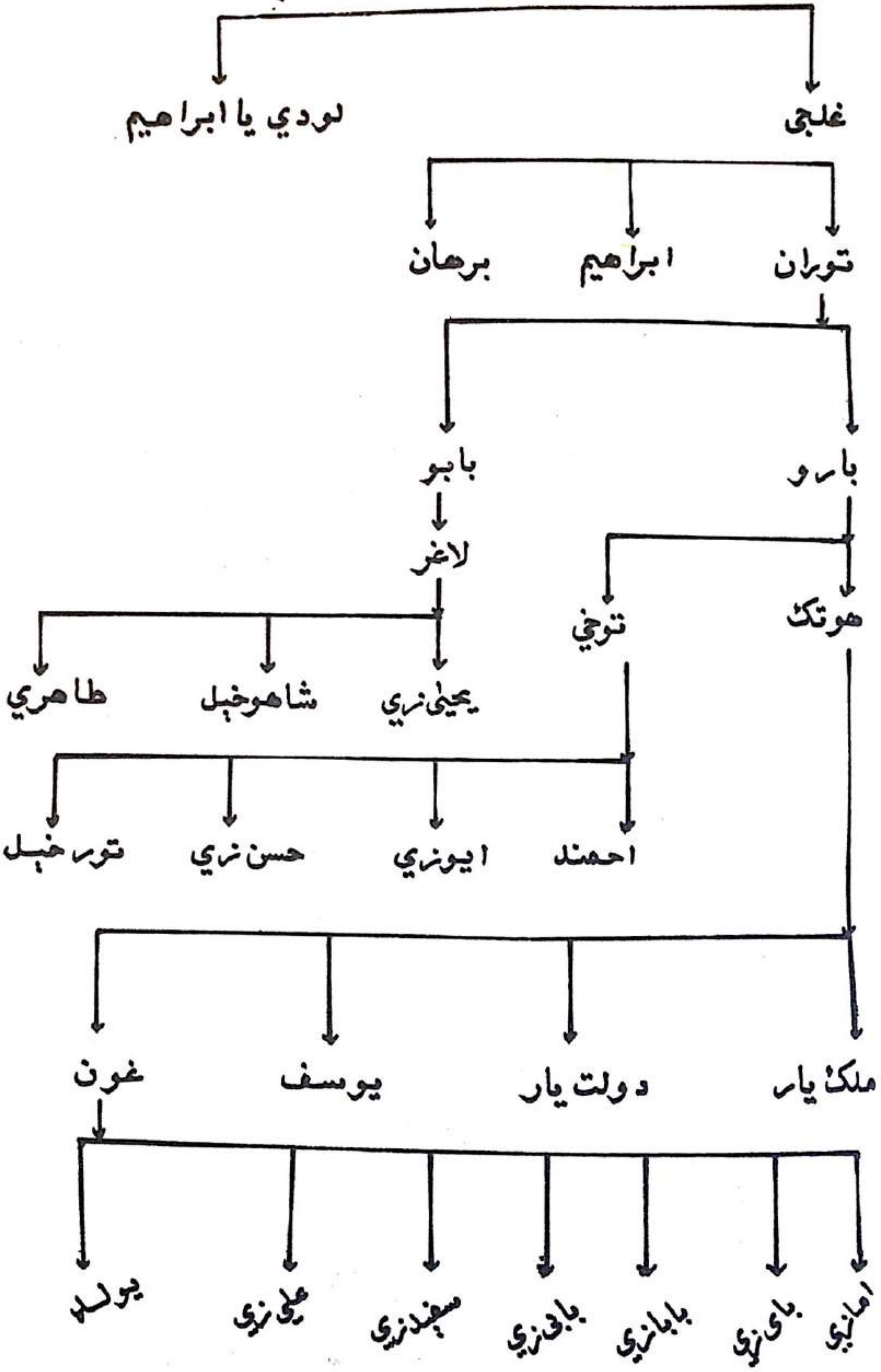

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

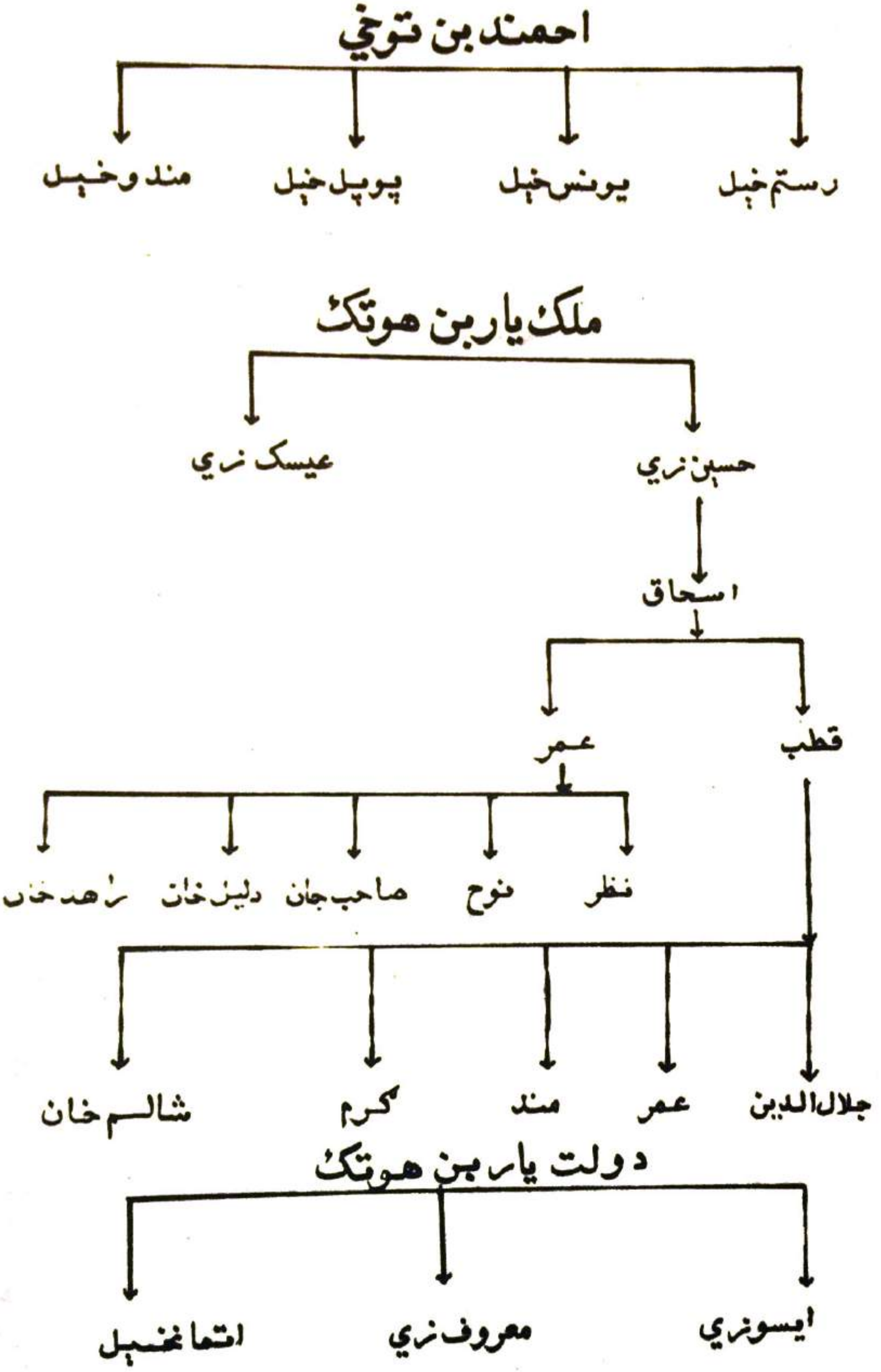

Kitaboona.BlogSpot.Com

یوسف بن هوتک

- کټي زي
- ګدین زي
- کندلي زي
- خادي زي
- صدیق زي
- عمر زي

نوټ: هغه غلجي چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ ع نه تر ۱۲۹۰ ع پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده، لومړنی مؤسس یې جلال الدین فیروز غلجي وُ چې په ۱۲۰۶ ع کښې یې د کیکاووس د التمش د زوی غلامانو نه حکومت ونیواو وروستنی سړی او بادشاه یې مبارک خان وُ چې بادشاهي ترې ناصرالدین تغلق ونیوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د میرویس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ ع کښې یې حکومت نیولی وُ، او تر ۱۷۳۷ پورې یې حکومت وُ، څه د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پنځه سوه کاله مخکښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین زي بن ملک یار بن - بارو، بن توران، بن غلجي بن متو او شاه حسین نه

"شالم خان"

- حاجي میرخان (میرویس)
- عبدالعزیز
- عبدالقادر
- یحیی خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

حاجی میرخان یا (میرویس خان)

بن شالم خان
نه

میرخان (میرویس خان) نه

- شاه محمود
- شاه حسین

عبدالعزیز بن شالم خان نه

- شاه اشرف

یحییٰ خان بن شالم خان نه

- محمد خان
  - نورالله
  - حاجي عبدالرحمن
    - شبیر خان
    - عبدالرحیم
  - حاجی زرمکه

نوټ: د میرویس خان شجره: میرویس خان بن شالم خان بن قطب بن اسماق بن حسین بن ملک یار بن هوتک بن بارو بن تولر بن غلجي بن بی بی متو او شاه حسین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرویس خان:

میرویس نیکه د پښتنو په تاریخ کښې لوی شخصیت دی او ډیر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه یې سره راغونډ کړل او د قندهار ایراني حاکم ګرګین کرجي یې ووواژه او پښتانه یې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله ژوندی ؤ او بیا مړ شو، پس له مرګه یې ورور عبدالعزیز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو ووژل شو او یا پخپل مرګ مړ شو او په ځای یې د میرویس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چې د افغانستان نه ورتیر، د ایران نه یې اصفهان هم ونیو او د پښتنو باد شاهي یې تر ترکیې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای یې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران باد شاه شو، خو څه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ وواژه او ایراني لښکرې د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راورسیدلې او شاه حسین چې په قندهار کښې باد شاه ؤ او د میرویس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ایرانیانو دی ونیو او په مازندران کښې یې مړ کړو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ ع تر ۱۷۳۷ ع پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم یې د نیا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان زوی ؤ، چې شجره یې دا ډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه د حسین هغه د ملک یار، هغه د هوتک، هغه د بارو، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسین زوی ؤ چې شجره یې په اووم (۷) پلار غلجي ته رسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبائل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

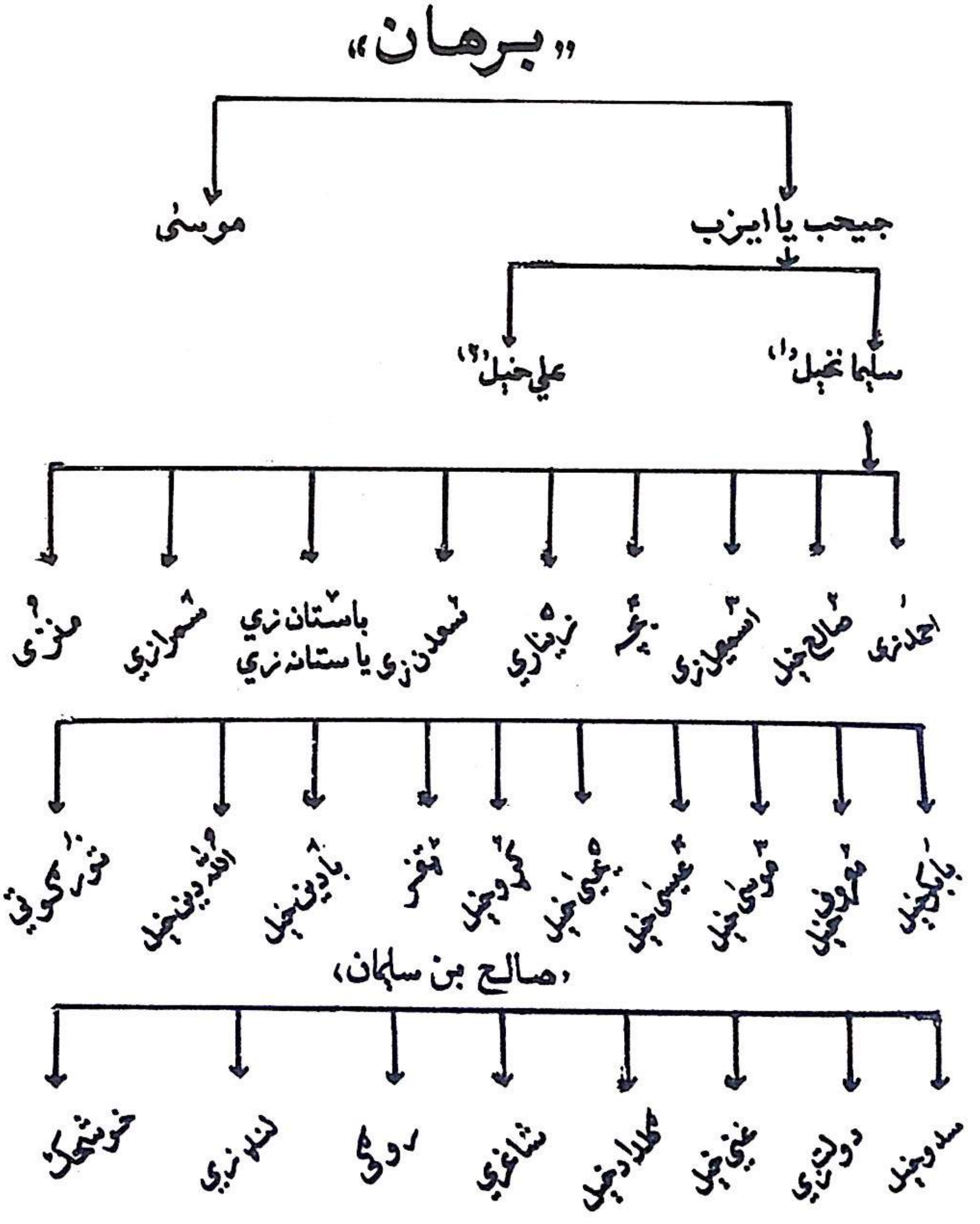

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

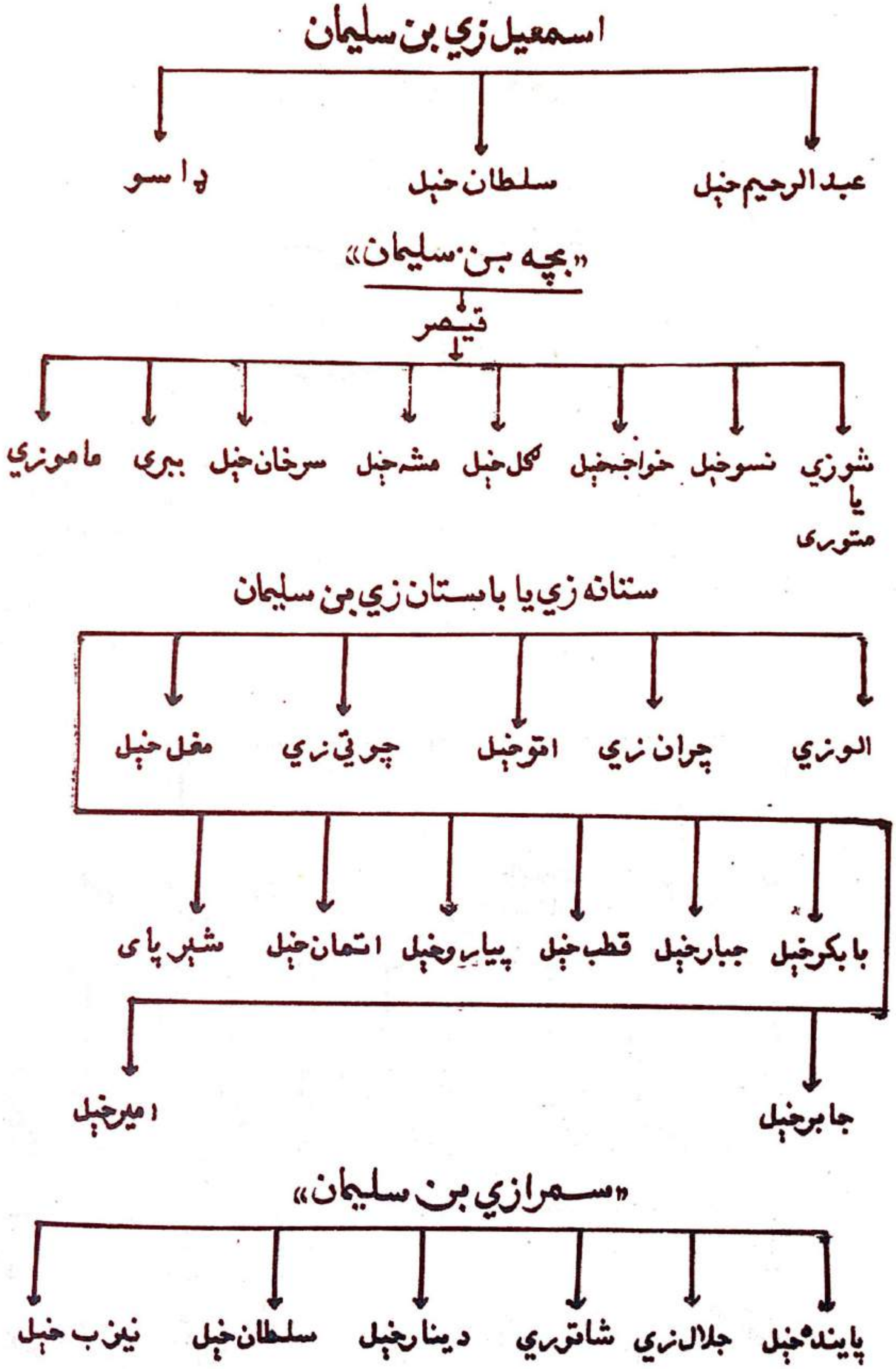

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان خیل بن ـ مرازي بن سلیمان

- هتاخېل
- ښبوخېل
- فتح خېل
- جانی خېل
- یحیی خېل
- حسن خان خېل
- ادین خېل
- محبوب خېل
- مشکی خېل
- برېړکي

غلجي قبائل :

«متوزی» - اوله څانګه

«علي خیل» (ب)

- اکاخیل
  - معوزي
  - مش خیل
  - یوسف خیل
  - علی خیل
  - هیش خیل
  - مندو زی
- عبد الرحیم خیل
  - جلال خیل
  - خواج خیل
  - متی خیل
  - میرخان خیل
- وش خیل
- باړی خیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

«مموزی بن اکاخیل»

- مرعست خیل
- آزاد خیل
- بنځ خیل
- قرا خیل
- دریا خیل
- بنګ نام خیل
- مرزا خیل
- محمدانی

«مش خیل بن اکاخیل»

- خدی خیل
- جباری خیل
- آدم خیل
- جانو خیل
- احوید خیل

«یوسف خیل بن اکاخیل»

- کریم خیل
- مشی خیل
- نوروز خیل
- آزاد خیل
- کرو خیل

«علی خان خیل بن اکاخیل»

- مرجان خیل
- آزاد خیل
- دور خیل
- کمال خیل
- اعظم خیل

«همیش خیل بن اکا خیل»

- محمدزي
- مقام خیل
- پیر خیل
- خودي خیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخیل»

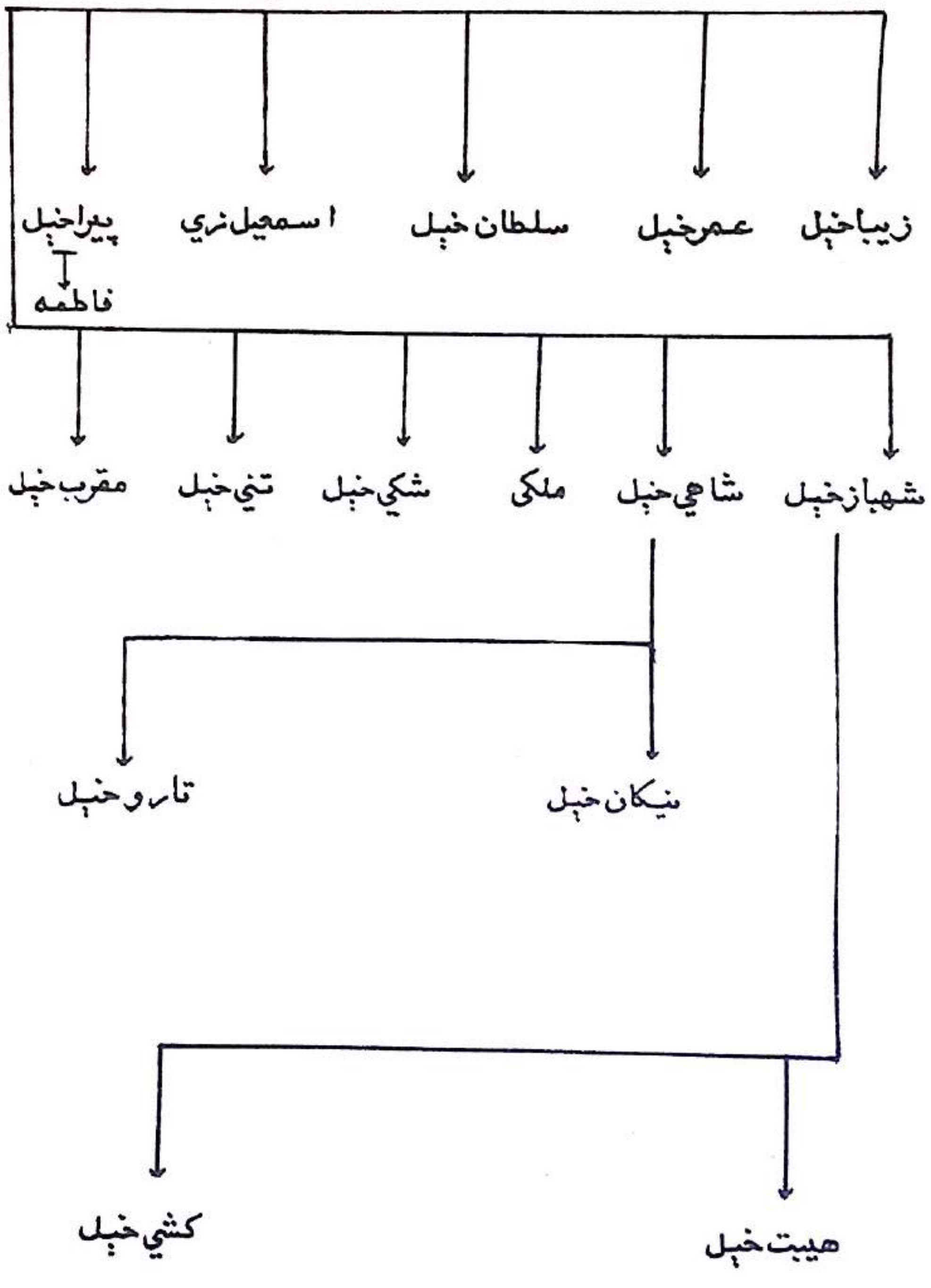

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبايل:

متوزي - اوله څانګه

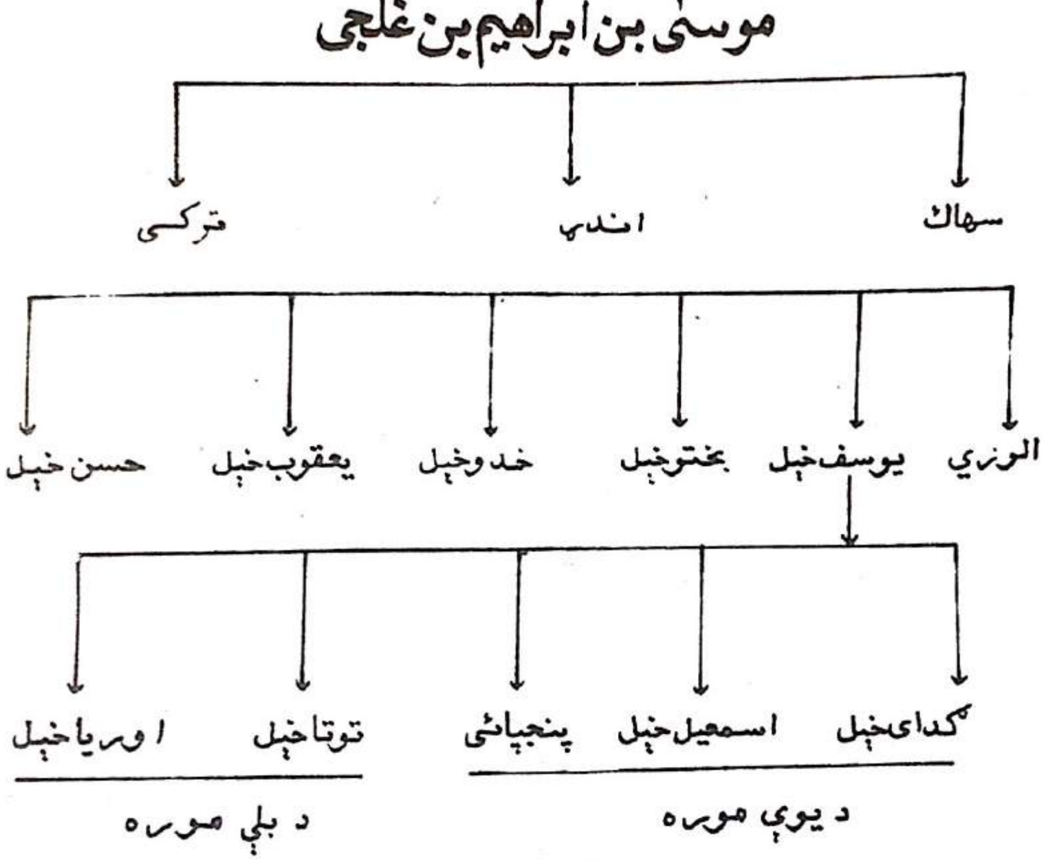

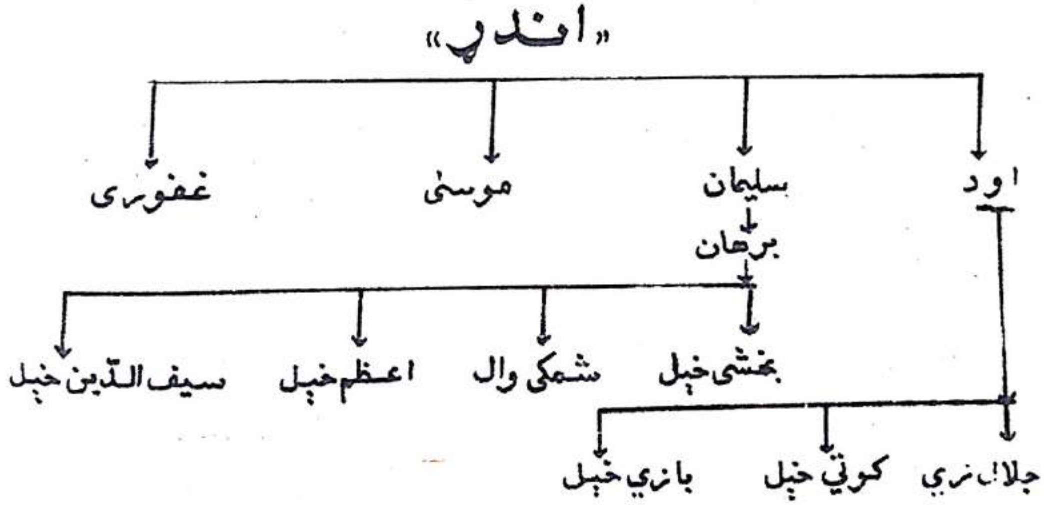

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«موسیٰ بن اندړ»

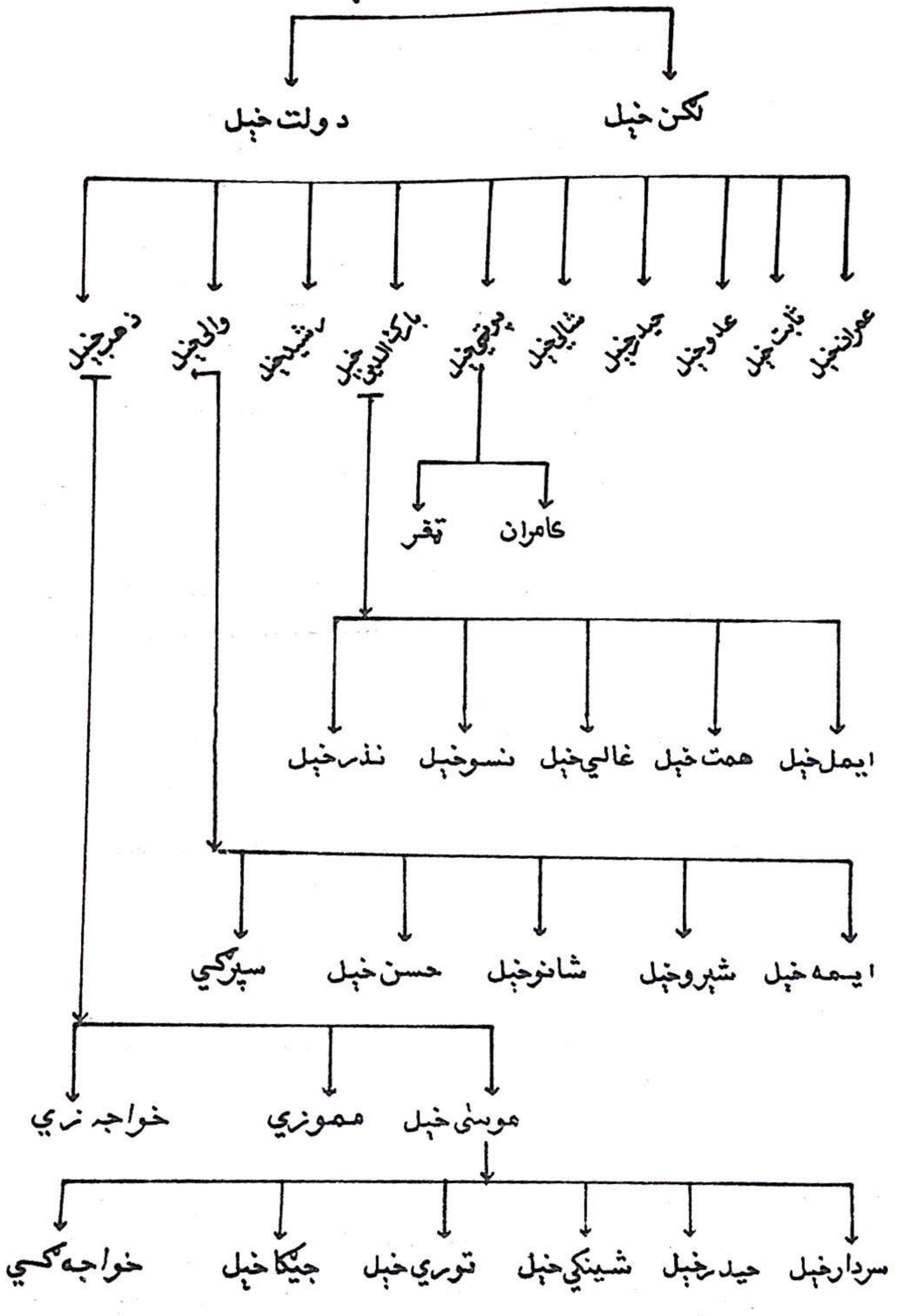

Kitaboona.BlogSpot.Com

«د ولت خیل بن موسیٰ بن اندړ»

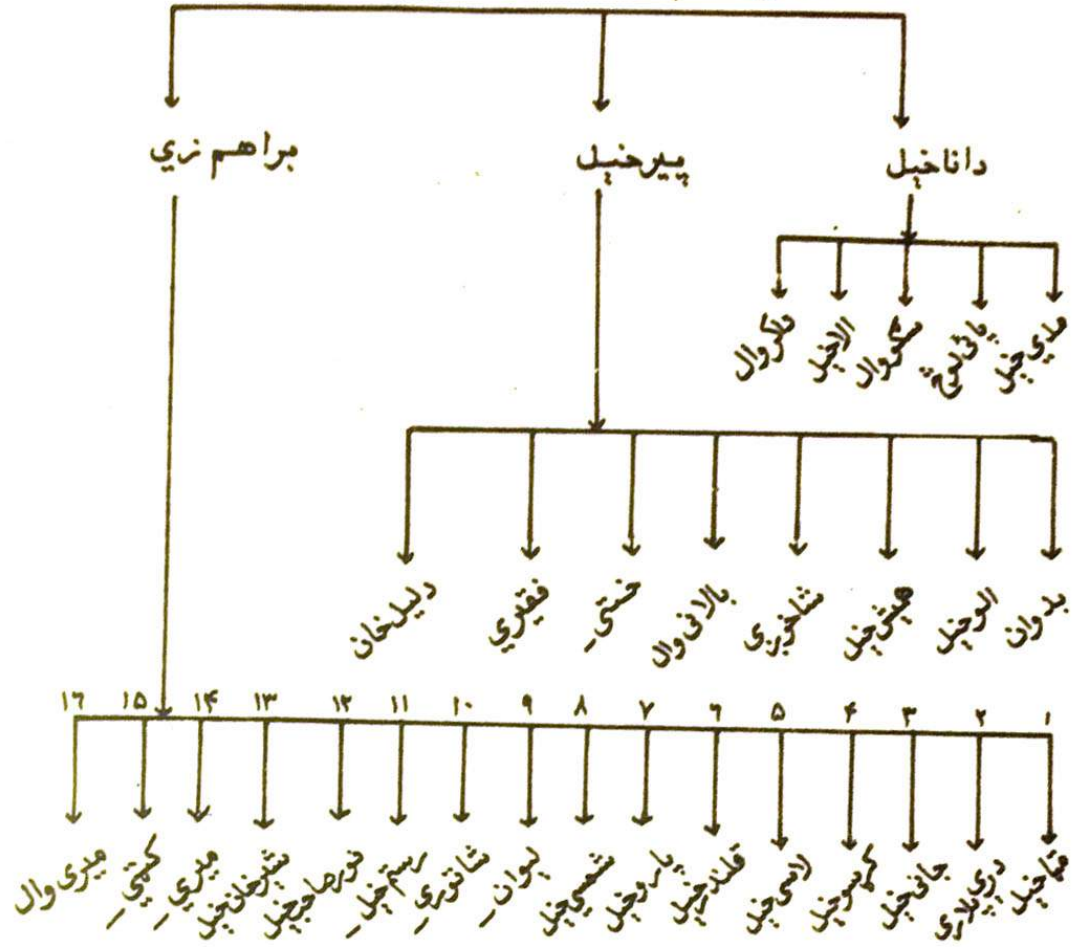

«جلال زی بن اود بن اندړ»

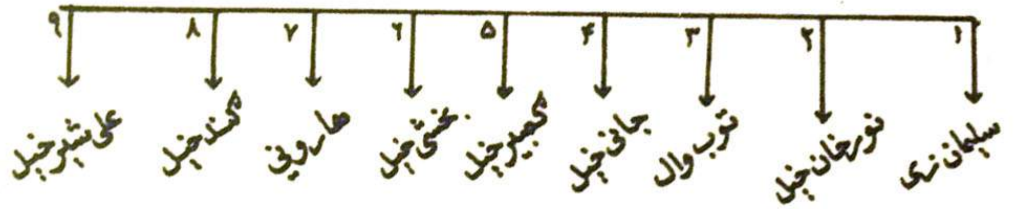

کوتي خیل بن اود بن اندړ

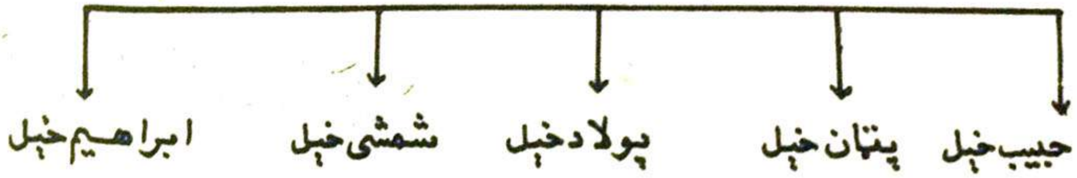

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

غلجي قبايل

"متوزي" اوله څانګه

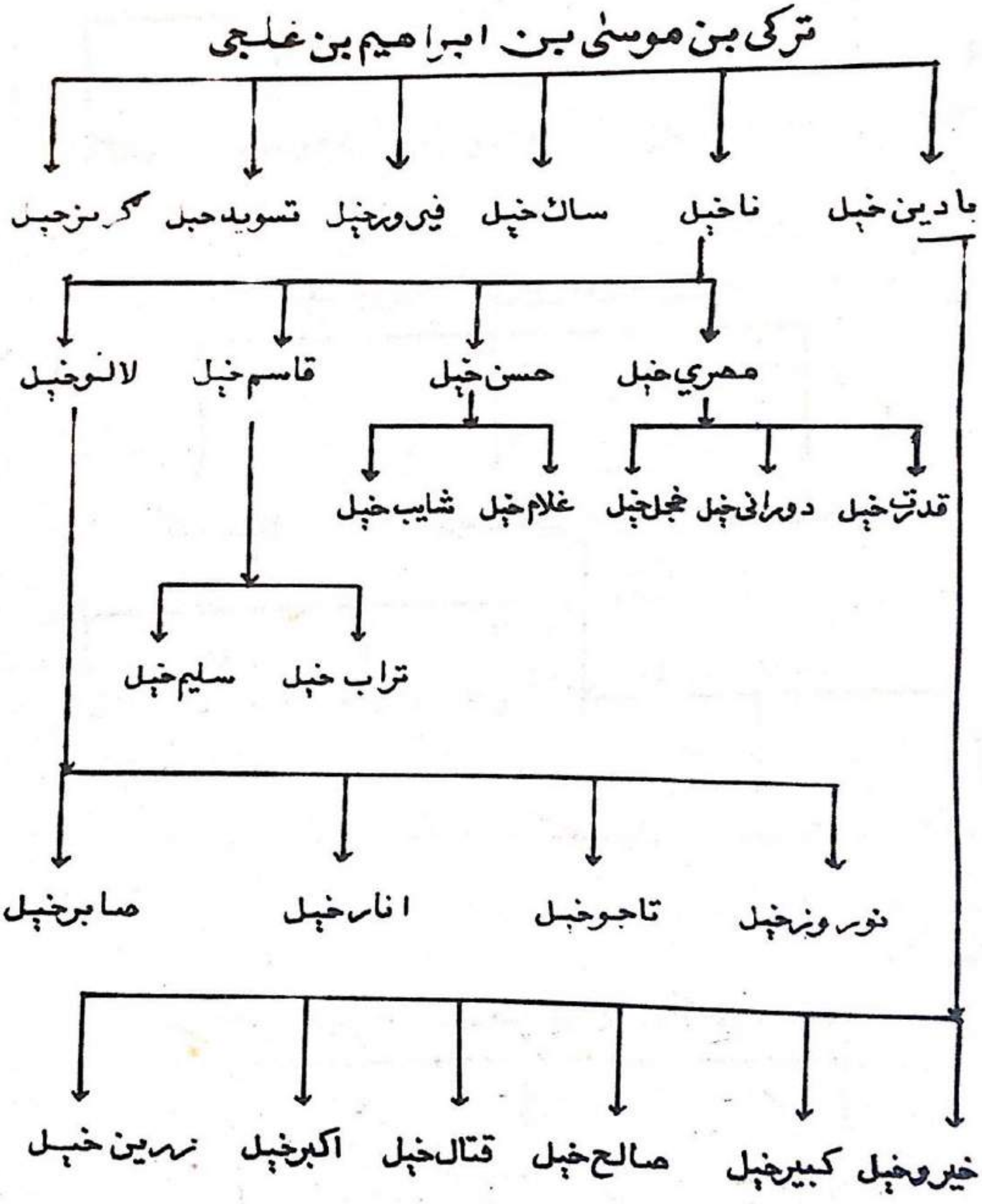

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فیروز خیل بن ترکي بن موسیٰ...

- جمال خیل
- ګوړ خیل
  - شاګل خیل
  - شیخ نور خیل
  - شیرین خیل
  - نور خان خیل
  - سدو خیل

ګرمز بن ترکی بن موسی بن...

- ګلان خیل
  - تارک خیل
  - دلدا خیل
  - شبکی خیل
  - المري
- حریف خیل
  - کنجو خیل
  - میوی خیل
  - ګلا خیل
- بارک خیل

مرو خیل بن بادین بن ترکی...

- قباد خیل
- سنتي زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خیل بن خیرو خېل

- نوړزي
- ملک دین خېل
- بوسی خېل
- ګران خېل
- براهم زي

سنتي زي بن خیرو خېل

- پیکو خېل
- شاه عبدالخیل
- زلو خېل
- خان خېل
- صاحبداد خېل
- فرات خېل

نوټ: غلجي د پخوا نه ډېره د اهمیت وړ قبیله وه او اولنی سړی بختیار غلجي یکښې په ۱۲۰۲ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو. دی د قطب الدین ایبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار یې ترې ونیو.

د غلجو ټبر هم سوچه پښتو ده، او بیا جلال الدین غلجي په ۱۲۹۰ء کښې د کیقباد نه پادشاهي ونیوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ع پورې ؤ او بیا تغلقان(۱) راغله.

---

(۱):

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لودی قبائل»

«متوزي»- دویمه څانګه

ابراهیم «لودی» بن متو او شاحسین غوري

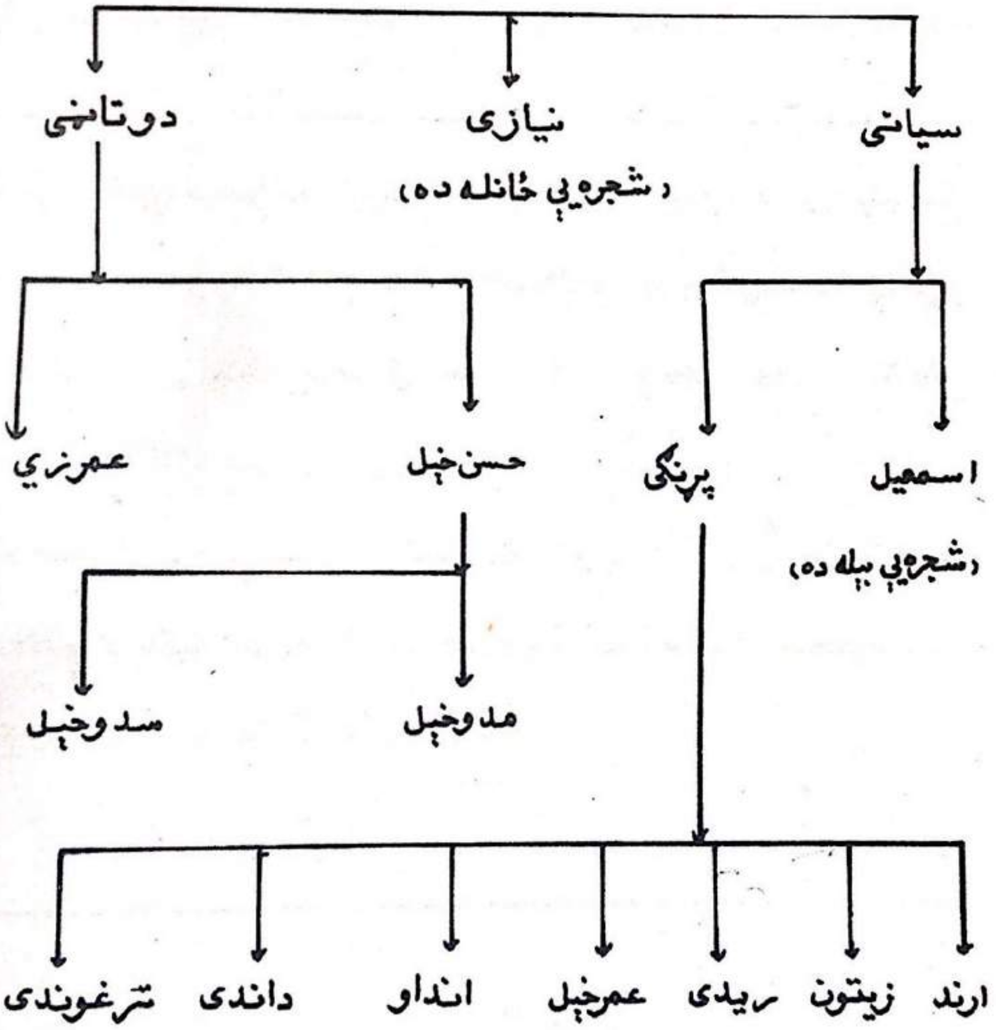

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن د وتاڼي بن ابراهيم لودی

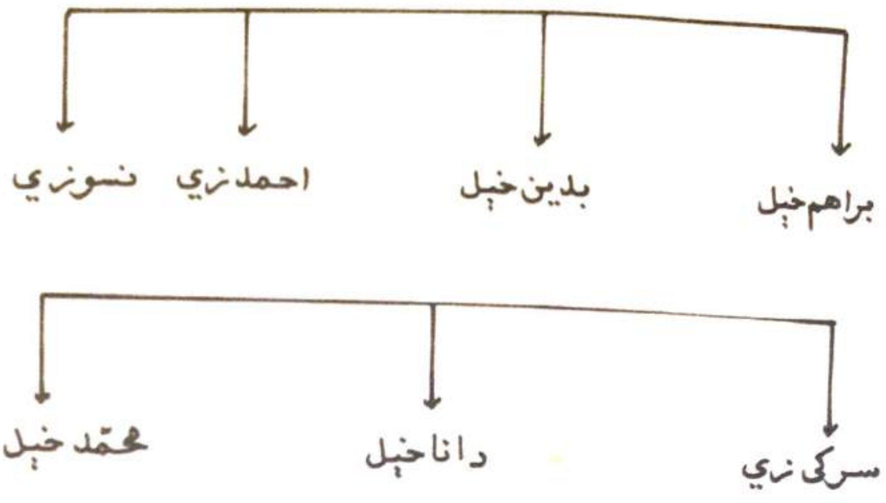

عمرخېل بن پرنګی بن سیانی بن . . .

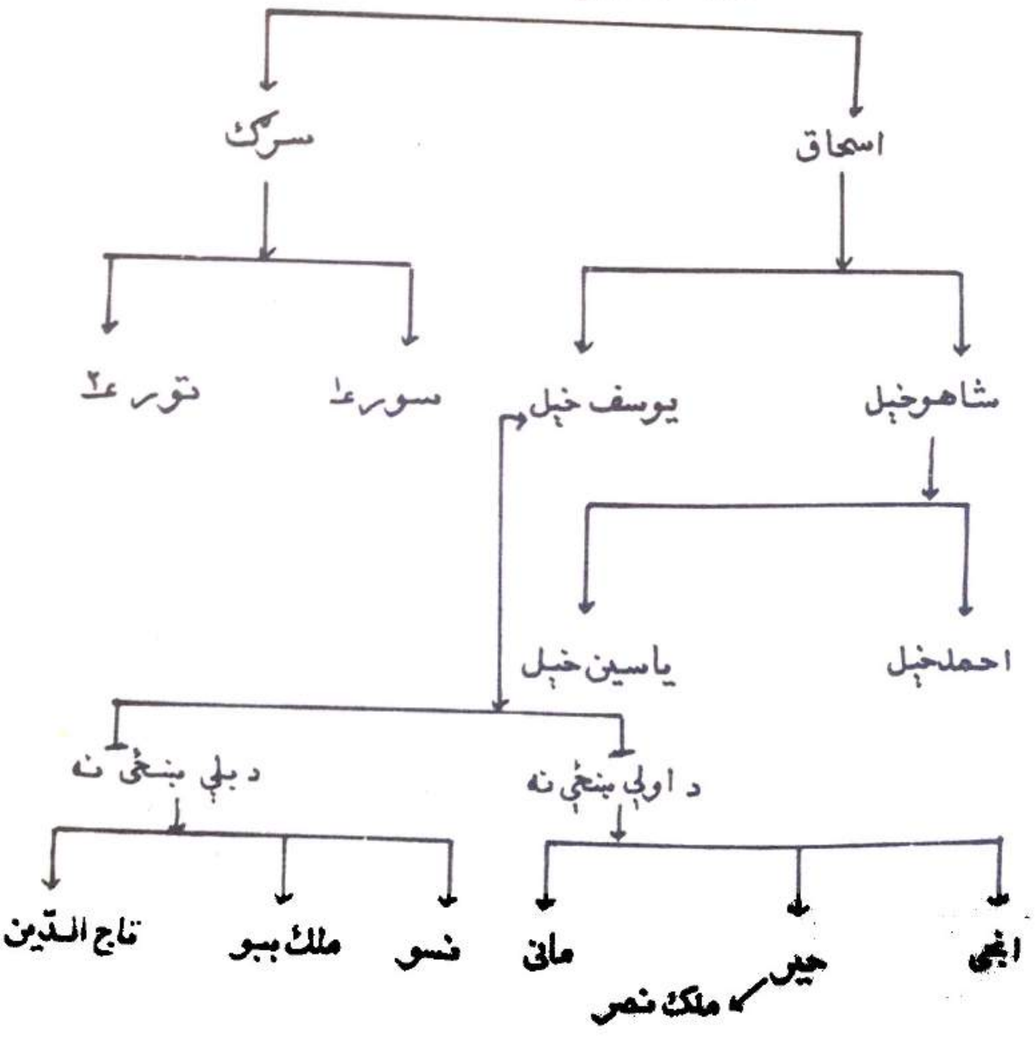

Kitaboona.BlogSpot.Com

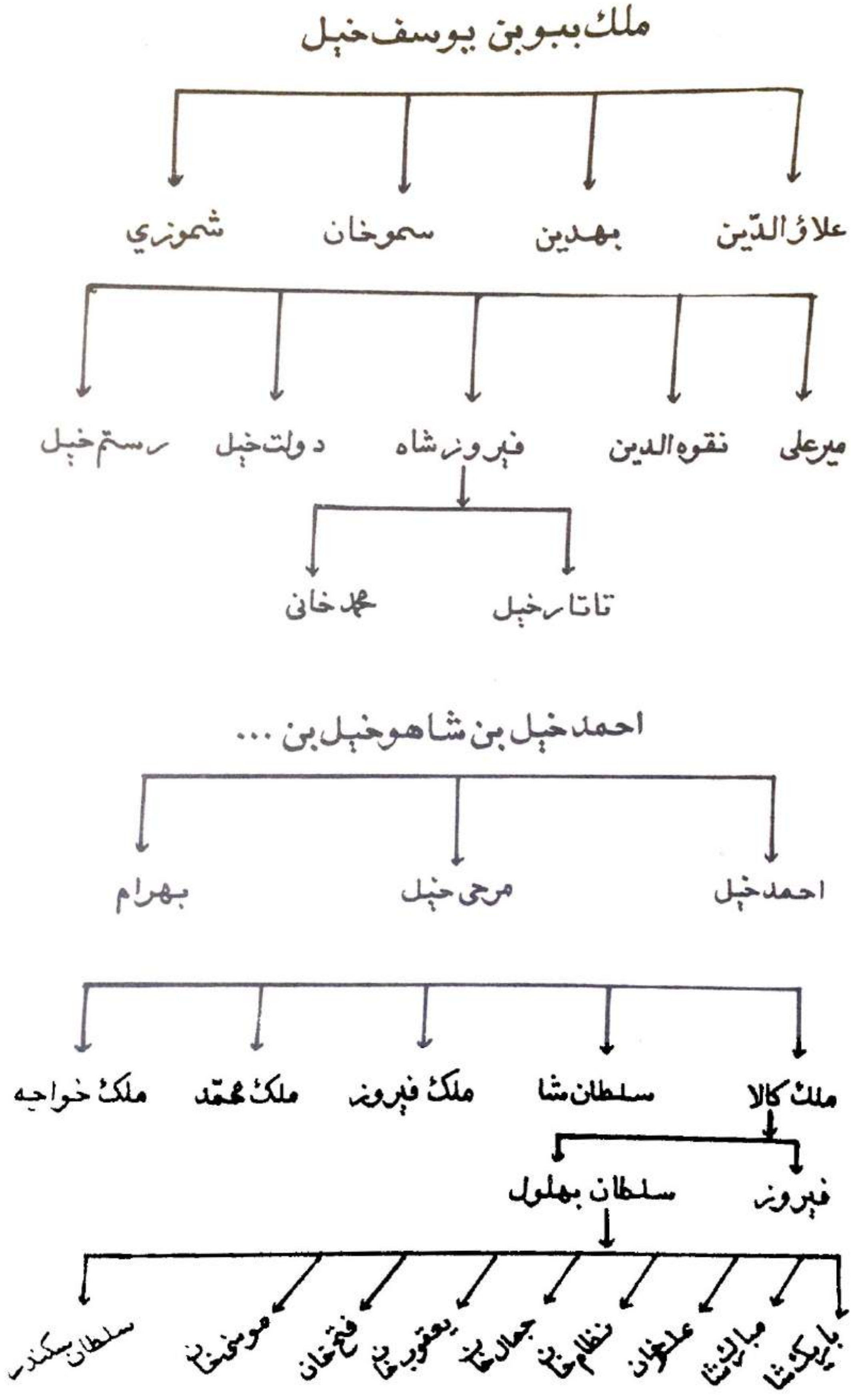

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سلطان سکندر بن سلطان بهلول»

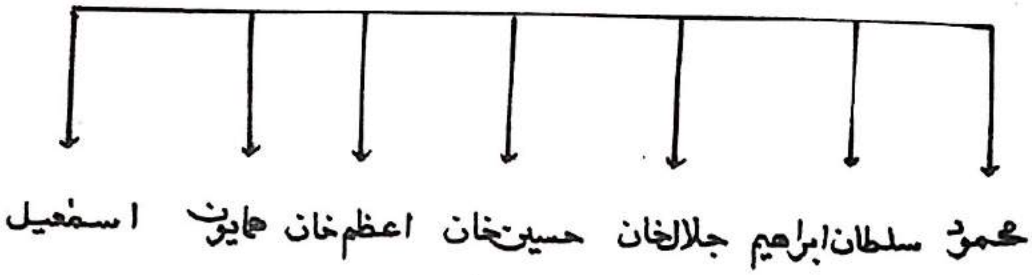

د «سور ع۱ بن سرک» نه

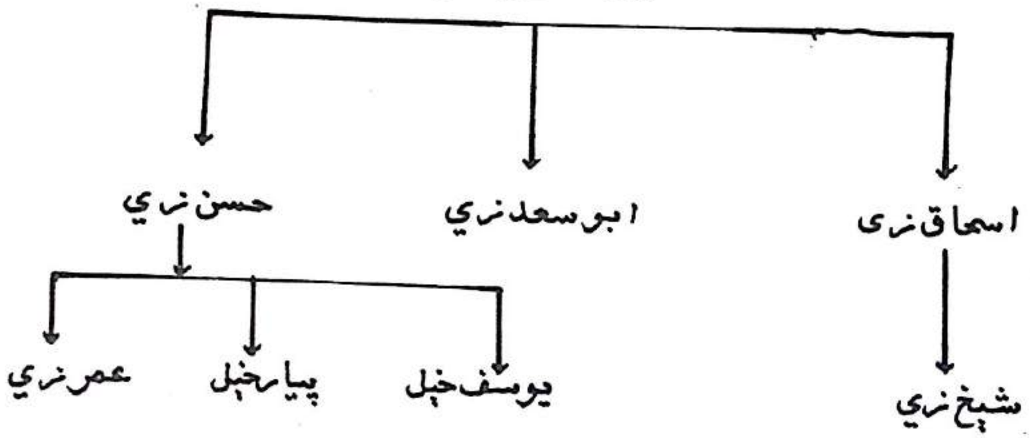

د «تور ع۲ بن سرک» نه

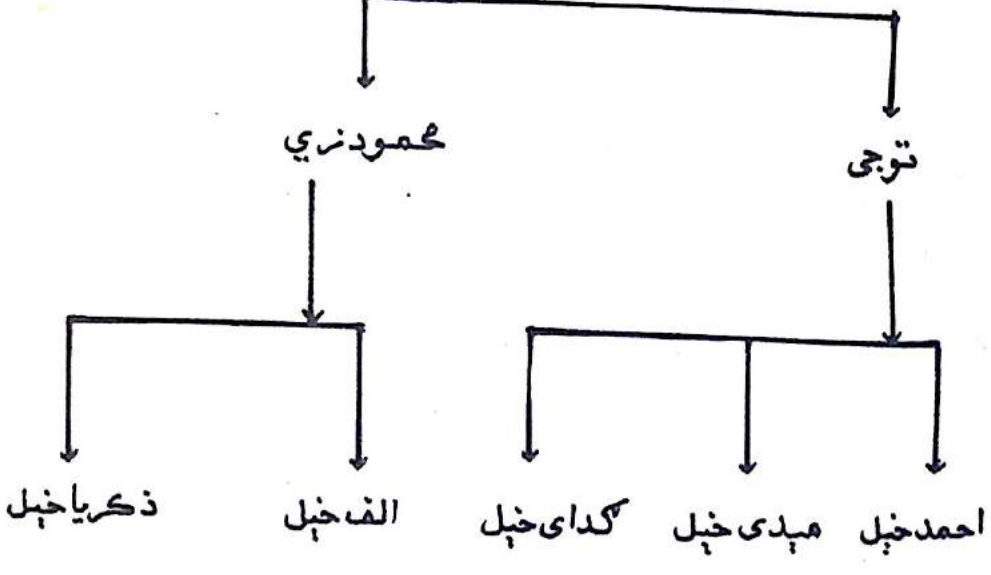

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په بټه د پرنګي په تېر په شاهوخېلو کښې د ملک کالا په
په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوې په
هند کښې د لودي سلطنت باني دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شو او
(۳۸)کاله بادشاه ؤ، د (۸۰)کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړشو او زوی
یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوېچې تر ۱۵۱۷ع پورې ؤ او
په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شوچې په ۱۵۲۶ع کښې
ترې ډیلي بابر ونیوه او ابراهیم یې په «پاني پت» کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده.
بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند
کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه
چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و،
دا دوره (۱۸) کاله وه. خو شېرشاه ډېر مدبر او په کار اګاه
سړی ؤ، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دابراهیم نمسی دی په ۱۴۷۹ع
کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر
په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک ډېر ستائي. وروسته
د کرلاڼو قبیلې تاج کراني چې د شېرشاه امیر او داسلام شاه هم
امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لړیسر په او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ ع کښې د یو سلطنت تاداؤ کېښود ، خو یو څو میاشتې پس هغه مړ شو او ورور یې سلیمان کرلاني پادشاه شو، خو هغه هم په ۱۵۷۲ ع کښې وفات شو او زوی یې بایزید بادشاه شو، - خو په (۱۸) مه، اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل زوی داؤد بادشاه شو چې په ۱۵۷۶ ع کښې د اکبر مغلی فوځ هغه ونیو او مړ یې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سیانی ، هغه د ابراهیم لودي بن شاه حسین او بی بی متو زوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سید خضرخان له خوا په - سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس د اسلام خان له مرګه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیو او اخر بهلول د - علاؤالدین سید نه چې د محمد شاه زوی ؤ ډیلی ونیو او په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ ع کښې بهلول د ډیلي بادشاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"متوزی" دویمه څانګه

لودي قبایل:

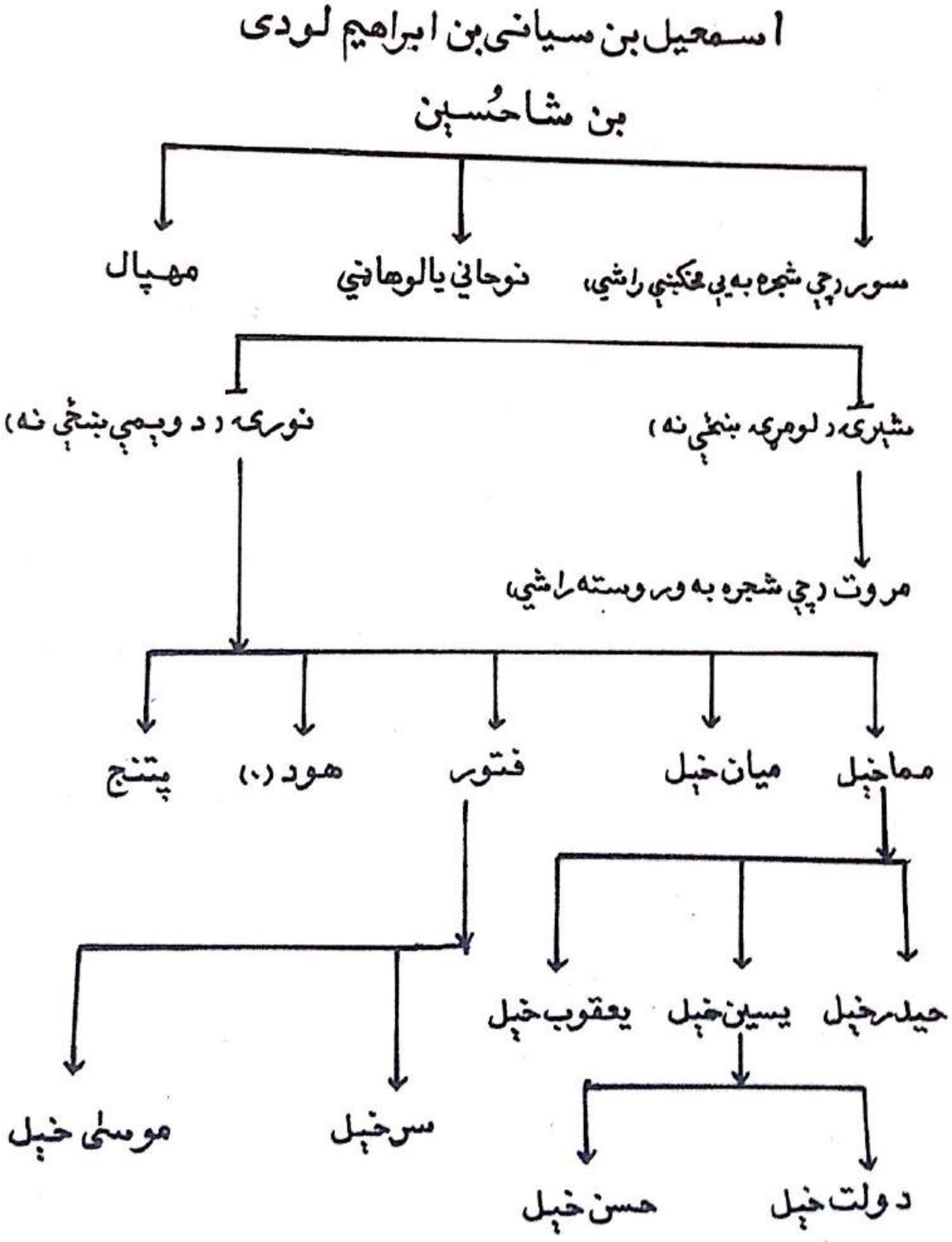

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

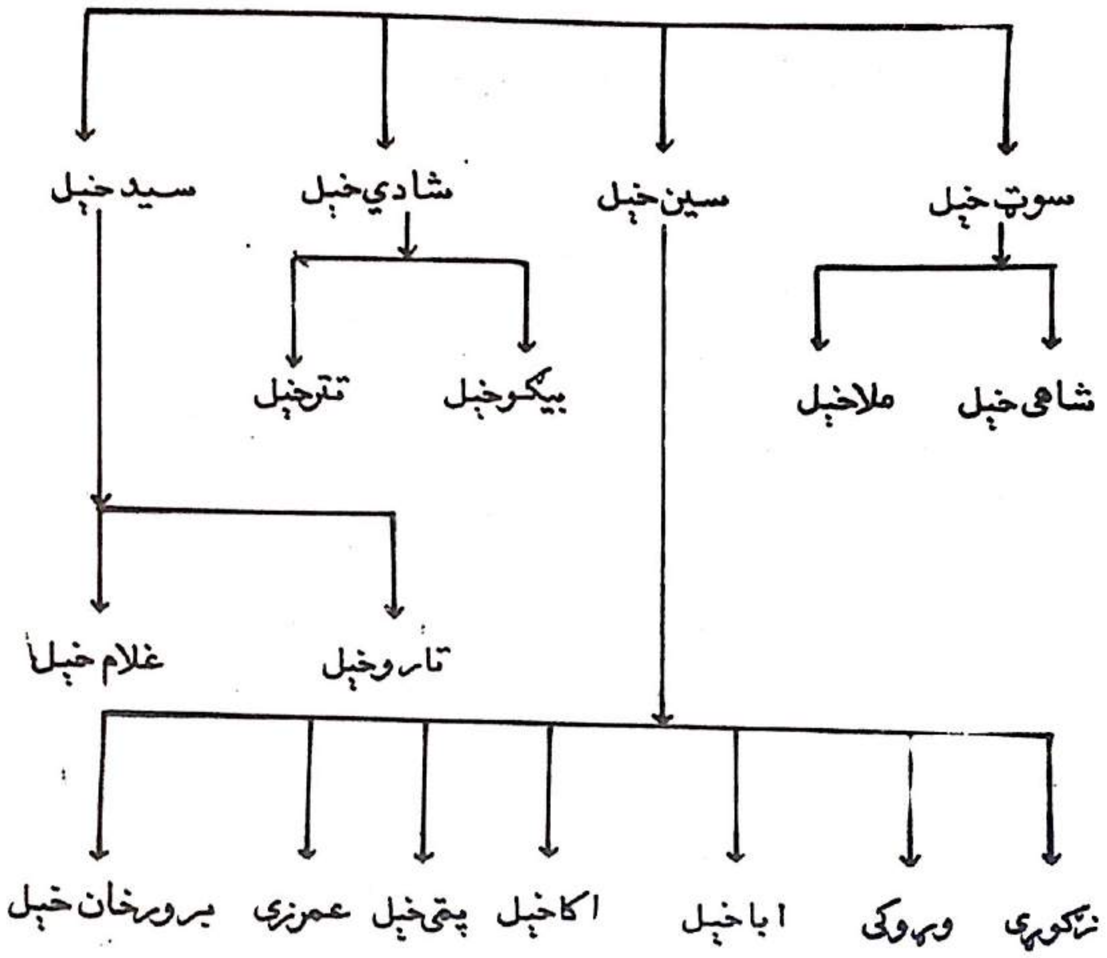

دولت خیل بن یسین خیل بن مماخیل

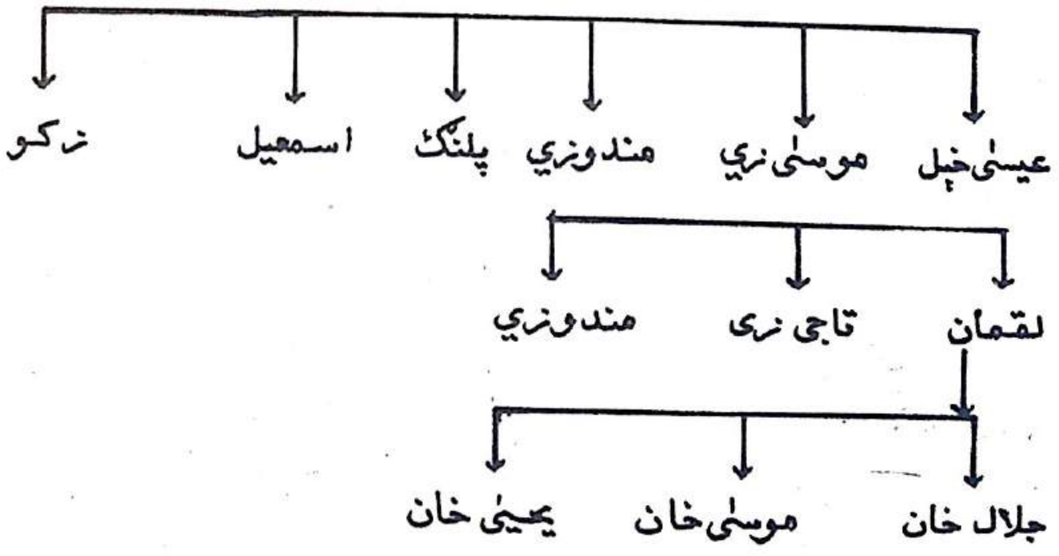

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

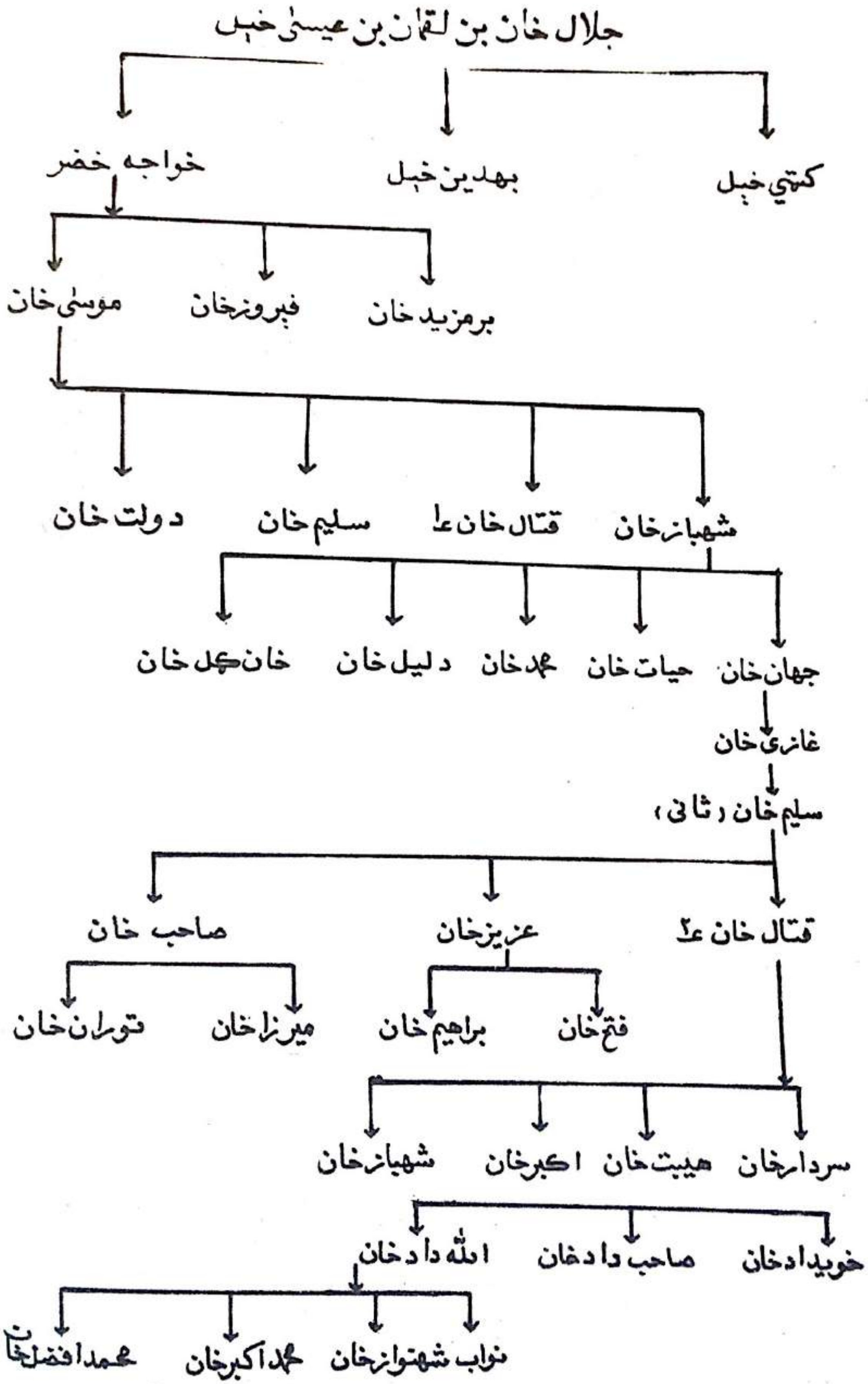

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبائیل:

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حسین غوري

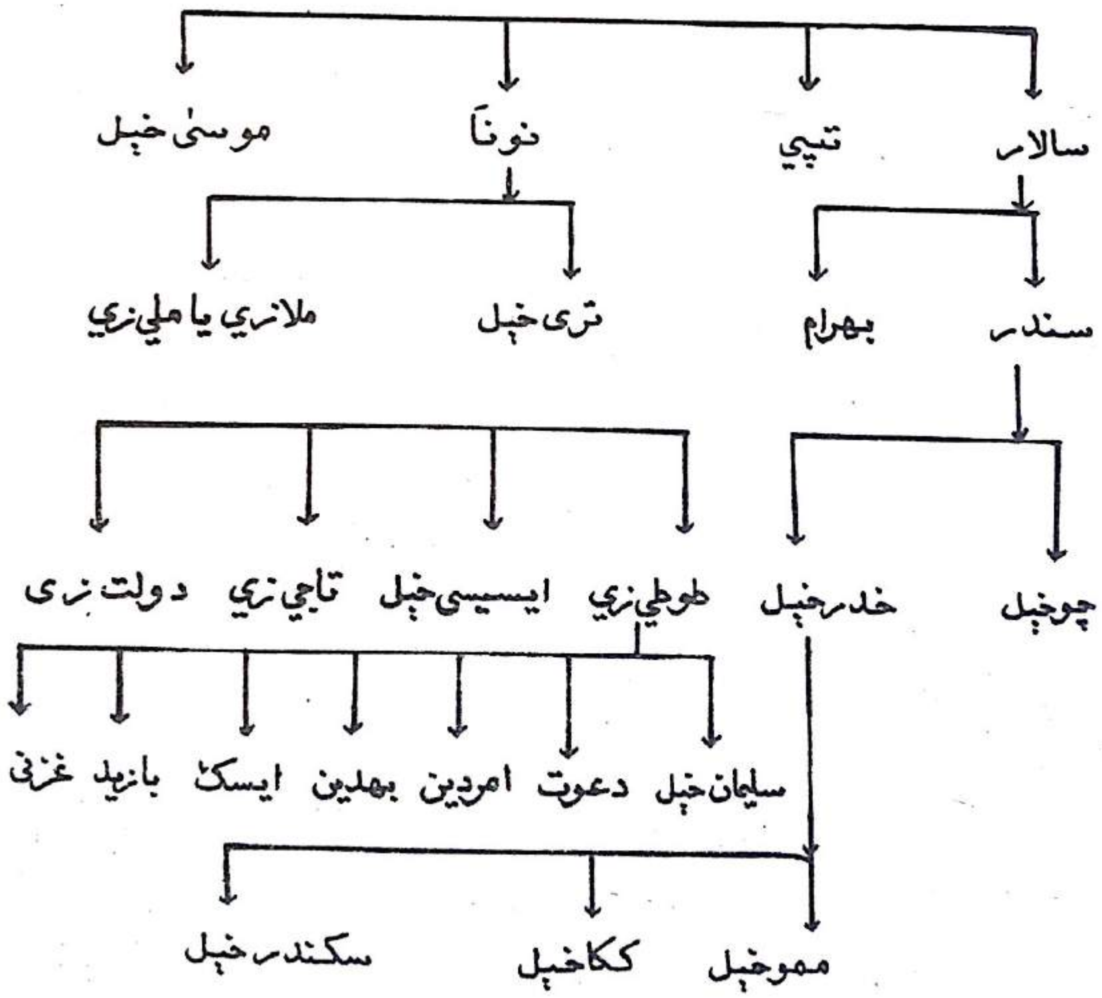

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

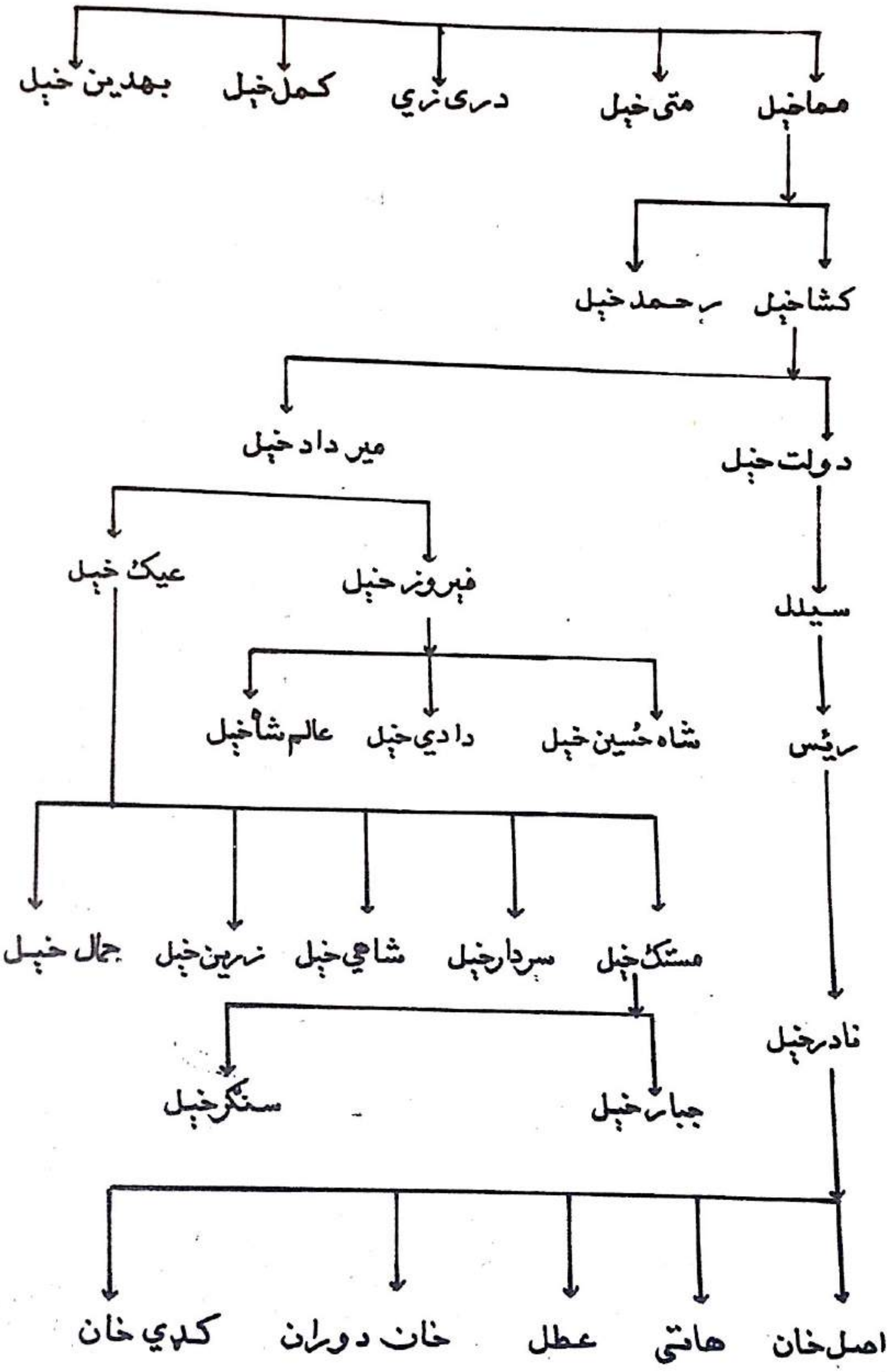

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلیمان خېل بن طوطی زی بن بهرام بن سالار بن مروت

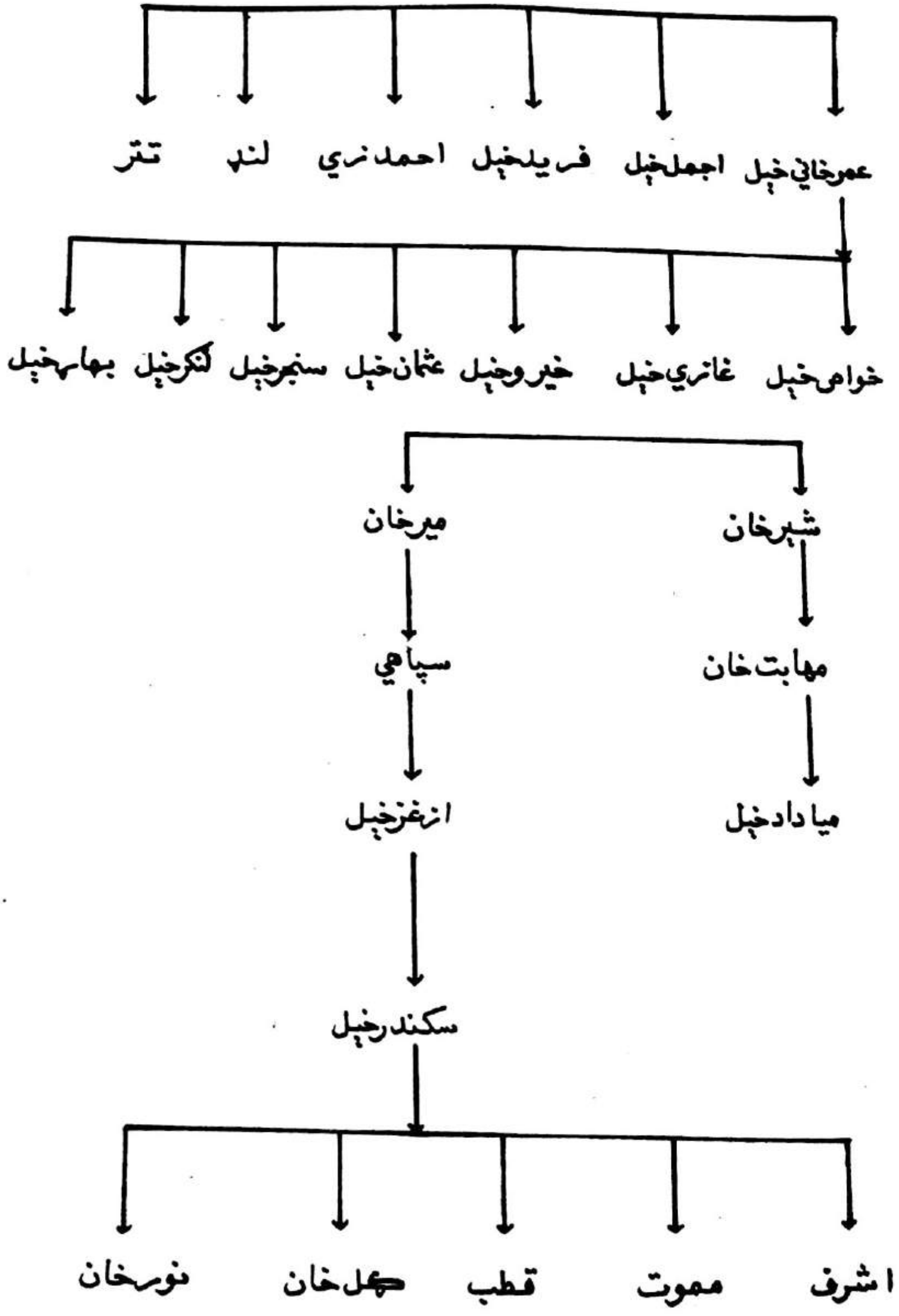

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"موسیٰ خېل" بن مروت

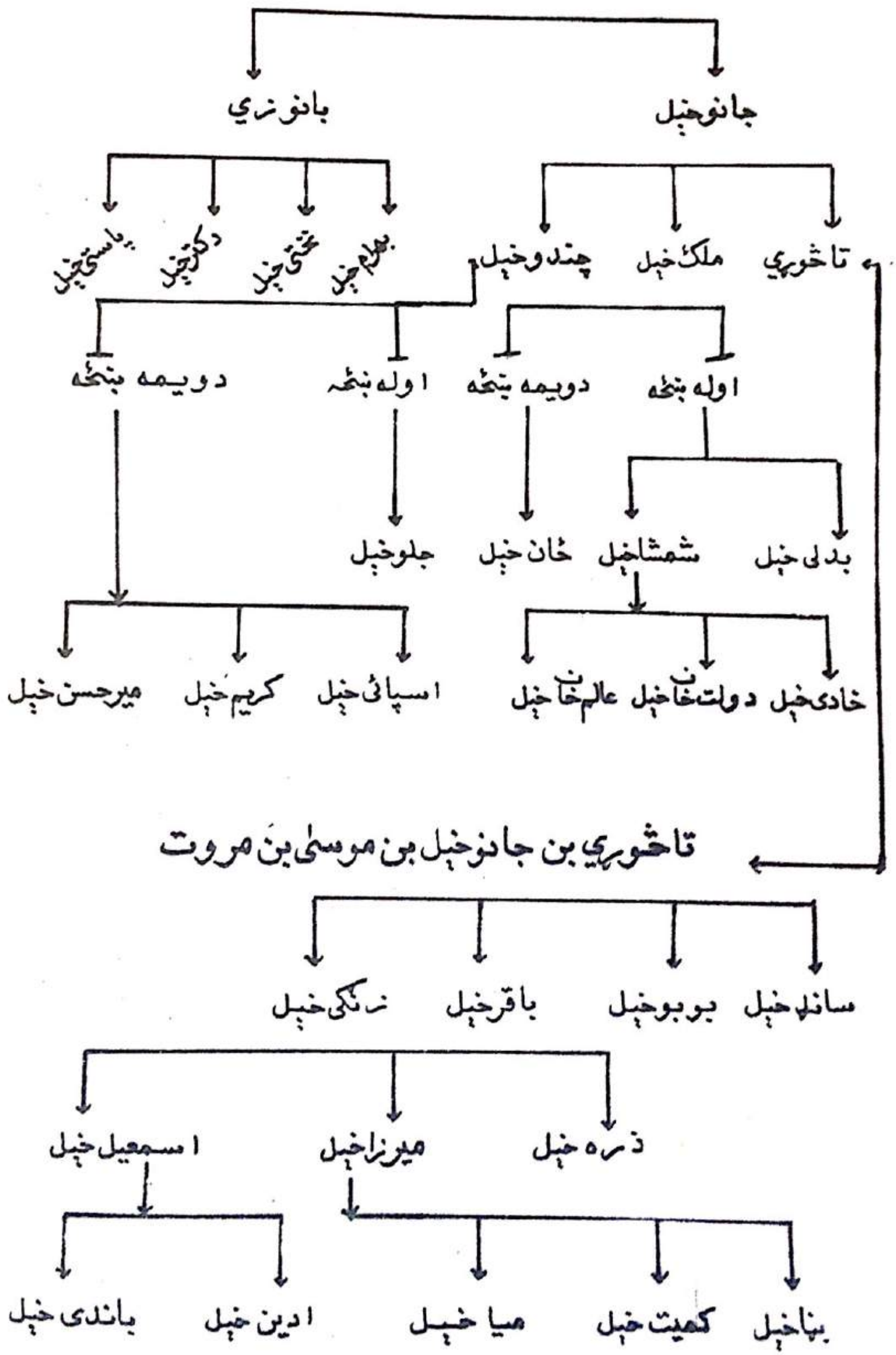

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبایل:

متوزي - دویمه څانګه

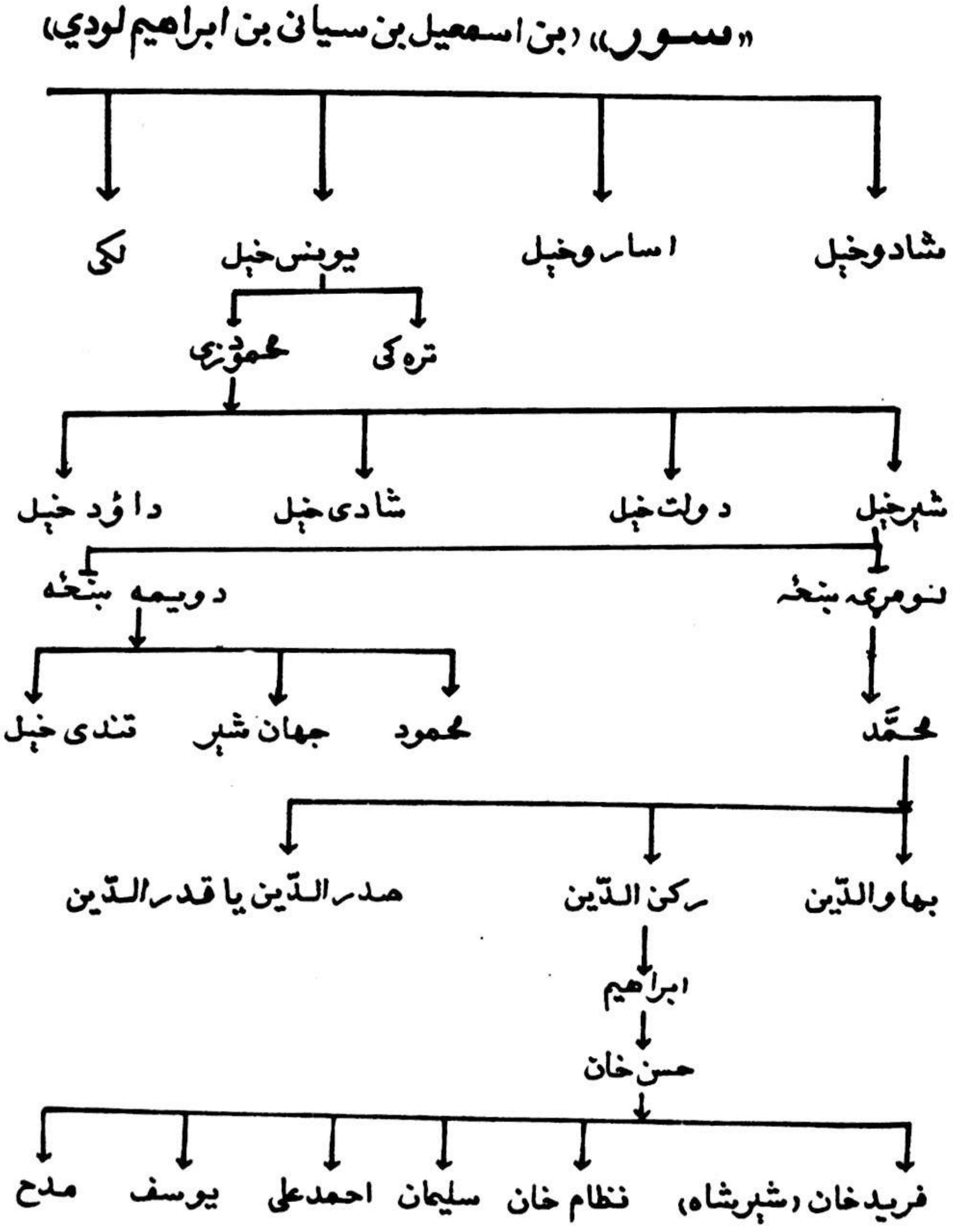

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شیرشاه) بن حسن خان

جلال خان — عادل خان

او د « نظام بن حسن خان » نه : مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شیرشاه) په هندکښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زیږیدلی ؤ. دی د حسن خان زوی او ـ هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شیرخیل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سوربن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متو او شاه حسین غوري زوی ؤ او بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او بیټ نیکه د ـ قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شیرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاگیر د سمبالولو کارکولو، بیا د پلار نه خفه شوا و د یو بل پښتون جاگیردار جلال خان سره په جون پور کښې نوکر شو او اخر یې ډیر اقتدار پیدا که او د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکرې جوړکړې د بابر له زوی مغلی باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت ونیو او په هند کښې باد شاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د باد شاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د څپل پیر شېخ خلیل ملا نظام او د ریا خان شېراني سره په اور و سوزېده او د (۵۹)- کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په- ۱۵۴۵ ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه (جلال خان، اته (۸) کاله باد شاه ؤ، په ۱۵۵۴ ع کښې ناروغه او بیا مړ شو او په دغه کال یې زوی فېروزخان چې ورکوټی هلک ؤ، امیرانو باد شاه کړو، خو درې (۳) میاشتې پس یې ماما عزیزخان راغی او څپل خوریې یې مړ کړو او دی د عدلی یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او په ۱۵۵۷ ع کال باز باد ریا بهادرخان یو پښتون عدلي په جنګ کښې وژنیو او مړ یې کړ او دی سره د سوریانو د اتلس (۱۸) کالو باد شاهۍ- دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان (شېرشاه) ډېر مدبّر او په کاراګاه- باد شاه ؤ او د پښتنو د یولوی سلطنت بنیاد یې کېښود او د ۵۹ کالو په عمر مړ شو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی.(۱)

---

(۱): شېرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ ع کښې یوه ګولۍ د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخېست او شېرشاه پکښې وسوزېده او مړ شو. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ دریمه څانګه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حُسین
او بی بی متو

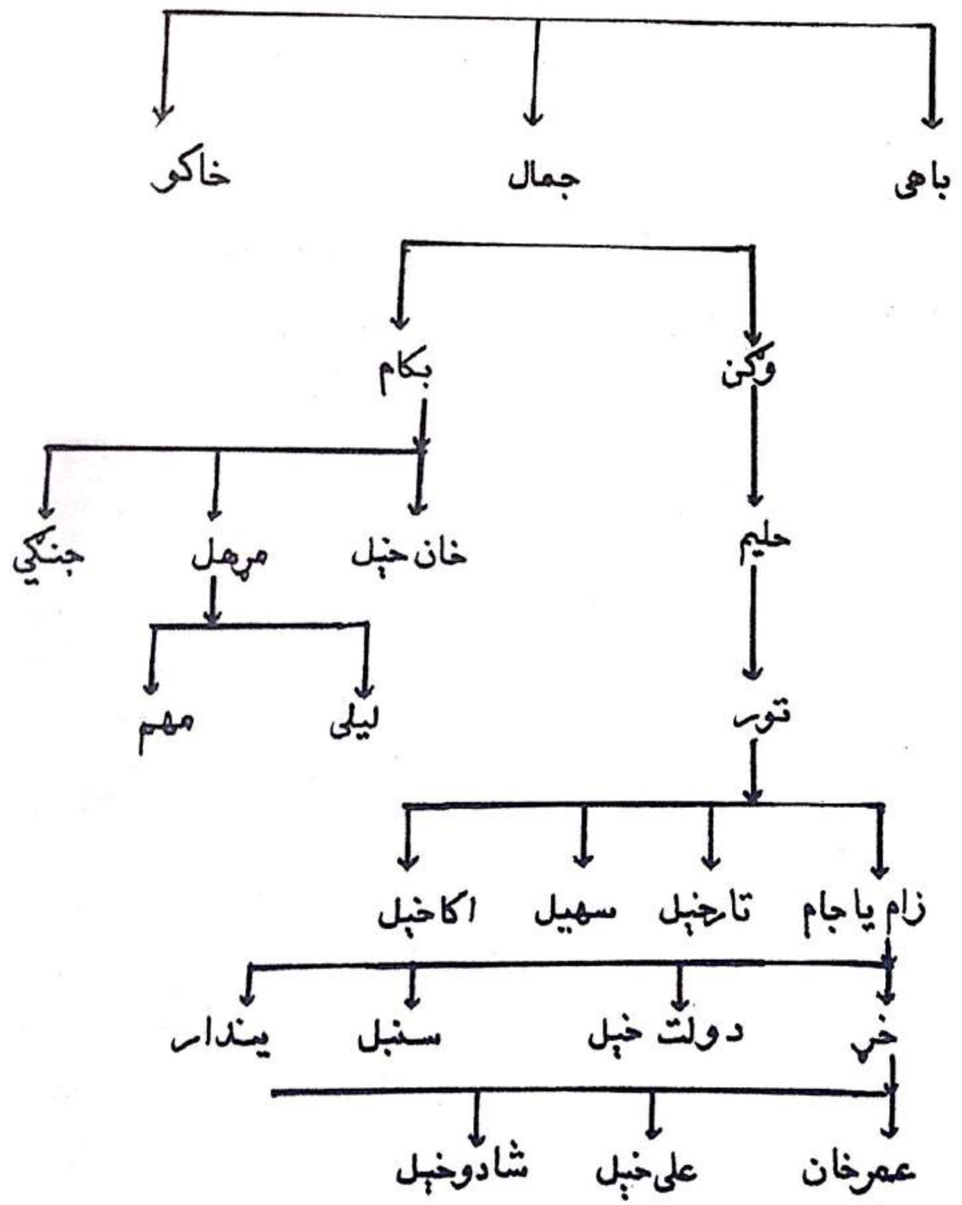

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاکو بن نیازی بن ابراهیم لودی

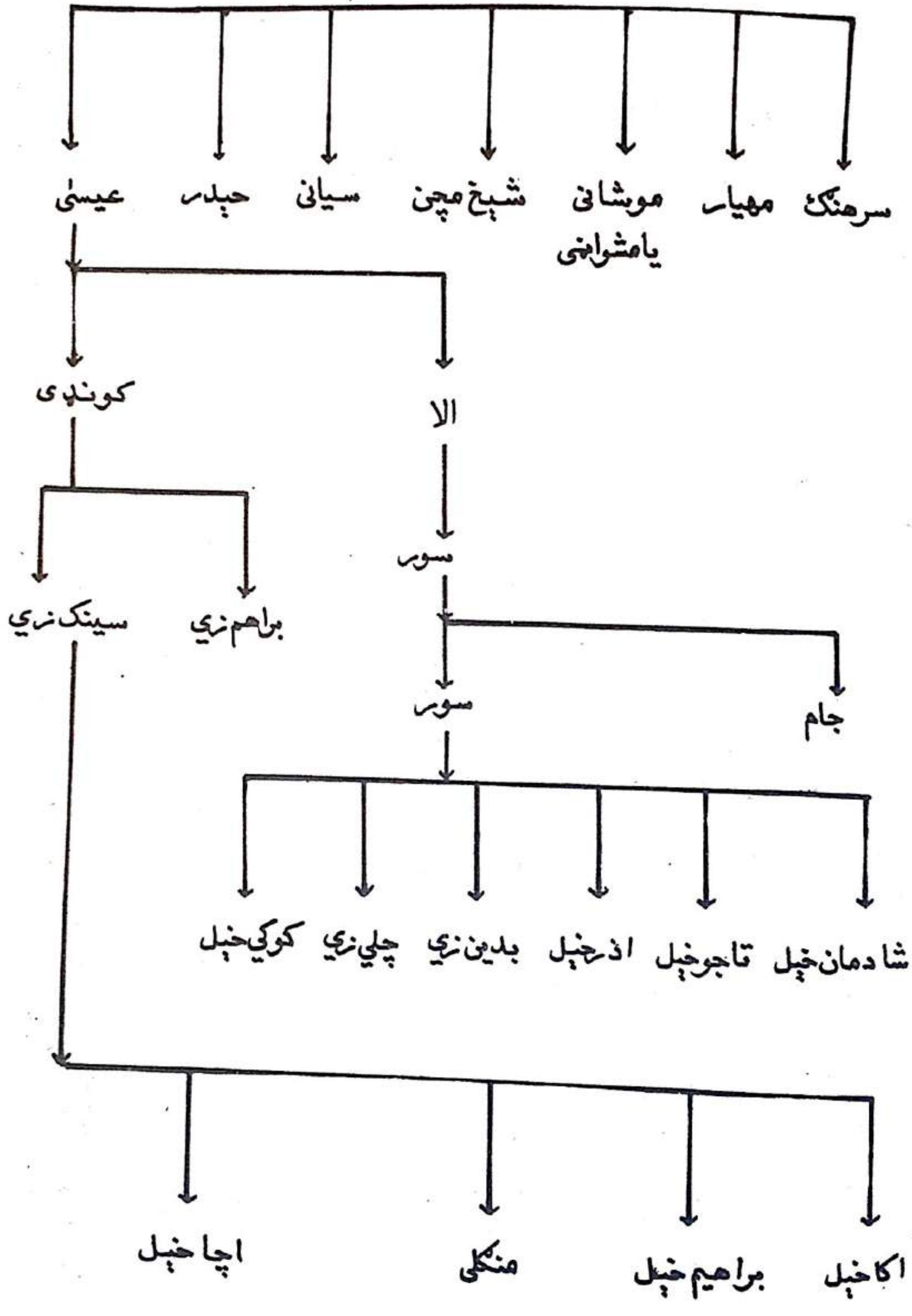

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ دریمه څانګه

لودی قبایل:

"سروانی"

د سروانی د (مهی زوی) بن شاه حسین (د غلجی او لودی ناسکه ورور)

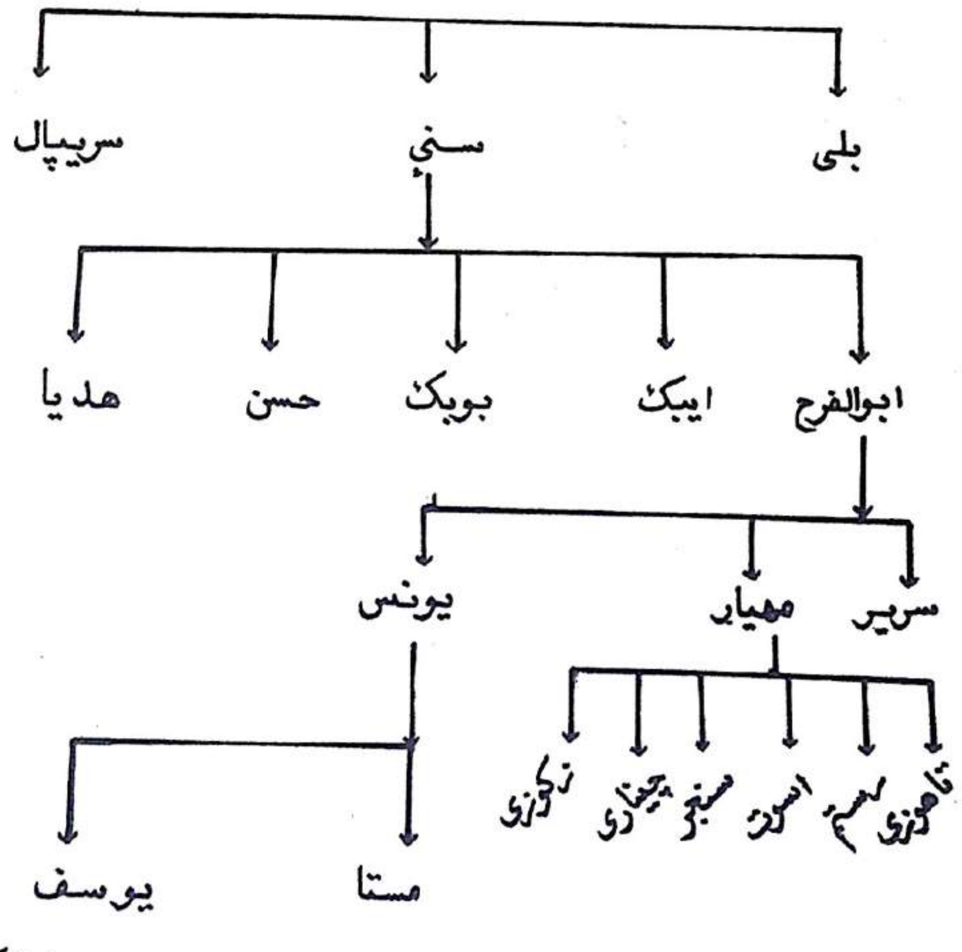

(دبلخ کښنې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن یونس بن الفرح بن سنی بن سروامنی

«یوسف»

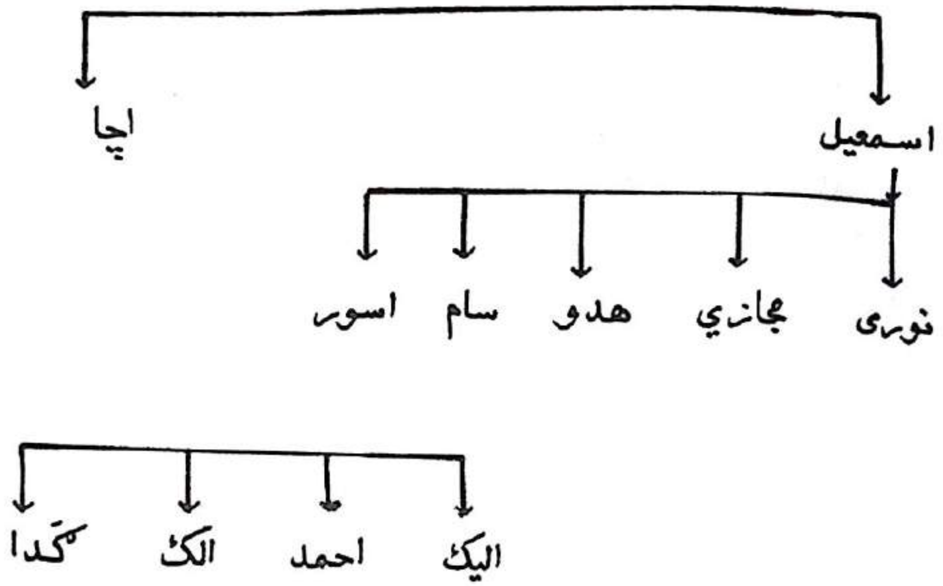

«سرپیپال» بن سروانی

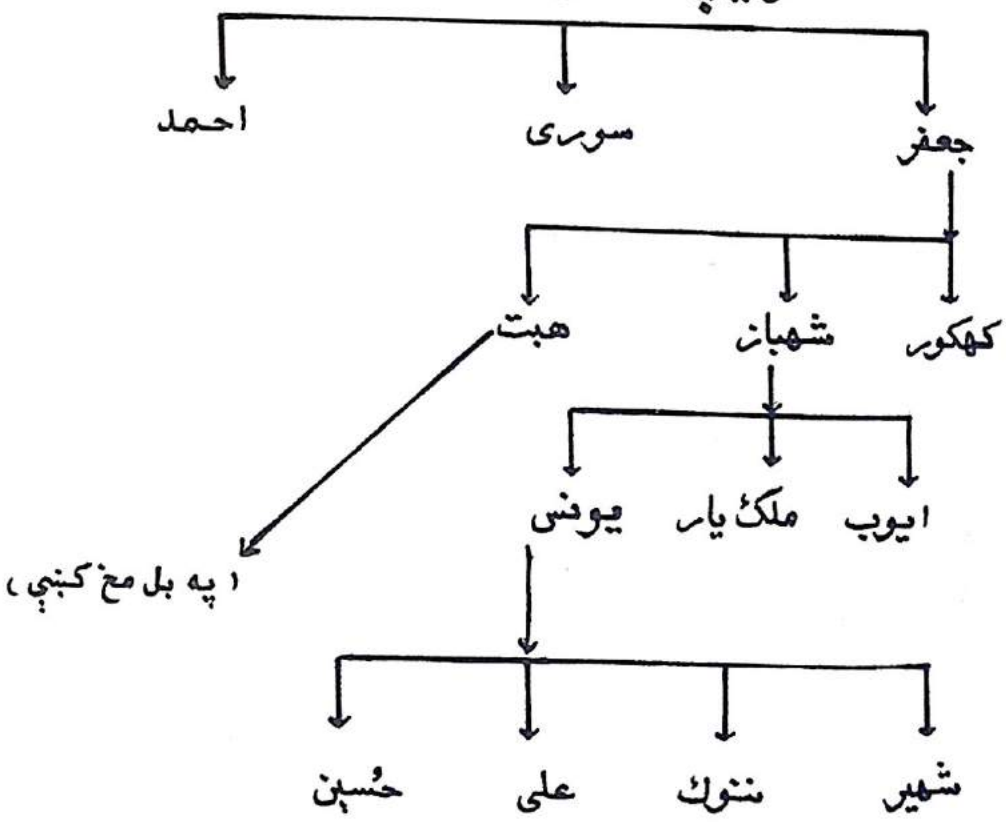

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هبت بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«هبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانار
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کهکور بن جعفر بن سرپپال بن سروانی

«کهکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراهیم
  - کنولی
  - هارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - هدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← (یہ بلاشبہ گکھڑ نہیں)

Kitaboona.BlogSpot.Com

شيخ مليح بن احمد بن موسیٰ بن ...بن سروانی

"شيخ مليح"

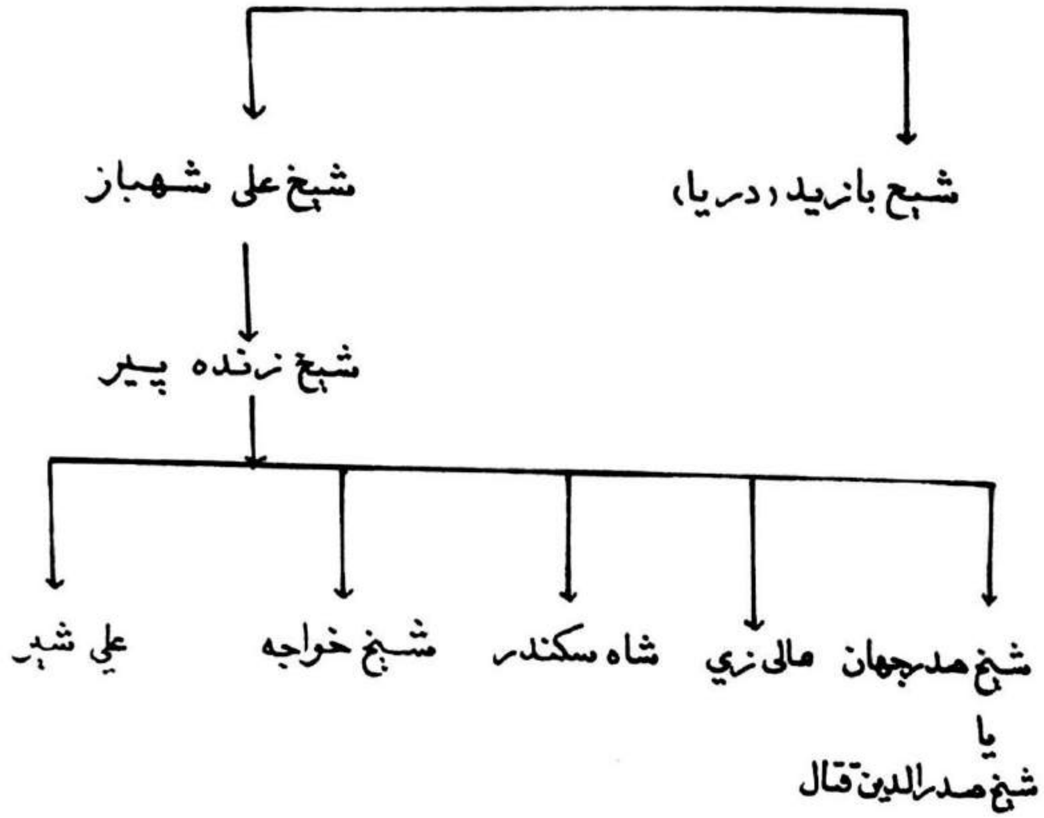

نوټ:

شيخ صدرالدين د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدا په هند کښې په کوټلی مالير کښې د دير رياست بنياد کېښود. او دا د سروانيو رياست ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي (غلجي او لودي پښتانه قبائيل)

روايات داسې دي چې شاه حسين د غور د شاهي کورنۍ يو زلمی و او له خپلې کورنۍ نه په خفه شو د کورنه ووت او راغی د ببټ نيکه (د قيس عبدالرشيد د دريم زوی) سره د يره شو. شاه حسين يو اصيل زاده زلمی او د ښوا خلاقو خاوند زلمی و. د شيخ ببټ نيکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» يې په نکاح ورکړه. د بي بي متو نه د شاه حسين د وه زامن وشوچې د يو نوم غلجي او د بل ابراهيم يالودي کېښودی شوا و د بلې منځنۍ مهی (د کاغ د وړه لور) نه يې يو زوی وشوچې نوم يې سرواني کېښود شو. غلجي لودي او سرواني پسې ډېر او خواره شول.

غلجي قبائيل د کابل سيند په کڅې کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لرکښې سويل ته او د سپين غره په زنځيري کښې قطب ته هغه ټولې ورې وړې کڅې يا درې د کابل سيند سره يوځای شوي دي، په دغه ټولو کښې د غلجيو قبيلې ځای په ځای پرتې دي د دې علاقه به د قطب نه د سويل په لور اندازاً (۱۸۰) ميله وي او د قبلې نه د لمرخاته په لوري به (۸۰) ميله پلنه وي او ژوري (نشيب)-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی . دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پرې کیږي د دوی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده. قطب ته یې هزاره قبایل دي ، په نمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل یې د کسي غر دی .

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو کښې ویش دی او د دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بد وی او د دښمنۍ وې او ویلی شي چې نادر افشار هغه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کډې د قندهار نه فرار کړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زوړ یې لږ کړو ، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په دواړه پلو کښې پاتې شو . د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته خلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې پرته ده ، او توخي د ترنک رود په کښته کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي . د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلیمان خېلو څانګه په شماره کښې ډېره ده . د سلیمان خېلو څلور ښاخونه یعنې فقیر خېل ، اسمعیل زي ، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي ډېر مشهور دي .

د دوی علاقه په دوو برخو ویش ده ، په سویلي برخه کښې ادین خېل ، نسر خېل ، قلندر خېل ، شنګي خېل ، شاتوري ، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل، ممرت خېل او سيږي، او په قطبي برخه کښې سلطان زي رستانه زی، او احمد زي استوګن دي. د ستانيزي ځنې تپې خلک لکه جبارخېل، بابکرخېل، په جګدلي او سره رود، ګندمک او حصارک پراته دي، او څه جبارخېل د لغمان په کڅونو يعنې: عزيزخان کڅ، کالخ، چهار باغ او علي شنګ کښې هم اوسيږي.

احمدزي په مشرقي لوګر، پېکې او سرخ آب کښې هم آباد دي، خوخېل مالومه د خوږنې د پاره آن تر جلال آباد او نورو ځايونو ته هم بيايي، او د ککوکورنځي سرورخان او نور په مارکو کښې او د تربرونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم اوسيږي.

علي خېل: څه په زرمت او څه په مقر پراته دي، او اکثره مالدار دي او د لمځو او غوټو جوړولو کار هم کوي.

داندړ و تپه: په شېلګر د غزني پرته ده او څه برخه يې په جان مراد کښې هم اوسيږي. د دوی ساخ جلال زي په زرمت کښې او يو کلي يې په شيبار کښې هم شته او د کاکړ و يوه تپه موسی خېل کاکړ په اندړ و کښې هم ګډه شوې ده او د شلګرنه په قبله د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده. او ملا نجم الدين اخوندزاده (هډې صاحب) نامتوجاهد هم له دې قبيلې نه و.

ترکي: ترکي په شمار کښې د اندړ ونه ډېر دي او څېنې څمکه د پشين پراته دي او کوچيان هم پکښې لږ دي، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مقرخواړ شاده، اسحاق زي چې په سهاك مشهور دي، خني په زرمت . خني په لغمان او خني د کابل په یک توت ، تګاوو سرو بي کښې استوګن دي .

خدرزی: خدر زي په مقرکښې د علي خېلو سره آباد دي، دوی اکثره د کروندې کارکوي په غلجيو کښې ځنې داسې قبيلې شته، لکه ناصرا وخروټي ، خدرزي او زمرياڼي چې ځانونه غلجي ګڼي ، خو غلجي دوی په غلجيو کښې نه ګڼي ، ناصرخان په هوتکو ګډوي ،- خو په هوتکو کښې داسې ګورنۍ نه ده معلومه چې دوی پرې ور ګډېږي .

د ناصر مشهورې قبيلې دا دي :

۱- داؤد خېل . ۲- اتمان خېل . ۳- ملي زي .

د دوی ګراف په دې ډول دی ،

(په بل صفحه کښې يې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ناصر»

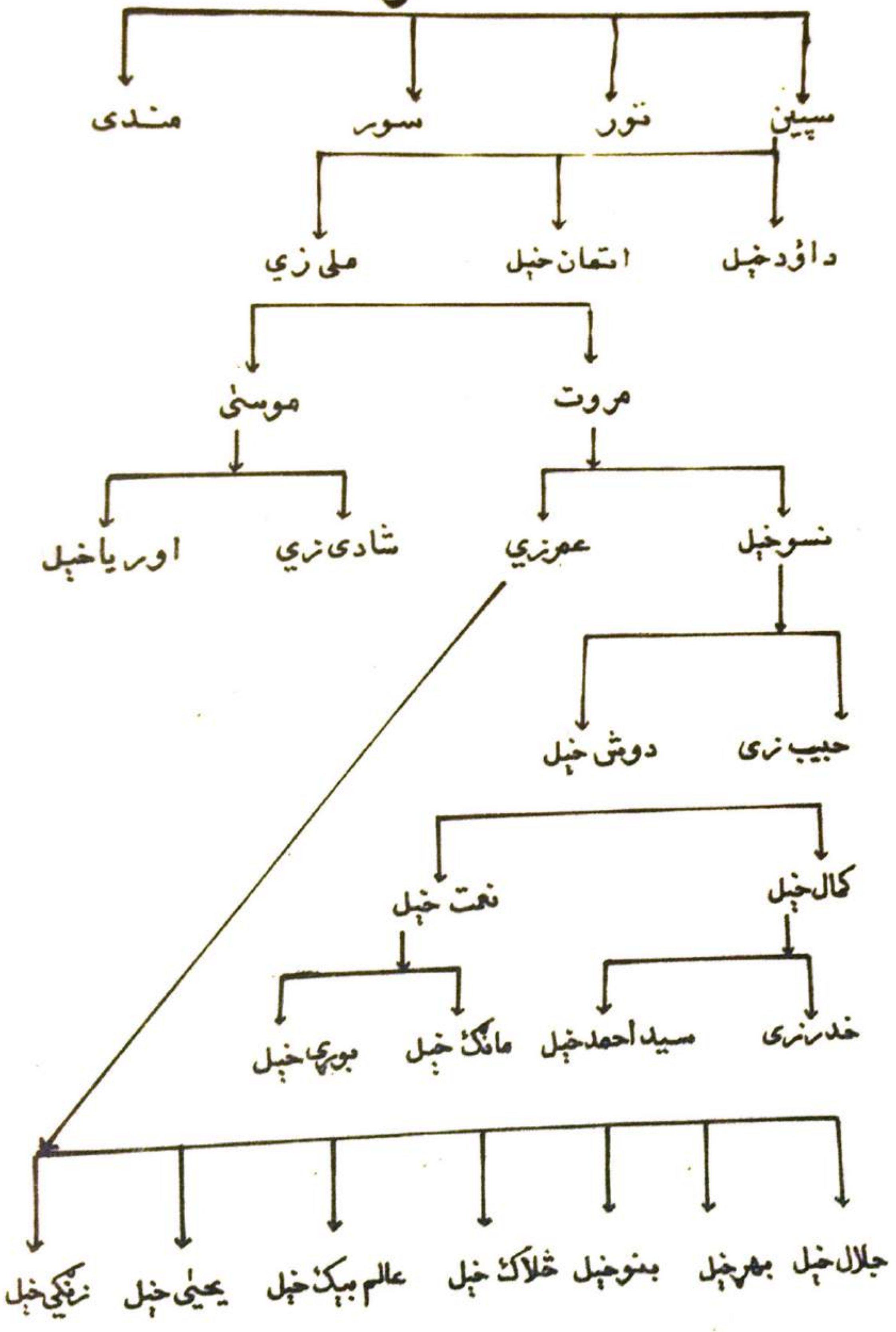

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د ناصر، خان غلجي بولي خو په غلجوکښې لکه پاس چې ویل شوي چې دوی پرې ورکډ شي په غلجوکښې داسې کورنۍ نشته. خو دا خبره منلې ده چې دوی ښه سوچه پښتانه دي، د هر "خېل" او "زی" چې دي پښتانه دي، په دوی کښې ښه شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي. "۱"

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکر دره او خینې په پغمان - او نورو ځایو کښې او سیږي.

"۱" لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحق خان - جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمر خان او رئیس فیض محمد خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروټو ګراف :

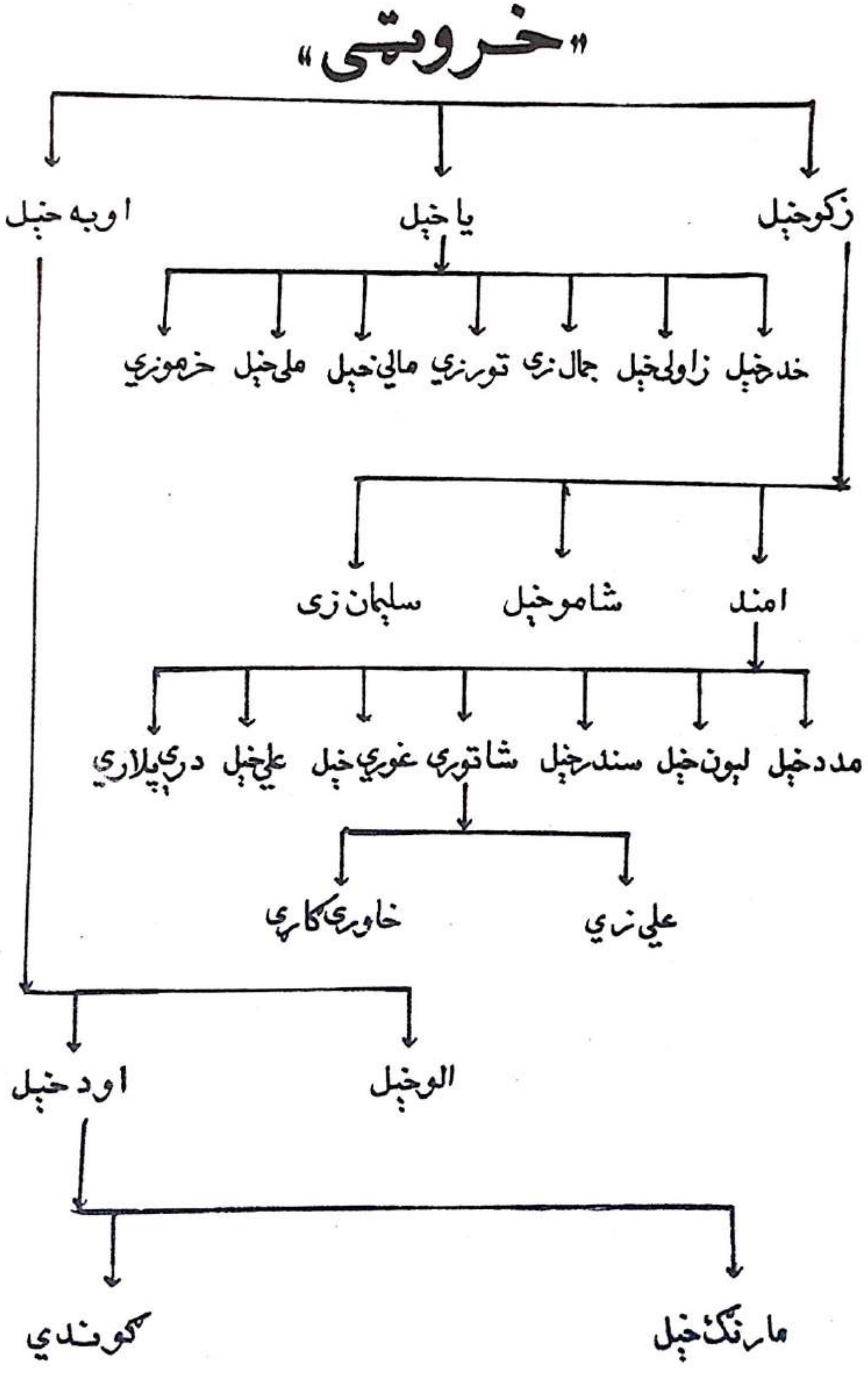

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونډي بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټي

«ګونډي»

- بانده زي
- ګونډزي
- بهرام خېل
- سلطان خېل
- حيدرزي
- لاجي خېل

مارنګ خېل بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروټي

«مارنګ»

- نورالدين
- بدين
- کاکازي
- شهاب الدين
- کرايه دين
- متوخېل
- ميرخان خېل
  - خويداد خېل
    - ميرک خېل
    - غيبي خېل
  - عباس خېل
  - شهباز خېل

- حريف خېل
- باچوخېل
- بهرام خېل
- بناسرخېل
- يحيى زي
- سوران خېل
  - نيچوخېل
  - کريم خېل
- بي زي
  - زغرخېل
  - دولت خېل
  - بهادرخېل
  - نوروزخېل
  - شالي خېل
  - نادرخېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خیل بن مارنګ بن اود خیل بن اوبه خیل بن خروټی

"میرخان خیل"

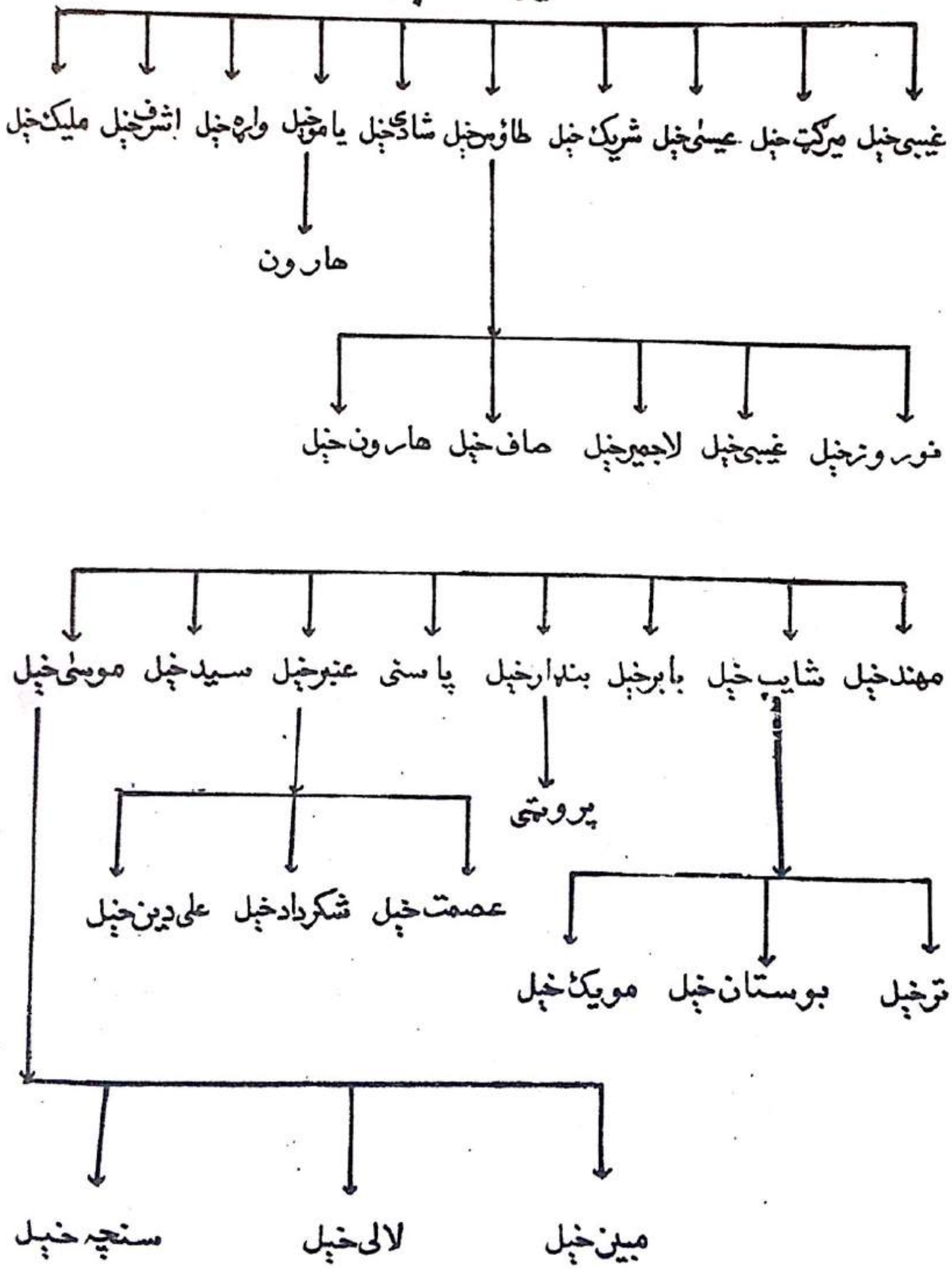

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې وایې چې: سهاک او جیجب د واړه چیرته تللي ؤ یو ځرې په لاره کښې له باره سره ومونډ. جیجب ویل ځر زما سهاک ویل بارېي زما. بار چې یې ولټاوه یو پلو ورکومتي هلک پکښې ؤ او بل پلو د روټو اوړه وو، یعنې داوړبشوا وړه وو، او بیا د سهاک په کوږنځه کښې ورته یوه بنځه ورکړې شوه او درې زامن یې وشول: زکو، یاخېل، اوبه خېل دی او دهغې نه ځروټي دېر شول، خو دا یوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خوځروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورګډیږي، دالبن ود پرشپږ- زره کوره کیږي او اوس به لا نور ډېر شوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سلیمان غره په لړه کښې او څه په ارګون او سرروضه کښې اوڅه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او نورو ځایونو کښې هم استوګن دي. دوی زمینداري کوي او مالدار هم دي. له وزیرو سره به یې جګړې رهږي کېدلې، خو د وزیرو مشر قنبرنومی او د ځروټو مشر شمس الدین دا لانجې غوځې کړې او څه روغه جوړه یې ترمنځ وشوه.

زیرماني: له قندهاره ترکابله خواره واره پراته دي او ډېر لږ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزی: داخلك اکثره په مقر کښې له علي خېلو سره او سيږي اوځه په « ده خوجه » د قندهار ښار سره نژدې اوسيږي، داخلك څوك پرپلزي اوځوك يې غلجي گڼي، خو ټپه يې نه ده معلومه. خو دا منلې خبره ده چې ښه اصل پښتانه دي او د تجارت کارکوي.

دانه ده معلومه چې د میرویس خان نه مخکښې د غلجو مشر څوك ؤ، خو روایات دا سې دي چې سلطان ملخی ‹چې د میرویس نیکه د مور « نانړ و » انا پلار ؤ، د شاه جهان او بیا د اورنگ زېب له پلوه د قلات او قرتو دلار د حفاظت په کار مامور ؤ او د توخو د قبیلې نه ؤ، د خداد سلطان د سدوزو د مشر همعمر ؤ او دې د واړو مشرانو په جرگه، صلاح، رضا د غلجیو او ابدالیانو په منځ کښې د گرم آب دره د جلدك په خوا کښې د غلجیوا و ابدالیو پوله او برید ټاکلی دی

سلطان ملخی دا غزگي او سرخ رود تر منځه په جنگ در وارزه کښې ووژل شو او له هغه نه پس يې زوی حاجی عادل خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی رباني خان، د قام مشر شو. دی هم په یو جنگ کښې ووژل شو، ده پسې شاه عالم خان د علی خان زوی د غلجو مشر شو. دی د باني خان ورارہ ؤ، بیا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزنې پورې علاقې حاکم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تمام مشرؤ. د شاه زمان او- شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو بادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو بادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره يې جنګونه پیل کړل، خو ماتې يې وخوړه او غلجیان ډېر تاواني شول او د سرسرې پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر راپورته کړ او د امیر دوست محمد خان سره يې څو وارې ماتې ګوډې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره ددې ټولو ناتارونو د امیر عبدالرحمان خان ترزمانې د توخي په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کورؤ او با اقتداره وو.

د محمد ظاهرشاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یوتن دعبدالرحمان په نوم یو توخي مشر بغاوت وکړ، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظربند ؤ، داؤ. د غلجولنډ تاریخ او- شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب :: «لودي قبائل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشرنیکه ابراهیم دی چې وروسته ، لودي مشهور شوی دی . د بي بي متو او شاه حسین زوی ، د غلجي وروراو د بیټ نیکه د لور له پلوه نمسی ؤ .

ځکښې د لودیانو د مهمو څانګو لکه : اسمعیل خیل ، پرنګي ، لوهاني یا لواني ، دوتاني ، نیازي ، سوري ، مروت او نورو شجرې لیکلې شوي دي ، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي .

په اوسني افغانستان کښې دلودیانو د نورو قبیلو نه د لواني قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندړ ، قره باغ ، شیلګر ، قلات او قندهار کښې په اوپړه (همسایه ، ډول په غلجو کښې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د ځمکو خښتنان دي ، خود کرکیلې په کار کښې میړني نه دي ، او اکثره د تجارت کار وبار کوي . د دوی پنځه سوه کوره په شلګراو درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نیازیو شماره ډېره ده او دا خلک مالداره او پیوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. د اخلک داوښانو گلې او د کډوال وبزورې لري. د دې خلکو نه څه ځای په ځای ستوي هم دي او د ده شین په ترګه په شیلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غوربند او لغمان کښې او سیبرې او د کرکیلې کارکوي. دا خلک په زمیندارۍ معامله کښې ښه کره دي او د ښې ګذارې خلک دي.

دوتاني:

دوتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکیلې کارکوي.

پرنګي قبیله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک د خپلې مالدارۍ سره د مالونو د څرولو د پاره د کسي غره لمنو ته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او روړې په حمکه پر پوتل دغلته دوې ډېر وخت تېر کړ. د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولت خېلو، میاخېلو، مروتو او نورو لوانو په پرنګي قبیله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبیلې ډېر خلک و وژل شول او کمزوري شول، نوله دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوډو مجبوره شول او د دوی ځمکې لواڼو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګي کښې د شیخ حمید لودي نه (چې د - غزنوي سبکتګین همعصرؤ) د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بل لوی سلطنت قایم کړو چې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه ، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

لوهاڼي یا لواڼي :

د نوحاني ، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواڼي مشهور دي . د تور لواڼي مشهورې تپې دا دي :

۱ : **دولت خېل** : د دولت خېل د شجرو نه معلومیږي چې د لواڼي د زوی د ممار دری زامن وو ، په دوی کښې د دولت خېلو خانګه ډېره وه ، نونور ، ممار خېل ، یې هم په ځان کښې ګډ کړل او د ممار تړوله اولاده په دولت خېلو یادیږي . د دولت خېلو نه په پنځم پښت کښې کټه خان پیدا شو او اولاده یې په کټي خېلو مشهوره ده ، د لواڼو ټولو خېلونو د ټانک په ځمکه واک ول . د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د مالونو خرولو د پاره راتلل او څه خلکو پکښې د کرکیلې کار هم کولو او د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی ، پراته وو . او څه خلک به یې د مالونو خرولو د پاره د « وانه » غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل . خو د مروتو د سلیمانخېلو سره د یوې مېنځې د ناموس داری په باب بدي پېښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سلیمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله یې د کډه وازنه کړه ووکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د هرې تپې ځانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به یې په جرګه رغولې.

د لواڼو قام خاني په کته خېلو کښې وه چې د دولت خېلو یوه پښه ده، داخان به د لواڼو د ټولو قبیلو په خوښه او رضا ټاکل کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزیزولۍ سلوک کولو.

د نوولسمې میلادي پېړۍ په اوائلو کښې قتال خان د قام مشر شو، دا د سلیم خان زوی ؤ، دا سړی ډېر تریخ ؤ او د خلکو سره به یې سپکه ګذاره کوله، او خلک یې ډېر تنګ کړي وو، د دولت خېلو کمتي خېلو په کډه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان و وژل او د هغه مشر زوی سرور خان کابل ته په تېښته لاړ. دغه وخت د کابل حکومت د امیر دوست محمد خان په لاس کښې ؤ یعنې د ۱۸۳۰ع شاوخوا زمانه وه. امیر دوست محمد خان د سرور خان ننګه وکړه او د عبدالرحیم خان هوتک په مشرۍ یې څلور زره لښکر ورکړو او د دغه لښکر په زور سرور خان د خپل پلار او ورور قاتلان و وژل او خپل بدل یې واخېستو او د ځان د حفاظت د پاره یې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلایې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ع کښې سرور خان په کُرمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او ټانک یې ونیولو، نو د الله داد خان ترشا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خوُلو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد یې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی. او هلته د ېره شو. سیکانو د ټانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګیر ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډز ډوز لګیا ؤ، آخر په همدې اله ګوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدي صوبه په ۱۸۴۷ع کښې د انګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د میاخېلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یو ځای دامان ته راغلي وو او مالداري یې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به یې هم کولو. دا خلک د راښې په څمکه استوګن دي په دې څمکه په اول کښې د سوري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سړواني قبيلو خلك او سپېدل، خوږ مانخان کښتي خېل دغه خلك له دغه ځايه وشړل. دغه وخت دولت خېلو د ټانك ځمکې پخپلو منځو کښې سره و وېشلې. څو کاله پس د بختيارو قبيله چې په بنه بده کښې د مياخېلو سره ګډه وه، د سړوانو سره په بدي اخته شوه، او د مياخېلو په مرسته يې سړوانو ته ماتې ورکړه او د سړوانو ځمکه يې و نيوله، او پخپل منځ کښې يې سره و وېشله. ددې نه وروسته د مياخېلو خلك ددوه شيانو په توګه د غلتو استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځينې لاکوچيان وو. د مياخېلو او بختيارو ځينې خلك لا اوس هم پرونده دي. د مياخېلو خانان لږ اختيار لري او د پروندو بېل خانان وي. د مياخېلو خلك بنه درانه او شتمن خلك دي. د دوی د مشرۍ کور د سيد خېلو په څانګه کښې وي، چې د خلاخېلو ذيله ده.

تتوړ:

تتوړ خلك په شماره کښې لږ دي، د دوی په عادتونو او رواجونو کښې د دولت خېلو په شان دي او د کرکيلې کارکوي.

نيازيان:

نيازيان هم دلودیانو يوه څانګه ده دا خلك په اول کښې په شلګر او د غزني په شا وخوا ځمکو باندې پراته وو. او د دوی دغې علاقې نه داندړو او غلجو د بښمنۍ په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې يو لوی سلطنت جوړ کړو نو ... وه ، ته يې فرمانونه را وليږل او پښتانه يې هند ته - وبلل ، نو د نيازيانو هم ډېر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوځ کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هيبت خان نيازی او عيسیٰ خان نيازی د شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر د عزت خاوندان و وخو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سليم شاه فوځونو نيازيانو ته ډېر تاوانونه واړول او نيازيان ډېر کمزوري شول - نيازيان دا باسيند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنيالې پورې په اوږدو باندې او د خټکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر ميانوالي پورې په - ساره کډوډ پراته دي او دا علاقه د نيازو په علاقه مشهوره ده .

دوتاڼی :

دوتاڼی هم په لوديانو کښې ګڼل کېږي ، لږه متپه ده او اکثره مالداري کوي او د د واڼې په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځينې د غزني خواو شا ته هم ورځي .

خيسوري :

دا خلک هم ځان لوديان ګڼي ، لږ خلک دي او دا باسيند په - قطبيزه غاړه او دا سمٰعيل خان د ډېره ضلع کښې آباد دی ، او دوی په عمرخېلو هم مشهور دي . د دوی ځينې خلک د عيسیٰ خېلو د علاقې په قطب لوري او د پنيالې د يوه ورکوټي غره په خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کیږي.

بېلچ یا بلچ:

دا خلک هم ځان په نیازو کډوي او ځینې وائي چې موږ د دولت خېل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنیاله کښې د غونډ شیخ بدین غره په خوا کښې اوسیږي او څه یې د غزني خوا وشا هم شته دي.

مروت:

مروت خلک په سپین لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کټواز پراته وو، خو ورو ورو سره یې له سلېمان خېلو سره، بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلېمان خېل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه یو سړي بنځه وتښتوله او مروتو ته یې پناه ور وړه او دا واقعه د ۱۰۰۴ هـ، څلورم سوم هجري پېړۍ پېښه بښودلی شي. سلېمان خېلو دا مېړمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړو او نه یې ورکول او نتیجه یې دا شوه چې له سلېمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې وکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دې خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی ؤ چې ویلج په نوم یوه قبیله شته دی. رسیاله

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د تانک په علاقه کښې په څه ځمکه پرې وتل، خوڅه موده پس د ولت خېلو د وی له دغه ځمکې پاځول او وروسته بیا مروتو، دغه ځمکې ونیولې، خو کښتي خېلو چې د د ولت خېلو یوه څانګه ده د ګنډاپور په کومک د وی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د تل په قطب برخه مېشته شول.

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپېدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوتهی قام او سپېدلو، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟ خو د وی سارنګ خېلو، عیسی خېلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل، او د وی لاعلل پرې په خپله پرېوتل.

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهارخېل آباد دي. د ګمبېلې نه په قطب لور ودانۍ شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې خانله غوره کړه چې د ګمبېلې او کرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مالځرڅ، په دغه وخت کښې د نیازو مشر، مدی سارنګ، وُچې مالدار وُ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی. د نیازو څه بل وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-خېلو او عیسی خېلو نه په دې مرورشو چې دوی له یې سمه برخه نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړ، او مروتو ورسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه، خو آخر سوله وشوه، خو مروتو د نیازو یوه برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې میچن خېل ستانه خلک دي، مروتو هم په دوی څه غرض ونه کړو او تر اوسه دوی په ټیټي میچن خېل پراته-دي.

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مغلی بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې ده او د واقعاتو نه داسې څرګنده شي چې لږ و ډېر مروت به په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي. ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتداء کښې لا نیازي دلته آباد ؤ.

د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده: د سلاري یوه برخه، د نوناخېلو یوه برخه، د موسی خېلو یوه برخه او د درې پلارو یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلویېدو خواته تپې موسی خېل او نوناخېل، په منځنۍ برخه یې بهرام خېل او په نمرخاته خوا یې درې پلاري او سیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتو سره اوسیږي دادي:

۱: ملاخېل[1]:

دا خلک د ملا عثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او د لودیانو د لواڼو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتو سره په کلیو کښې ګډ وډ اوسیږي. دا مثل اوس هم هلته مشهور دی چې: «الحمدالله خو هر څوک وایي خو خوله د ملا عثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بېلول یې اسان کار نه دی.

۲- ممریز خېل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډیږي او د بهرام خېلو نه یې برخه اخیستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نیازي دي خو په موسی خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي[2].

۴- دانی وال:

دغه خلک د وی ختک کښې خو دا خبره معلومه نه ده، خو د دغه خلکو د مشرنیکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوې

---

(۱) ویلی شي چې ملاخېل بیټني دي، خو نه د شجرو نه د وی لواڼي لودیان دي.

(۲) څني ملک زي د ننګرهار ولایت د کونړ کنړ د اولسوالۍ په قلعه ختک کښې هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ختټک دي ، نه داخلك د مروتو د وتمامخېلو په ذیله پورې
منبتلي او مروت دي .

۵ـ منګوخېل :

ځینې خلک دوی نیازي کښي ، خو نه دوی د مروتو د موسیٰ خېلو په
څانګه کښې د بایزي سره ورګډ شوي دي .

۶ـ خان خېل :

په دولت خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو یوه پښنه ده .

د مروتو په علاقه کښې
نور قامونه

۱ـ د شیخ شاه روحاني اولاد :

ویلی شي چې دوی سیدان دي او په اولس کښې پیرخانه ـ
ګڼلی شي ، او اکثر کرکیله کوي .

د شیخ محمد شاه روحاني قبر د ژړ ملې د ممموزو په لمرخاته د
غره په سیمایي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- میچن خېل:

په افغانستان کښې کډ و ډ پراته دي، خو ډېر یې د زابل په ولایت کښې او سیږي.

د بنو په علاقه کښې هم، ځېنې میچن خېل د کرّې د سیند په قطب په یو ځای کښې چې په ټټي میچن خېل یادیږي او سیږي.

۳- عیسیٰ خېل:

د عیسیٰ خېل اته څانګې دي: ابو خېل، خواجه خېل، ماما خېل، محمد زي زکو خېل، میرا خېل، داور شاه خېل، احمد خېل دي.

په دغو کښې د درې ورونو اولاد پاتې دی او دا سې معلومیږي چې د نورو ورونو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي.

۴- مشواڼي:

دا ټپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ ځېنې خلک دوی سیدان بولي. د دوی د مشرنیکه نامه شجره لیکونکو مرحشیانی لیکلې ده، چې اصلاً مشواڼي دي. په اوله کښې دوی د سارنګ له اولاد سره د اباسیند په لمرخاته پراته وو او د دوی یو ښاخ د داؤد خېل د داؤد خېلو سره پراته کډ او سېدل. او بل ښاخ موندي خېل یې په میانوالی (ټټي) کښې استوګن وو.

مشواڼي: د مروتو او عیسیٰ خېلو په د ښمنۍ کښې د مروتو ملګري وو، دا طائفه اوس په ښادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلي ده، او څه مشواني د کُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دي چې د بربرول ملک سید خان پکښې مشهور سړی وُ).

سلطان خېل، دا هم د نیازو د سارنګ خېلو یوه څانګه ده په اوله کښې میانواله کښې آباد وو، او وروسته یې د کورنیو جنګونو له امله د غه ځمکې پرېښودې، د عیسیٰ خېلو په صلاح د ختکو د غرۀ په خوا کښې استوګن شول.

د لودیانو د اولادې څه لنډ شان حال ولیکلی شو. په اوسني افغانستان کښې داخلک خال خال چېرته پرا ته دي او هلته په ډېر شمار کښې نشته دي، د وی او سوړیان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي.

په هند کښې یو نوی ښار، لودیانه، هُم دې خلکو ودان کړی دی. د وی له ډېر پخوانه اولسي او اجتماعي تشکیلات لري او د قومیو مشربه د ستر ملک په نوم تاکل کېدهٔ او د هغه احکام به تام منل او د هغه د لاس لاندې نورو وړو ملکانو به د هغه حکمونه په تام کښې تطبیقول.

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته مالیه نه ورکوله خو د اورنګ زیب د زوی بهادر شاه په زمانه کښې د هغه حکومت څه پیسې تری د مال-شماری په نامه اخیستي وې او احمد شاه ابدالي هم ترې یو څو اوښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شمارې په نوم اخيستل.

۵- سروانړي:

دا منلې خبره ده چې سروانړي د شاه حُسين غوري د بلې ښځې (مهې) نه چې د بي بي متوبن وه، زوی دی ويلی شي چې د سلطان شهاب الدين غوري په زمانه کښې دا خلک د سليمان غره په لمنو کښې دراېږ او هيود هوان په حُمکو پراته وو.

د سروانړي اولس خاني اومشري د سرې ييپال په څانګه کښې د شيخ مليح قتال په کورنۍ کښې وه، دا هم ويلی شي چې دا اوسنی رابړ هم شيخ قتال ودان کړی دی. دا خلک د همايون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقۍ په وجه ډېر کمزوري شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د يو ناموس دارۍ په مسئله د دوی او سوريانو ترمنځ د ښمني راغله او په دغه وجه د واړه طائفې ډېرې کمزورې شوې او څه موده پس بختيار وېرې حمله وکړه او دوی يې در په ديکه کړل، چُېنې پېښور ته لاړل او څوک پنجاب ته ووتل او بختيار واو مياخېلو د دوی علاقه لاندې کړه.

د ماليراوکوټلې نوابان د سروانړي په قبيله د سرپيال په څانګه کښې وه، د دغه رياست باني شيخ صدرالدّين صدرجهان و چې د شيخ مليح قتال[1] په څانګه کښې راځي.

---

[1] د شيخ مليح قتال حوړ دوی ه انا د مومند بابا ښځه وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ورتللو ، نو
له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخيستې وه.
نو کامياب شو ، او بيا وروسته يې ورته څپله لورهم
ورکړه ، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلاني قبائل»

دله زاک، اورکزي، منګل او نور

«کرلاني»

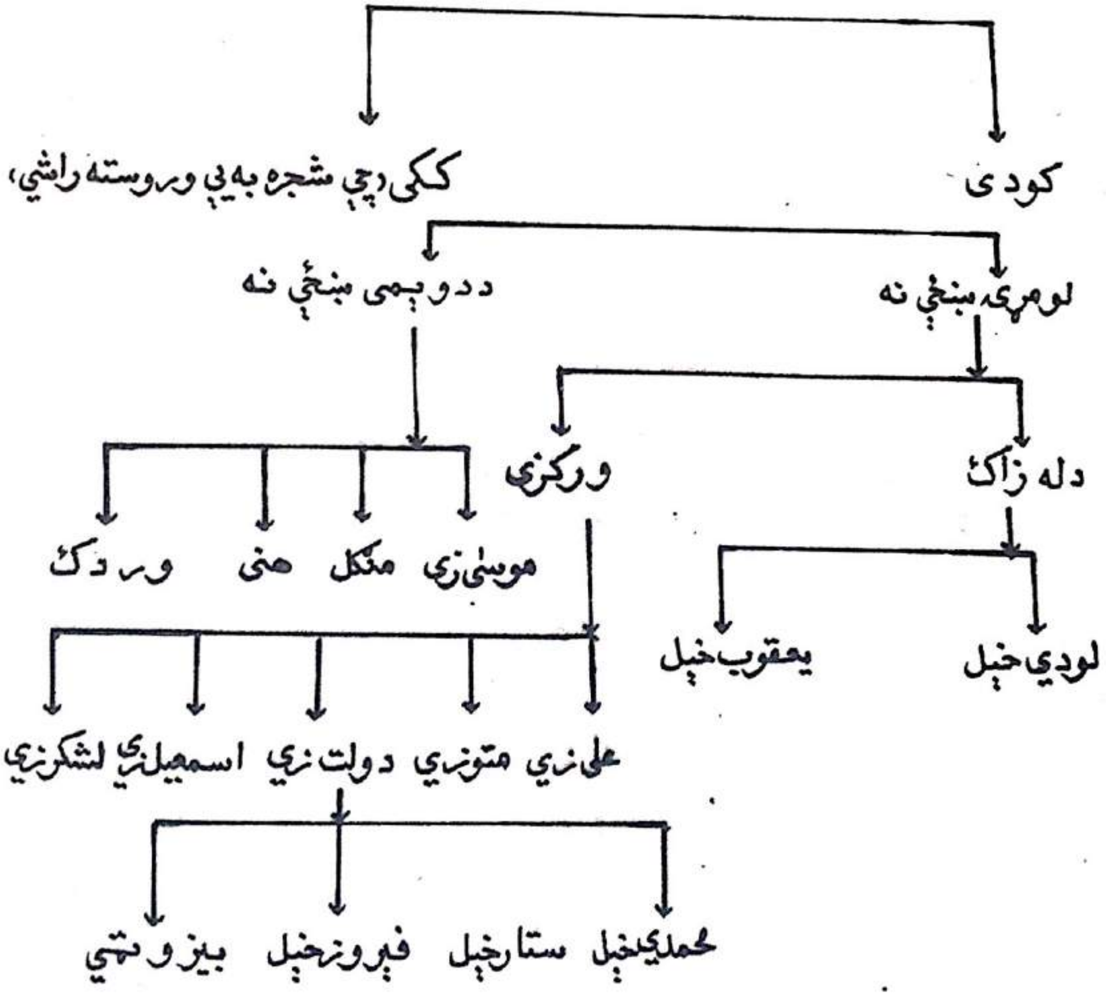

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلامنی

« محمّدی خیل »

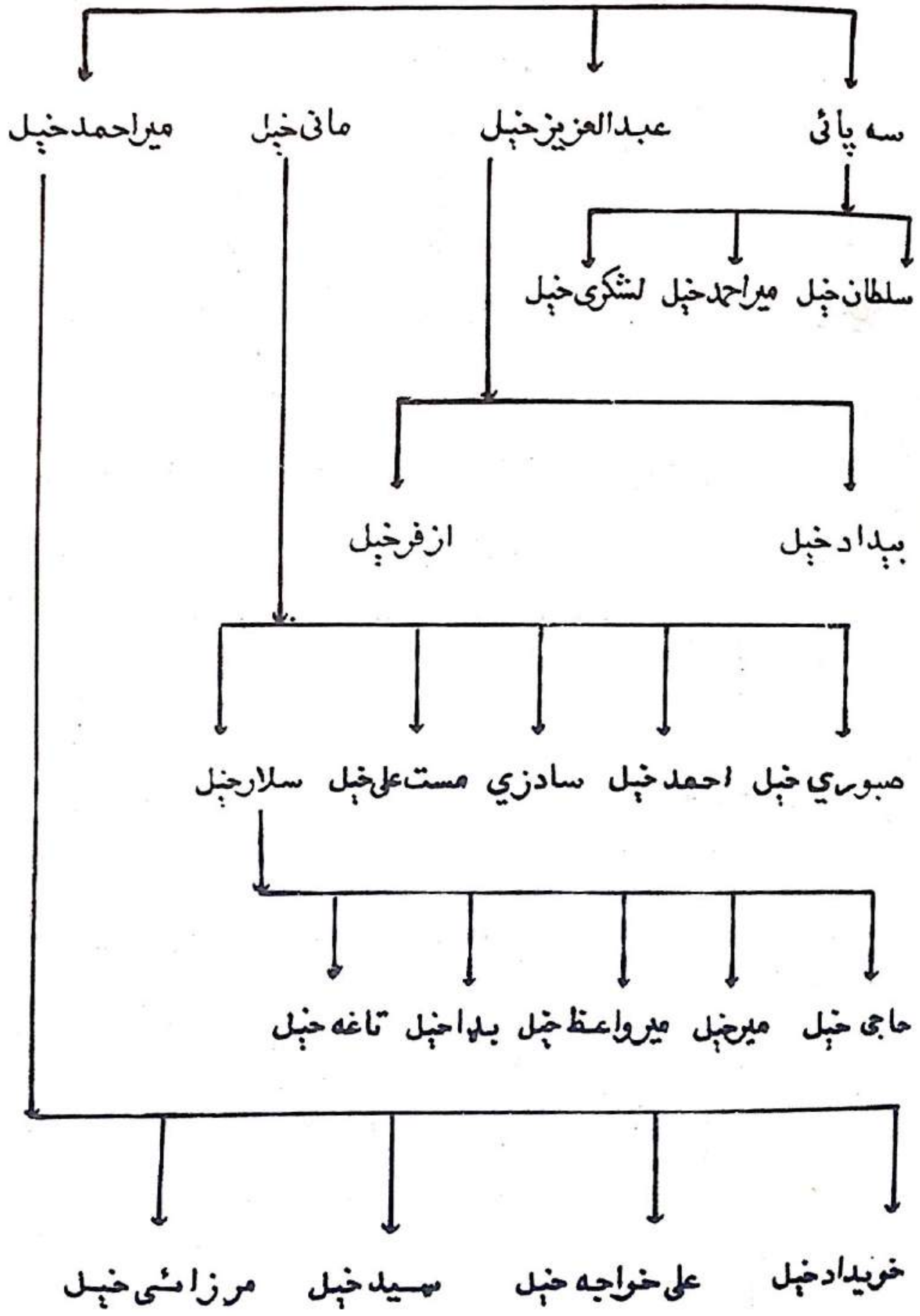

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

«لودي خېل»

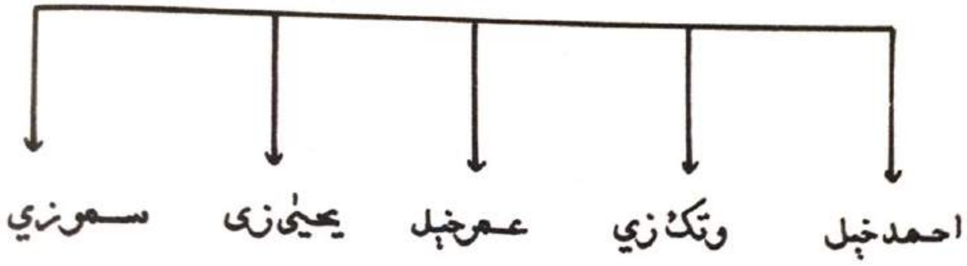

یعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاني

« یعقوب خېل»

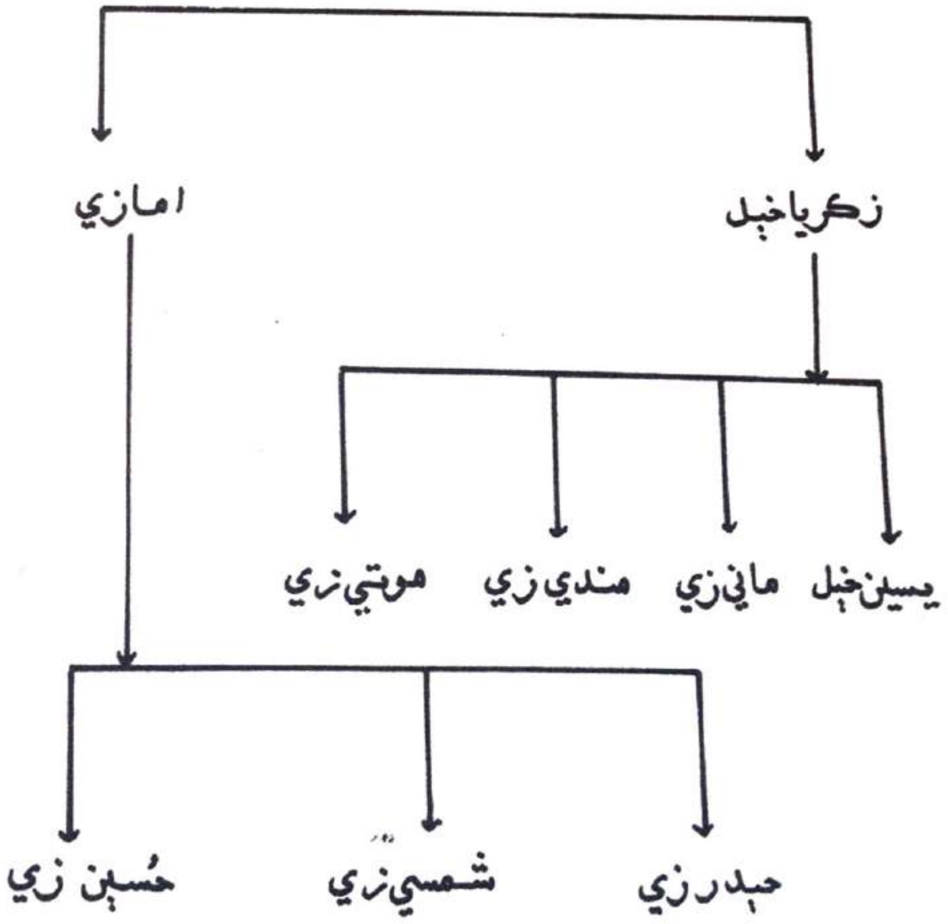

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

رابیاخېل — ممازي — اباخېل

«لشکرزي بن ورکزي»

علي شېرزي — ماموزي — پاړي

او د منګل بن کودی د دویمې ښځې نه

«منګل»

موسی خېل — جاني خېل

موسی خېل: حسن خېل — خرخوړي — هیبي — مرکی — کمال خېل

کرلاڼي قبیله ، وردک بن کودی

«وردک»

مهیار — میرخېل — نوري

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نورخېلونه هم شته دی . «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ب: «اپریدي»

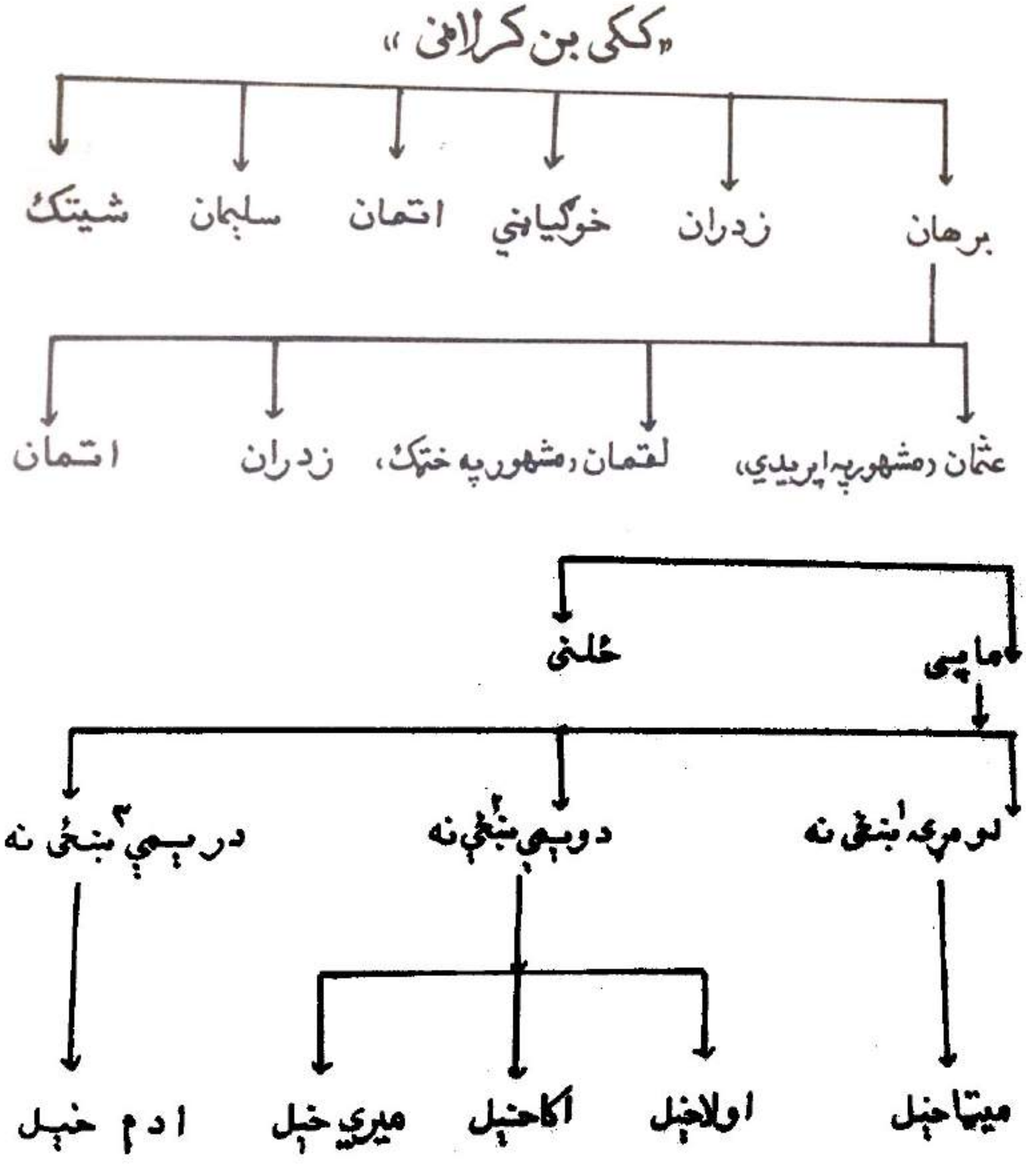

Kitaboona.BlogSpot.Com

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

«اولاخیل»

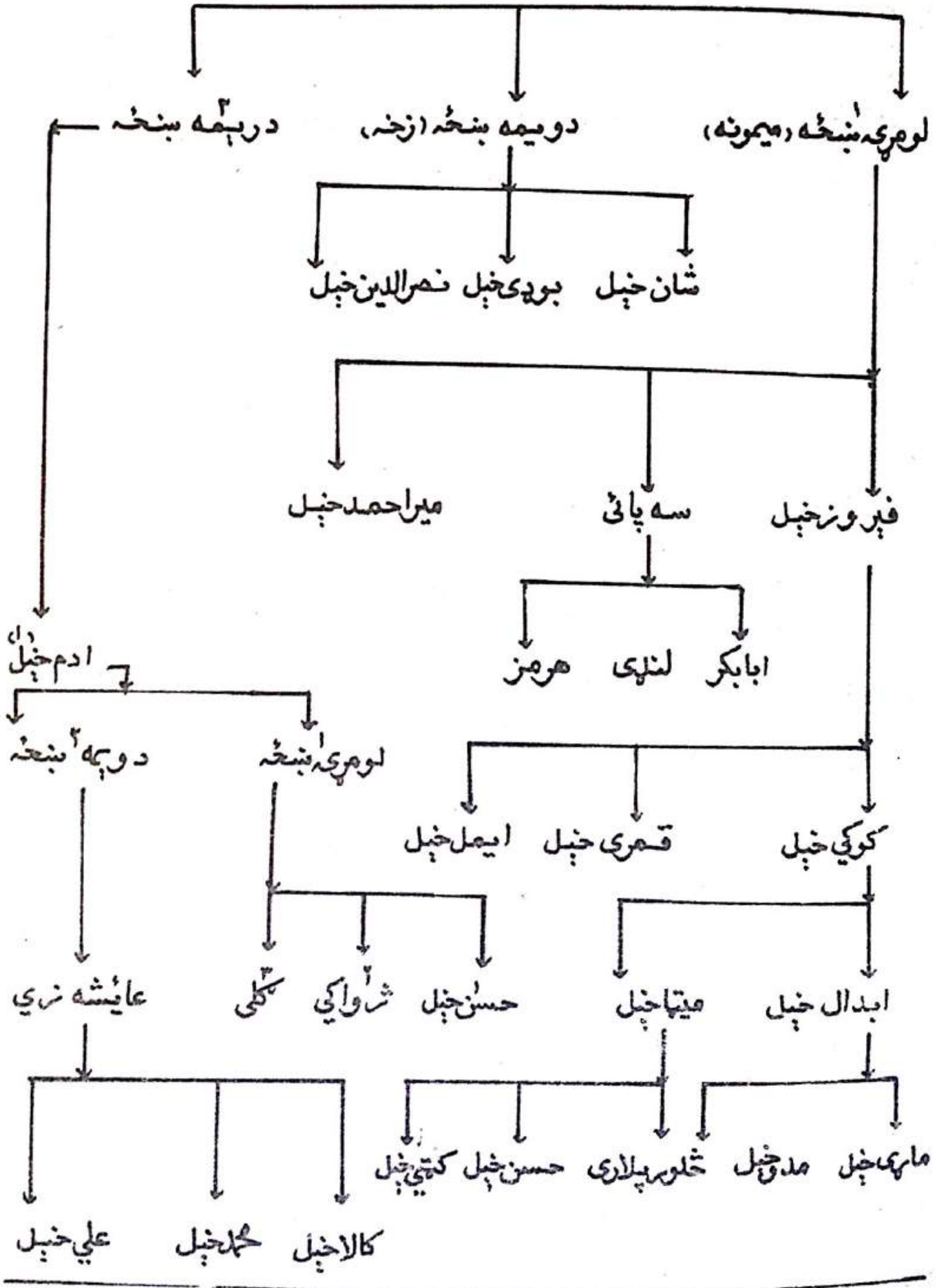

(۱) ځینې وائي چې ادم خیل د اولاخیل نه د ماپی زوی دا فریدی نضمي کیږي. (ستیال)

میراحمد خېل بن اولاخېل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمد خېل»

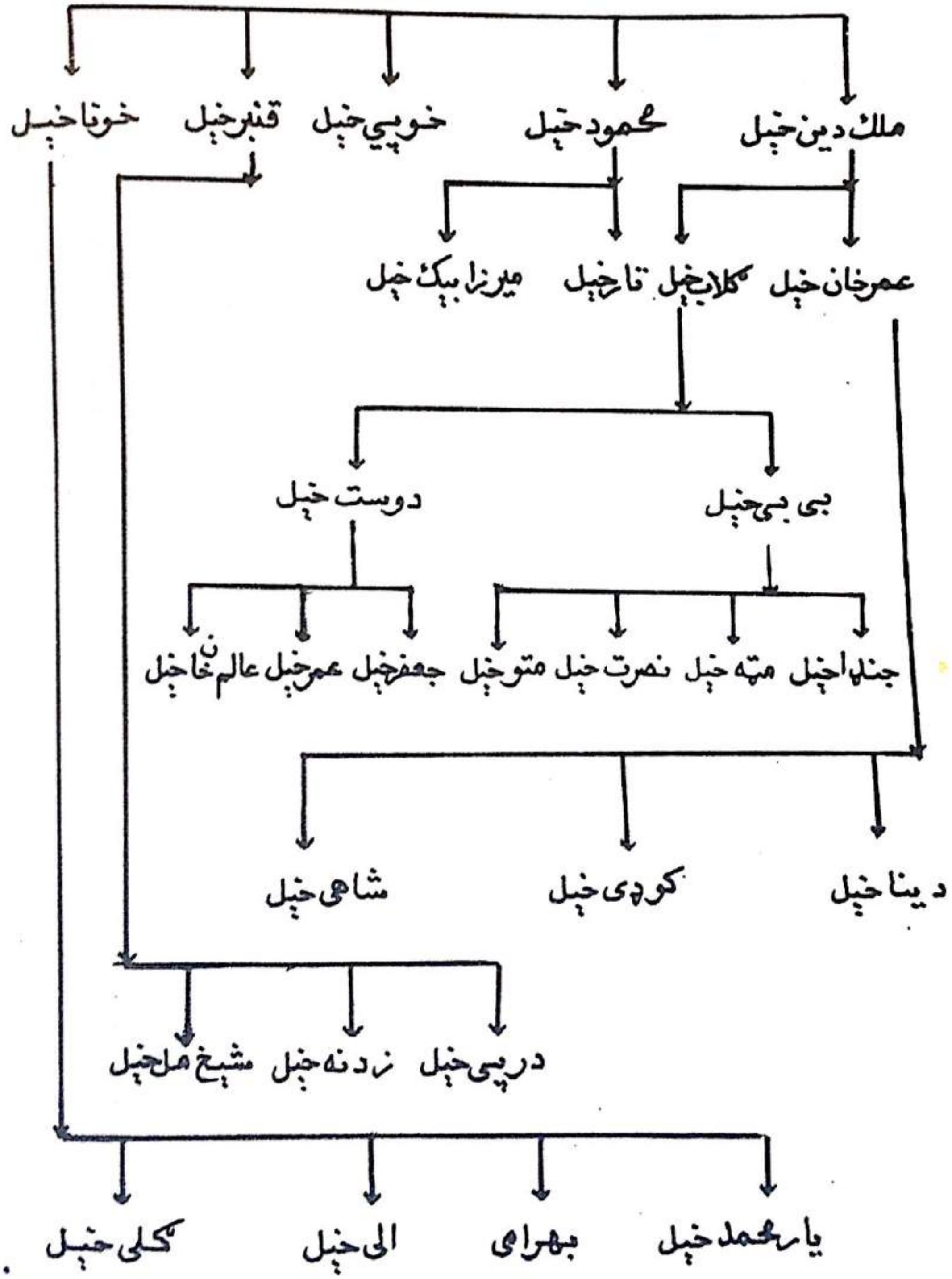

نوټ: د پاڼي اولادي ذکر وشو، د هغه دوړ وړ ځلنې اولاد لږ دی او په بنګښو کې استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاڼي قبایل:

ج - «ځدران» زدران،

«ځدران»

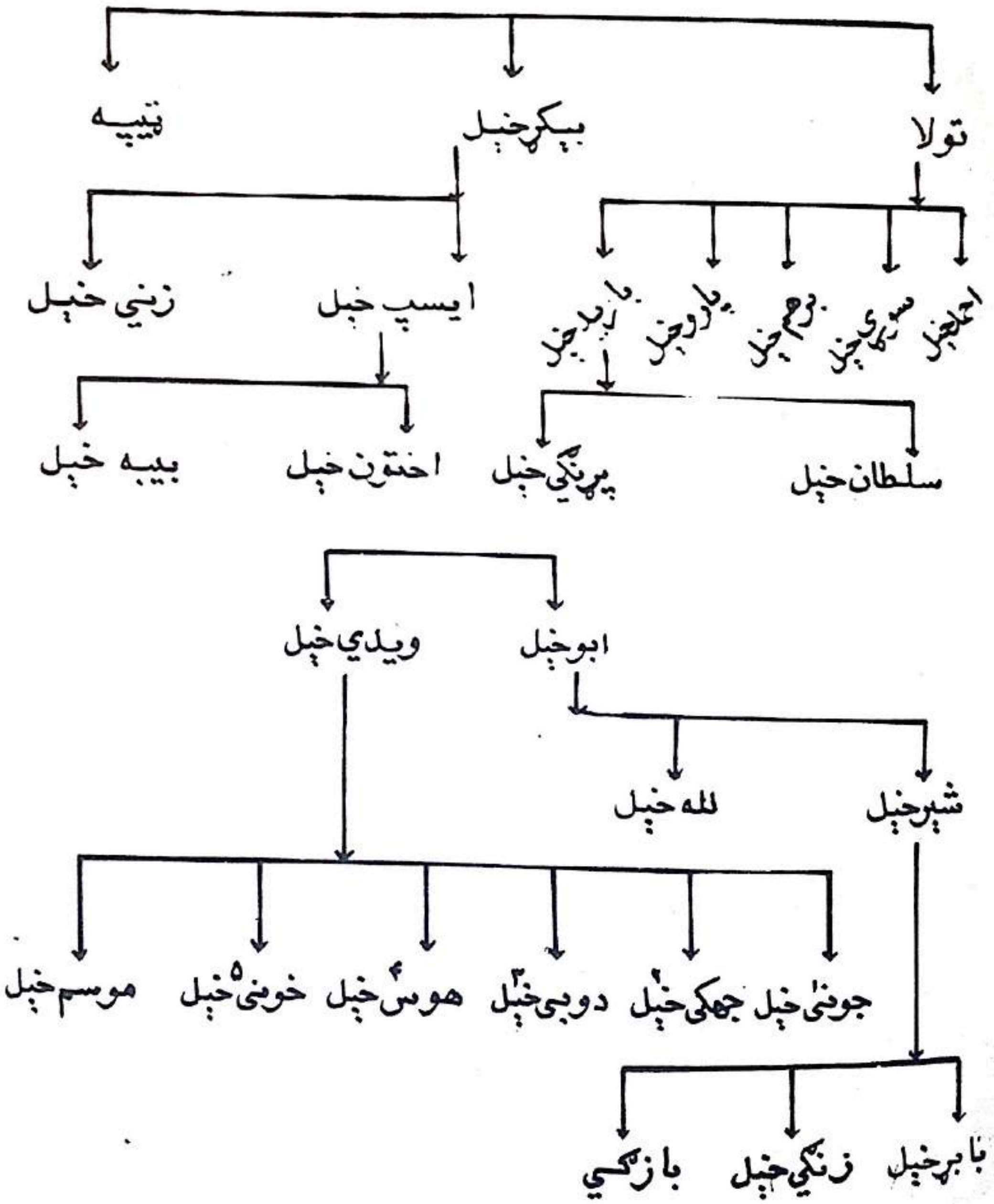

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زني خيل بن بيه خيل بن ځدران

«زني خيل»

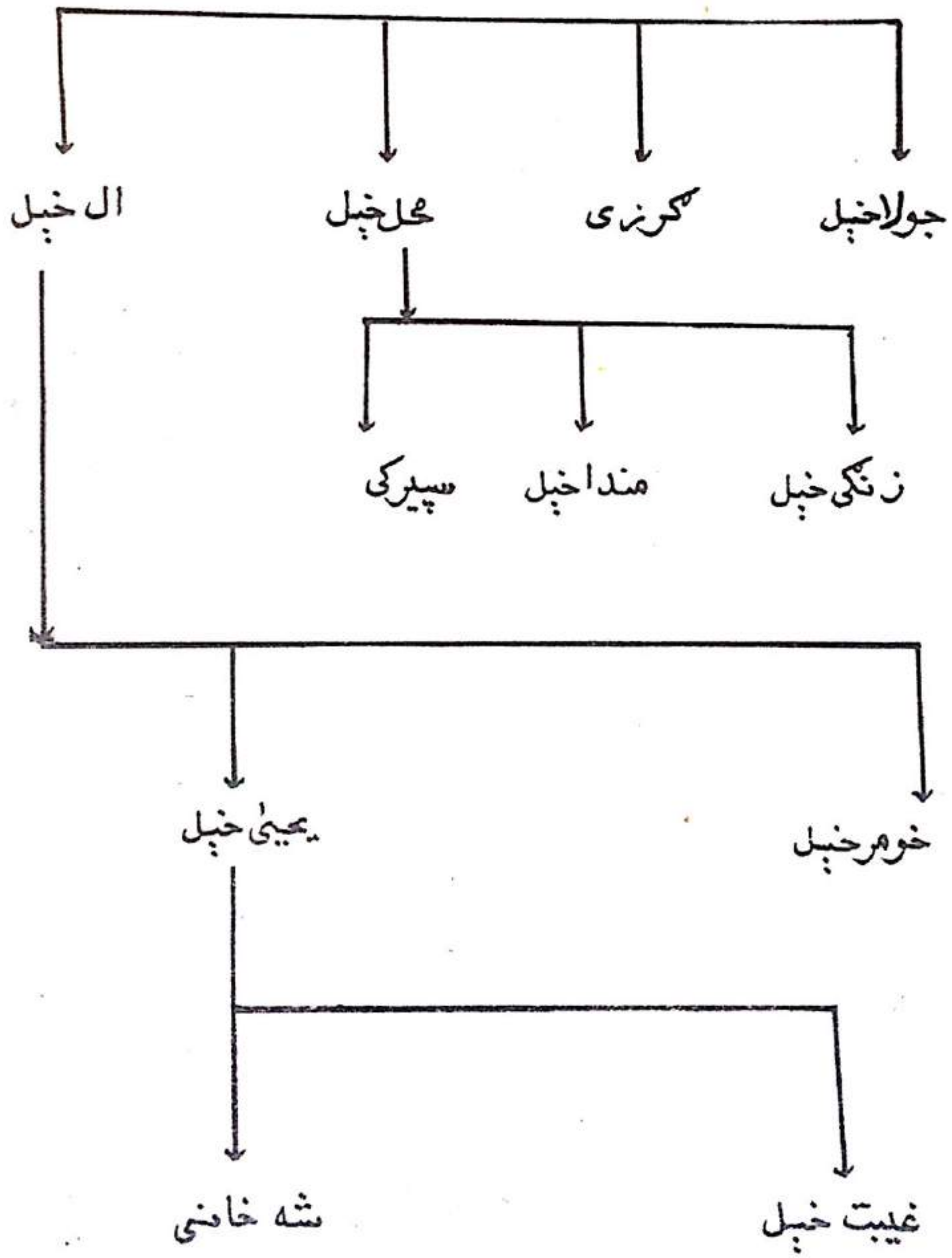

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاڼي قبائل،

د- "ختک "

لقمان یعني ختک بن برهان نه

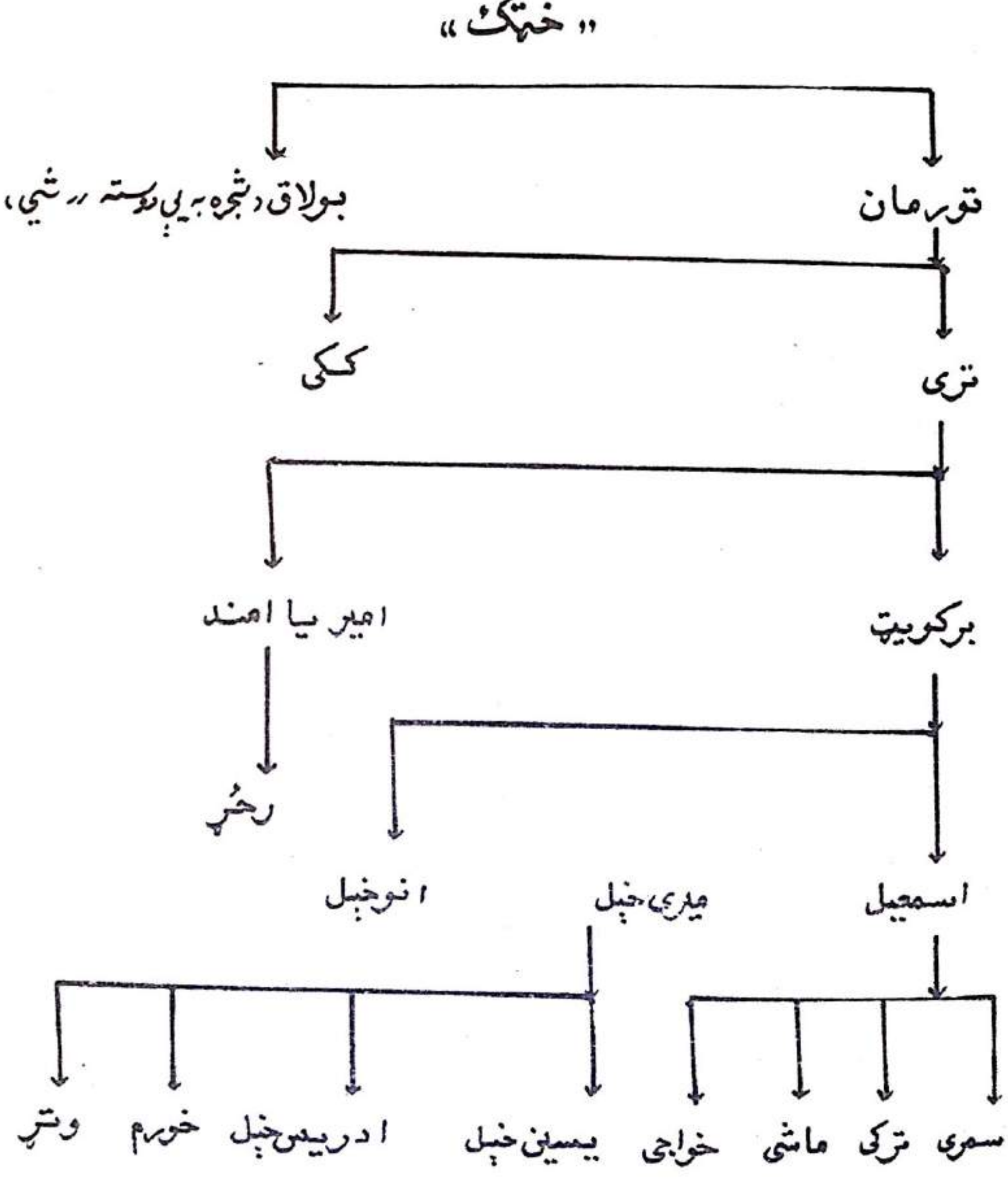

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

یسین خېل بن میری خېل بن برکویټ بن تری بن ... بن لقمان ختک

"یسین خېل"

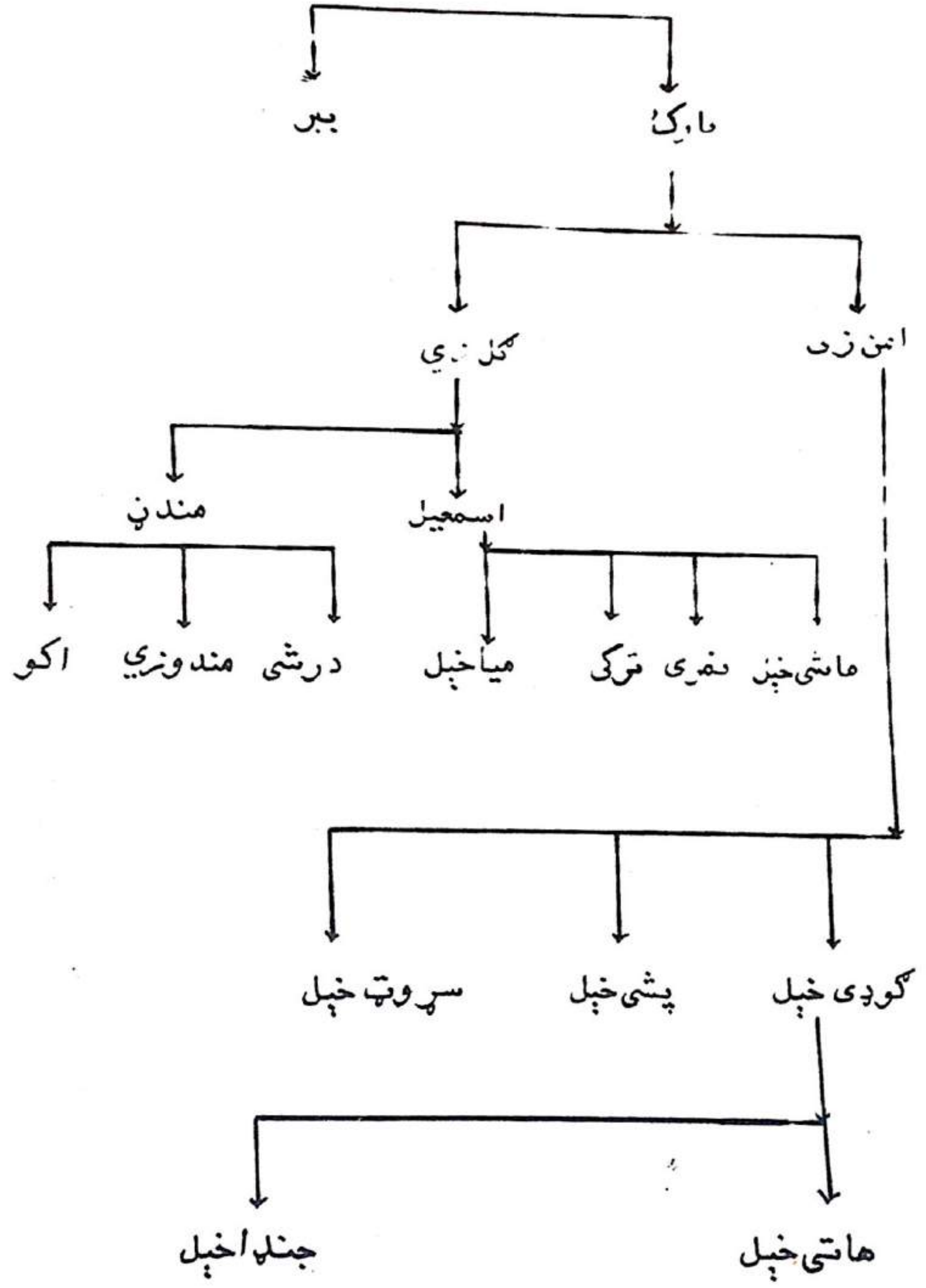

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخېل بن برکويټ بن تری بن تورمان بن لقمان خټک

«انوخېل»

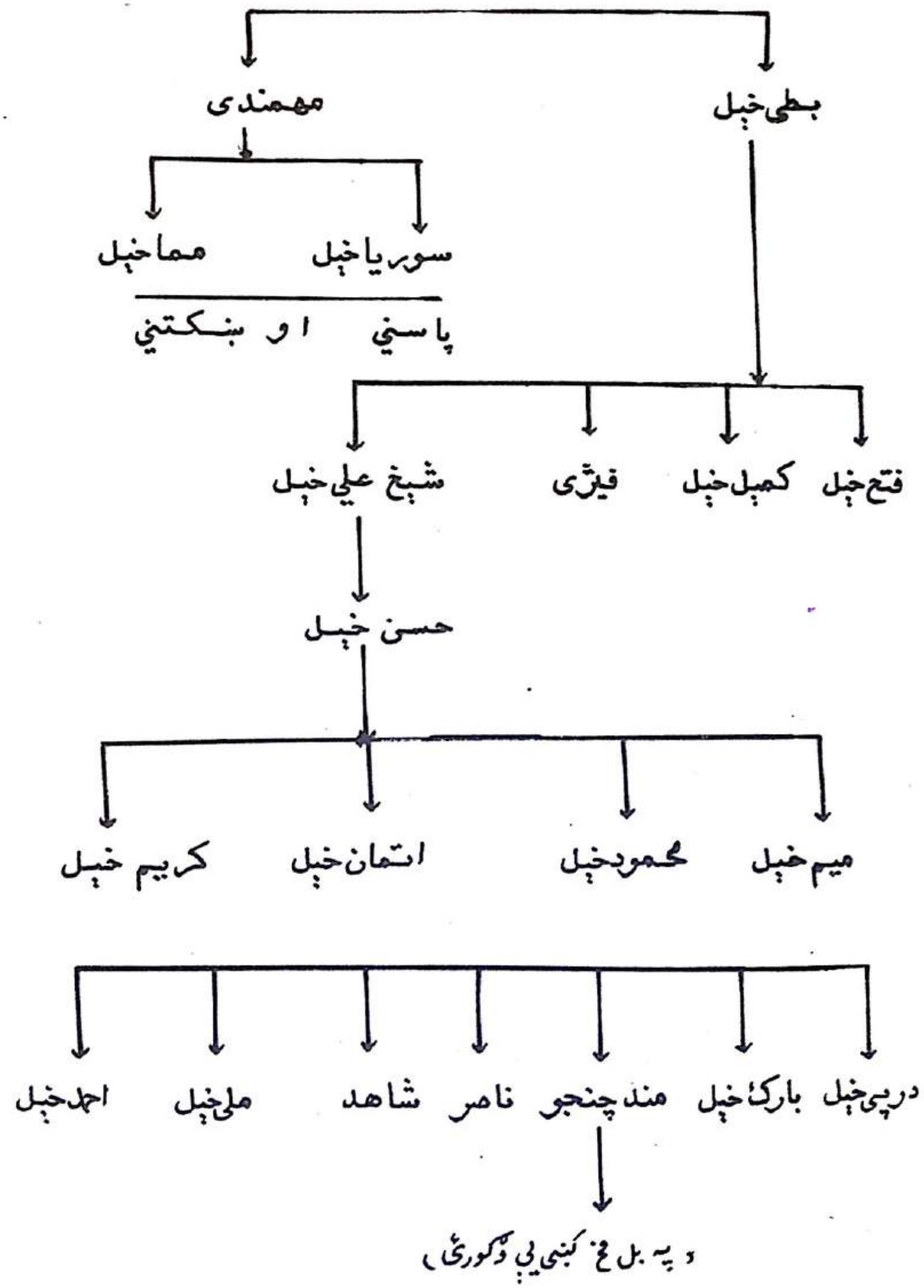

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چنجو"

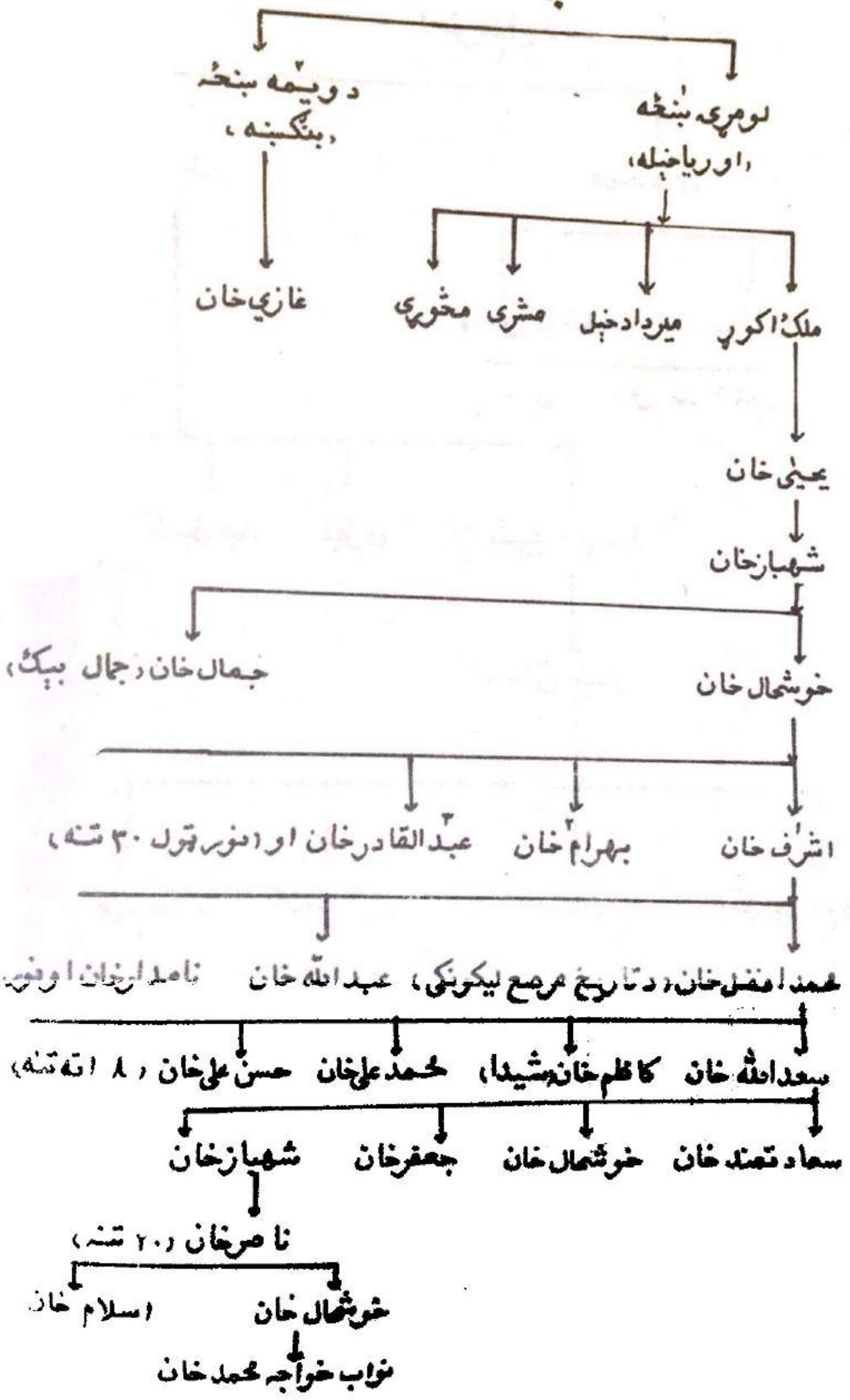

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل:

"خټک - بولاق"

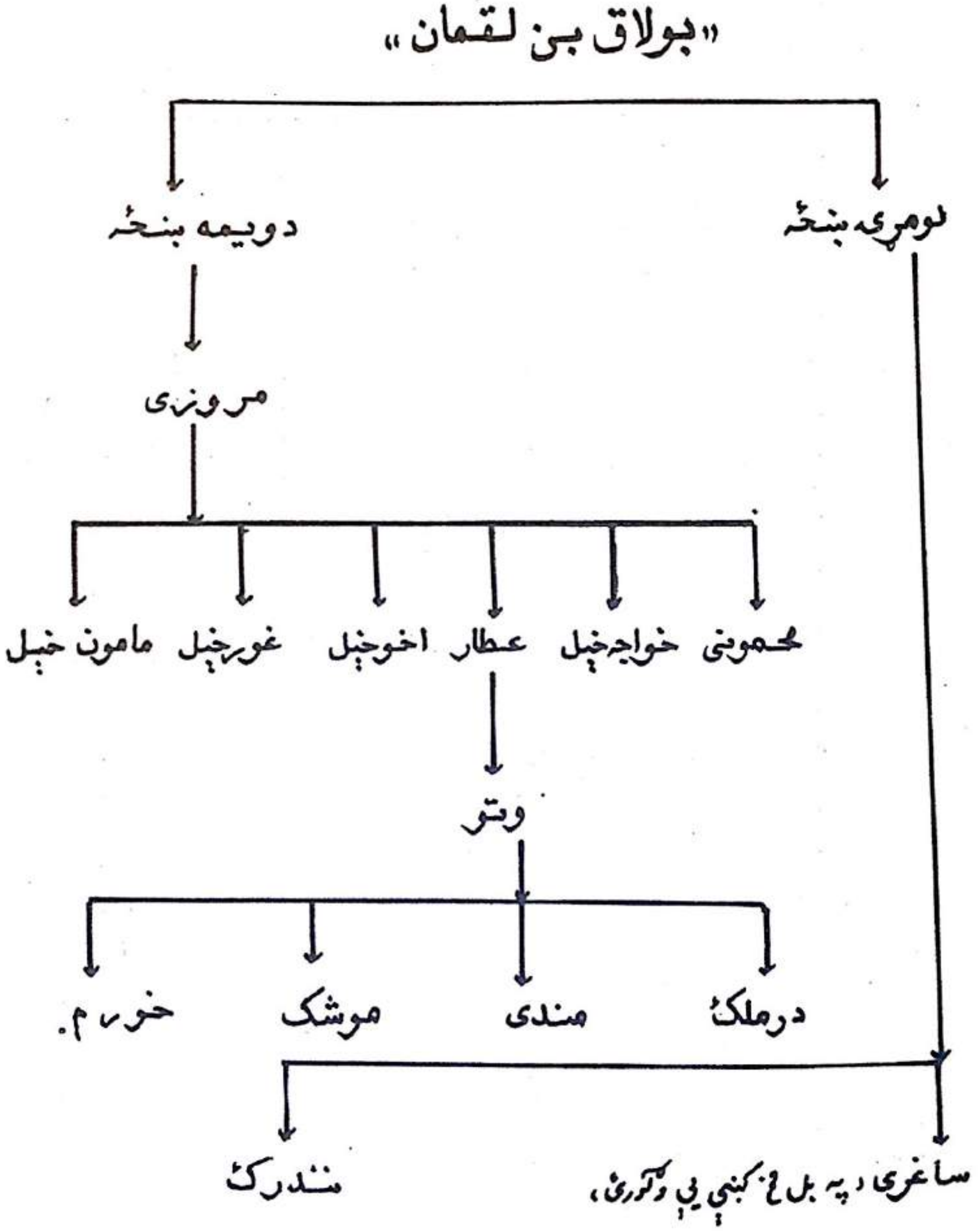

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساغری بن بولاق بن لقمان (خټک)

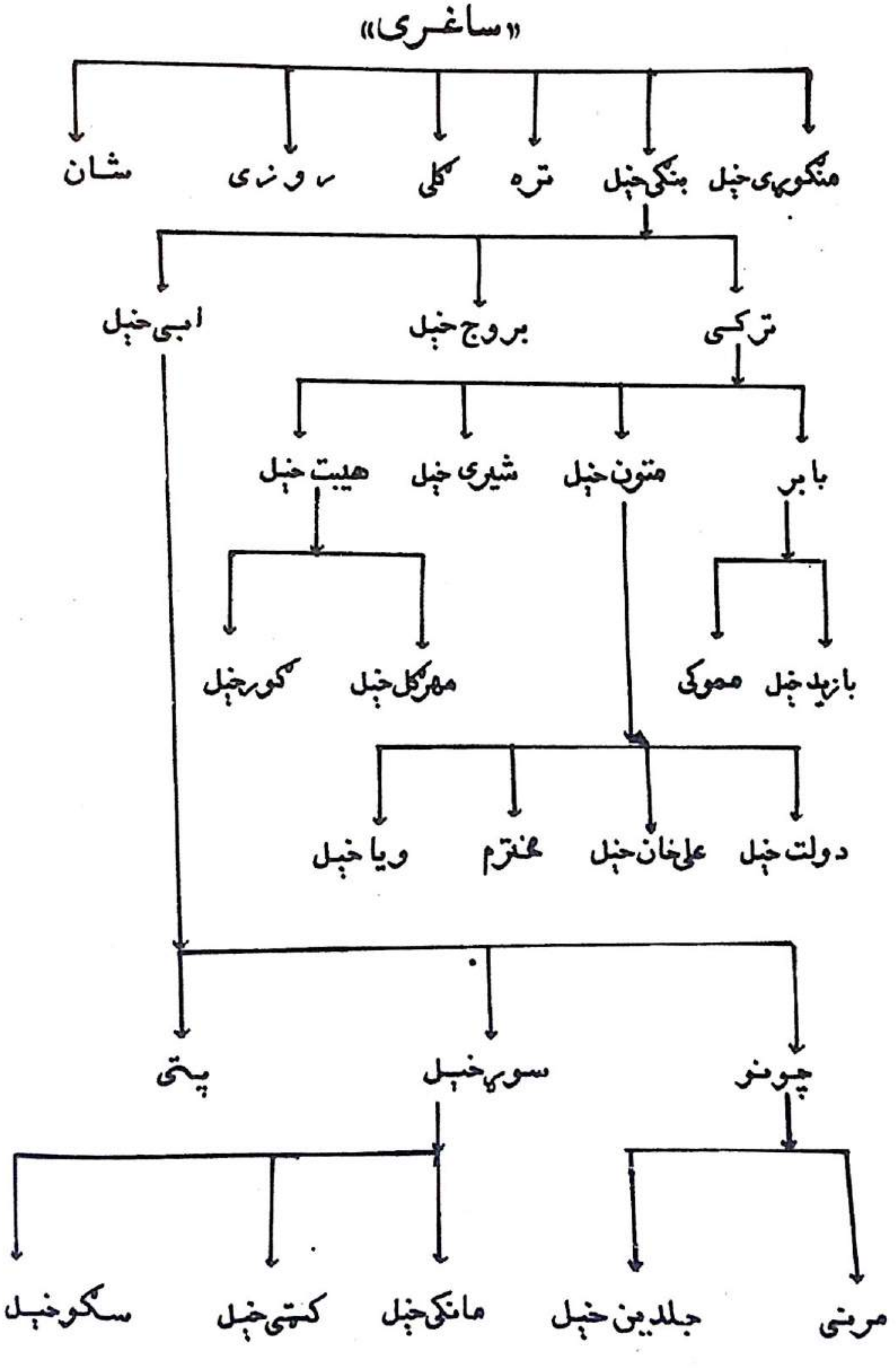

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تپي بن ابی خېل بن بنګی خېل بن ساغري بن بولاق

"تپي"

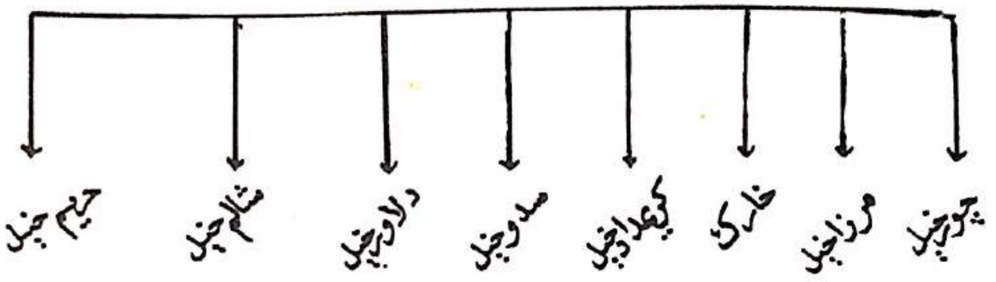

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

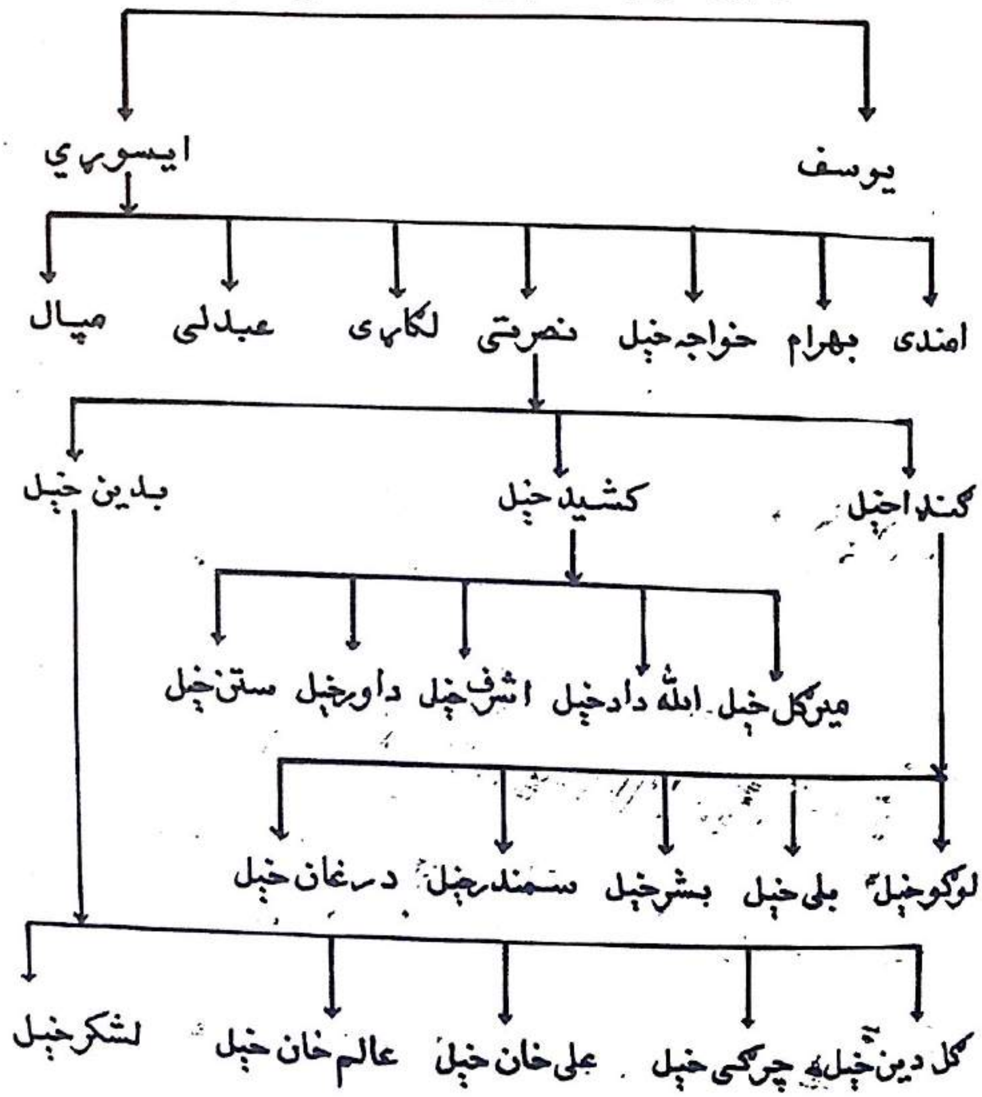

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل :

"اتمان خیل"

"اتمان بن برهان، اتماخیل بن ککی -

بن کرلان

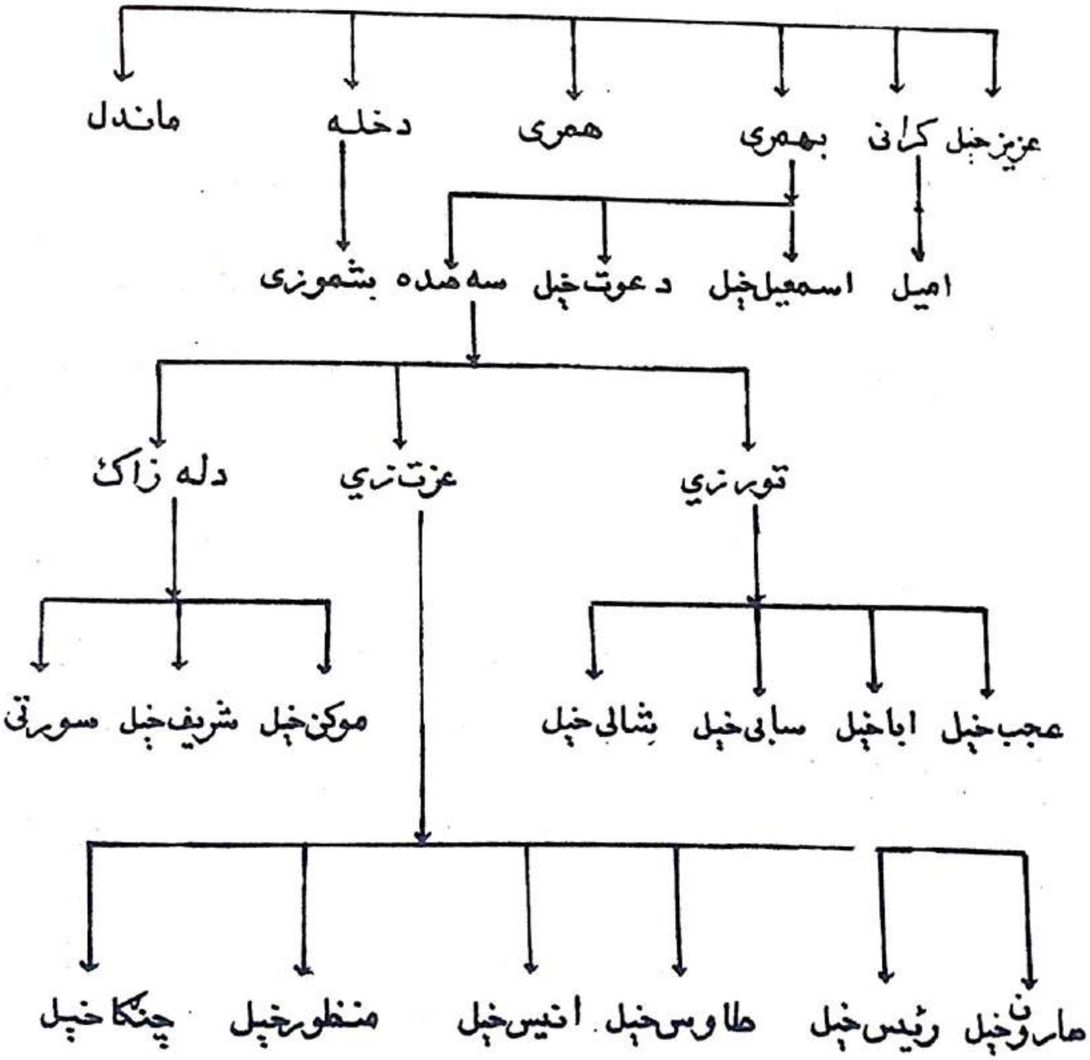

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«اسمعیل خیل»

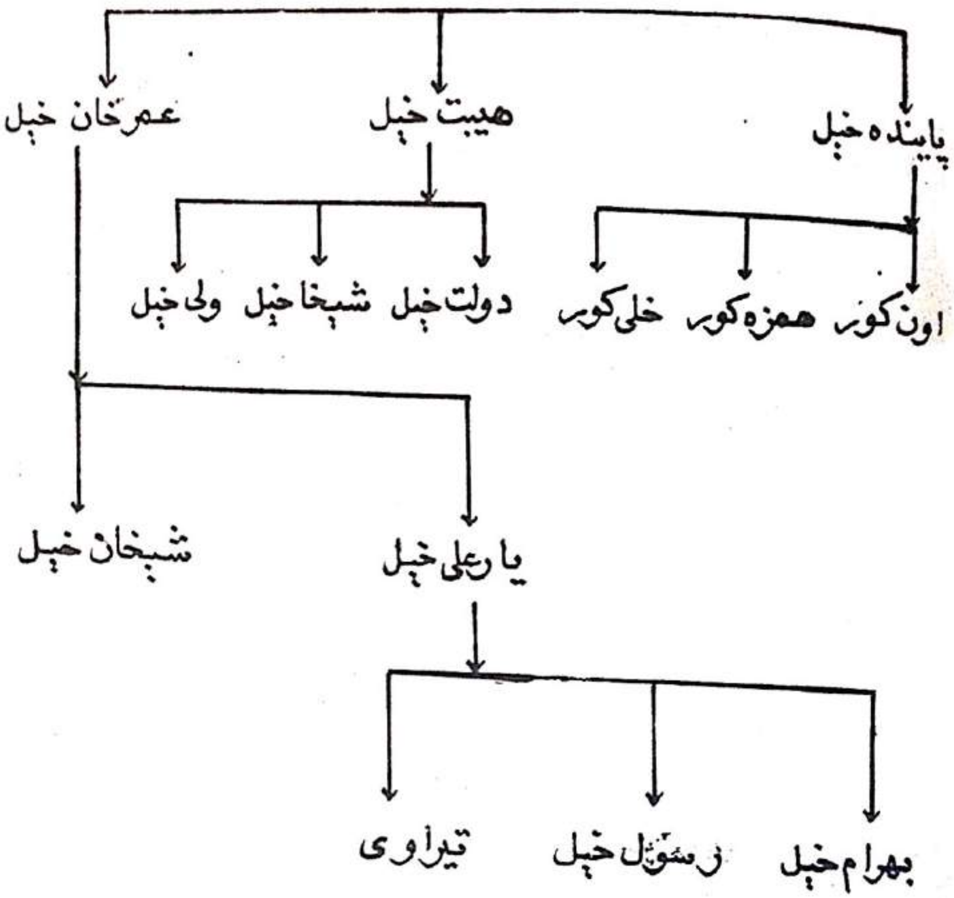

دعوت خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«دعوت خیل»

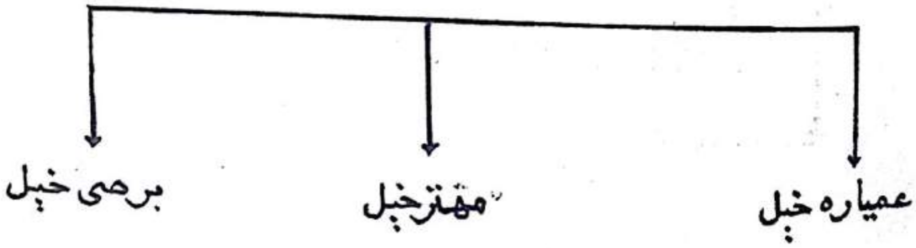

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خېل بن دعوت خېل بن بهمري بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

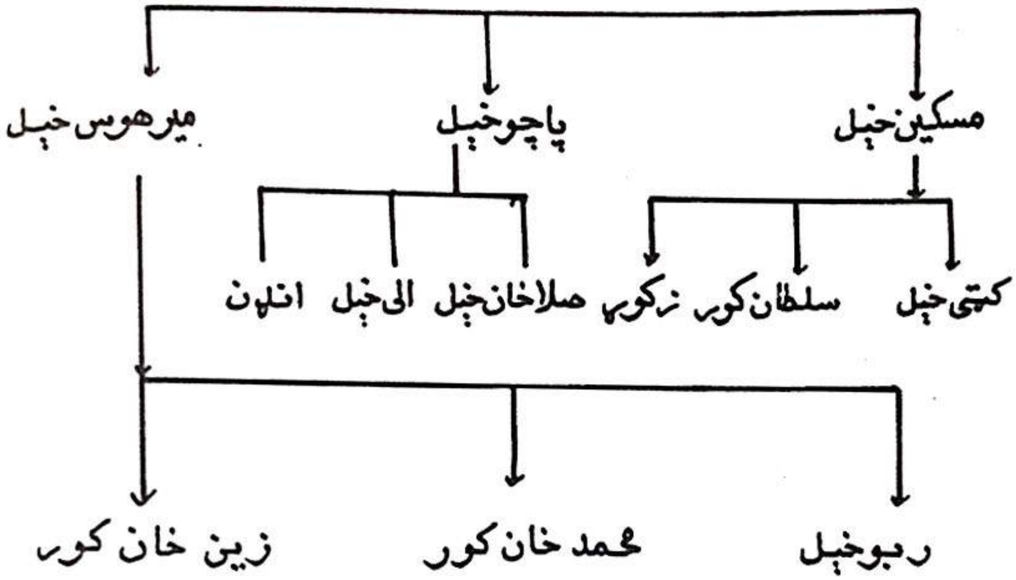

مهترخېل بن دعوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«مهترخېل»

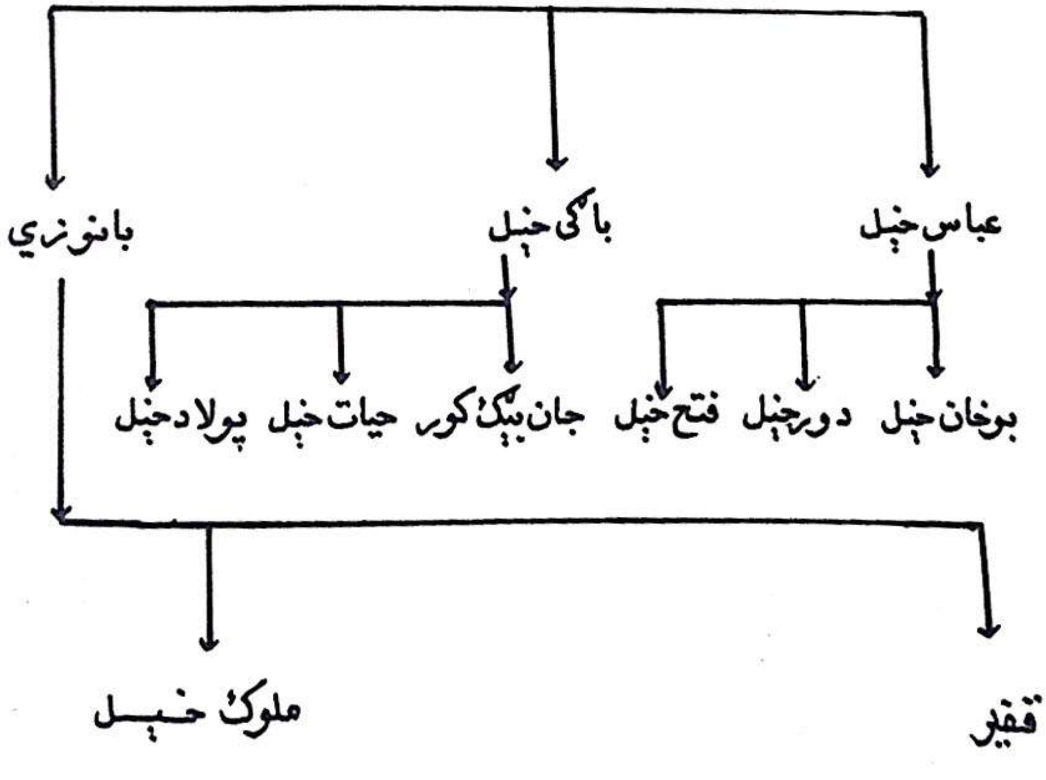

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برمی خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برمی خېل»

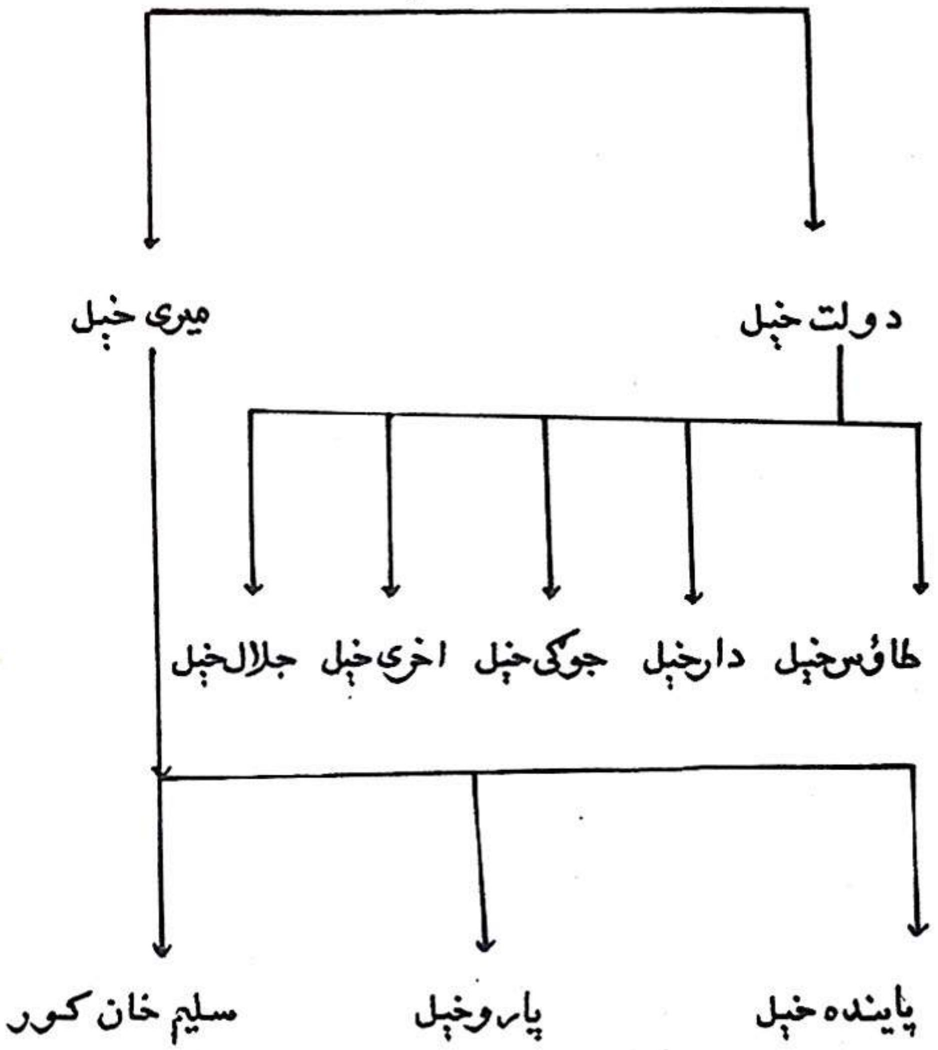

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

د «خوګياني»

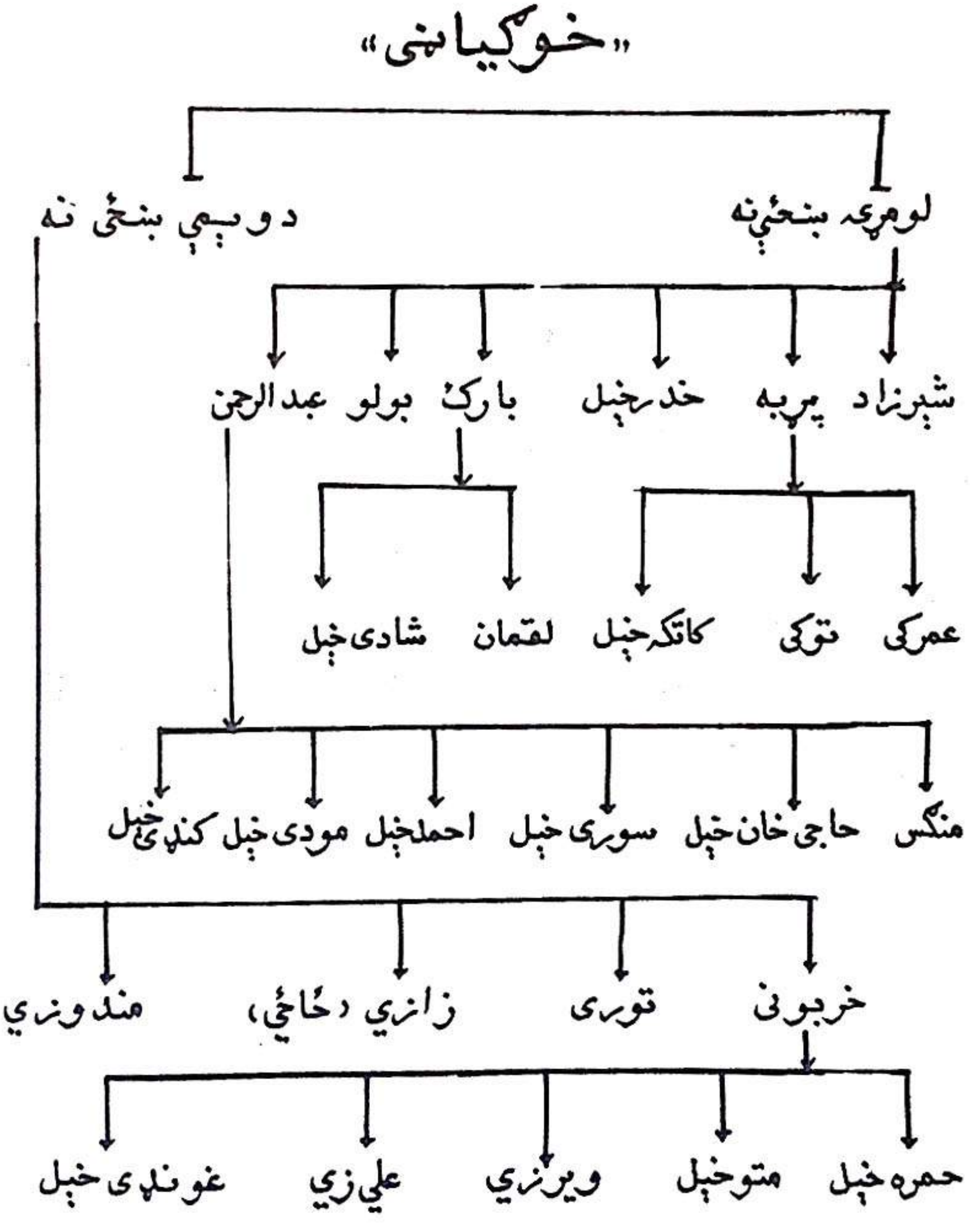

نوټ : وزير خوګياني نه دي دلالي وزير اولاده زرغلي له خوګيانو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل

د وزیر ، مسعود

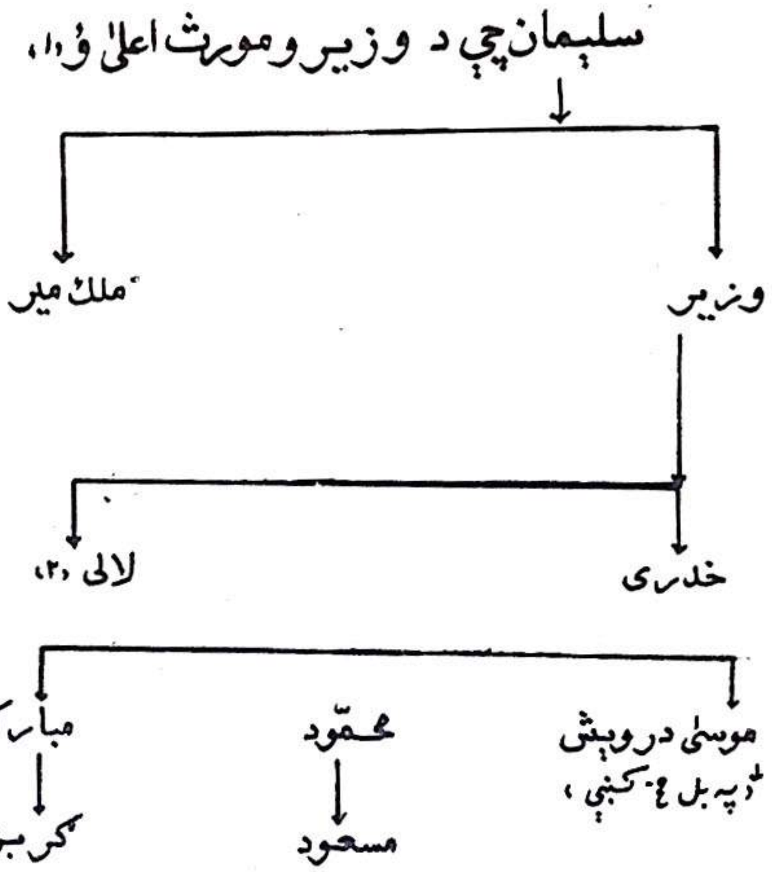

(۱) ځيني خلک وائي چې د سلیمان نه وزیر او ملک میر دی ، او د وزیر نه خدری او لالی دی او د ملک میر نه بنګښ دی ص۲۷۴ د کیرو کتاب پټان (محبوب علي شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدری ورور د وزیرو د څپله ورور خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښي یي د خوګیانو سره اوسي او خوګیاڼي ګڼلی شي . « سیال »

Kitaboona.BlogSpot.Com

موسیٰ درویش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ درویش»

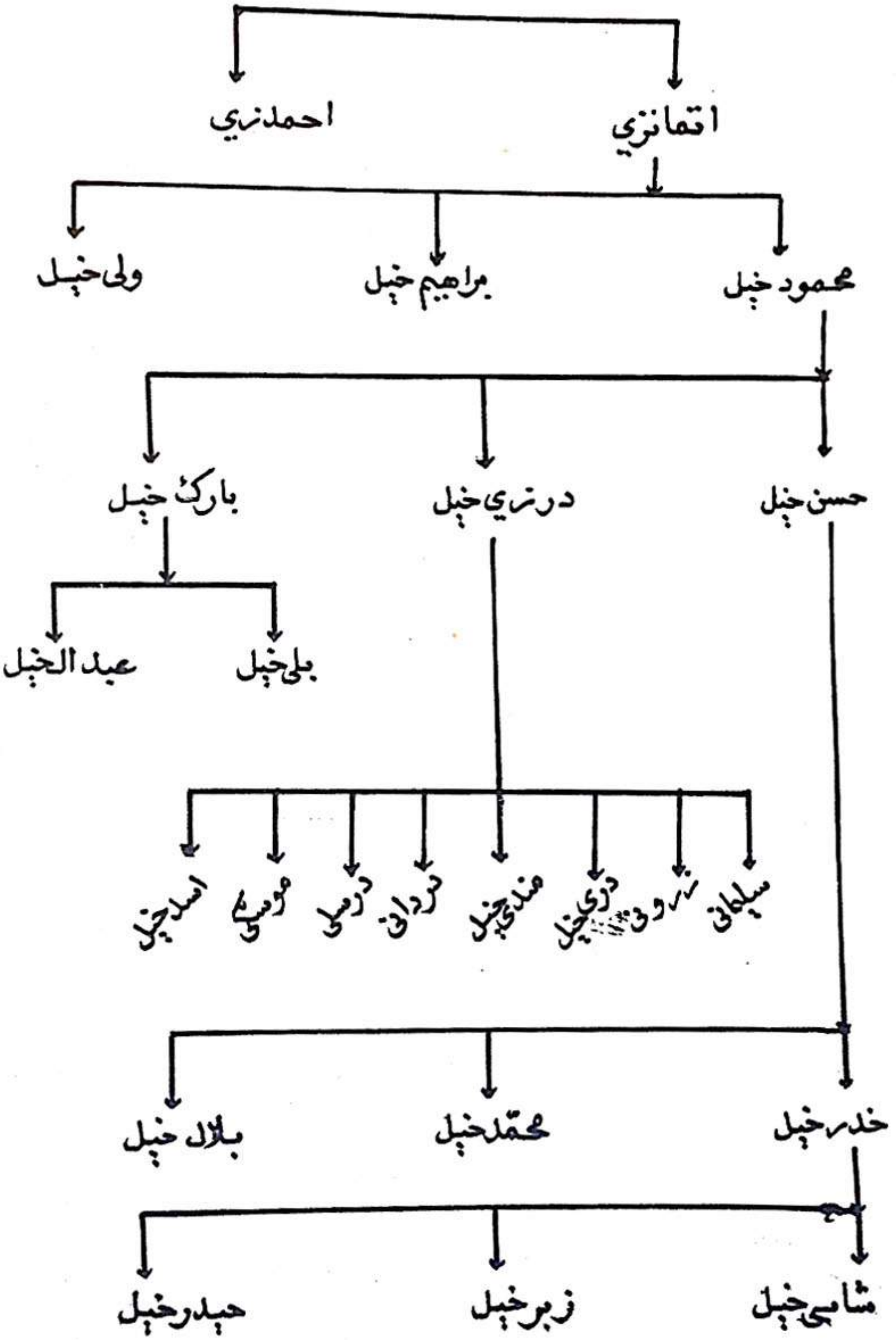

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدخېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن ... بن وزير

«محمدخېل»

- مهترخېل
- ترکلي خېل
- درې پلارې

بلال خېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن . . . وزير

«بلال خېل»

- نورخېل
- درنامي
  - پهاړخېل
  - چلاک خېل
  - شېرخېل
  - شمل خېل
- شادي خېل
  - اسمعيل
  - درمل خېل

دمندي خېل بن د رزي خېل بن محمودخېل نه

- کوکي
- بخشي خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردانی بن د رزي نه

- پیرسري
- هیبت خېل
- مداخېل
  - مجرخېل
  - زرګرخېل
  - شیده خېل
  - بره خاني
  - سرمست خېل
  - جمال خېل
  - ممریزخېل
- توري

د «درسلی» بن د رزي نه

- خلپ خېل
- موچي خېل
- دلکۍ خېل
- قربان خېل
- عیسی خېل
- اوزي خېل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخېل
- باري خېل
- اول خېل
- سنجرخېل
- درپي خېل

او د «اسدخېل بن د رزي نه

- پیرخان خېل
- مرزاخېل
  - ناناخېل
  - اوساخېل
  - تولاخېل
  - دور خېل
- دري پلاري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک خېل بن محمود خېل بن اتمانزي ونه

«بارک خېل»

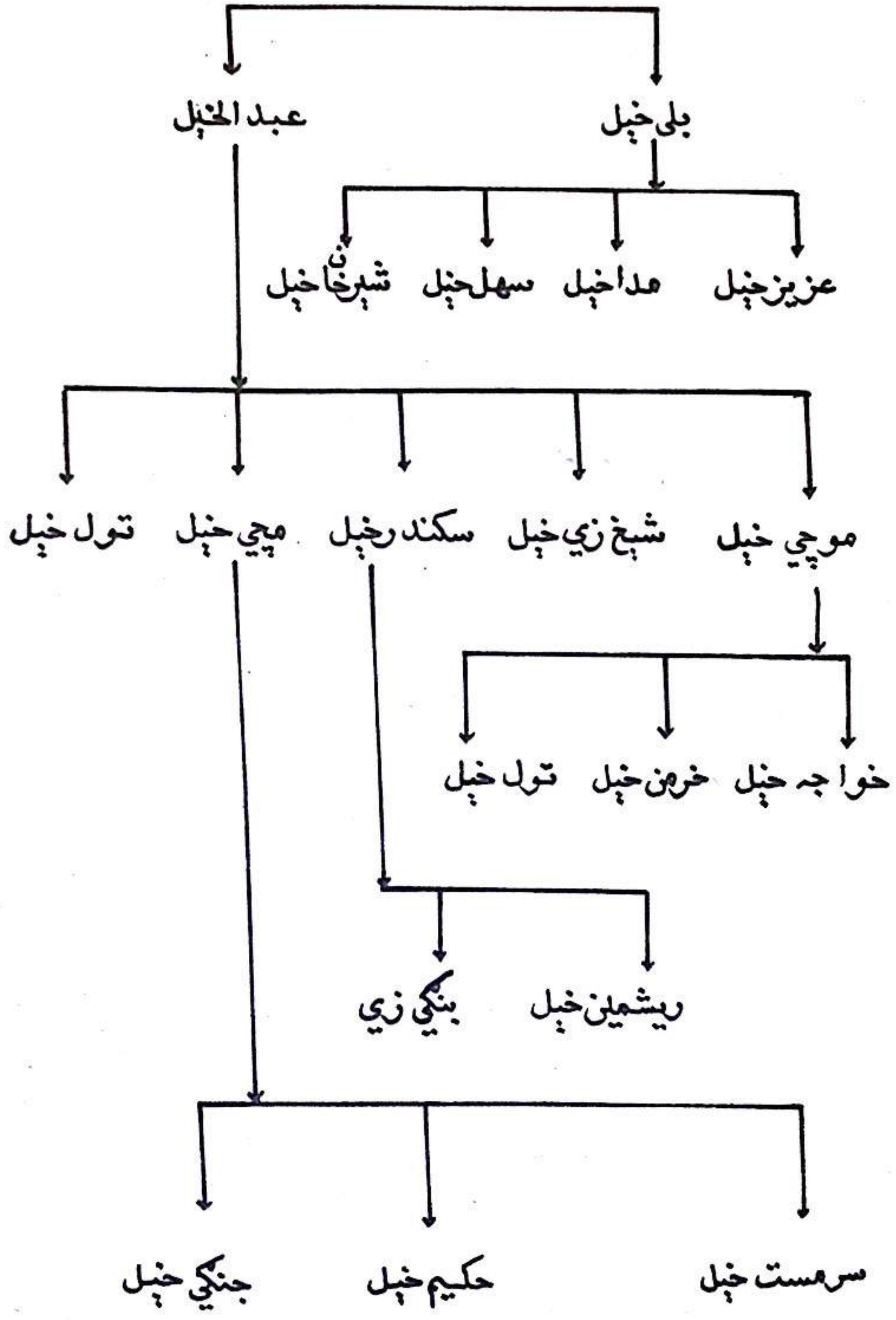

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

براهیم بن اتمانزي

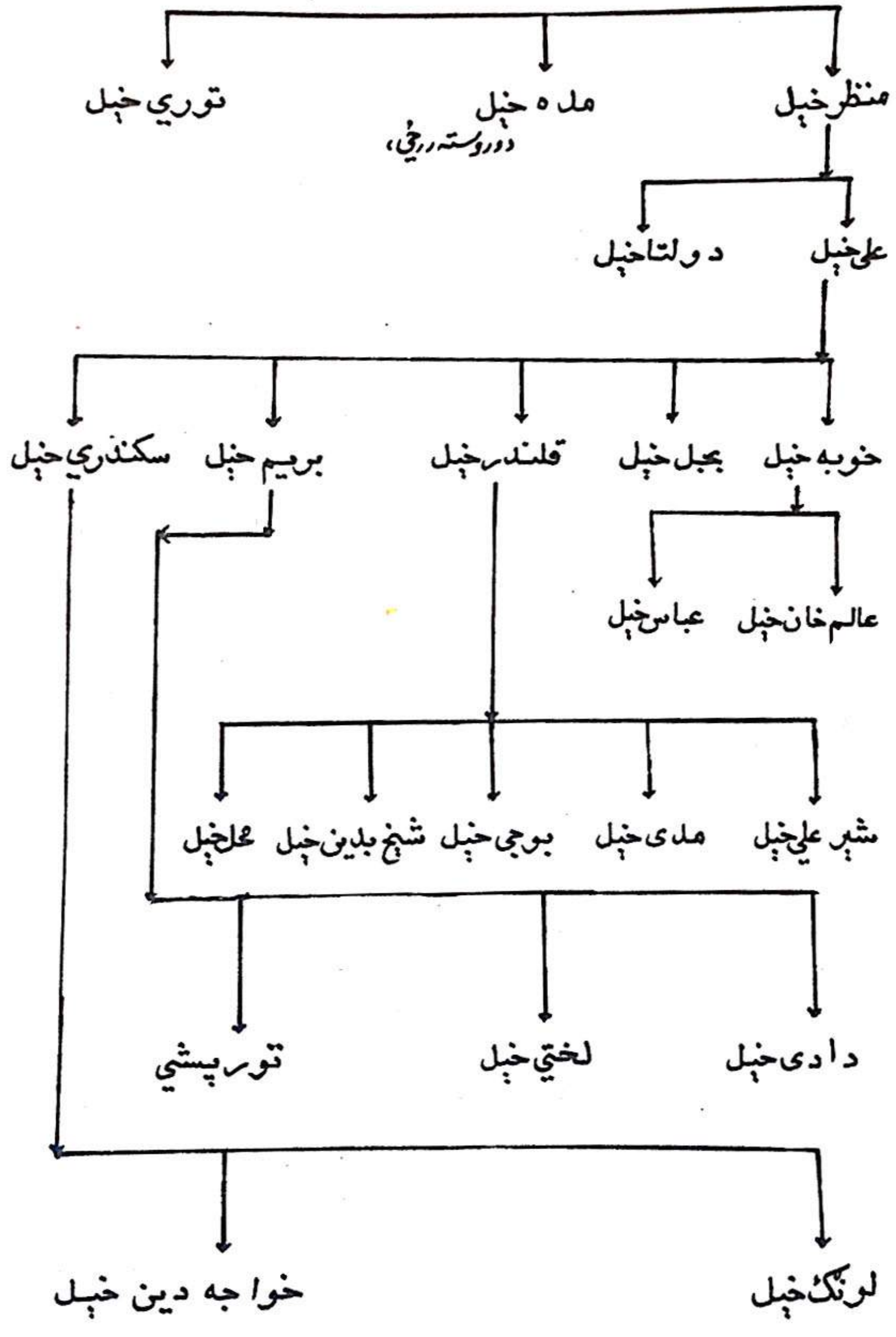

Kitaboona.BlogSpot.Com

د «مده خېل» بن اتمانزي نه

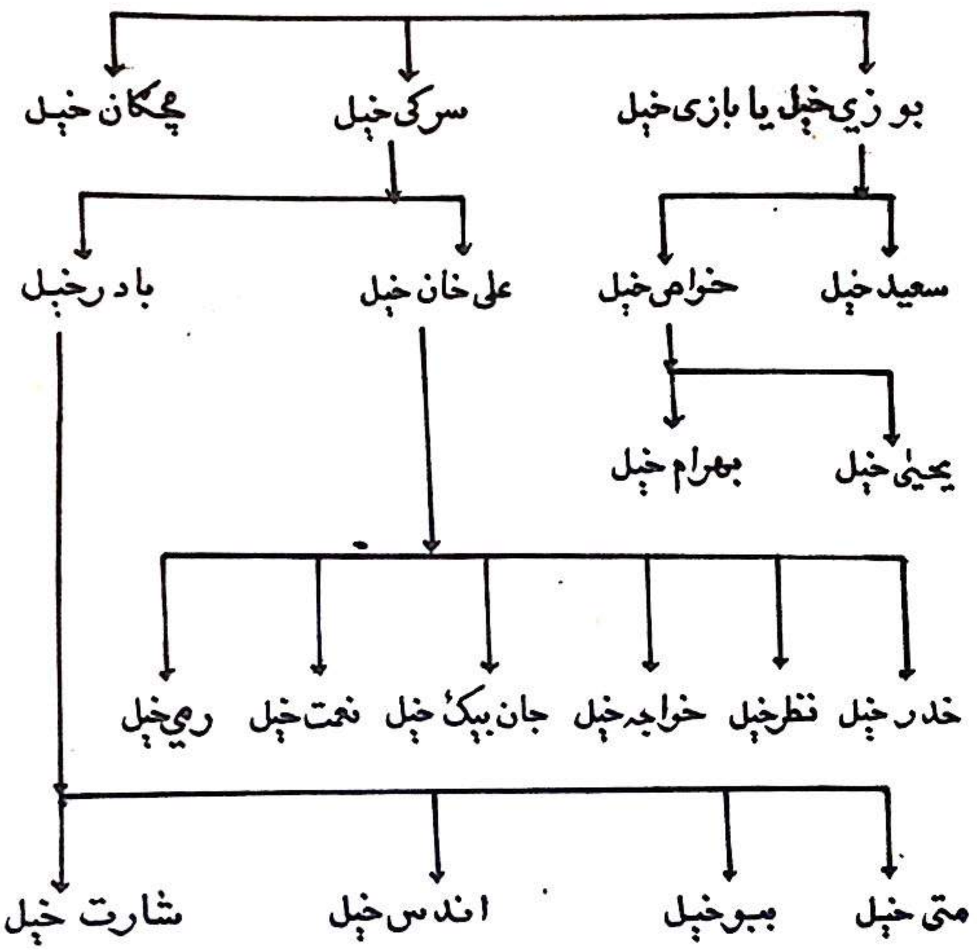

د توری خېل بن براهیم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

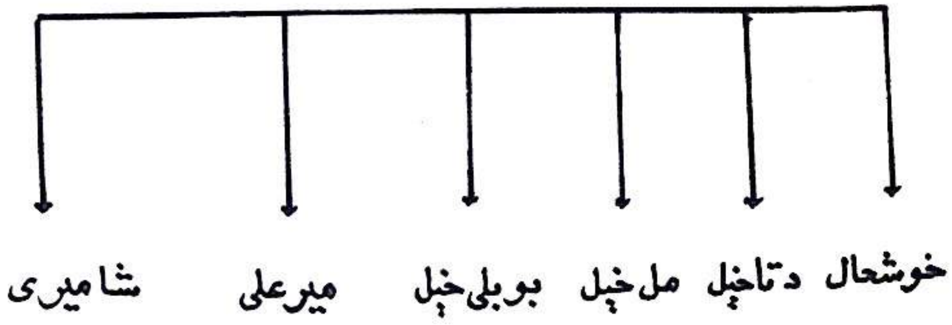

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحال بن توری خېل نه

- شېخا خېل
- علی خانی

د تاخېل بن توري نه

- جمالی
- عثمان خېل

د مل خېل بن توری نه

- هبشی خېل
  - رخر خېل
  - رسول خېل
  - مدی خېل
- سوکی
  - پیله خېل
  - سار خېل
  - علی خېل
  - اودی خېل

د بوبلی خېل بن توري نه

- سخی خېل
- سلیمی خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

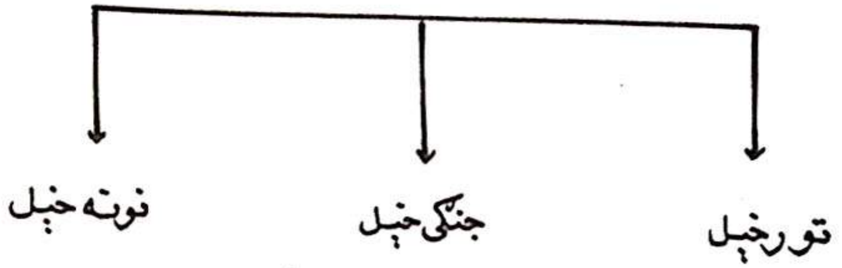

د ولی خېل بن وتمانزي نه

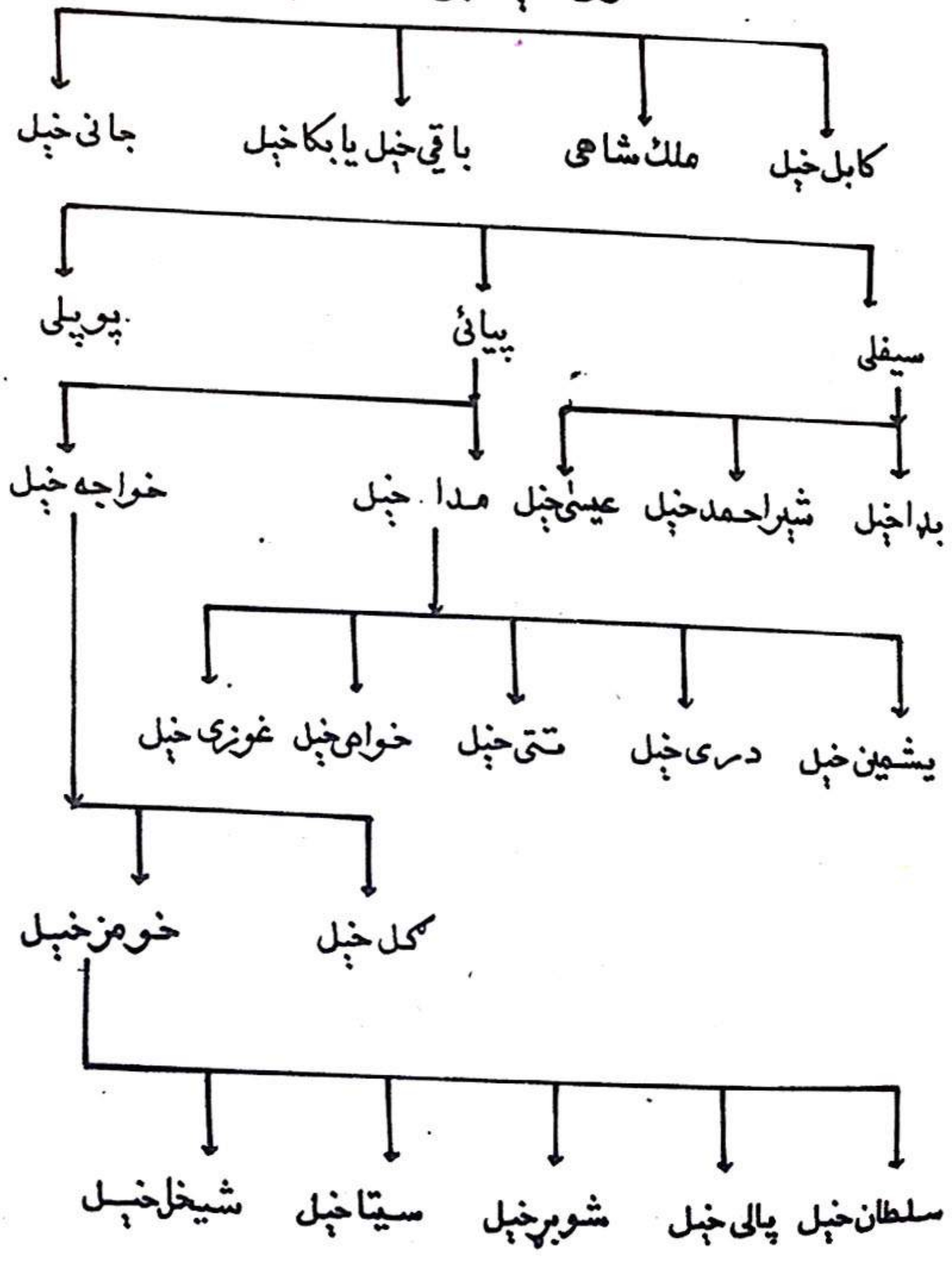

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «باقي خېل» یا بکاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

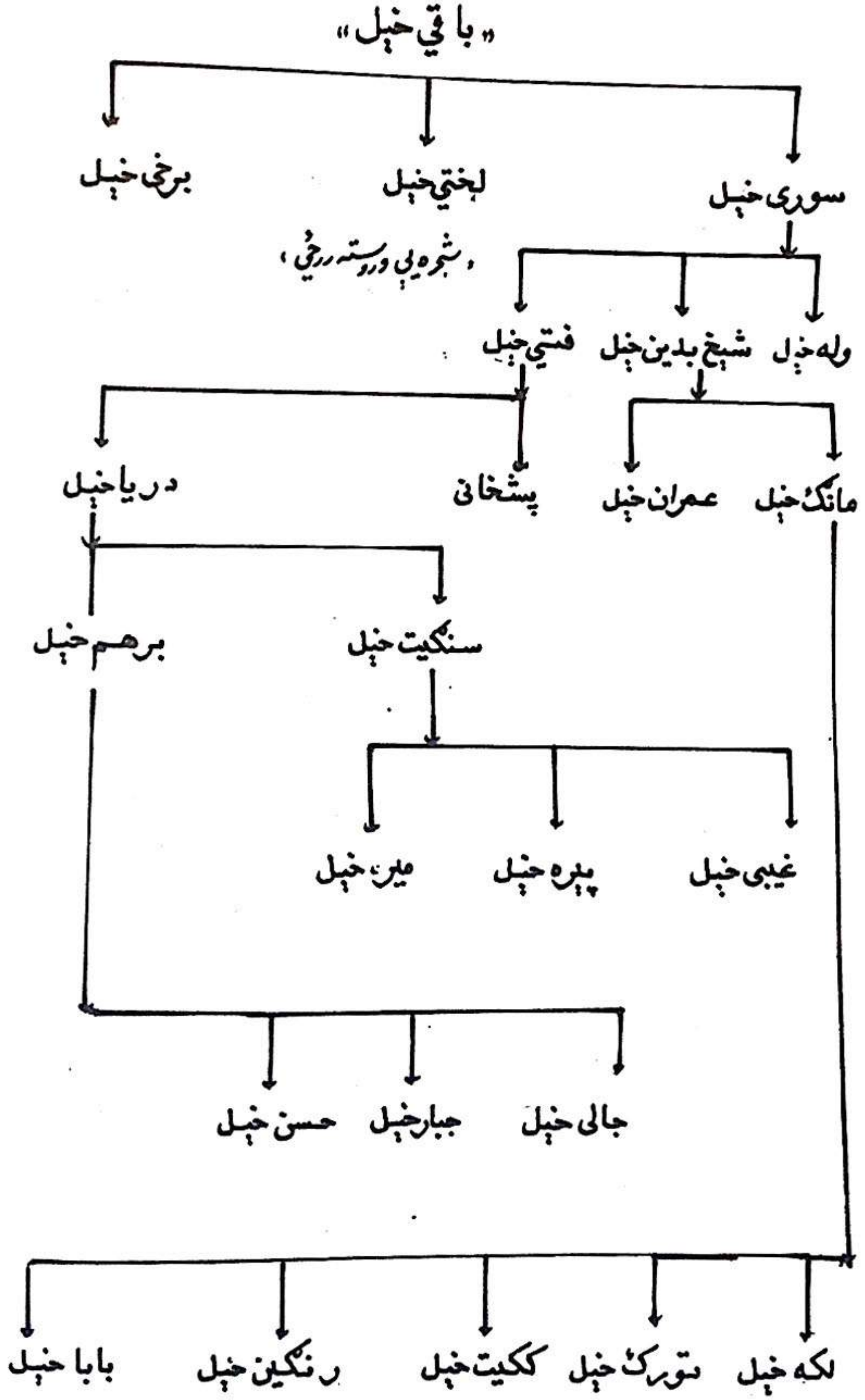

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختي خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

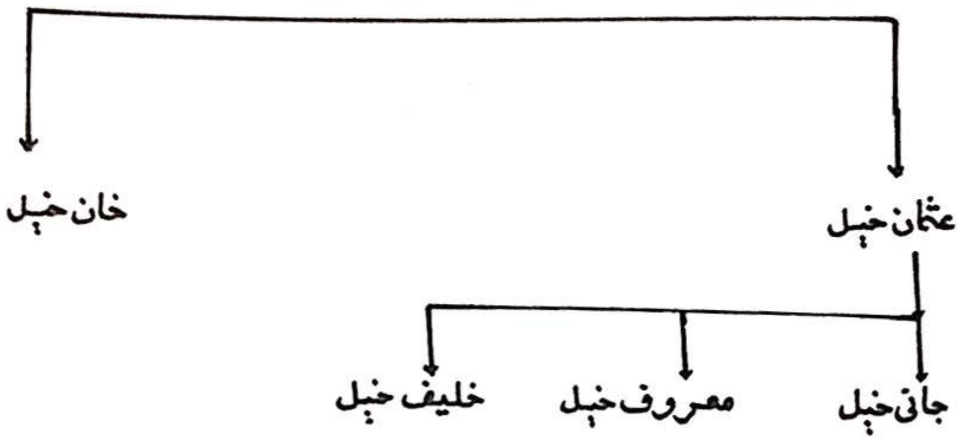

بري خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

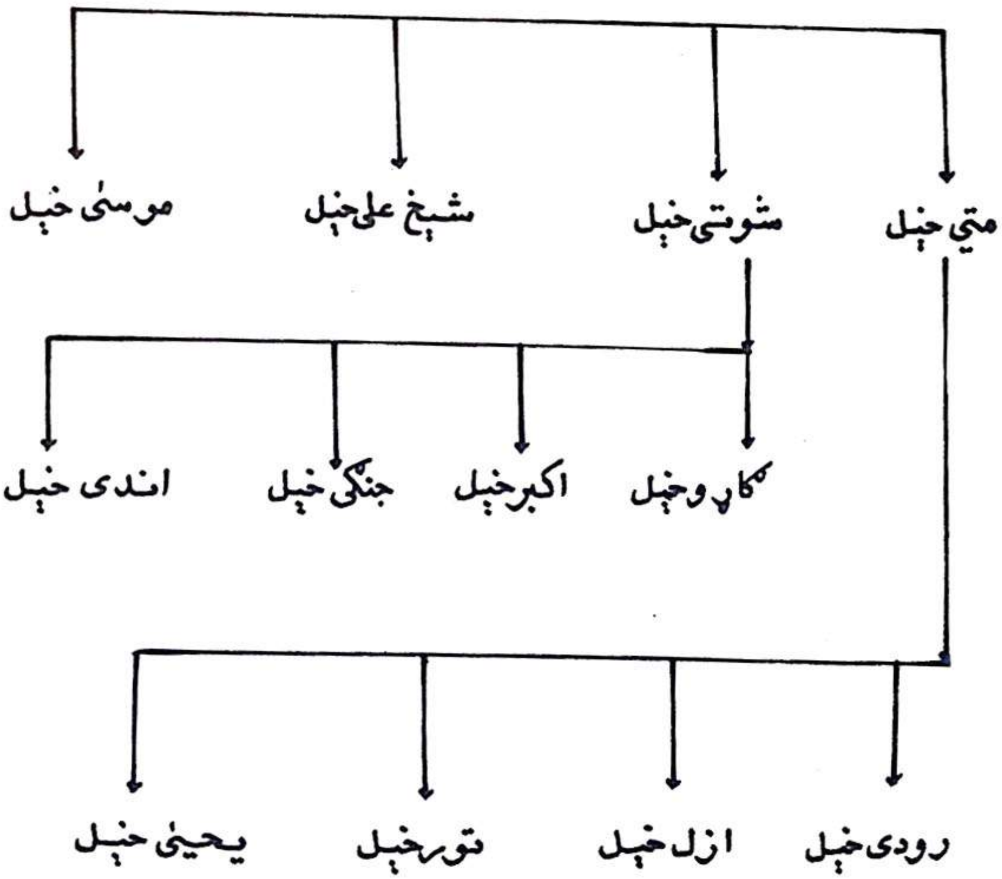

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي نه

«جانی خېل»

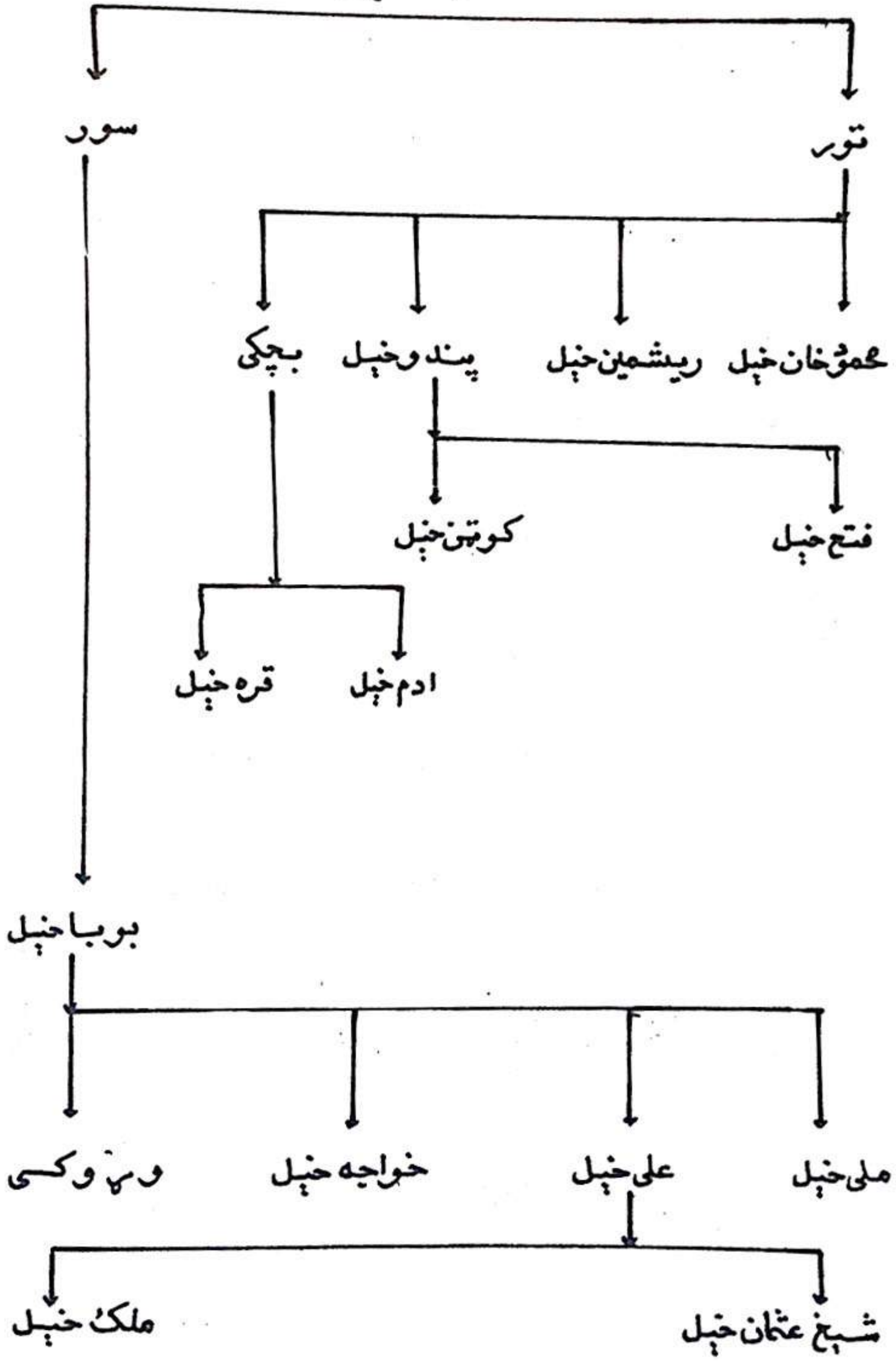

Kitaboona.BlogSpot.Com

وزیر، احمدزی

«احمدزی»

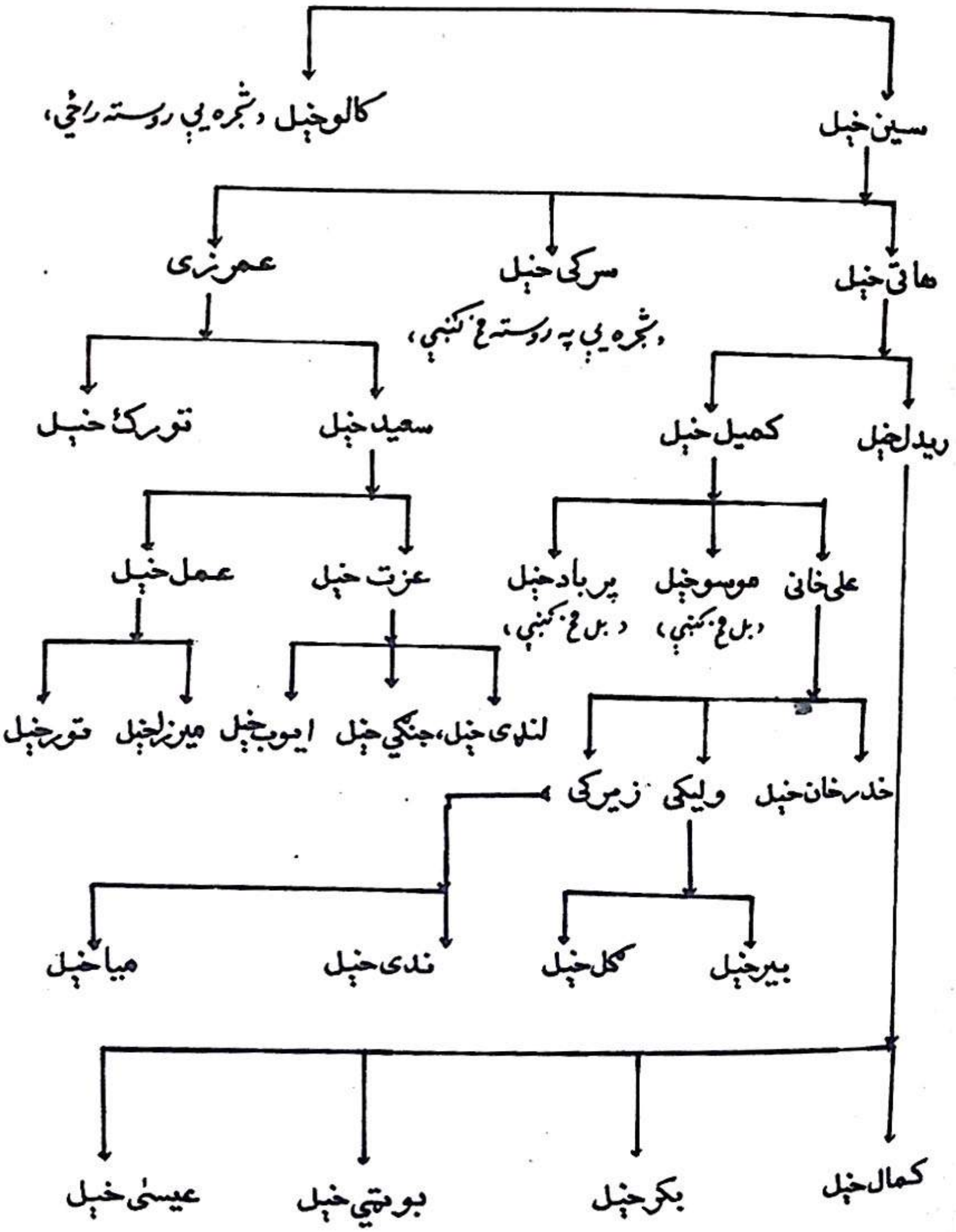

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سین خېل بن احمدزي .

« سرکي خېل »

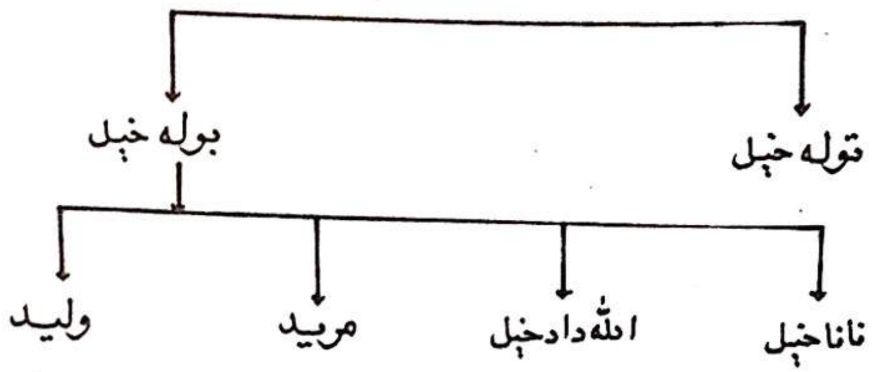

موسوخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سین خېل بن احمدزي

« موسوخېل »

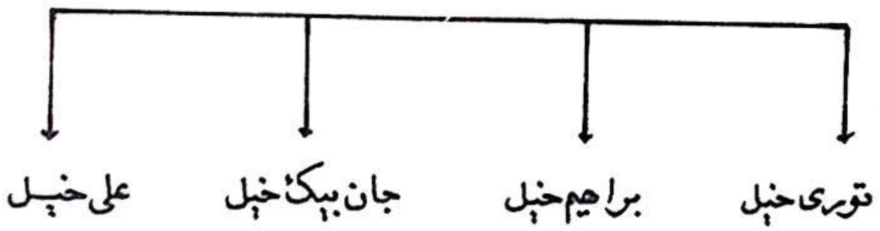

پربا دخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سین خېل بن احمدزي

« پرباد خېل »

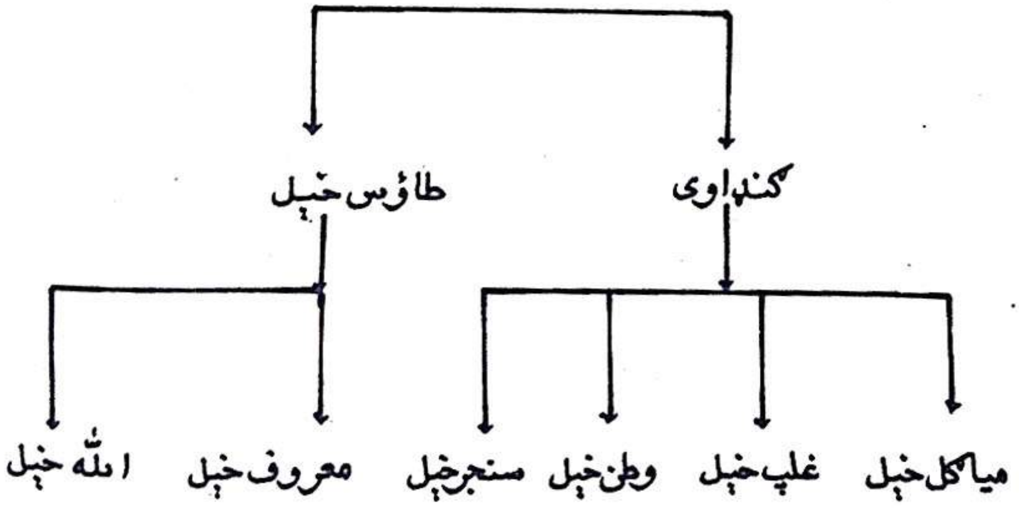

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالوخېل بن احمدزي

"کالوخېل"

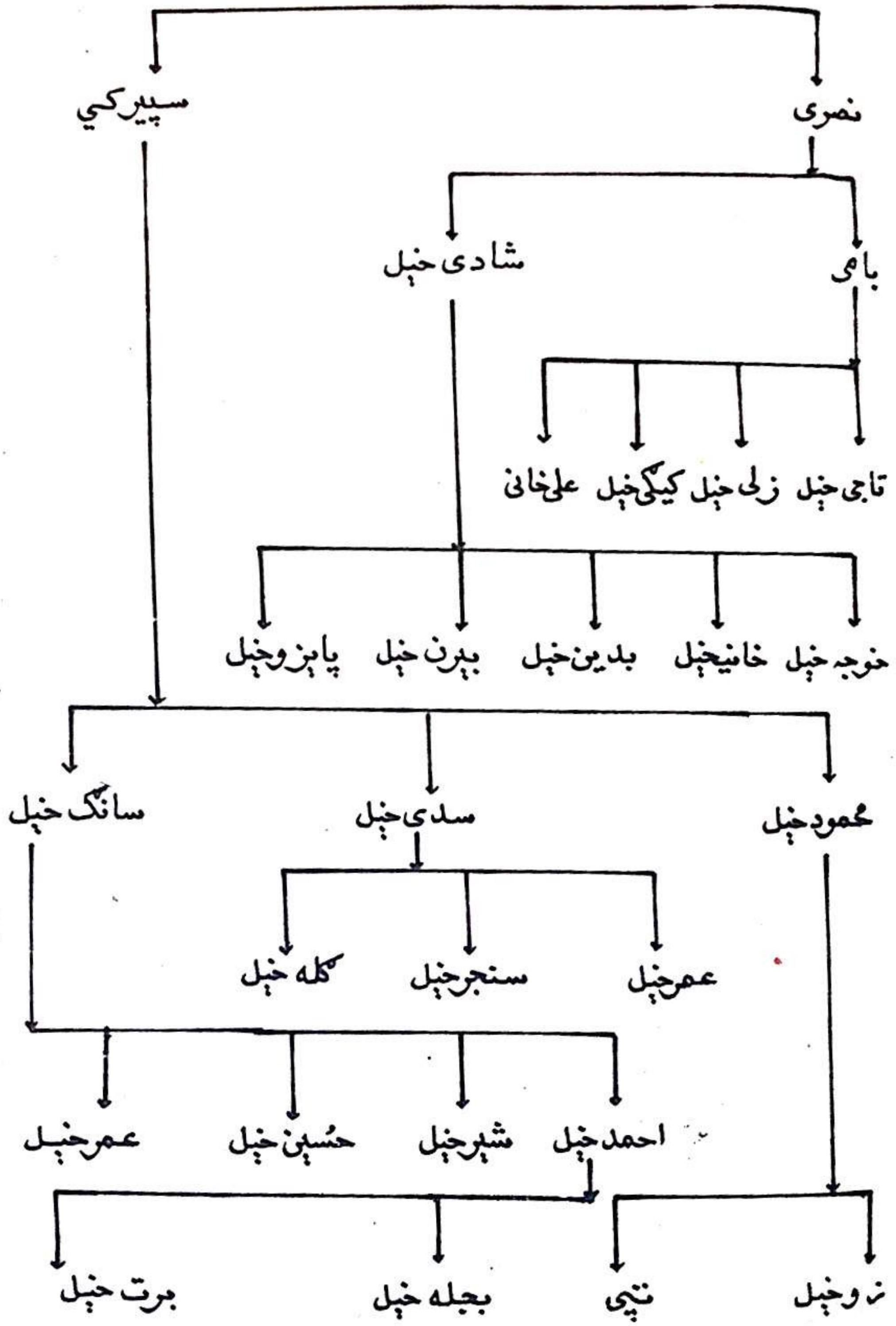

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي؛ مسعود بن محمود بن خدري بن وزير- بن سليمان بن کرلاڼ

,,مسعود،،

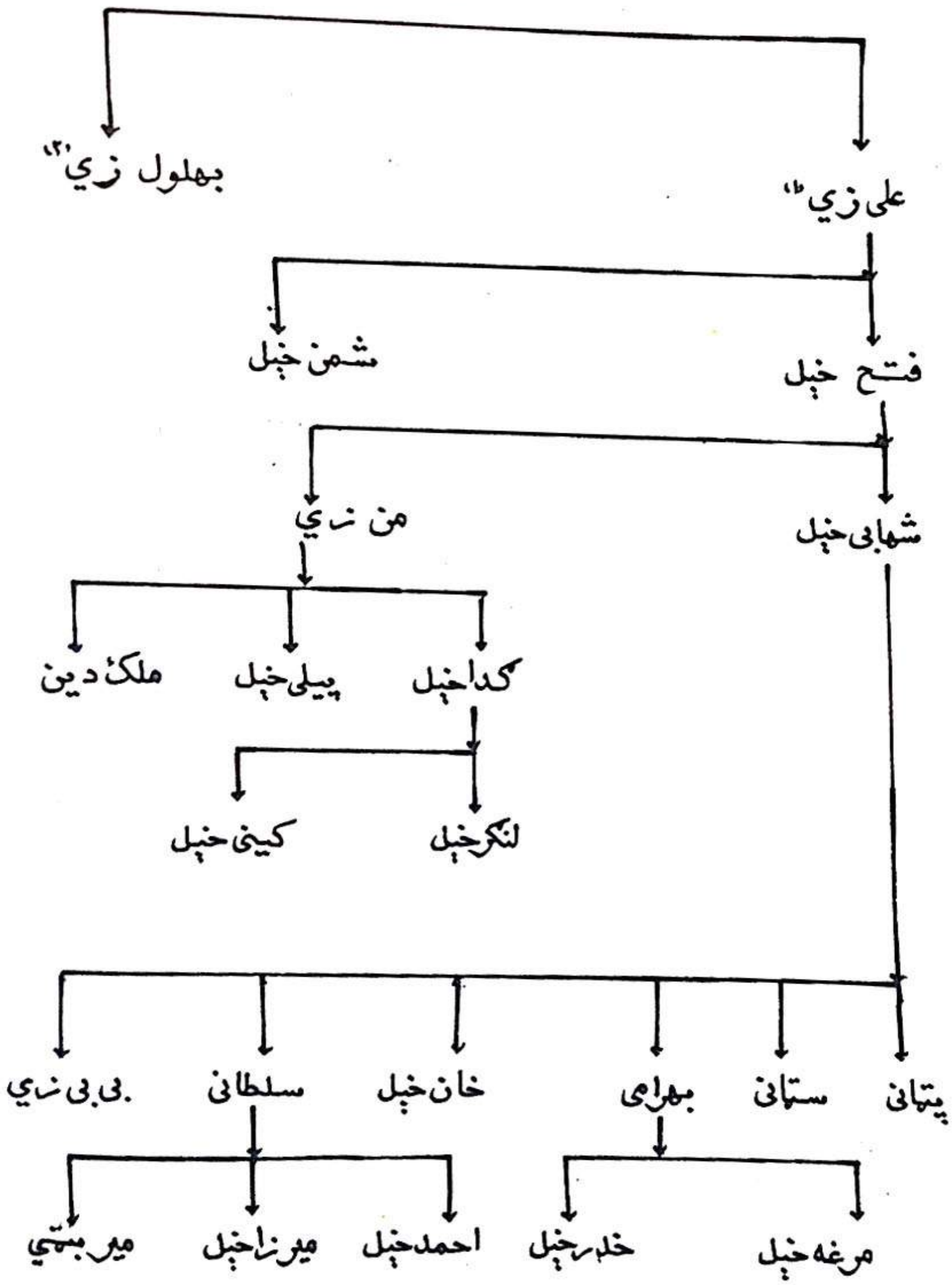

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خيل بن علي زي بن مسعود

"شمن خيل"

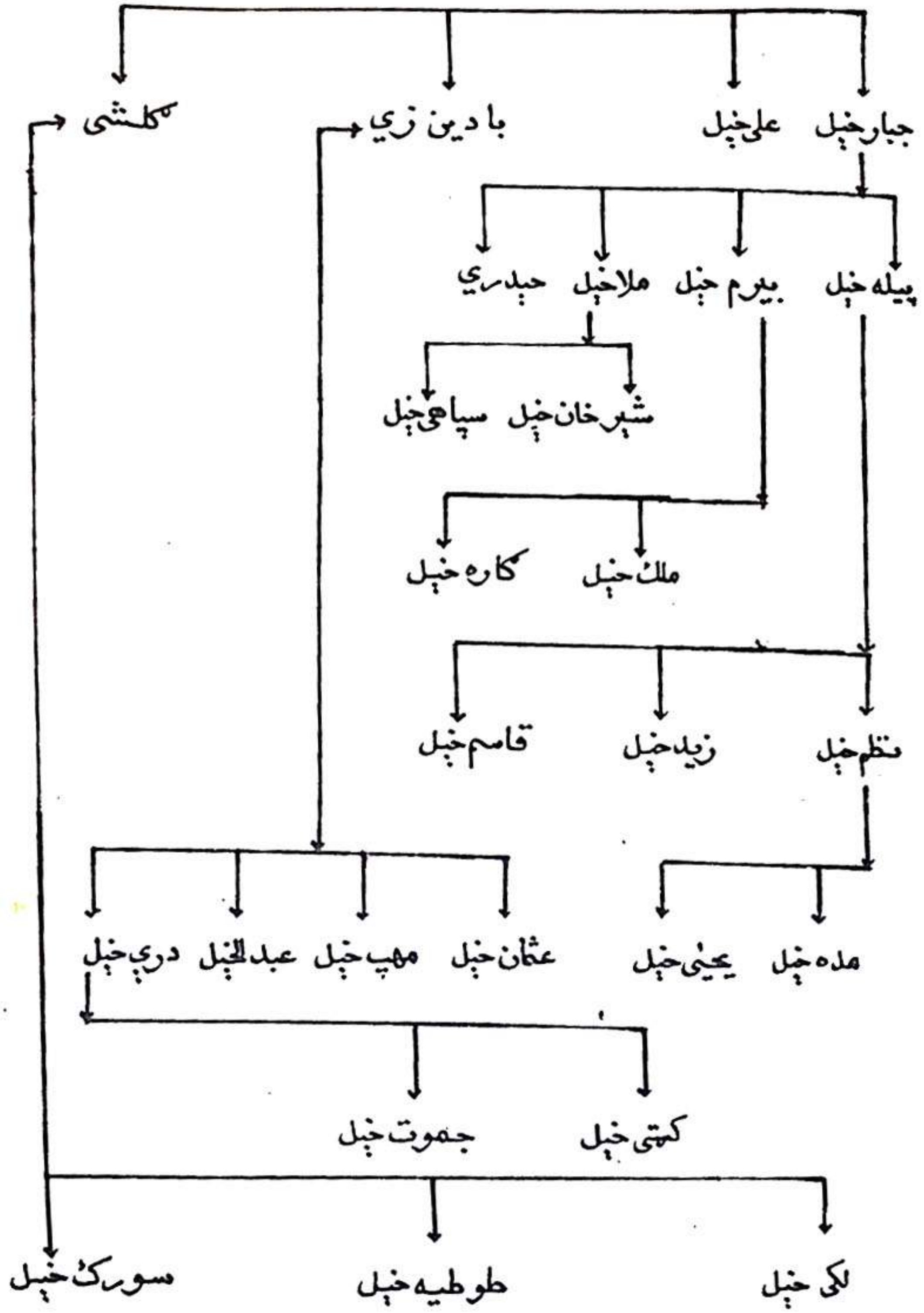

Kitaboona.BlogSpot.Com

علي خېل بن شمن خېل بن علي زی بن مسعود

"علي خېل"

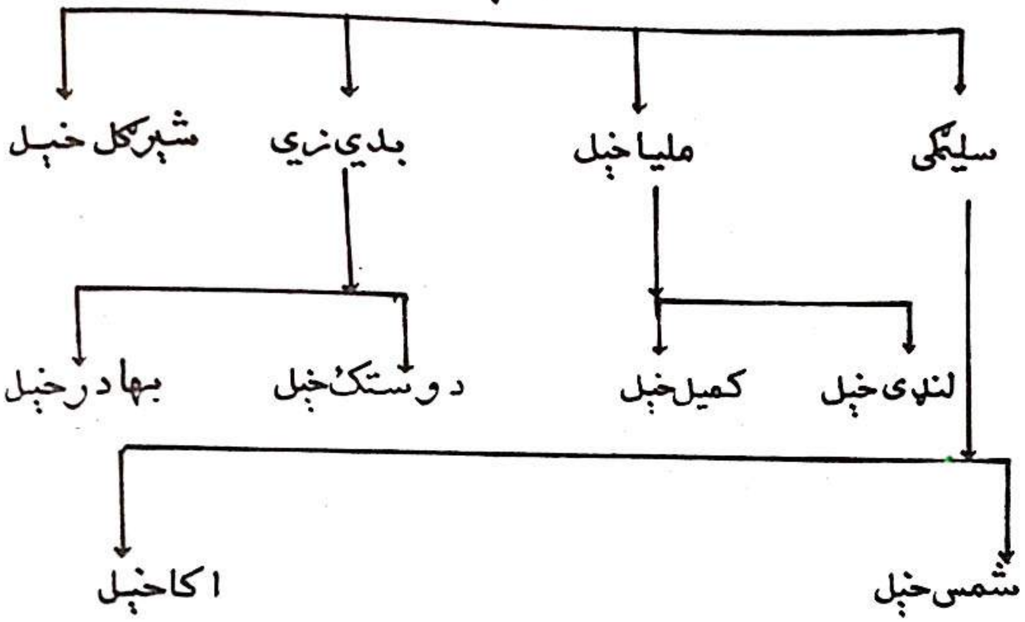

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدرزي بن وزير

"بهلول زي"

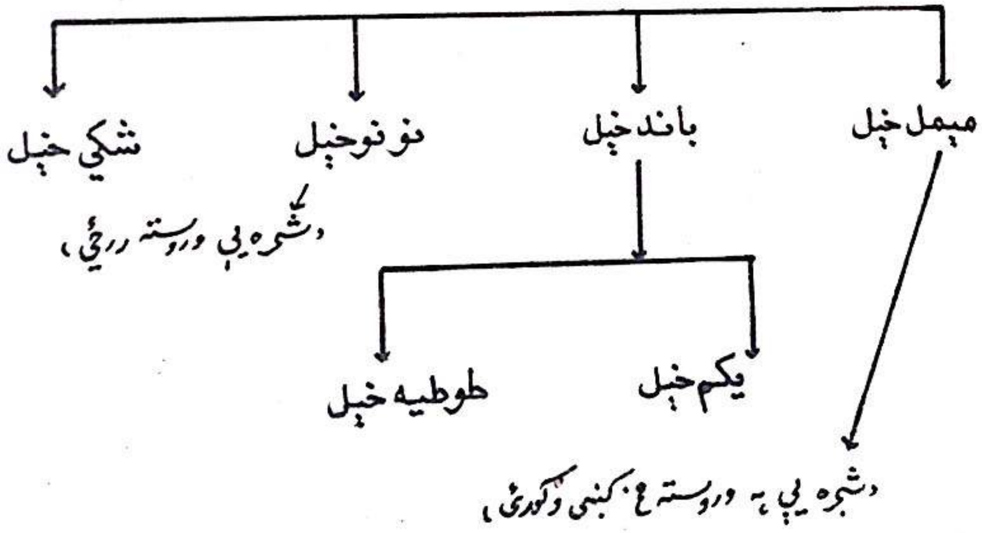

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممیلخېل بن بهلول زي

«میملخېل»

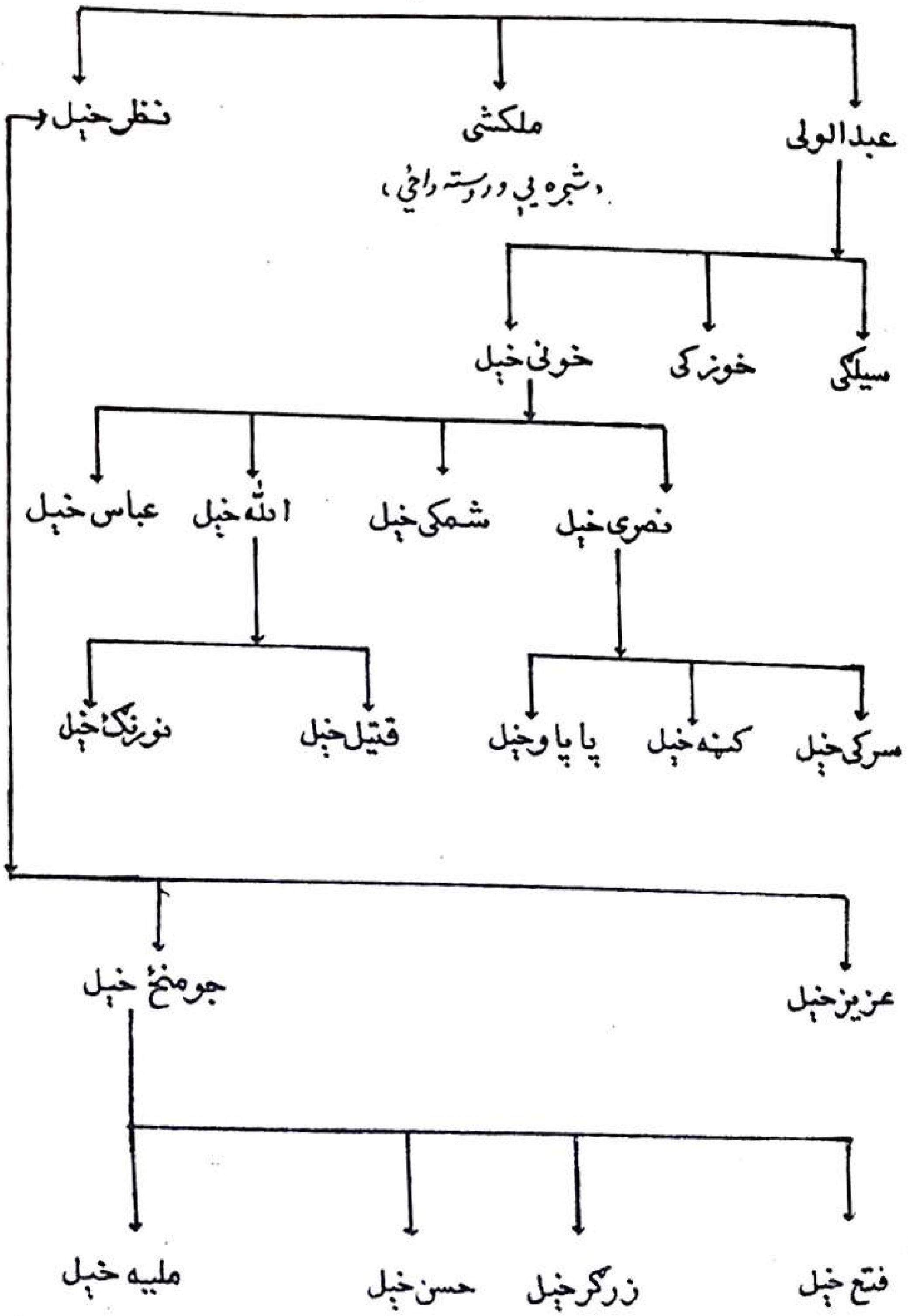

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

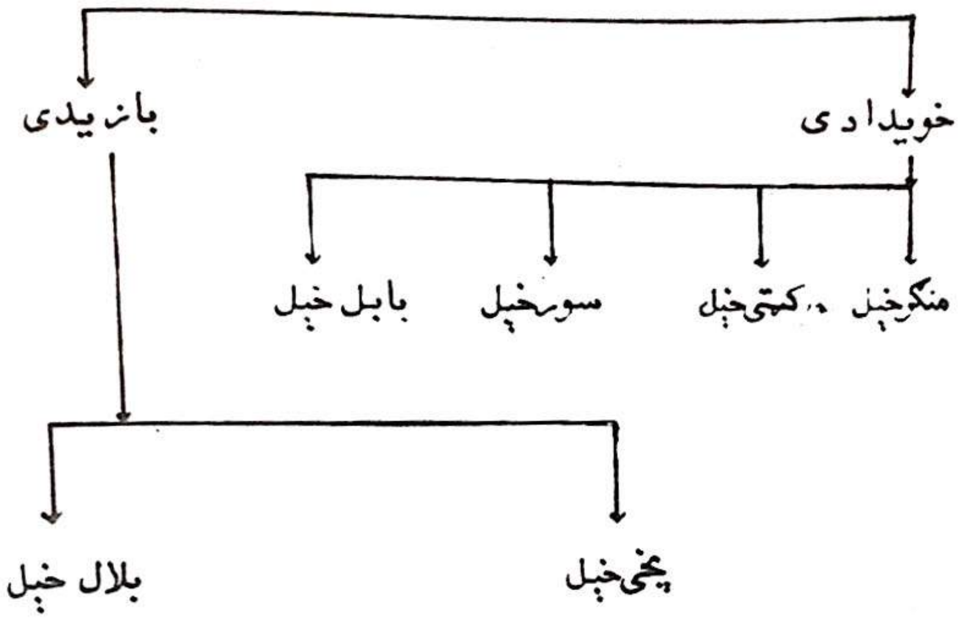

نونو خېل بن بهلول زي

«نونو خېل»

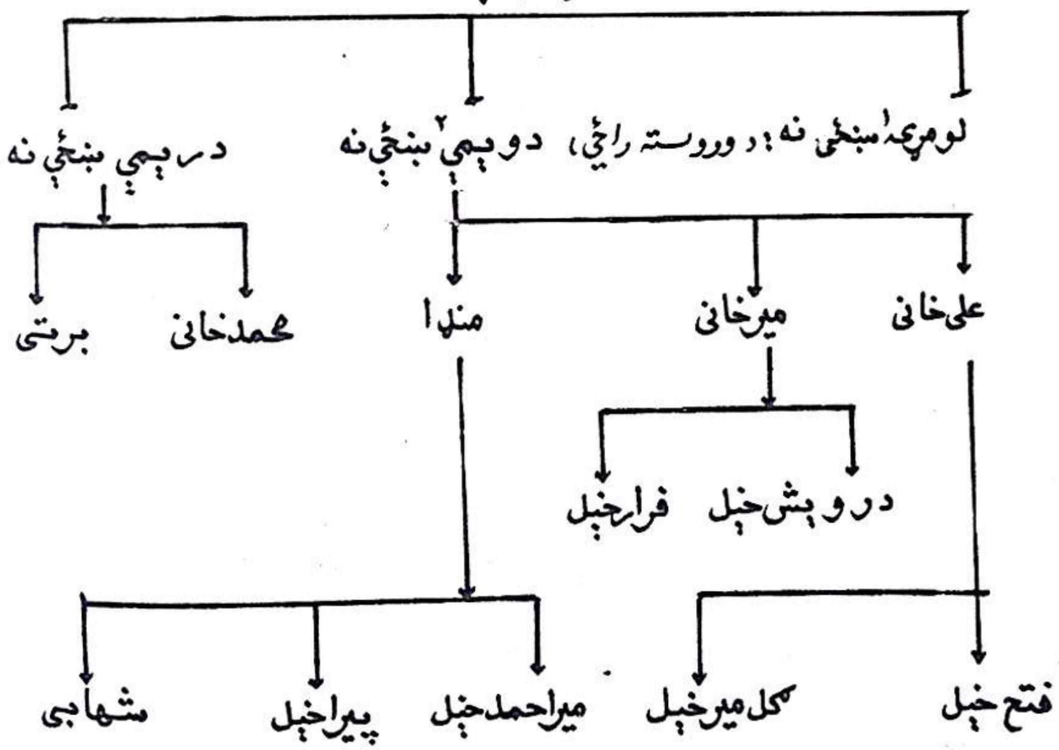

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ ښاخې نه

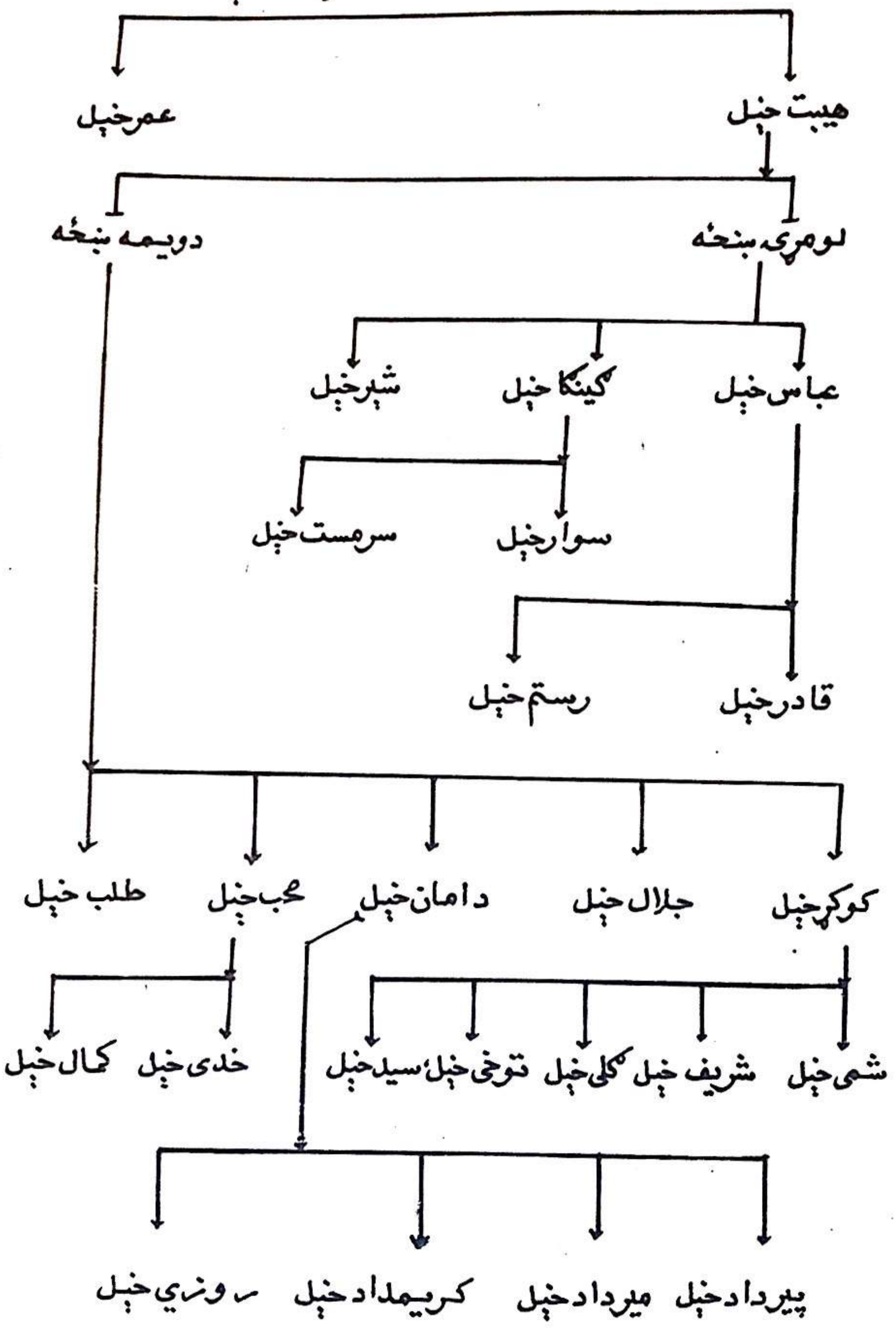

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

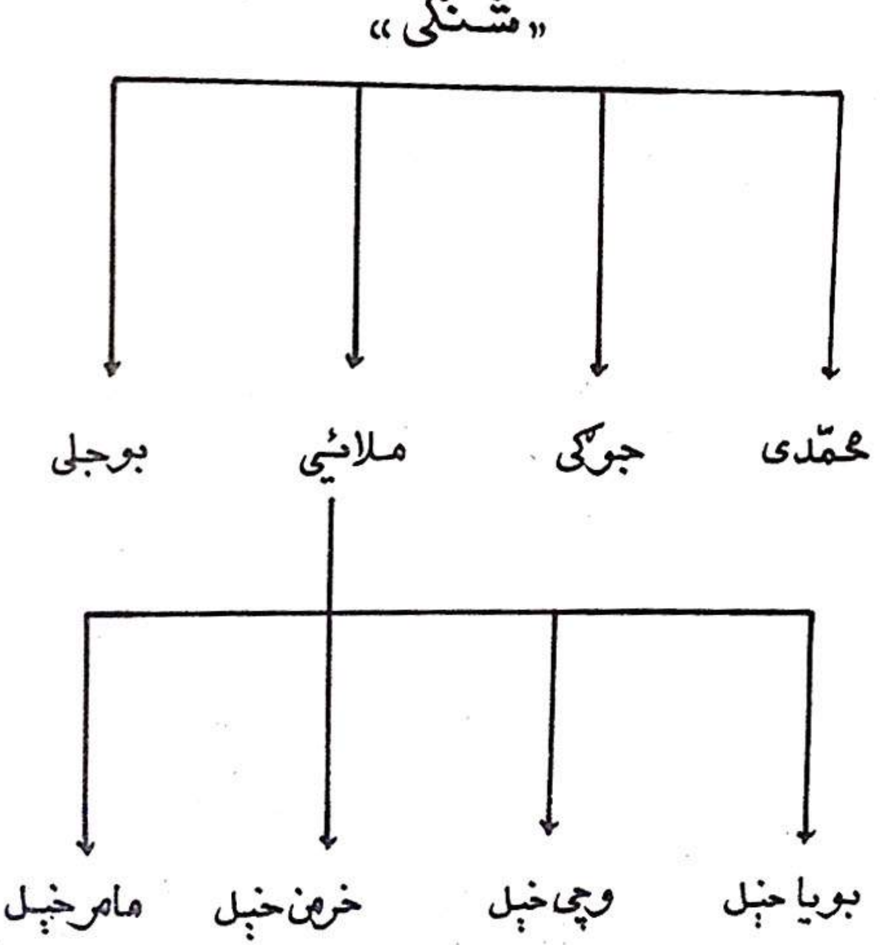

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائيل:

ح- شيتک (دوړ)

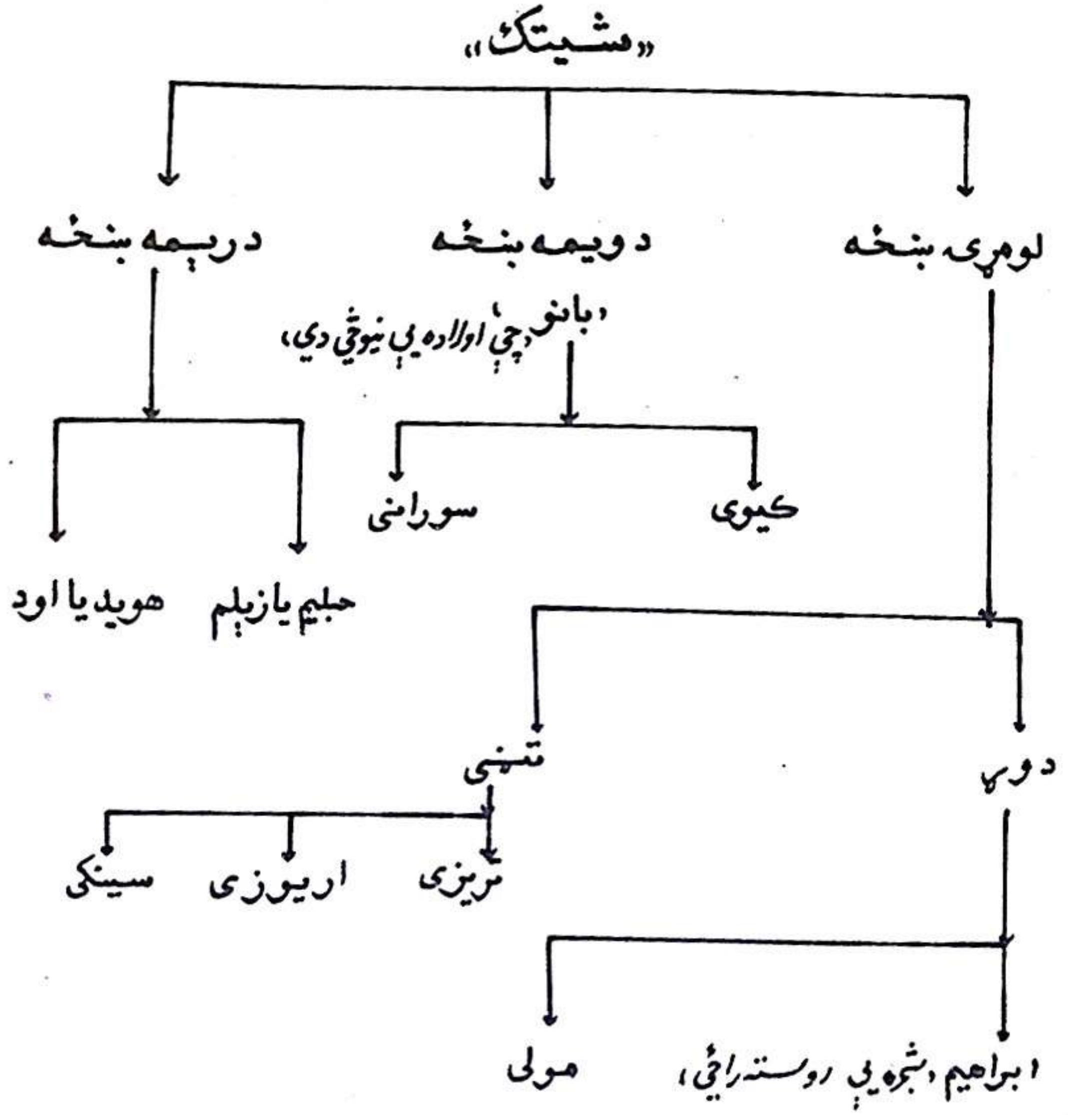

نوټ: تريزي تني دي، خورشيد جهان ۲۶۲ مخ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مولی بن دوړ بن شیتک نه

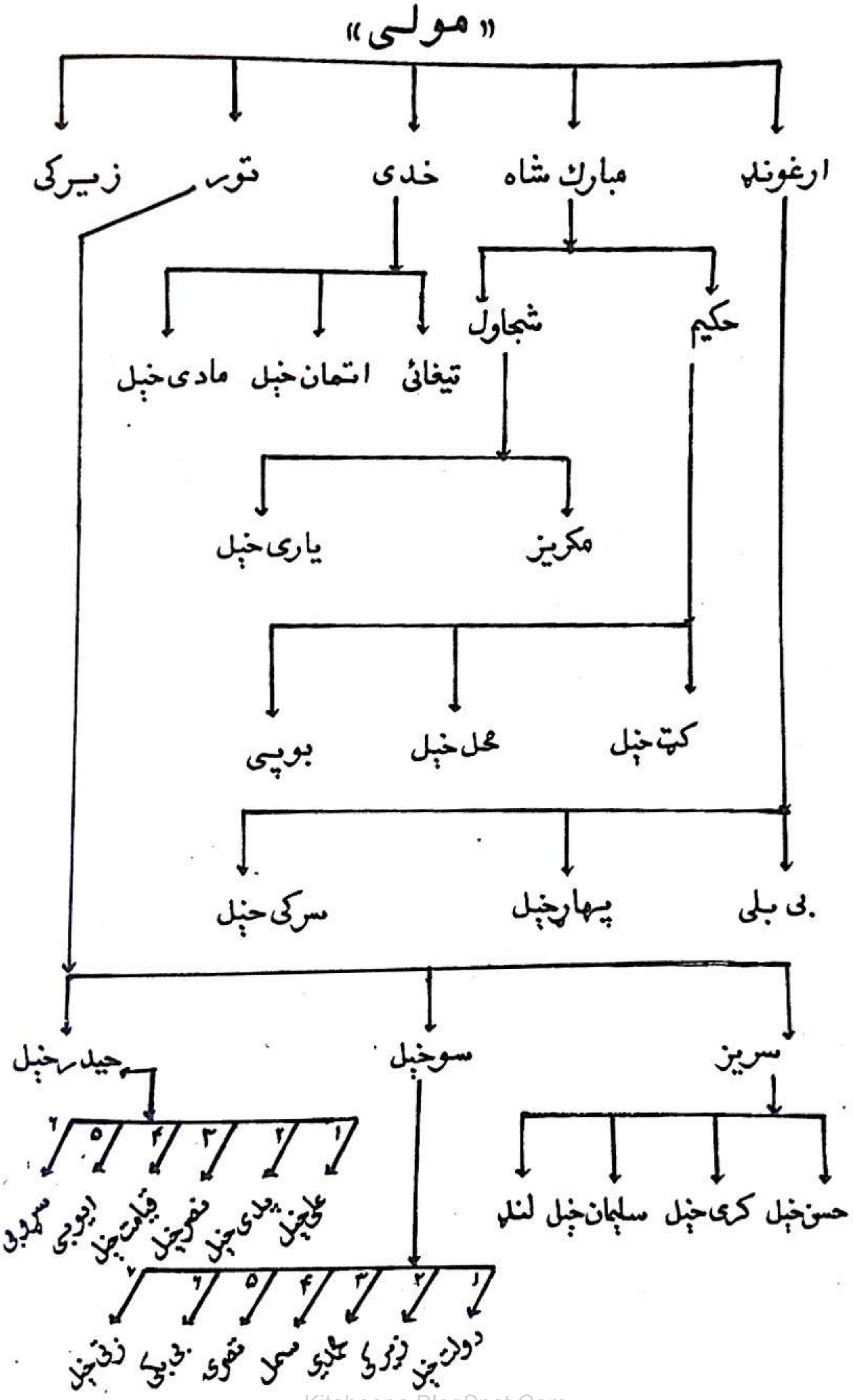

Kitaboona.BlogSpot.Com

د ابراهیم بن د وړبن شیتک نه

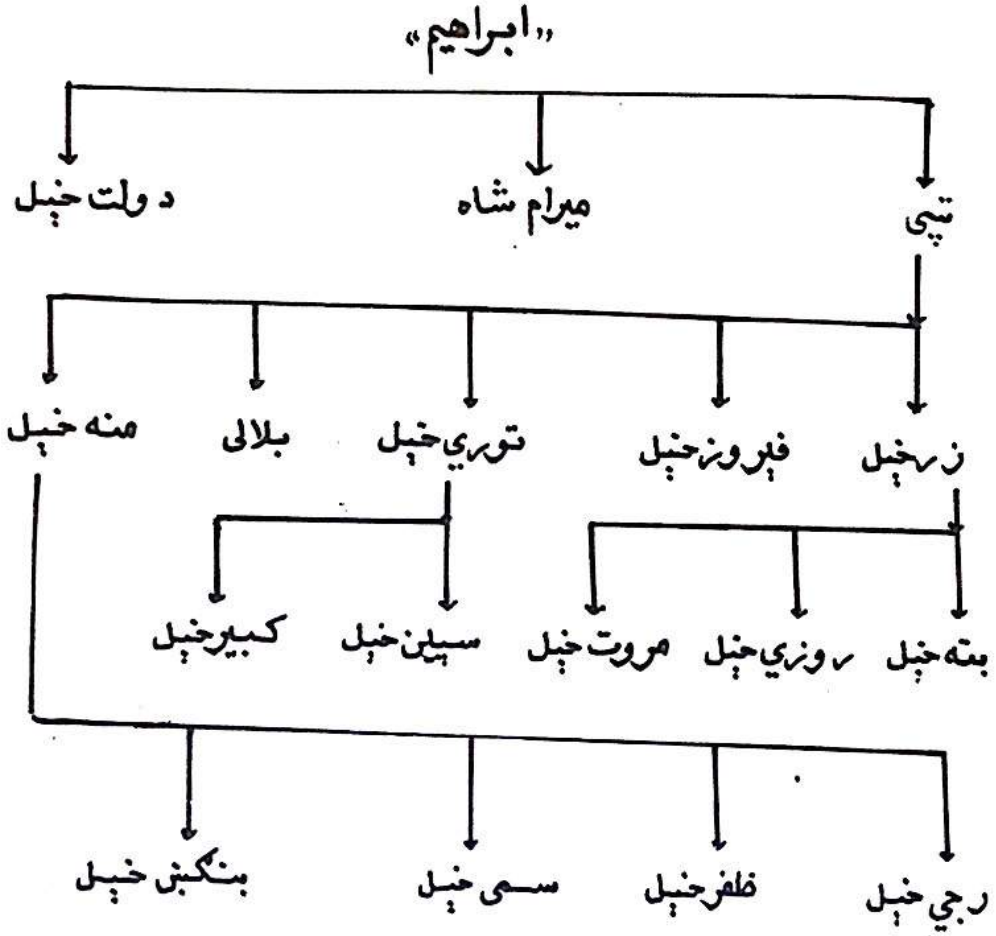

«شیتک» کرلاڼي

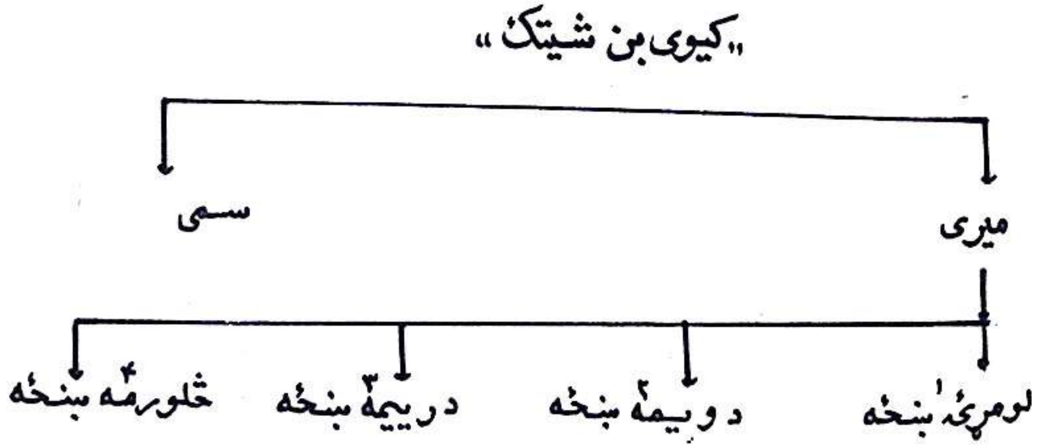

نوټ: اولاده یې په وروسته مخ کښې وګورئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میری بن شیتک د لومړی ښځې اولاده

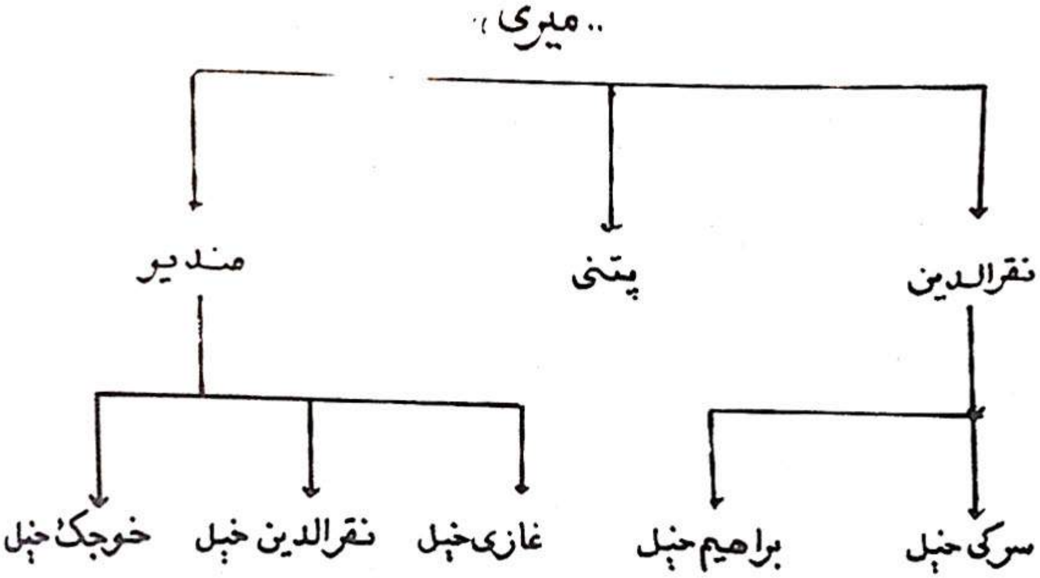

(۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

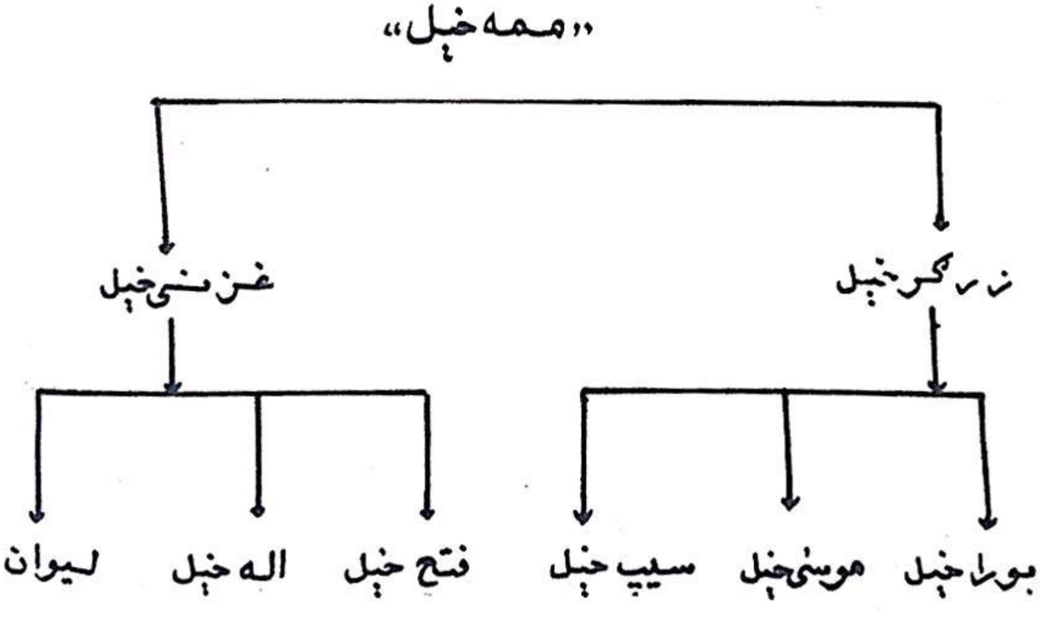

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳، د میری بن کیوی بن شیتک د دریمې ښځې اولاده

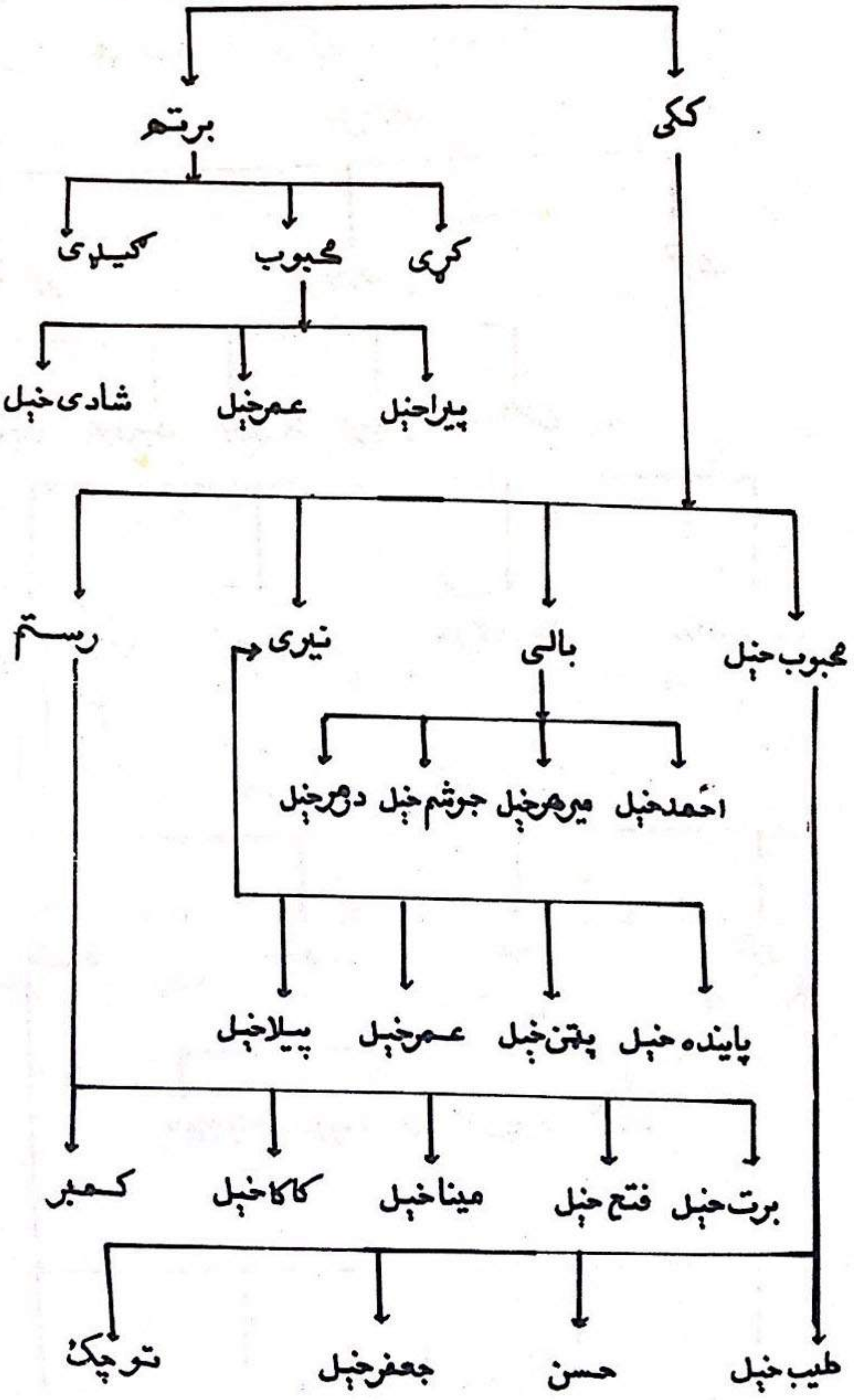

Kitaboona.BlogSpot.Com

(۴) د میری بن کیوی د څلورمې نه

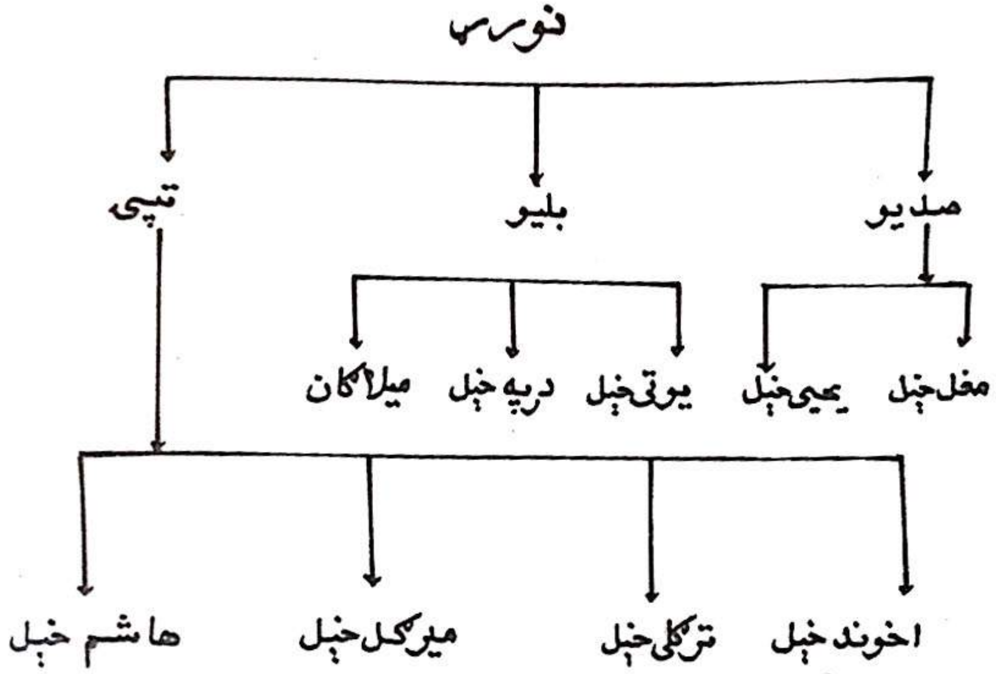

«سمی بن شیتک»

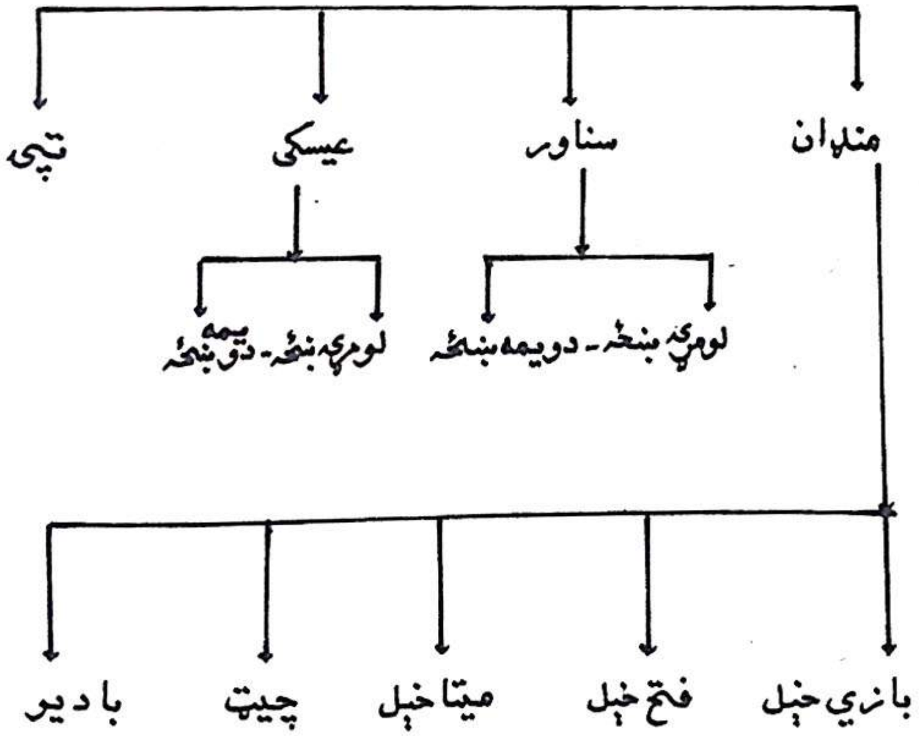

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"بازی خیل"

- بامست خیل

فتح بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"فتح"

- عنایت خیل
- خوبی خیل
- افضل خیل

میتاخیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"میتاخیل"

- شمداد خیل
- میا داد خیل
- قاسم خیل
- ملک دین خیل
- کینگر
- حیدر خیل

چیټ بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"چیټ"

- سکندر خیل
- کنشی خیل
- لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

بادیو بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«بادیو»

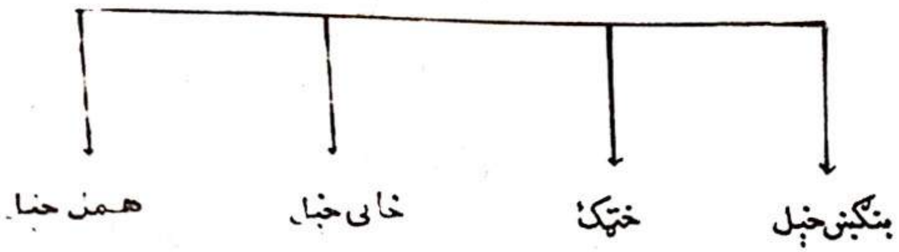

د سناور بن سمی له لومړۍ ښځې اینخل نه

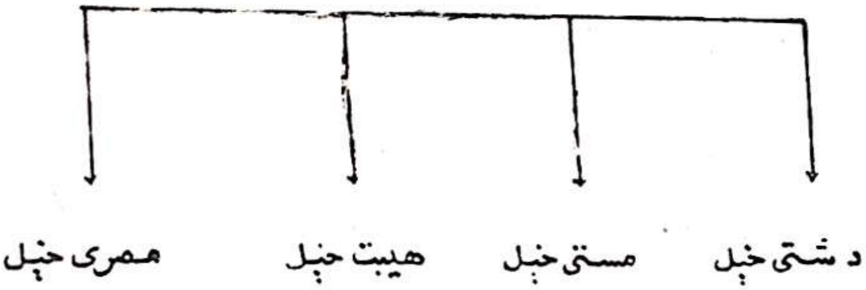

د سناور بن سمی له دویمې ښځې نه

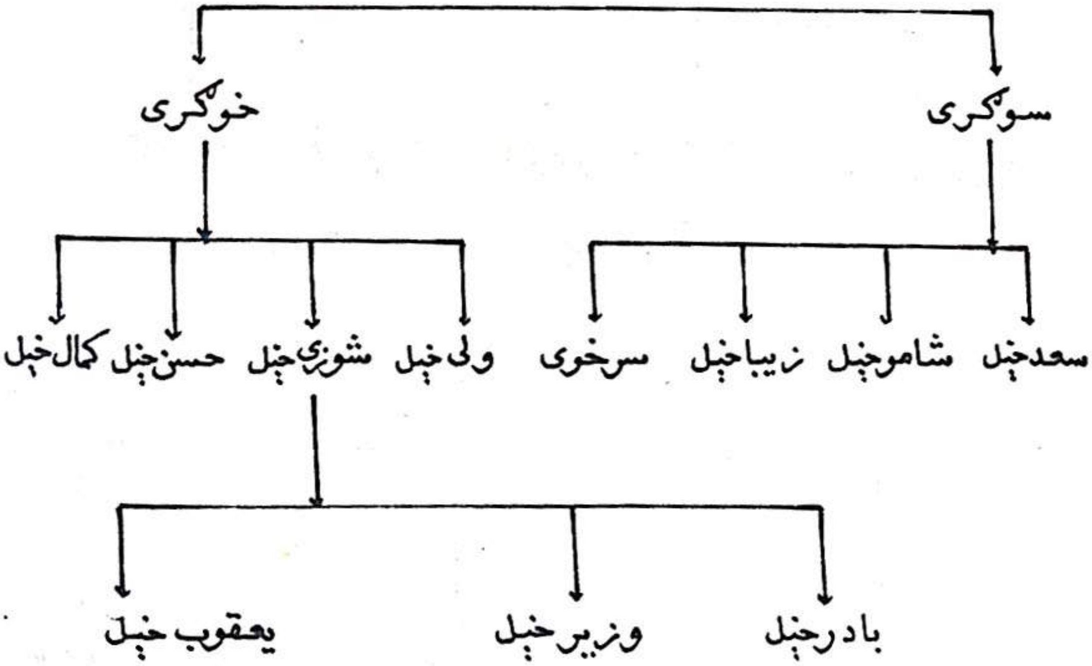

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعیسکی د لومړۍ ښځې نه

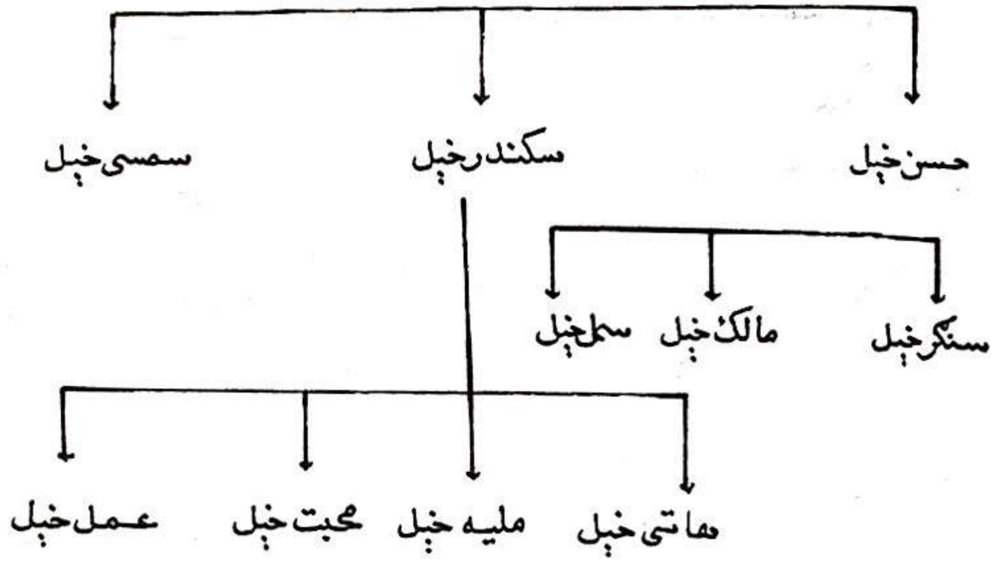

دعیسکی د دویمې ښځې نه

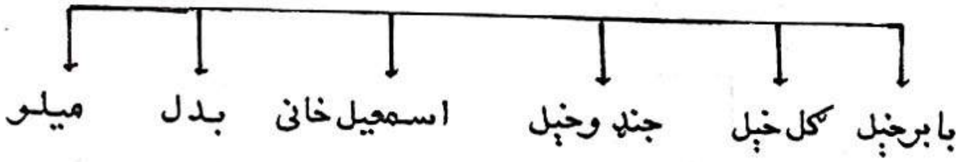

د تپې سمې نه

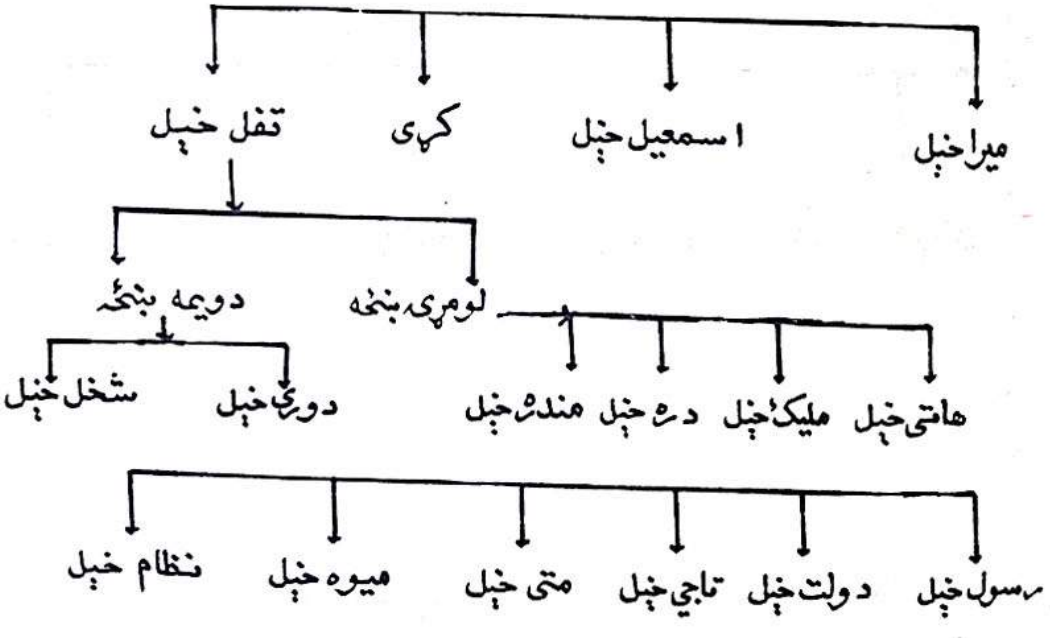

Kitaboona.BlogSpot.Com

«سوریانی بن شیتک»

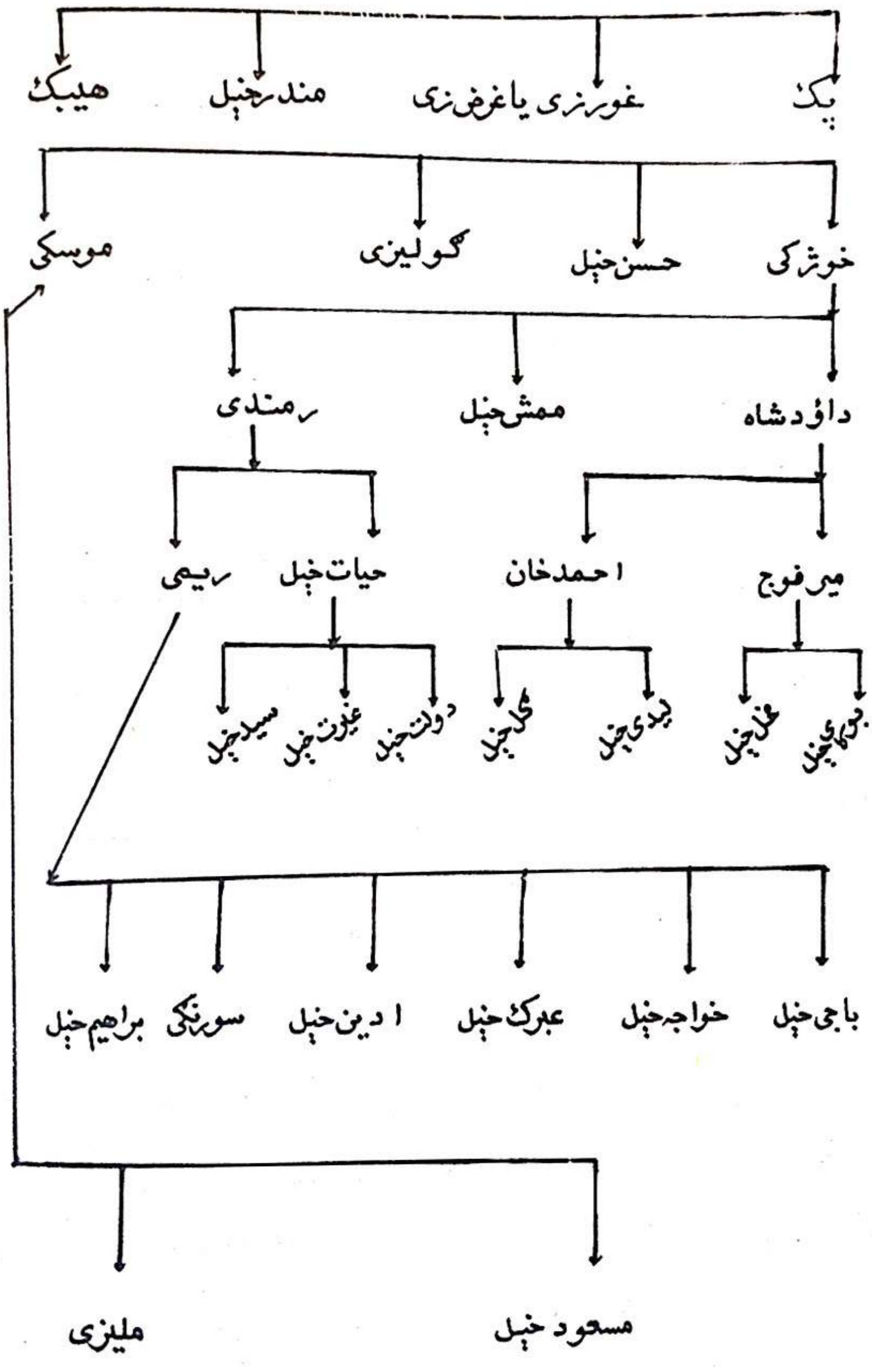

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسعودخېل بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مسعودخېل»

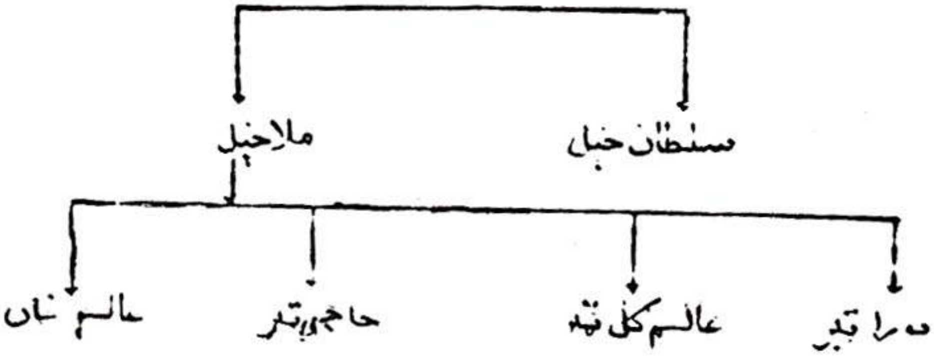

مليری بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مليزی»

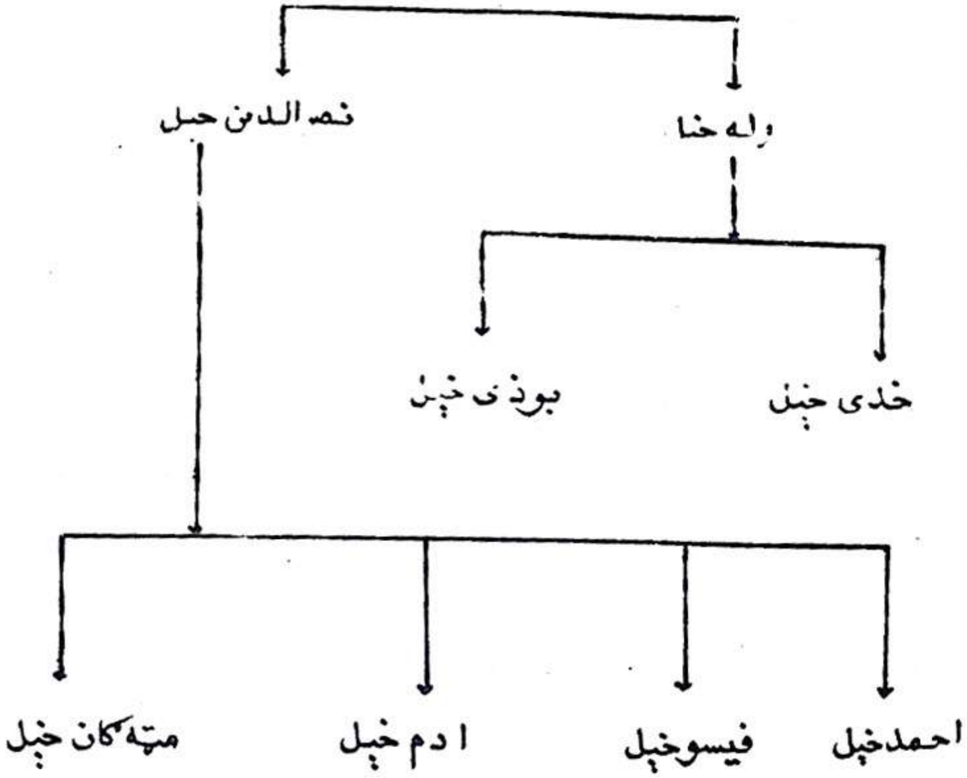

Kitaboona.BlogSpot.Com

د غورزي بن سوریانی نه

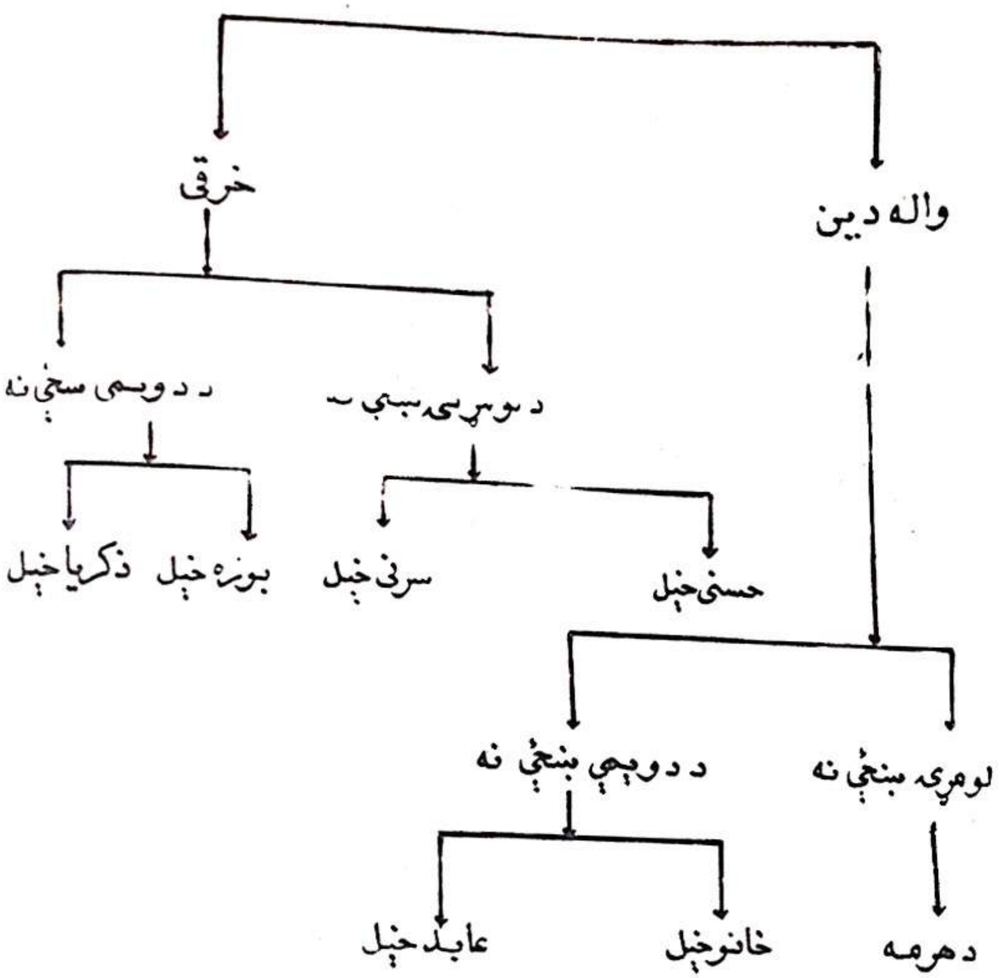

د هیبک بن سوریانی نه

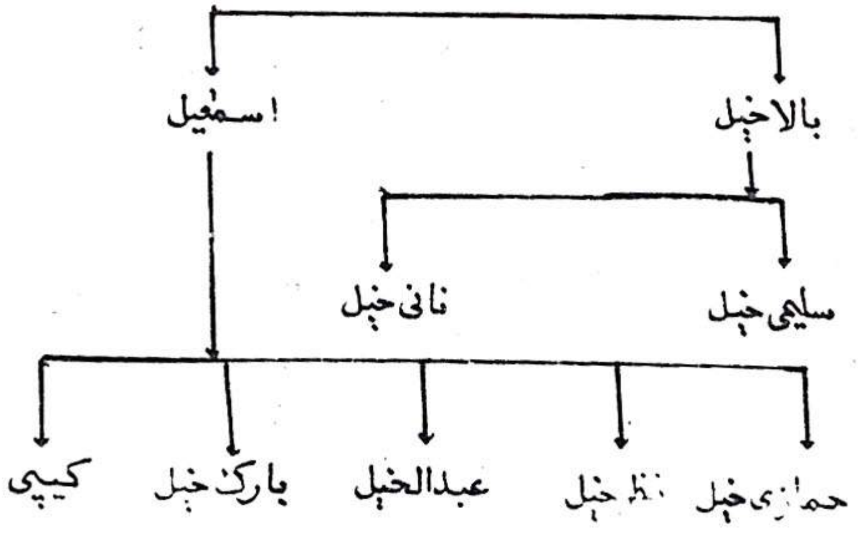

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل:

ط- اسمعیل معروف په بنګښ

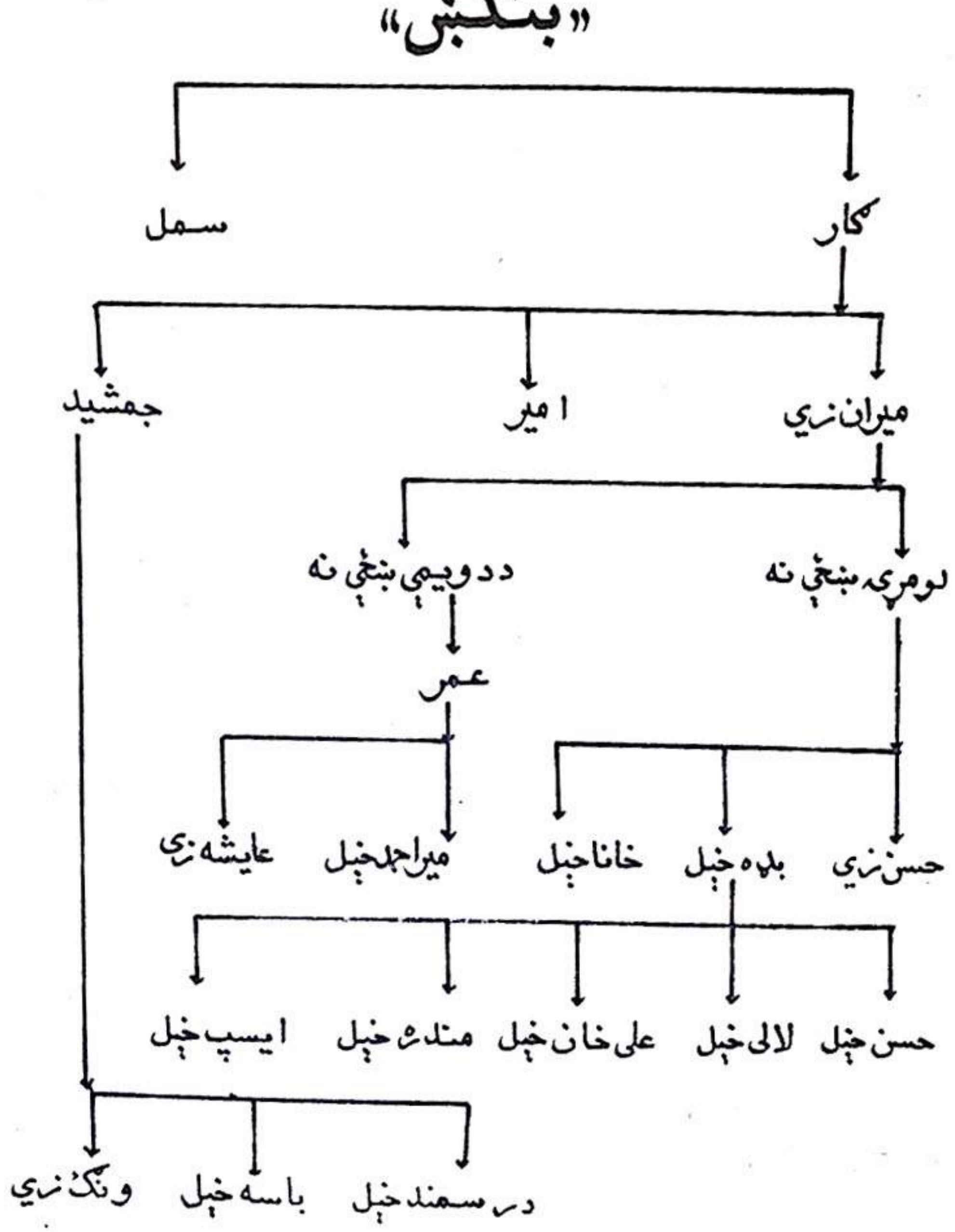

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر بن کاربن بنګښ نه

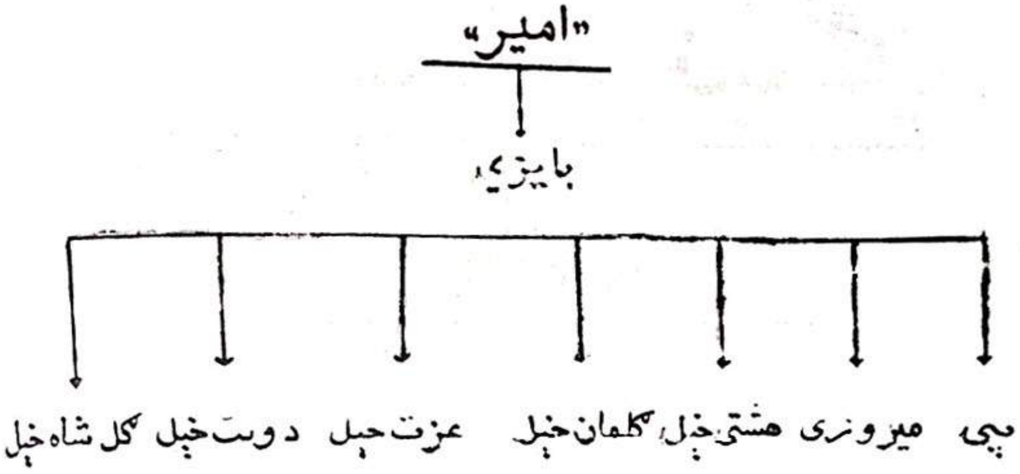

او د «سمل» بن بنګښ نه

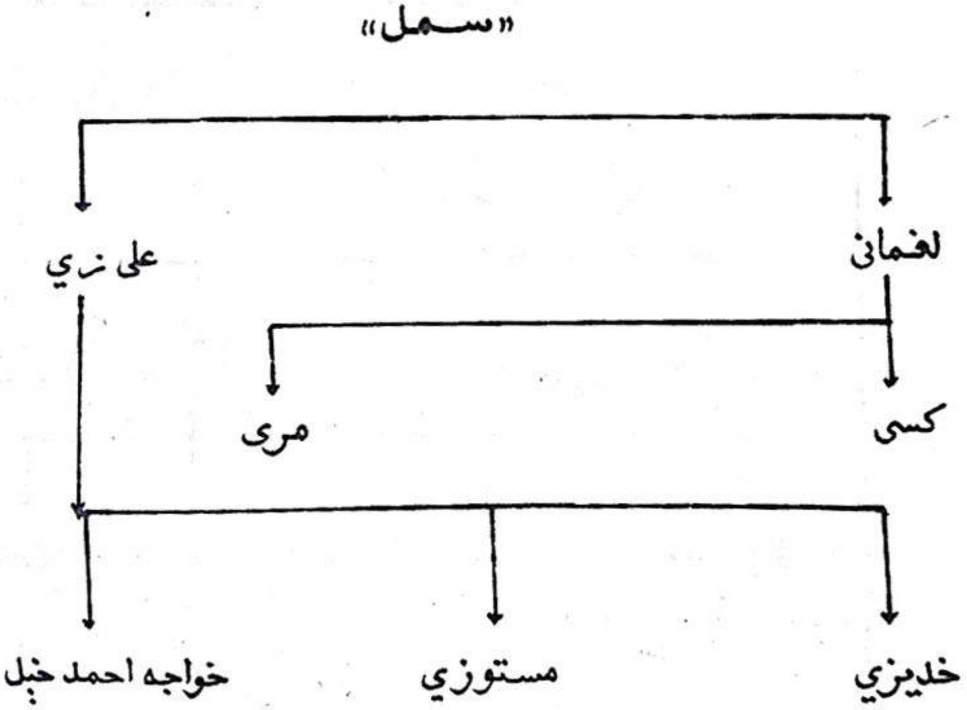

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرلاڼي قبایلو شجرې ولیکل شوې ، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دي :

۱ : دله زاک ۲ : اورکزی ۳ : خوګیاڼي ۴ : اپریدي ۵ : ختک
۶ : وزیر ۷ : مسعود ۸ : شیټک ۹ : بنوڅي ۹ : دوړ ۱۰ خدران ،
۱۱ : توری ۱۲ : بنګښ ۱۳ : ځاځي ۱۴ : استمان خېل .

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو :

۱ : دله زاک :

دله زاک د وه طائفې دي : لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه څانګې هم پخپلو منځو کښې په وړو ، وړو ذیلو وېشل شوي دي ، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي .

ویل کیږي چې دله زاک لومړني پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو . ویلی شي چې د وی دې علاقې ته د هندوشاهانو[۱] په زمانه کښې - راغلي او قبضه یې کړې وه ، د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی ، د میرزا الغ بیګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خوا وشا دله زاک په پېښور کښې ښه د اقتدار -

---

[۱] هندوشاهان د کوشانیانو بقایا دي . (ستیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خو هرکله چې الغ بېګ د لاسه خانبې خېل را په کډه شو او په مهاجرت پېښورته راغلل نو د خانبې خېلو او دله زاکو۔ جنګ جګړې سره پېښې شوې او د له زاك پکښې زیانمن شول. د بابر مُغلی بادشاه په وخت کښې هم یعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لا هم داخلك ، د له زاك ، بنه زورور وو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستیال وُ او داسې معلومېږي چې له بابر سره یې تعلقات ښه وو.

دله زاك ښه سوچه پښتانه دی ، د دوی متعلق ځینې نورې خبرې بېخي غلطې دي ، نورو خلکو د هر کار کړی چې د پښتنونه خپل هدونه ښېل کړي ، خو « اوبه په ډانګ نه بېلیږي ». د دله زاکو د پښتونوالی ثبوت د بابر مُغلی بادشاه له خپلو لیکنو ، نه لا ښه ـ کیږي او اکثریت او اهمیت یې هم منلی شوی دی .

بابر داخلك هم د نورو پښتنو غوندې د « افاغنه » په نوم یاد کړي دي .

داخلك اوس دومره ډېر نه دي ، د پېښور په علاقه کښې یې هم یو کلی شته دی او څه خلك یې د هزارې په ضلع کښې هم اوسیږي ، خو د نورو کرلانیو نه ښېل دي او په ژبه ، جامه ، لباس ، او خوی بوی کښې هم ترې بېل ښکاري .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په شمرخاته لوري د تیرا په سویلي کڅیو-
کښې مېشته ده. د کواټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځینې
خلک استوګن شته دي. ویلی شي چې د بنګښو نه څکښې اورکزي
په ... دفه پراته وو او د بنګښو سره يې بدي تېرې شوي دي،
او هر چې د واړه خوا په جنګونو ستړي شول، نو در سمند په مقام
یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او «دائي» نومې یو دم د ناڅي
د دوی ترمنځه روغه وکړه. د «دائي» ناڅي دا فیصله ډېره
ساده او لنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائي وویل: غرد ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه
فیصله عمل وشو او تر اوسه دغه وېش شته دی. د اورکزو
په ټولو څانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دی او
بیا په دولت خېلو کښې مموخېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو
نه پرته نور اورکزي سُنّي مذهبي دي. محمدخېل شعیه مذهبي
شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګونډ ونو په ګنډو سره وېشل
شوي دي. په رسو، رواج او عادتونو کښې دا اپریدو په شان دي
او څه توپیر يې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

پراته وو خو د شيتکو د غلبې له کبله دوی د دې علاقې نه په کډه، شړل او د خوست خوا و شا ته ورغلل او هلته استوګن شول. خدران د دوی په سويل پراته دي. د منګلو او خدرانو تا[illegible] وي.

۴: هني:

د پښتنو د ځينو مؤرخينو لکه د حيات افغاني، په حيال هني د منګل ورور بولي او د کرلاڼي قبايل يوه څانګه ده، خو د خورشيد جهان مؤلف شيرمحمد ګنداپور وائي چې هغه (هني) چې د منګل ورور ؤ د هغه اولاده اوس نشته او وائي چې د منګلو او شيتکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلک په بدي کښې د پرمړه دي او لږ څه چې پاتې وو، هغوی هند ته په کډه تللي دي او ځينې هني چې مشهوره يې د زوځنت يا زوينشت – څانګه د بنګښو او وزيرو سره په ګډه کښې د سپين غره په لمرخاته لوري په غره نو کښې آباد دي. دا خلک پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره مسل دي. [illegible] او کلک خلک دي او ځينې هني د منګلو سره هم شته دی [illegible] کرلاڼي کار [illegible]

د قبايلي مروجبر په لړ کښې [illegible] د "سمل" په ګوند کښې دي.

۵: وردک:

دا خلک هم کرلاڼي دي. په غلطۍ ځينې خلک دوی سيدان ګڼي، خو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره په زړونو سیدان په پښتنوکښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چیرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي، او خلک یې احترام کوي . ټول وردک نه سیدان دي او نه وو. (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده).

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نوړودرې واړو خوا وته یې غلجي پراته دي . د دوی علاقه یوه اوږده کټه ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي . دا علاقه د غزني رودته اوبه کیږي . تنګي ، شیخ آباد ، سیدآباد ، خوات ، سه آب ، جغتو، تکیه او چک⁽¹⁾ یې مشهور کلي دي . د دوی علاقه بنه او آباده ده. د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کیږي چې غنجې وریجې یې ډېرې مشهورې دي . بنه کلک او ډېر زړور خلک یې دي ، ډېر نومیالي خلک پکښې تېر شوي لکه : محمد جان خان غازي دافغانانو او انګریزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو.

په وردکوکښې ، میرخېل ، په شماره کښې ډېر دي او بیا وریسې د « مهیارو » قبیله ده او بیا « نوړزي » یا « نوري » څانګه ده . -

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردګ ځینې خلک په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دی.

"مهیار"، "میرخېل" او "نوري" یکښې مشهور خیلونه دي.

۶: اپریدی:

ویلی شي اولکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرینکه نوم عثمان وُ چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وه زامن وو، "ماپی" او "زلني". د زلني اولاد لږ ؤ او په بنګښو کښې استوګن دی. د "ماپی" درې ښځې وې، یوه یې "ترینه"، بله "زرینه" او دریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولادې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسني وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل	۲: قمبرخېل
۳: کوکی خېل	۴: زخه خېل
۵: اکاخېل	۶: سپاېي
۷: کمرخېل	۸: آدم خېل

دا خلک په خیبر دره، اخور دره، کراټ او تیرا کښې پراته دي. نمرخاته پوله یې د ختکو سره لګېدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکني هم دي په قبله قطب سې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب یې مومند دي او د هغوی علاقه پېښور دی. د کچه ګړۍ نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده. د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده. دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهواله کبله ډیر شهرت لري او د اپریدو مرکزي د تولنې ځای دی. ځینې دا وائې چې داخلك دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوي پیړۍ کښې راغلي دي، خو یوناني مؤرخ «هیرو-ډوټس د پښتیکا (پښتونخوا) د کوموځلورو قامونو یادچې کوي، په هغوی کښې یوه قبیله د (اپي ریتی) هم یادوي او دالفظ د فقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري. نو داسې ښکاري چې دا خلك له ډیر پخوانه دلته پراته وو. سکندراعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوځ د خیبر په لاره رالیږلی و، د هغه فوځ سره هم داخلك جنګېدلي وو.

د خیبر درې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلك دي. د خیبر دره د پخوانه دافغانستان اوپاکستان ترمنځه یوه مشهوره لار ده. دخیبر دره د جمرود نه د لنډي خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده، په دې دره کښې د ریلوی لین په (۱۹۲۵)ع کښې تیر شوی دی او پوره شوی دی، چې د انجنیری یوه لویه کارنامه ګڼلی شي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرود نه ترطورخم پورې دلارو موټرو يو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکه هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک دجمرود نه شاګه قلا او بیا علي مسجد ته رسي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فُټه اوچتوالی لري، د علي مسجد نه ځکښې سړک په یوه کږه کښې تېرشوی دی او هلته د زخه خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک دلنډي خانې سره یوې تانې ته ور پرېوځي.

دخیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نو ځکه یې او سپدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواری شلماني رچي مومند دي، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریدي زور ور دي.

د تیرا د باغ جومات د اپریدو د سیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. د اپریدو په خیال دغه ځای ډېر مُهم دی. د خیبر درې خوا وشا ډېر پخواني اثار موندل شوي دي او له دې نه دا معلومیږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثارې زیات د بدهـ د عهد کښلی شي. د خیبر درې او سیدونکي خلك له پخوانه زور ور وواودي.

د انګریزانو او اپریدو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپرېید وخلکو د انګریزانو اقتدار نه دی منلی. د اپرید و خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل:

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملک دين خېل:

په ميدان چوره او په کجورۍ پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شنلو نالي په غاړه ډېر او سيږي . قمبرخېل هم په شمي کښې کجورۍ ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خېل جغرافيائي موقعيت له کبله د ډېر اهميت خاوندان دي . کابل ته د پېښور نه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلک بنه جنګيالي هم دي ، قمري د باړې نه په قبله پراته دي . همدغسې سه پائې هم په بازار کښې استوګن دي او په شمي کښې کجورۍ ته هم راکوزيږي په کجورۍ او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو ورې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل:

د نارې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانې د کراټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسۍ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سياسي چار وکښې ګډون کوي.

د آدم خېلو برید په نمرخانه له خټکو سره لګېدلې دی، د اپریدو څه خلک په دکن کښې هم شته دی او څه په پانيي پټ او څه په کشمير کښې هم آباد دي. او د وزيرستان په کاني ګرام کښې يې هم څه خلک شته دی.

۷: کرلاڼي قبايل، خټک:

ويلې شي چې د خټکو د مشر نيکه نوم لقمان ؤ، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی د ککي نمسی او د کرلاڼ کړوسی ؤ، لقمان هم په څه واقعه په خټک مشهور شوی دی.

د لقمان يا خټک دوه زامن وو: ۱: تورمان ۲: بولاق. د تورمان هم دوه زامن: ۱: تری ۲: لکی ؤ او د پلار په اولاده کښې تري نوميالی وو او د تورمان ټوله اولاده د ده په نامه نومورې شوې ده. د تری هم دوه زامن وو، ۱: برکويت ۲: امير يا امند. د دوی د اولا دې تفصيل د مخه په شجره کښې ليکلې شوی دی.

ويلې شي چې پخوا خټک په کوه شوال چې د سليمان غره د قبليزې سلسلې په لړ کښې واقع دی، پراته وو، چې اوس په دغه ځای کښې وزير خلک پراته دی.

لږ و ډېر او وه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملکرتيا د چنلې پخوانۍ مېنې نه راپاڅېدلي او د «بنو» علاقې ته راغلي و واو په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقب خټکه يې وار ولچې نن ورځ پرې احمد زي وزير پراته دي، څه موده پس د شيټکوا و منګلو په منځ کښې بدې پيښه شوه او منګل په کړه کولو مجبور شول، خوختک لاهلته پراته وو، آخر دختکو او شيټکو ترمنځ جګړه راغله او ختک ترې په کله شو. او په کربوغه، تېرى، لاچي او شکردره يې ان دا باسيند ترغاړې پورې په ځمکه يې وار ول. په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په هغه وخت کښې د ويسى نه تر - کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، اوکړې له پلوه به بنګښ هم دکوچيانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، څو څه موده پس د اورکزو او بنګښو بدې پيښه شوه، دختکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خړه وه، نوختک او بنګښ سره يو شول او اورکزي يې ووهل او په نتيجه کښې ريسى، پنياله، د زيرې نه تر نورخېږ پورې ټوله علاقه يې رالاندې کړه او دختکو او بنګښو ترمنځ د لاچه او ګدا خېلو غر بريد شو.

دختکو علاقې قطب ته يوسفزى، قبلې ته خليل، اپريدي او بنګښ او سويل ته يې د بنون علاقه ده. د دوى علاقه به په اوږد والى تقريباً سل (۱۰۰) ميله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) ميله وي. د دوى په نمرخاته اباسيند بهيږي. د اباسيند نه پورې غاړه هم ختک ښته دى ان تر بارې رسېدلي دي. «مکهډ» د ختکو مشهور ځاى دى. ختک پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. يوه د قطبي حبکو ترخ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سوېلي ختټکو برخه ده . د سوېلي ختټکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده . غرونه یې هم غیرآباده دي . تېرې ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي ختټکو علاقه هم غرنیزه او کانیزه ده او غرونه یې هم بې ښې بې توبنې دي . اکوړې ، شیدو ، نظام پور امیر او امیرکلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د ختټکو ریاست :

د ختټکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د ختټکو په قبیله کښې د بطي خېلو خانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په څه خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوړې ته راغی په دغه وخت کښې په خوړه کښې مندوړي لوا بنې استوګن وو ، نو ملک اکو په «ګراز دره» کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سړک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مُغلي په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرنی وروړ ؤ . اکبر بادشاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او د اټک د قلا د تعمیر او ودانۍ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سړک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین بږیري یې راوبلل او ورد دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکښ د ساتلو يې ورته ووېل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړو او باد شاه ته يې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه هم ملک اکو ته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې يې د خيرآباد نه نيولې تر نوښاره پورې او د پېښو نه نيولې تر موسئ درې پورې علاقه په جاګير کښې ملک اکو ته ورکړه. خلوزي او سپين خاك هم د ده په جاګير کښې راغلل، او د شاهي سرکښ د محصول د حصولو حق هم ورکړی شو.

ملک اکو هم ښه هوښيار او مدبر سړی ؤ، هغه د شاهي سرکښ د ساتنې په غرض ځينې سړي مقرر کړل او د لنډي سيند په سويلي غاړه يې مصري باندې ته نامخ يو کلی هم ودان کړو چې تر اوسه پورې هم د ده په نوم «سرای اکوړه» مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ويلو.

ملک اکو آخر د بولاقو سره په جنګ کښې د پير سباق په مقام ووژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) يحيٰی خان (مور يې ميري خېله وه او نوم يې تاروکه ؤ)

(۲) نظام خان (مور يې بولاقه وه، نوم يې ننډرکه ؤ). (۳) يوسف خان (مور يې غوريه خېله وه او دردانه نوم يې ؤ). (۴) تاتار خان، (۵) خضر خان (٦) عبدالغفور - - ی واړه له يوې مور نه وو.) (۷) طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(مور يې څېنه وه، او بابې نوم ؤ.)(۸): مصري خان (مور يې خلوزۍ وه).

د پلار نه پس يحيیٰ خان د خټکو د رياست واکدار شو. د يحيیٰ خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدی پيښه شوه او د جنګونو لړی ونښته.

د يحيیٰ خان يو ولس (۱۱) زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، عثمان خان، شريف خان، جلال خان، محمد خان، شادي خان، حکيم خان، عبدالله خان، آدم خان او فېروز خان.

د پلار له مرګه پس شهباز خان د خټکو رئيس شو، شهباز خان په ۱۰۰۰ هجری کال زېږېدلی ؤ، د زېږېدو کال او تاريخ يې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک داسې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيیٰ ښکلی فرزند
وه په جنګ کښې د رستم هسې څرګند
چې تاريخ د زېږېدو يې د ده وغوښت
عقل وی چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ هـ کال)

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي نوره هم ډېره شوه، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال $\frac{۱۰۵۰ هـ}{۱٦۴۰ ع}$ کښې وفات شو او په ځای يې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښېناست. خوشحال خان خټک په $\frac{۱۰۲۲ هـ}{۱٦۱۳ ع}$

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زیږیدلی او په ۱٦۸۹ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی. (۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د خټکو د سردارۍ په کار وټاکلی شو او د شاه‌جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خو د شاه‌جهان د زوی اورنګ‌زیب مُغلی باد شاه په وخت د خوشحال خان د مُغلو سره روابط او تعلقات یې خراب شول. د دې واقعاتو پوره تفصیل به «تاریخ مرصع» او د پښتنو د تاریخ په پاڼو کښې لیکل شوی وي.

خوشحال خان یخپل ژوند د تمام مشري حنیل مشر زوی اشرف‌خان[۲] ته وسپارله، خو هغه هم د مُغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سید بهولاشاه د پېښور مُغلی‌حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او بیجاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په خټکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مُغلو په لمسون راپورته شو، ځینې خټک په هغه پسې شول او څوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱٦۸۹ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل و په ۲۰ نمبره نوموړی ځای کښې د مغروریت په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر و، د دیوان خاوند، تخلص یې «هجري» دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان رچې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړو. له همدې امله په ختکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کښې بهرام د خټل پلار (خوشحال خان، مخالف و د ريد او د مُغلو مرسته يې کوله (چې د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د ځنل کور پرېښودو ته هم مجبوره شو) اخر د تام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان ختک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر ښورو اثارو برسېره د هغه ليکلی تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن ورچې د وه تنه پکښې تر ښورو زيات د ياد وښې وړ دي، ۱: محمد علي خان. ۲: سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمّدعلي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په تېرۍ کښې د پلار له مرګه پس د واړه ورونه هم بې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېرۍ حمله وکړه، خو سعدالله خان ور ته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم ووېستلو. د سعدالله جان هم اته (۸) زامن ورچې سعادتمند خان او خوشحال خان پکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېرۍ کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو بادشاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤ چې مرکزیې اکوړی ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملي کولو پرنیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکرسره د هغه په خدمت کښې حاضرشو او د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت کښې محمدعلي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولید، نو په اکوړي یې حمله وکړه، په دې کوړنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په ټیری کښې د دې واقعې نه خبرشو، د ټیری نه اکوړي ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې یې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (میرمنوخان) سره نوکرشو.

خوشحال خان چې له دې نه خبرشو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکلو او د لښکرخان د نیولو خواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې را ولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې لښکرخان مړکړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د ټیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خټک لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمدشاه ابدالي چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې ډېره مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو. احمدشاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خټکې قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمدشاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د «پاني پت» په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمدشاه نه پس د هغه زوی تیمورشاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او بادشاه ورته د سرفرازخان خطاب ورکړی ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خاني د وه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټېرۍ کښې او سېدل او د قطبي خټکو خانان به په اکوړې کښې وو.

د سویلي خټکو خانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیری کښې حاکم شو، د شهباز خان شل (۲۰) زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه ورور ناصر خان، خان شو. د ناصرخان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصرخان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزی زوی شاه محمود باد شاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه ورونه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم د بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د ټیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه[1] د دې خدمت په بدل کښې د تېرې

---

(۱): دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلک د آزادۍ جنګ وائي او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوږ ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دهٔ په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خو کله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبی ختکو خانان:

د سردار سرفرازخان (سعادتمند خان) نه پس د هغه زوی - آصف خان په اکوړي کښې حاکم ؤ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبی علاقې د ختکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګھ زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل، تردې چې رنجیت سنګھ ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له زورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه.

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه، نو یو اورکزی ملک او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ور ولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهر ووهې کړو. له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ، خو د رنجیت سنګھ د ناروغۍ په الګوله کښې هغه د قیدنه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی، په دغو ورځو کښې د قطبی ختکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شو او سردار سلطان محمد خان ته به یې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې، خوڅه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هری سنګه[۱] پېښور ونیولو غالباً چې د ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو ته وتښتید و.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلاجوړه کړه او د خټکو میداني علاقه یې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنیزه علاقه یې د خټکو خانانو ته په دې شرط پرېښودله چې د اټک او پېښور په مینځ کښې لار به د سیکانو د تګ او راتګ د پاره آزاده پرېږي دي او ساتي به یې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی ووژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د خټکو خان شو. د سیکانو د ګورنر ابوطبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د خټکو په خانۍ کښې څوځله تغیر او تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

(۱): جرنیل هري سنګه بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژ لو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شه

۸: کرلاڼي قبایل: خدران:

خدران هم د کرلاڼو یوه څانګه ده، دا ډېر کلک، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. د دوی د کرکیلې ځمکه هم لږ ده او په دې علاقه کښې ر او بادام هم ډېر کیږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او په قبله یې ګردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل او څه توري پراته دي.
د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدي وي. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تېر شوي دي، لکه د المري بیرک خان چې ځا هد او غازي شخص ؤ.

۹: اُتمان خیل:

دا قبیله هم کرلاڼي دي، خو د خاښي خېلو یوسفزو سره یې له پښوانه ګډون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي.
د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې د وی په اول کښې د ګومل په دره او ټانک کښې اوسېدل او بیا له هغه ځایه را په ګډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم ټیکا و نه شوای وله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته یې واړول او تراوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجکوړه قبلې او قطب ته یې باجوړ او ځه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میخړې هم کیږي .

د دې خلکو ځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰: خوګیاڼي :

دا خلک هم کرلاڼي دي ، د شجرې نه د دوی مشهور خېلونه دا دي :

شېرزاد ، پربه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) بوبوخېل لقمان خېل ، شادی خېل . دا خلک د ننګرهار د علاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه‌جهان (مُغلي بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمني پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل ووهل، شادي خېلو بیا له غلجو نه مرسته وغوښتله او غلجو یې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شهرزاد او خدرخېل دواړه تېږې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیاڼو په علاقه کښې انګور، انار، توتان، انځر ډېر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري، په غرونو کښې یې لرګي هم شته، سبه زړ ور، نکړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دی . لکه پړبه او دُرمان .

پړبه :

د خوګیاڼو یوه څانګه ده، خوله ډېرې مودې را هیسې له خوګیاڼو څخه بېله شوې او خانله پخپل نامه مشهوره ده، د دوی مشهور خیلونه دا دي :

میاخېل، بسي خېل، سردارخېل، محمودخېل، ترینزي، ملېزي رشي زي، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیاڼي په حوست پراته وو خود جهانګیر بادشاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی یرغل وکړو او دوی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د دوی په مینځ کښې کورنۍ جګړې هم پیښې شوې، چې دوی یې ډېر کمزوري کړل.

د دوی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی.

درمان:

درمان هم د خوګیاڼو ذیله ده او د دوی په شپږو څانګو وېش دی، چې هغه دا دی:

حاجي خان خېل، سوري خېل، احمد خېل، خودي خېل، کُندي او منګس. دا شپږ واړه څانګې په مخوړي هم مشهور دي، او په خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي.

۱۱: ځاځي:

دوی هم د کرلاڼو طبقې سره کډېږي او د شجرونه د خوګیاڼو یوه څانګه ده. دا خلک د «توریانو» نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د «اریوب» په ځمکه پراته دي. دوی په خوراک څښاک، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په څېر دي، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د هغونه بېل دي او ټول سُني مذهب دي، له همدې کبله د دوی په مینځ کښې تل د ښمنې هوروی.

۱۲: توریان:

د وی ته توري زي هم ویل کېږي، دا د کرُمې وادۍ یوه مهمه قبیله ده او شجره کښې د خوګیانو یوه څانګه ګڼلی شي او آخر په کرلانو کډېږي.

توري په پنځو څانګو کښې وېش دي: حمزه خېل، مستوخېل ویرزي، علي‌خېل او غونډی خېل دي. او دوی په څلورو ډلو وېش دي، یوه ډله یې په میامرید مشهوره ده او نورو درېو ډلو ته یې درېوندي وایي. د دوی علاقه ښه ودانه ده، دا خلك د عقیدې په لحاظ شعیه دی او د هغه مذهب د احکامو پابند دي او ډېر کلك پرې ولاړ دي. د مانځه او روژې هم ښه پابند دي، اود سیدانو ډېر قدر کوي او هریویې د سیدانو مرید دی. د وی د مېلمه هم ډېر قدر کوي. زړور او ښه توریالي خلك دی. د دوی په علاقه کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دی، خو چې له چا سره بدرګه وی، نو هغه ته هېڅ خطره نه وي. دا خلك ځینې مخصوص رسمونه هم لري. د دوی په خیال ټول خلك دوه ډلې دي، یوه یې ر‌ښتینې ده او په سمه لار روان دي، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملونکی دی. د وی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک رښتونی ګڼي او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چې کله هلک پیدا شي. نو د سرد پاسه یې وږی کوي او داهم د دې له پاره چې هلک له ږیره وکوالی نه د ټوپک له وزوسره بلد شي چې په زلمیتوب کښې سیاله وزونځه ونه ویریږي.

۱۳: کرلاڼی قبایل، وزیره

وینکیږي چې د دې قبیلې د مشرنیکه وزیرنوم ؤچې د سلیمان زوی د ککی نمسی او د کرلاڼی کړوسی ؤ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدری ۲: لالی.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست خزا وشا پراته وو او په غرونوکښې استوګن وو. د څوارلسمې عیسوی پیړۍ په آخر کښې د قبلې په لور وغځېدل او د ټوچې په قطب د بنوا وکوا ټ په سرحدي غرونو کښې استوګن شول، او ورو، ورو ویې دګړې درونه تر ګوملې پورې ټوله علاقه رالاندې کړه او پرې استوګن شول. د د وی د استوګنې په وجه د غه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه.

د وزیرستان علاقه به تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی دا دواړه قبیلې هم په نورو ډېرو وړو ذیلو کښې سره وېش دي، چې تفصیل يې مخکښې تېر شوی دی.

ویلې شي چې د خدري درې زامن وو:

۱: موسیٰ چې په درویش مشهور ؤ، ځکه چې ډېر پرهېزګار او متقي سړی ؤ. د موسی یا درویش قبر په «برمل» علاقه د ډیورنډ لین سره نژدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزیر دغه قبر ته ورځي او دُعا کوي. ویلې شي چې د موسیٰ درویش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ویل کېږي چې دا دواړه په درویش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دویم زوی نوم محمود ؤ او د محمود یو زوی مسعود نومیده چې اولاده يې په مسعود و مشهوره ده. د خدري د دریم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو بنه سړی ؤ او د قبر يې وزیر خلک ډېر قدر کوي او د مبارک یو زوی ګربز ؤ چې اولادې ته يې "ګربز" ویل کېږي.

وتمان زي وزیرېخېل منځ کښې درې څانګې دي: محمودخېل براهیم خېل، او ولي خېل. دا درې واړه څانګې بیا ځانته نورې ډېرې ذیلې هم لري، چې په شجره کښې يې تفصیل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزیر هم په دوو څانګو سره وېشل شوي دي: سین خېل او کالوخېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دی: هاتي خېل، سرکي خېل او عمرزي دي. اوله دوی نه هم ډېرې ذيلې ښاخې شوي دي، دغه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصری او سپرکي. نصری هم دوه ښاخه دي: باې خېل او شادي خېل دي. او د سپرکي هم درې ښاخه دي. محمدخېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او دغه هر یو ښاخ بیا خانته نورې ډېرې ذیلې هم لري چې تفصیل یې د مخه تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم دوه زامن وو. یو علي چې اولاده یې په علي زي یادیږي او بل زوی یې بهلول نومېده چې اولاده یې په بهلول زي یادیږي. دعلي هم دوه زامن وو دیو نوم فتح او د بل زوی نوم یې «شمن» ؤ. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتیه خېل وائي او د شمن اولادې ته شمن خېل یا شمن زي ویلې شي. دوی هم بیا نورې ډېرې ذیلې لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو بېلیږي: همل خېل، باند خېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلي، ملکشي او نظرخېل. په همدې ډول باندخېل هم دوه څانګې دي: ایکم خېل او طوطیه خېل. د نونوخېل درې ښځې وې د اولې ښځې نه یې: هیبت خېل او عمرخېل دی. د دویمې نه یې: علي خاني، میرخاني او منډا دي او له دریمې ښځې نه یې میرخاني او برمتي دي. د دې ټولو نه نورې ډېرې ذیلې هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوري شوي دي.

د وزيرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پرانه دي چې دا وتمانخېلو ذيلې دي.

۲: د شاکۍ علاقه: دغه علاقه د غرونو په مينځ کښې واقع ده، اواره کڅۍ ده، په دې علاقه کښې ملکشي، مياى، شاديکي او خوناخېل استوګن دي. د دوى نه وربشکته هاتي خېل دي او سندن خېل او سپرکي - اوسيږي او د ټولو نه ښکته د مسعود و په ځانګو کښې علي زي او - بهلول زي اوسيږي.

۳: د برمل علاقه: د وزيرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وايي. دا د يوې درې په شکل ده. ځمکه يې اواره او د کرکيلي له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو ورو - ورو کڅيو وېش ده. په دې کڅۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او ځانګې سپيلي او پوپلي اوسيږي وزير خلک په اوري کښې خپل مالونه همدلته پيايي او د موسئ درويش (؟) قبر هم په دې علاقه کښې دی.

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم يوه وړه کڅۍ ده آب وهوايي ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې دا وتمان-زو ځانګې دي، اوسيږي.

۵: د خيسور علاقه يا دره: دا يوه وړه کڅۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده. په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې توري خېل او سنه په بشکته وره وکي پراته دي.

۶: شرنه: د د وره و په قبله واقع ده، دلته مداخېل، خدرخېل او په منځ کښې یې مسعود پراته دي.

۷: شکتو: دا یوه دره ده چې برپکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي.

۸: وانا: دجنوبي وزیرستان مرکز دی. «وانا» د وزیرو دعلاقې دجنوبي برخې نه دګومل د درې په قطب ده او لوړه غرونه ترې تاو دي، چې سویلي څوړه یې دګومل تر درې پورې رسیږي. دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوري تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي. په دې کڅۍ کښې یو خوړ بهیږي چې په آخر کښې دګومل له سیند سره ګډیږي. د دې خوړ په دواړو غاړو څمکه دکرنې وړه ده، خواکثره یې للمي او باراني ده او آبي څمکه پکښې لږه ده. د «وانا» علاقه تروده او په اوړي کښې د ماښوخاله ده، او ګذران پکښې ګران دی د وانا په منځ کښې د وټانی، چې د لود یانو یو ښاخ دی، اوسیږي. او په نوره علاقه د احمدزو وزیرو څانګې او ذیلي پرتې دي. د وزیرو اکثره ټبې په اوړي کښې حېل مالونه دلته څروي.

۹: د بدرعلاقه: دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د - کاڼي ګرام پورې ایله (۵) کروه وي، او پلن والی به یې تقریباً یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شينکي پراته دي.

مسعود په خوړه دره او ميدان کښې استوګن دي. د مکين اوځو نور وکلو نه پرته د مسعود و نور کلي واړه - واړه او د لښ شل کوړ ونو نه ډېرنه دي. وزيرا و مسعود په اصل کښې يو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانله خوبن دي. مسعود ډېر په کاڼي ګرام او مکين پراته دي. دوی د وزيرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړورتيا او شجاعت کښې زيات دي.

نن ورځ ټول مسعود په دريو لويو څانګو وېش دي، يعنې علي زي، بهلول زي او شمن خېل.

د وزيرو مسعودو ترېه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نور خلک يې په خبرو په ګرانه پوهېږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو پکښې تعليميافته هم شته او ملکي لوی لوی ماموريتونه (عهدې)، يې نيولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره ښه متحد دي او له دې کبله دا قبيله اهمه ګڼلی شي.

په دوی کښې ځنې خصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رايې هم اهميت لري. د تاريخ په اوږ دو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګريزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې زبړې کړي دي، خو دا خلک يې نه دي ايل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د پر سکولونه جوړ شول او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به زر مترقي شي.

کُربز:

ویلی شي چې کُربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یوځای او سېدل خو د دوی او بېتنو جنګ جګړې ونښتلې، نو دوی له دی کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلې دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې ځرګنده ده چې «لالي» د «خدري» ورور او د «وزیر» زوی دی. د دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سرې مړ کړو، نو دوی او شیتکو د ښمنې شوه. د دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ورغلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خواوشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي . د خوګیانو وزیر هم داخلک
دي او دلالي تبر دی .

کرلاني قبایل، شیتک؛

د (دوړ، بنوڅي، تني، څخه مطلب شیتک کیدی شي .

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د ښځې "بانو" اولاده) یعنې (کیوی
او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله
نو دوړ هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو، دا نه ده
معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک اوسېدل او که دا علاقه
به شاړه وه، خو د اورنګزیب عالمګیر په زمانه کښې (۱۶۹۲ ع)
کال د اورنګزیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې
کړه، نو په دوړو یې هم د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ کلنۍ مالیه -
کېښوده او سید حسن نومې سړی یې په دوی حاکم کړ، خو داورنګ
زیب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشا
ابدالي په وخت کښې هم دسې په نوم رعیت وو او لږ څه به یې
باد شاه ته دخراج په ډول ورکول، خو د باد شاه له خوا کوم
حاکم په دوی نه ؤ. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په
وخت کښې بیا داخلک بیخي آزاد شول.

دوړونه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي، خو که بل څوک په دوی تیری کوي، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع کوي او خپل منځ د ښمنۍ پریږدي. عیدک، درپه خېل او امزوټي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تنۍ:

داخلک هم کرلاڼي دي او د کرلاڼو یوه تپه ده او د دوړو دی. تنۍ په دریو برخو سره بېل شوي دي: ۱: اریوزي ۲: میرخېل ۳: سینکي.

داخلک د خوست نه په قبلیزه او سویلي برخه پراته دي. د دوی قبلیز غرښه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی.

دا ښه جنګیالي او توریالي خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګونده دي، اریوزي او سینکي یو ګوند او میرخېل بل ګوند دی په شمېر کښې میرخېل ډېر دی. د دوړو په نسبت داخلک د پښتونوالي په دود ونو ښه ټینګ ولاړ دي.

دړګی، حصارک، کرخه، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي دي، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کرکیله کوي. د خوست په لوی حکومت (لویه اولسوالي) پورې تړلي دي، خو اکثره سرکشي کوي.

۱۵: بنوڅي:

ددوی د مشرنیکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور ککی نومیدله*

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته یوځای د «ککې میله» په نامه شته. د شیتک د ښځې نوم «بانو» ؤ نو په دې وجه یې اولاده بنوځي شول. ویلې شي چې د شیتک درې ښځې وې دیوې ښځې نه یې دوه اوتنې دي. د بلې نه یې اکیوی او سوراني) دي او دبلې ښځې نه یې جهلم یا زیلم او هویدیا او د- دوی اولاد لږ دی او په کیوي او سوراني کښې ورګډ شوی دی. دا خلک د توچي درود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د بنو په علاقه حملې پیل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې: انګل او منګل پراته وو او ورو- ورو شیتکو کیوي او سوراني دا علاقه ونیوله. «انګل» تمام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپین غره په سویل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه د څنل پیر په صلاح او مشوره په څنل میخ کښې سره وېش کړه او دا سې وېش یې وکړو: د کیوی مشرزوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د هغه بل ورو «ککی» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې ښه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته یې چې د ککی دریم[۳] زوی ؤ

* (۱): او په شجرو کښې د شیتک دپلار نوم هم ککی ؤ او برهان خوګیاڼي او سلیمان سړ ورونه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو ترټل پوري ورسېدله . دا علاقه هغه وخت ځنګل ؤ، خواوس ښه ودانه ده .

۱۶: ګنډاپور :

ويلې شي چې د ګنډاپور مشر نيکه نوم ستوری يا ستورانی يا تورانی (۱) ؤ چې د ستوريانې پنځه زامن وو : ۱: شيخې ۲: ميريری، ۳: تری يا "ګنډاپور" ۴: اسرار ۵: دهمړ په دوی کښې د د همراولاد د پلار په نامه ستوريانې ياديږي او د نورو اولادې ګنډاپور کښې ګډې دی ، دګنډاپور مشهورې ټپې دا دي : يعقوب زي، براهيم زي، حسين زي عمران زي ، خوبی زي او درې پلاري .

ګنډاپور په اوله کښې پوونده او کوچيان وو ، په ترې کښې به دامان ته راتلل او په اوړې کښې به افغانستان ته ورتلل . د مغلی بادشاه شاه‌جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مېنځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بريالی شول او دولت خېل د " ټانک " ، نه په وتلو مجبور شول ، د دولت خېلو لوی خان زمانخان د ګنډاپورنه مرسته وغوښتله ، او ګنډاپور ور سره کومک وکړو ، او په مروتو پې په ګډه يرغل وکړو او مروت يې د خپلې علاقې نه وويستل . د کښتې نه پس

---

(۱): ځېنې وايئ چې محمد ګيسو دراز اولاد دی ، خو دا غلطه خبره ده ، دا خلک پښتانه دي خو ګنډاپور شيرانې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانخان په خوا هش ګنداپور هم د روړي په علاقه استوګن شو.
د ګنداپور د علاقې قطب ته د زرنی خیل، سرین، مهیار، میاخیل، قبلې ته
کوه سلیمان او شمرخاته یې د ډیره اسمعیل خان دی.
د دوی مشهور کلي: کلاچي، هتوایه، توي، امدی، ... ونجرنه،
کوټ ظفر او ... دي.

۱۷: بنګښ؛

بنګښ هم په کرلاڼوکښې شامنه طبقه ده. دا خلک په خالصه افغانه
هم مشهور دي.

ویل کیږي چې د دوی د مشر بیکه اسمعیل نوم و، د ههغه د وه
زامن وو زکار او سمل، لومړی داخلک د زرمت په علاقه کښې
په کردیز پراته ووا و د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزوري شول.
دوی په خپلو کښې په دوو کوندو ونو وېش دي: زکار او سمل،
د زرمت د علاقې نه داخلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او د وی کډې
راوکړې او د سپین غره په سویل د کرمې، پېواړ او شلوزان په-
علاقه یې قبضه وکړه، خود ورکزو او د دوی ترمنځ بدې پیدا
شوه. بنګښو د ختګو په مرسته ورکزي د کوهاټ نه و شړل، خو د
دوی ترمنځ د جنګونو داړۍ لاروانه وه، آخر یې سوله وکړه د
قطب په لور غرنیزه علاقه د ورکزو ور سپاره د بنګښو دره قبله
په شمرخاته او بزده او د غرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلې دي او قطب ته يې اورکزي دي، د دوی ځمه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي، هنګو، درسمند، ستړي، توغ، توره وړي او نور د دوی د علاقې مشهور کلي دي.

د دې قام ځنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته دی او ځنې په هند کښې هم مېشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې. د فرخ آباد نوابان په خته بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د هنګو خانان د بنو اخلاقو له کبله ډېر بنه يادېږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو ګڼل کیږي، شجره يې داسې ده:

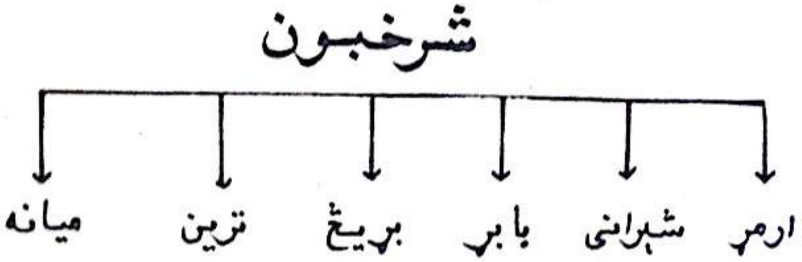

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شېرانو ګڼل کیږي خو خانله پخپل نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياخېلو په سويل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له ټولو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحرا کښې اوسیږي او پوله یې له شېرانو سره لګېدلې ده. دوی په دود او د ستور کښې د شېرانو په څېر دي په مغربی افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلي او سیږي په دې ډول دي:

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدین غوري سره په لښکرو کښې برصغیرته ورغلي وو او هلته مېشته شوي دي، بیا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربي هند ته نور پښتانه ورغلي دي، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دي. په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي. په دې پښتنو کښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په ځوموبو کښې مېشته

---

(۱): دلفتننټ کرنل احسان الله خان د «پښتون قبائل» نومي کتاب نه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري او لودي، او غلځي (غلجي) ټول يو ځنېل متوزي دي، ټولو ورغلو پښتنو ته به په هند کښې روهېله ويل کېدل، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او د وی زړه ور او زحمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه، چې ډېر پکښې يوسفزي وو، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه نيولی تر يوپي پورې رسيدلي او آباد شوي وو. د مُغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځينې نوابان هم پکښې وو، خو د مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفری راغله او مرکزي حکومت کمزوری شوی ؤ، نو پښتنو نوابانو هم پخپله علاقه کښې د ځپل اقتدار نغارې وهلې.

د اتلسمې[18] پېړۍ په اوايلو کښې پښتانه د هماليه د لمنو نه نيولی تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه حو په شاهجهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوی يو مشر فيض الله خان د "رامپور" پنځه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېدانې اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی شوې . لږ څه وخت وروسته امیرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنوکښې ؤ.

د پښتنو هند ته د تللو مُهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمي وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول، لکه: مليرکوټله ممدوټ ، پالن پور، جوناګړ، سوانړ، بلاس پر، محمد ګړه ، پاټوډي ، رامپور ، ټونک ، بهوپال ، بلاس پور، ګدی ، د وجانه ، پاوني ، کرپډي ، منا داور ، پتهاری ، پنښوا ، کورداني او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احصائي له مخې په برصغیرکښې په مختلفو ځایونو کښې لکه: پنجاب ، راجپوتانه ، کشمیر، بمبئي ، بړوده ، مدراس، میسور یوپی ، سی پی ، بهارا و بنګال ، تهای لینډ ، چین او انګلستان کښې - تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو، لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه څکښې د یادونې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو:

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو، چې ښکاره پکښې یوسفزي ، لودي ، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانئ يې په ملتان ، لاهور ، میانوالي ، سیالکوټ ، لودیانه ، جالندهر ګورداس پور ، هوشیار پور او په اټک کښې وې ، او په نورو - ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نورو علاقو کښې، د پنجاب په پښتنو کښې خوښکی پښتانه چې د څمند د ذیلې نه دي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوېښکي لومړي د افغانستان په غوربند دره کښې او سپېدل او د بابر په لښکرکښې هند ته راغلل، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند، خوېښکي د بابر په لښکرکښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو، او قصور یې ورته په جاګیرکښې ورکړی ؤ او خوېښکو ته به تلکو قصوري پټهان ویل. وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو، او څو جګړې یې هم ورسره وشوې، د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو، او خوېښکو یې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او کامیاب شول او سوله وشوه، خو وروسته بد مرغه پښتانه په خپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګهه د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوېښکي لاړل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړی شو، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوېښکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهتک اوسېدونکي پښتانه یوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجو ذیلې سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل. او ځنې کاکړان هم د غلته وو او څو کلي یې لرل. د پا ټوډي حکرانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه. د سرهند او سپد ونکي پښتانه هم د پرنګۍ قبیلې لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ، چې په هند کښې یې پیرلوی سلطنت جوړ کړو.

او ځینې نور پښتانه په لودیانه او پړاو په شمالي انباله کښې هم شته دی. د مالیرکوټلې د ریاست باني هم د شېراني قبیلې یو پښتون بزرګ صدرالدین خان ؤ چې د دغه ریاست بنسټ یې ایښی ؤ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په یو ځای استوګن شو او د هغه ځای نوم یې مالیرکښېښود. په ۱۴۵۱ع کال ورته سلطان بهلول لودي خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګیر یې هم ورکړ او د خپلې قبیلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنګ زېب په زمانه کښې د مالیر سره د کوټلې په ځمکه د بایزید خان په نوم یوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د مالیرکوټلې په ریاست مشهور شو.

په جلندهر کښې او سیدونکي پښتانه لودیان، سوړیان او اورمړ دي. او د کرنال او سیدونکي پښتانه د قندهار نه راغلي خلك دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې دلته ورغلي دي. په پاني پت او ارهیانه کښې اوسیدونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلك دی او بیا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور د بر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهیانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

او پاني پت کښې دېره شول.

د جهانګیر (مغلی بادشاه) په وخت کښې، ځینې اپریدي د روښاني تحریک په تړر فرار شوي، هغوی هم دغې علاقې ته راوستل شوي دي.

په ملتان کښې او سېند و نګر پښتانه اکثر ابدالي (ترین) پښتانه دي، چې د اورنګزېب په وخت کښې د قندهار نه دغلته راغلي دي چې په دغه وخت ځمند پښتانه دغلته بنه په زور کښې وو.

په ۱۷۹۴ع کال دُرانیانو نواب محمّد خان سدوزی په دېرو کښې کور نرمقرر کړو، نو د هغه سره نورې پښتني کورنۍ هم ملتان ته ورغلې، دا خلک علي زي، اسمٰعیل زي، خاکوراني او خوجکزي وو.

په پنجاب کښې و پر د کاکي زي، ماموند، ترکاڼي قبیلې خلک دي. چې په جلندهر، کوجرانواله، بټاله او سیالکوټ کښې اوسیږي، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبیلې نه پاتې مسعود خېل، ایسپ خېل عمرخېل، سلیمان خېل او بادین خېل دي.

په یوپي کښې: د ۱۹۳۱ع کال د سرشمېرنې (مردم شماري) مطابق په یوپي او د هغه متعلق ریاستونو کښې پنځه لکه او اتیا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه یوازې په مرادآباد کښې وو، چې اکثره کښې یوسفزي، اپریدي، بنګښ، غوریاخېل، کاکړ او لودي وو، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلاڼي پښتانه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټه د وېش کښې ځلوېښت زره پښتانه وو، چې زیات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنګر په مغرب کښې استوګن وو او د سر دهنه غازي آباد او هاپوړ د دوی مهم مرکزونه وو، او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بیا څني شدائي پښتانه په علیګړ او بلندشهر کښې استوګن کړې شول.

په یوولسمه عیسوي پېړۍ کښې داوده هم په څو ضلعو کښې پښتانه او سېدل او په هغه دوی کښې هم د غوریانو ډله کلي شته چې وائي موږ د علاؤالدین غوري په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي یو.

په (۱۶۵۰ع) کال کښې د اپریدو ډېرې کورنۍ په لکهنو کښې مېشته شوي دي او څه وخت وروسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې ډېر پښتانه بهرایچ او ګونډه ته تللي دي او کلي یې پکښې آباد کړې دي او په زیرین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت وُ، ډېرو پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور تېر یوسفزي، غوریاخېل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښ لومړی د اورنګ زېب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د خپل مشر ملک حسین خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې دوی بنه په زور کښې وو چې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ورګډې شوې ؤ. د ۱۸۵۷ع کال د آزادۍ په جنګ کښې د وی له انګرېزانو سره سخت جنګ وکړو، خو مات شول او نواب تفضل حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ آباد کښې پښتني آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ع په اوده کښې یو لک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه وخت کښې په یوپی کښې تقریباً (۲۷۰۰۰) اووه ویشت زره لودي پښتانه پراته وو. د وی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پېړۍ کښې د ډیلي او یوپي ته راغلي وو او هلته مېشته شوي وو. وروسته یې بیا د پر طاقت ومومند چې په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته راغلل او په سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزا پور، غازي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کښې مېشته شول. په یوپي کښې کاکړ ډېر دي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې د ولس ځایونه دوی نیولي دي، او په خورجه کښې یې اکثریت ملی شوی دی. په فتح پور کښې د پښني[1] قبیلې څلور طائفې د ریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسیٰ خان آباد دي.

---

[1] پښني په اصل کښې د غورغشت زوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له درېو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل، چې د هغوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو.
او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو.
په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی، اتمان خېل او پني وو.

په راجپوتانه کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته یې ریاست په ټونک کښې هم وو، چې نواب امیرخان یې باني ؤ، داخلک یوسفزی، سالارزی او الیاس زي وو، او دجهانګیر په امر څه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځنی (وسط) هند:

د غلته پښتانه هرچېرته آباد وو، خو اکثریت په ګوالیار، بهوپال او مالوه کښې وو. د بهوپال نواب حکمران فیروزخېل، د ولت زي او ورکزي وو.

د دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ، چې څه وخت د اورنګ زېب سره هم نوکر ؤ. په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په بهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدر آباد ریاست :

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدّین خلجي سره ورغلي وو، خو میشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې خو وخت چې د دیوګړهه راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو و نیوه نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې د حسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت ؤ. نو ر پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکني فوځ کښې د پښتنو خاصې دستې وې او دامن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبایل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ ډېر پښتانه پکښې ورغلی وو.

په بمبیئ او برووده کښې :

ګجرات او مهاراشتهړ ته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګرۍ ورغلي وو، وروسته په بمبیئ، احمد آباد او برووده کښې د دوی خو محلې ودانې شوې. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوره وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل يوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې يولک شپږويشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په برووده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه ووچې د تجارت او د قرضه کاروبار به يې کولو.

د جيسور په رياست کښې:

په جيسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې يوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکيلې کار يې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپدل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمير په رياست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ويشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپريدي هم وو چې جهانګير باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځينو رواياتو کښې راغلي دي چې بجړی، تراړخېل، پلندري پونچه، اجره، او نورو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزي دی چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه دکابلي په نوم یا دیږي په ۱۹۳۱ع کال کښې دغلته د پښتنو آبادي څلورنیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنۍ اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدونه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولې تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دي، چې ځوک ورته پټهان، ځوک ورته افغان او ځوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدونه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندهـ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارۍ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځني ختیځ (مشرق وسطی) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل، همدلته دا کتاب ختمیږي، او په ډېر ادب او احترام
یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم.

م، ج سیال مومند
نومبر، ۱۹۸۵ع کال
عقرب، ۱۳۶۴هـ ش کال
«کوډاخېل، مومند»

@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دے مصنف چھاپ شوی آثار

م ۔ ج سیال تصنیفات

(۱) مومند بابا

(۲) د مومندو غزاګانے

(۳) د پښتنو قبیلو شجرې

(۴) افغانستان کښې مهمې تاریخي پیښې

(۵) په نولسمه پیړۍ کښې د افغانۍ تاریخ څۀ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library